

Møte fredag den 26. november kl. 10

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n :

Sakene nr. 1-3 på gårldagens kart (nr. 18)

Presidenten: Fra representanten Dag *Danielsen* foreligger meddelelse om at den innvilgede permisjonssøknad for tidsrommet 30. november til og med 2. desember endres til kun å gjelde for dagene 30. november og 1. desember. – Denne meddelelse tas til etterretning.

Presidenten vil foreslå at formiddagsmøtet om nødvendig fortsetter utover den reglementsmessige tid kl. 15.00 til dagens kart er ferdigbehandlet. – Det anses vedtatt.

Man fortsatte behandlingen av

s a k n r . 1

Debatt om finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2000 (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 4. oktober 1999)

s a k n r . 2

Innstilling frå finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet for 2000 og forslaget til statsbudsjett medrekna folketrygda for 2000

(Budsjett-innst. S. I (1999-2000), jf. St.meld. nr. 1 (1999-2000), St.prp. nr. 1 (1999-2000), St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-12 (1999-2000) og forslag oversendt frå Stortinget 13. oktober 1999)

s a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om skatte-, avgifts- og tollvedtak for 2000, nytt vedtak om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 1999, rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner for 2000, tilfældige utgifter/inntekter i statsbudsjettet for 2000 og statsbudsjettets kapitler som gjelder utbytte m.v. for 2000

(Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 1 (1999-2000), St.prp. nr. 1 (1999-2000), og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 12 (1999-2000))

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Sentrumsregjeringen har på nytt samlet flertall i Stortinget for et budsjett tilpasset den økonomiske situasjonen. Men årets budsjettbehandling fremstår som vesentlig annerledes enn den Stortinget gjennomførte for et år siden. Både den økonomiske og den politiske situasjonen var da preget av usikkerhet og høy temperatur. Uro internasjonalt slo også inn i norsk økonomi. Vi opplevde sterkt fall i oljeprisen, svekket kronekurs og økte renter. Den innenlandske lønns- og kostnadsveksten var urovekkende høy.

Årets budsjettbehandling skjer i en situasjon med en sterk og stabil økonomi, hvor vi fikk en ryddig og rask

budsjettavklaring. Vi har fått en fornyet oppgang i internasjonal økonomi og en vesentlig økning i oljeprisen. Gjennom et stramt budsjett og et forsterket inntektspolitisk samarbeid har Regjeringen bidratt til å styrke tilliten til norsk økonomi. På dette grunnlag kan vi konstatere:

- Norges Bank har funnet det riktig å sette ned styringsrenten fem ganger dette året, med til sammen 2,5 pst.
- Kronekursen har styrket seg og er på et nivå tilsvarende det den var før valutauroen i fjor sommer.
- Lønnsveksten er betydelig redusert, og det er lagt grunnlag for en forståelse for å bringe den ned i takt med den man har i de land vi konkurrerer med.
- Utenriksøkonomien gikk i fjor med underskudd, men er nå tilbake i en situasjon med solid overskudd.
- Sist, men ikke minst: Vi har fortsatt høy sysselsetting. De som i fjor spådde en rask og sterk stigning i arbeidsledigheten, tok heldigvis feil. Vi skal likevel ikke bagatellisere de omstillingsproblemene enkelte bransjer har, med permitteringer og en viss nedbemanning som resultat.

Regjeringen skal ikke ta hele æren for denne positive utviklingen, på samme måten som det var urimelig å gi Regjeringen ensidig skylden for problemene i fjor. Men med et stramt statsbudsjett og et styrket inntektspolitisk samarbeid har Regjeringen vært med på å legge grunnlaget for en positiv utvikling.

Vi kan oppsummere det siste året med at

- vi unngikk den «krasjlanding» i norsk økonomi mange mente var nærmest uunngåelig
- Regjeringen er styringsdyktig i den økonomiske politikken, også når det røyner på

Også den politiske situasjonen er noe annerledes enn i fjor. Etter at Arbeiderpartiet de to foregående år satte seg selv utenfor budsjettinnflytelse ved å gjøre kontantstøtten til en hindring for budsjettsamarbeid, endret partiet linje på dette punkt i år. Det gav en åpning for et budsjettsamarbeid mellom sentrum og Arbeiderpartiet, og det har gitt ro og større forutsigbarhet om den framtidige familiepolitikk. Vi fikk en ryddig og rask budsjettavklaring og en avklart politisk situasjon. Det fortjener Arbeiderpartiet honnør for.

Regjeringen har gjennom budsjettbehandlingen bevisst sin blokkuavhengighet også i den økonomiske politikken. Sentrumspartiene vil ikke binde seg opp til én side i politikken framover, men fortsatt opptre blokkuavhengig og markere sentrum som et eget tyngdepunkt i norsk politikk.

Det budsjettopplegg som i kveld blir vedtatt, vil legge grunnlaget for en stabil økonomisk utvikling. Men fortsatt mangel på arbeidskraft i mange bransjer, og faren for en særnorsk kostnadsutvikling, gjør at det ikke er riktig å «slippe tøylene». Regjeringen la derfor opp til et nøytralt finanspolitisk opplegg for neste år, og vi har vunnet fram med det. Dessuten er vi alle avhengige av og tjente med den moderasjon i inntektspolitikken som partene var enige om gjennom Arntsen-utvalgets innstilling. Jeg forventer at organisasjonene vil følge opp det de har vært enige om når det gjelder inntektsutviklingen framover. Så må en på dette grunnlag også finne måter å prioritere grupper på som trenger et ekstra løft.

Regjeringen har i budsjettavtalen med Arbeiderpartiet fått gjennomslag for sine viktigste prioriteringer. Budsjettet for år 2000 vil ha en god sentrumsprofil. Det blir bl.a. sikret flertall for

- en god familiepolitikk med kontantstøtte og flere barnehageplasser
- økt satsing på forskning og utdanning
- økt miljøinnsats og en mer framtidsrettet energipolitikk
- opptrapping av bistanden til de fattigste landene
- en offensiv nærings- og distriktpolitikk
- en styrking av justissektoren
- en påbegynnning av tiltak varslet i utjamningsmeldingen

Samtidig har Regjeringen fulgt opp de forpliktende planer Stortinget har vedtatt om en satsing innenfor eldreomsorgen og helsevesenet. Disse områdene vil for øvrig kreve betydelig økte ressurser også i årene framover. Sammen med utgiftsveksten i folketrygden begrenser dette selvsagt også mulighetene for økte midler til en rekke andre formål.

Både i Stortinget og blant en rekke pressgrupper har det naturlig nok kommet kritikk og vært uttalt skuffelse over mangelfull satsing på en del områder. Men innenfor rammen av et nøytralt finanspolitisk opplegg mener jeg at vi har funnet fram til en god prioritering, som sikrer en videreutvikling av velferdssamfunnet vårt.

Arbeiderpartiet har tidligere stått for endringer i beskatningen som ville representert en trussel mot bedrifter og arbeidsplasser, spesielt i små og mellomstore bedrifter. Regjeringspartiene stod i budsjettforhandlingene derfor imot slike framstøt når det gjelder aksjerabatter, delingsmodell og systemendring for rederibeskatningen.

Det er viktig at vi nå gjennom budsjettforliket har oppnådd bred oppslutning om ordningene for bedriftsbeskatning. Dette gir større forutsigbarhet og stabilitet.

Selv om Fremskrittspartiet og Høyre i sine budsjettopplegg foreslår økte bevilgninger til en del gode formål, foreslås det også urimelige kutt på viktige budsjettområder. Gjennom sin prioritering av økt privat forbruk gjennom store skattelettelse vil den offentlige sektor lett svekkes. Dermed svekkes noe av grunnlaget for utbyggingen av velferdssamfunnet. Gjennom sine alternative budsjettopplegg denne gangen har høyrepartiene lagt seg på en linje med svært stor avstand til sentrumsregjeringen, noe som ville ha vanskeliggjort et budsjettforlik den veien.

Selv om norsk økonomi nå er sterk, er det viktig at vi holder stø kurs for ikke å ødelegge det vi har oppnådd. Det er Regjeringens linje, og det regner vi med tilslutning til.

Stortinget vedtar i dag det første budsjett for neste årtusen. Det vil bidra til å videreutvikle velferdssamfunnet i vårt eget land, selv om vi fortsatt har flere uløste oppgaver. Men som et av verdens rikeste land må vi aldri bli oss selv nok. Norge må rekke ut en solidarisk hånd til verdens fattige og forfulgte, slik at flere kan få oppleve framgang og håp ved starten av det nye årtusen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Thorbjørn Jagland (A): Finansministeren ble i går spurt om han er enig med sin partileder, Odd Roger Enoksen, i at det er med Arbeiderpartiet man kan få til en rettferdig fordeling. Gudmund Restad svarte at

«det ikke er noen grunn til å være uenig i at det er med Arbeiderpartiet vi kan få til den beste fordelingen».

Det er ikke så merkelig at finansministeren sier dette, for det var jo først da sentrumspartiene begynte å samarbeide med Arbeiderpartiet, at man fikk til mer til kommunene, som har ansvaret for eldreomsorg, barnehager og skoler. Det blir flere barnehageplasser, bevilgningen til skolefritidsordningen økes med 100 mill. kr, et første skritt mot gratis skolebøker er tatt, og lavtlønte får denne gangen skattelettelse, ikke de rikeste, som tilfellet var da man samarbeidet med Høyre og Fremskrittspartiet.

Går vi tilbake til valgkampen i 1997, vil vi se at rettferdig fordeling og satsing på fellesgodene var selve grunnelsen for sentrumsalternativet. Derfor blir det helt uforståelig når Kristelig Folkepartis leder, Valgerd Svarstad Haugland, på Kristelig Folkepartis landsstyremøte rett etter at budsjettavtalen med Arbeiderpartiet var inngått – og for øvrig feiret med bløtkake og serpentiner – sier at Kristelig Folkeparti helst ville samarbeide med Høyre. Kan statsministeren forklare dette? Er det slik at Kristelig Folkeparti helst vil samarbeide med høyresiden, til tross for at det er med Arbeiderpartiet man får en politikk som underbygger Kristelig Folkepartis verdier? Hvor mye er da verdiene verdt? Eller spurt på en annen måte: Er blokkuavhengighet også å være uavhengig av sine verdier?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Nei, det er nettopp troskap mot Kristelig Folkepartis verdier som har ligget til grunn for partiets veivalg oppgjennom norsk politisk historie, og jeg skulle gjerne ha sett at Arbeiderpartiet i mange faser hadde hatt en større forståelse for de verdier Kristelig Folkeparti har stått for. Det kunne ha bedret samarbeidsklimaet i tidligere faser.

Det er riktig at når det gjelder den økonomiske fordelingspolitikken, så har sentrumspartiene og Arbeiderpartiet mye til felles. Det avspeiler seg i dagens budsjettinnstilling, og jeg ser heller ikke bort fra at det kan avspeile seg i arbeidet med utjamningsmeldinga som nå ligger i Stortinget. Vi ser fram til et samarbeid om den, slik det også er bebudet i finansinnstillingen.

Men bildet av Arbeiderpartiet er selvsagt ikke så rosenrødt som partiets leder nå forsøkte å framstille det. Det skulle bare mangle, for de negative sider ved partiets politikk er det jo ikke Jaglands oppgave å trekke fram. Jeg får nevne et par av dem.

For det første har Arbeiderpartiet vist en skremmende mangel når det gjelder å se behovet for forutsigbarhet i rammebetingelsene for vårt næringsliv. Partiet har gang på gang kommet med forslag som ville vært skadelige, ikke minst for små og mellomstore og familieeide bedrifter. De forslagene har vi drevet tilbake, og det var noe av grunnlaget for at vi kunne inngå et budsjettforlik.

For det annet har partiet etter mitt syn også vist en skremmende mangel når det gjelder synet på valgfrihet

for småbarnsfamiliene innenfor familiepolitikken, som forutsetter både flere barnehageplasser og kontantstøtte. Men nå har vi også fått det på plass, og da har det vært grunnlag for et budsjettforlik.

Når det gjelder linjen framover, svarte jeg på det i mitt innlegg: Regjeringen vil fortsette sin linje med å kunne samarbeide med ulike partier fra sak til sak der vi får størst gjennomslag. Det har vært Regjeringens linje helt fra starten av, blokkuavhengigheten, og det er nettopp i troskap mot våre verdier at vi ser at vi kan få best gjennomslag med ulike partier etter hvilket saksområde det dreier seg om.

Carl I. Hagen (Frp): Statsministeren var så vidt innom norsk helsevesen i sitt innlegg, men det må være en annen virkelighet enn det Helse-Norge og pasientene opplever. Jeg henviser statsministeren til Verdens Gang i dag, som refererer til vårt syke helsevesen, hvor det ifølge de fire direktørene ved regionsykehusene fremgår at det mangler 570 mill. kr til driften neste år, og at underskuddet for 1999 er på 355 mill. kr, som de ifølge planene også skal skaffe til veie neste år. Det kan kun gjøres ved å redusere pasientbehandlingen, stenge avdelinger, stenge sykehusposter. Her varsler ikke Regjeringen noen ting.

Når det imidlertid gjelder spørsmålet om asylsøkere, hvor Regjeringen ikke har gjort noe for å begrense omfanget for å holde det budsjettet de selv har vedtatt, og regjeringspartiene har vært med på å vedta her, kommer det automatisk forslag fra Regjeringen om tilleggsbevilgninger fordi behovet er økt.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hvorfor denne forskjellsbehandling? Hvorfor bevilger man etter behov til asylsøkere, som stort sett ikke er reelle flyktninger, mens når det gjelder norsk helsevesen, gir man beskjed om å holde budsjettene selv om det går ut over de syke? Vil statsministeren være med på å sørge for nødvendige bevilgninger til alle sykehus, slik at de kan utnytte kapasiteten fullt ut?

Og så varsles det nå skattlegging av kjøregodtgjørelser til de mange tusen som på fritiden sin hjelper Idretts-Norge, og det går særlig ut over fotballen. Fotballpresident Per Ravn Omdal sier i Aftenposten i dag:

«... etter det jeg har fått referert, vil en beskatning av kjøregodtgjørelsen ramme norsk fotball svært hardt.»

Jeg undrer virkelig på om politikere i det hele tatt aner konsekvensene av en slik praksis. Vil statsministeren vennligst her med en gang si at Fotball-Norge kan ta det med ro, disse reglene vil ikke bli iverksatt?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg blir selvsagt spesielt urolig når hr. Hagen nevner fotball, og det var vel sikkert hans hensikt også. Det er nok ikke fullt så mørkt for norsk fotball som det hr. Hagen nå gav inntrykk av. Det er en generell vurdering av spørsmålet om kjøregodtgjørelse for dem som har bistillinger, så dette er nok noe vi kommer nærmere tilbake til. Det er ikke en negativ særbehandling av norsk idrett, og langt mindre av norsk fotball. Det ville i tilfelle statsministeren ha motsatt seg.

Så til sykehusene og helsevesenet. Ja, vi har problemer i norsk helsevesen, og dem tar Regjeringen på alvor. Men bildet er ikke så svart som det Fremskrittspartiet ofte gir inntrykk av. Det behandles i dag flere pasienter på norske sykehus enn noen gang før, og bevilgningene øker sterkere enn noen gang før. Bare i statsbudsjettet for 2000 øker bevilgningene til helse- og eldreomsorgen med til sammen 3,5 milliarder kr. Det er vel knapt noe område som får en slik økning, men det skulle for så vidt også bare mangle!

Når det gjelder regionsykehusene, har det også vært en sterk stigning i tilskuddene utover på hele 1990-tallet. Staten har økt sin finansieringsandel, og fylkeskommunene har fulgt opp med å øke aktiviteten. Siden 1997 er utbetalingene til innsatsstyrt finansiering, som er en relativt ny tilskuddsordning, økt med i størrelsesorden 1,8 milliarder kr. Likevel rapporteres det om betydelig underskudd ved regionsykehusene. Dette har Regjeringen sagt at den vil gå inn i en dialog med sykehusene og dets eiere om, og komme tilbake til spørsmålet i revidert nasjonalbudsjett. Der må vi også se på om det kan gjøres noe gjennom organiseringen av og en effektivisering i sykehusene, for det er et paradoks at økningen i bevilgningene også til regionsykehusene i de senere år har vært langt større enn den økte behandlingsskapasiteten sykehusene har fått ut av disse økte bevilgningene. Det viser bl.a. en rapport fra SINTEF, som stod gjengitt i Aftenposten i går, og det tilsier at en også må gå inn i organisasjonsformene på disse sykehusene.

Jan Petersen (H): Bløtkakefest er noe Kristelig Folkeparti forstår seg på. I forbindelse med budsjettenigheten ble det holdt en bløtkakefest, hvor det var laget en kake som symboliserte de forskjellige satsingsområder i budsjettet. Statsministeren – så vidt jeg skjønnte – valgte det stykket av kaken hvor det stod «småbedrifter», fordi, som han sa til TV 2: Vi har greid å skjerme næringslivet mot endringer i bedriftsbeskatningen.

Spørsmålet er: Har den det? Det er jo skjerpelser og forverringer når det gjelder delingsmodellen, og når det gjelder avskrivingsregler for næringsbygg, som begge direkte dreier seg om bedriftsbeskatning. I tillegg rammes næringslivet indirekte ved økte elavgifter og økte transportkostninger, for ikke å snakke om de muligheter som har glippet.

Som det fremgår av innstillingen, har vi regnet på dette. Hvis vi ser på en bedrift med 20 ansatte i Østlandsområdet, som drives aktivt av far og to barn, er det en skattekjerpelse på henimot 400 000 kr. Hadde dette dreid seg om en distriktskommune i statsministerens eget valgdistrikt, hadde skjerpelsene vært enda større. Så mitt spørsmål er: Er det egentlig riktig at småbedriftene har vært skjermet?

Statsministeren og Carl I. Hagen har én ting til felles: De har begge et ønske om å overta Høyres rolle. Det har vist seg at det kanskje ble litt mer komplisert enn de forutså. Statsministeren sa i forbindelse med landsmøtet i vår at hans ambisjon var at Kristelig Folkeparti skulle bli den største utfordreren til sosialdemokratiet. Mitt spør-

mål er da: Hvordan har denne utfordrerrollen blitt ivare tatt i dette budsjettet? Og hvordan passer denne enighet- en inn i denne strategien?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Høyre har vel også ambisjon om fortsatt å være hovedalternativet til Arbeiderpartiet. Jeg lurer på hvordan de skulle fått det til å stemme hvis det hadde gått slik både Høyre og Arbeiderpartiet var inne på i fjor, nemlig i en gitt situasjon å inngå et budsjettssamarbeid. Det er jo det Jan Petersen spør om nå når det gjelder sentrums forhold til Arbeiderpartiet. Det kan ikke i så måte være noe annerledes når det gjelder Høyres forhold til Arbeiderpartiet, enn sentrums forhold til Arbeiderpartiet. Selvsagt må tyngdepunkter i norsk politikk som ikke har flertall alene, kunne samarbeide, selv om de framstår som alternativer til hverandre i regjeringsspørsmålet. Hvis ikke ville ikke Stortinget fungert, hvis ikke ville vi ikke fått et budsjett. For her har vi ulike tyngdepunkt: Vi har et til høyre, vi har et i sentrum og vi har et på venstresiden, og hvis ikke noen av disse finner sammen og skaper budsjettløsninger, bryter budsjettssamarbeidet sammen. Vi må kunne samarbeide, selv om vi anser oss som et eget tyngdepunkt og en hovedutfordrer til Arbeiderpartiet i regjeringssammenheng.

Så til bedriftsbeskatningen. Har vi skjermet småbedriftene? Ja, det mener jeg at vi har gjort. Vi har stått imot forslaget Arbeiderpartiet tidligere har kommet med om reduksjon i aksjerabatter for ikke børsnoterte selskap, om endring i delingsmodellene for produksjonsbedrifter, og vi har også stått imot forslaget om systemendring når det gjelder rederibeskatningen. Det som har skjedd når det gjelder delingsmodellen, gjelder ikke produksjonsbedrifter. Det gjelder de liberale yrker, altså artister og lignende, som vi hadde en del medieoppslag om tidligere i høst. Jeg synes den innstramningen ikke er det minste urimelig. Dette var jo bare et forsøk på å unngå en alminnelig beskatning av egentlige lønnsinntekter.

Så trekker også Jan Petersen stadig fram elavgiften. Det går ikke an å se elavgiften isolert fra strømprisen generelt. Faktum er at vi i Norge i dag har en svært billig strøm. Det vil det også bli etter denne økningen av elavgiften, som jo for øvrig kombineres med skattelettelser i bunn og økt satsing på alternative miljøvennlige energiformer. Det burde et parti som er opptatt av miljøpolitikk, være interessert i.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg synes det er en skuffende mangel på historisk sus over denne finansdebatten. Ved inngangen til et nytt århundre hadde jeg forventet at statsministeren var mer opptatt av å trekke fram visjoner for de neste årene enn av å gjøre opp boet for en regjering. Det synes jeg er litt puslete. Fra SVs side virker det nærmest sånn at den eneste visjonen som Regjeringen har, er blokkuavhengighet, og den overskygger alt annet. Derfor har jeg lyst til å utfordre regjeringssjefen på hva som er Regjeringens politiske ambisjoner for de neste to år, for det må da være viktigere hva Regjeringen ønsker å

samarbeide med opposisjonen om, enn til stadighet å få erklært at den ikke lener seg til noen side.

Norge har en mulighet og et utgangspunkt som ingen andre land har. Vi har en rikdom som kan benyttes med klokskap, og på ett vesentlig punkt har vi behov for en voldsom satsing, nemlig for å erstatte oljeøkonomien med en kunnskaps- og kompetansebasert grønn økonomi for framtiden. Vi kan ikke vente i to år, slik som Regjeringen legger opp til på dette området.

En annen utfordring er at det private forbruket i Norge har økt mye mer enn det offentlige forbruket siden 1993. Hvis vi skal klare å gjøre noe med standardforskjellen i skolen og når det gjelder helse, som mange opplever som et paradoks hver dag, må det snus. Er Regjeringen interessert i det?

Det tredje er at vi trenger ikke bare å småprate om å redusere forskjellene i Norge. Norge er i en situasjon hvor vi kan avskaffe fattigdom, hvis vi vil. Derfor er min utfordring til Bondevik følgende: Hva er Regjeringens politiske prosjekt utover et intenst ønske om blokkuavhengighet?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Regjeringen har målsettinger og visjoner for politikken inn i et nytt årtusen. De er beskrevet både i Voksenåserklæringen og i Regjeringens tiltredelseserklæring, og jeg var også noe inne på det i mitt innlegg.

Vi har en visjon, som også Kristin Halvorsen nå var inne på, om en politikk for økt solidaritet med svakstilte i vårt eget samfunn, men også i andre land, hvor problemene er langt større, i solidaritet med verdens fattige og forfulgte. Norge var for hundre år siden selv et fattig land, og av den grunn hadde vi, nest etter Irland, den største emigrasjonen til Amerika. Etter hundre år har Norge blitt et av verdens rikeste land. Hva gjør vi med den rikdommen? Bruker vi den bare på oss selv, eller bruker vi den også på dem som virkelig lider i verdenssamfunnet? Noe av det som opprører meg mest i norsk politikk, er de stadige angrepene og kuttforslagene på vår bistand til verdens fattige folk.

Jeg har også en visjon om et samfunn i Norge som bedre tar vare på de kulturelle og de menneskelige relasjoner og verdier. Det er et paradoks at mens vi har et høyere velferds- og velstandsnivå enn noen gang før, ser det også ut til at vi har økende menneskelige problemer på en rekke områder. Det slår ut i disiplinproblemer, i kriminalitet, i omsorgssvikt osv. Og det viser at det ikke bare er økonomien og organiseringen av et samfunn som skaper et godt samfunn. Det har også med verdibevissthet å gjøre, hvilke etiske normer og relasjoner vi bygger dette samfunnet på. Vi har en visjon om å bevisstgjøre dette, og det er også en av grunnene til at vi har stimulert til en verdidebatt, bl.a. gjennom Verdikommisjonen.

Jeg skulle gjerne ha brukt langt flere minutter til å si noe om våre visjoner for det neste årtusen, temaet hadde krevd det, men jeg skjønner at tiden ikke tillater det.

Jens Stoltenberg (A): Først noen få ord om bedriftsbeskatning, for nå har statsministeren to ganger i dag

gjentatt feilaktige ting om skatteopplegget fra Regjeringen og sentrumspartiene.

Han sa både i svaret til Jagland og i svaret til Petersen at man hadde «skjermet» bedriftene, og at Regjeringen måtte motsette seg press fra Arbeiderpartiet når det gjaldt å skape uforutsigbare rammevilkår for bedriftene. Det er feil! Det er faktisk slik at det er Regjeringen som gang på gang har foreslått dramatiske endringer i beskatningen også av småbedrifter, ikke minst ved å øke den viktigste av alle bedriftsskatter, skatten på alminnelig inntekt. 1,2 milliarder kr var forslaget, og det ble lansert igjen i høst i forbindelse med forhandlingene i mediene som sentrumsalternativ inndekning.

Det andre er at han sa at produksjonsbedriftene er skjermet, fordi endringene i delingsmodellen ikke rammer dem. Det er også feil! To punkter, bl.a. kapitalavkastningsraten, er endret, noe som rammer produksjonsbedriftene. I og for seg er dette detaljer, men det er bare det at statsministeren gjentar det og gjentar det på TV og i stortingsdebatter, og det er og forblir feil. Han bør altså avkrefte påstanden om at man har skjermet bedriftene. Det er ikke tilfellet! Man har foreslått dramatiske økninger. Det er Arbeiderpartiet som har hindret de største økningene, bl.a. når det gjelder økt skatt på alminnelig inntekt. Vi står for forutsigbarhet. Regjeringen står for uforutsigbarhet ved ustanselig å komme tilbake til forslag om økt skatt på alminnelig inntekt og forslag om andre avgifts- og skatteøkninger for bedriftene.

Videre mener jeg at statsministeren ikke svarte på hovedspørsmålet som representanten Jagland fremsatte, nemlig: Hvordan kan Regjeringen se for seg at den i lengden gir uttrykk for at de beste løsningene finnes i skjæringspunktet mellom sentrum og Arbeiderpartiet? Odd Roger Enoksen har sagt at gode løsninger i de viktige sakene neste år utelukkende vil være mulig å finne i skjæringspunktet mellom sentrum og Arbeiderpartiet. Da mener vi at sentrum på et eller annet tidspunkt må velge å samarbeide enten den ene eller den andre veien. Vi håper at de samarbeider mot sosialdemokratiet, for vi er enig i at der er de beste løsningene.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det var jo ikke noen stor overraskelse at Arbeiderpartiets nestleder mener at de beste løsningene finnes i sosialdemokratiet.

Jeg skjønner at Arbeiderpartiet misliker den situasjon at sentrumsregjeringen har brutt ned den tradisjonelle toblokkstenkningen i norsk politikk. Men det har vi altså gjort! Det har skjedd, og det må også snart sige inn i Arbeiderpartiet! Derfor kommer ikke sentrumspartiene til å binde seg ensidig opp til én blokk, selv om både Arbeiderpartiet og Høyre drømmer om den gamle toblokkstenkningen.

Så sier Stoltenberg at Arbeiderpartiets forslag ikke vil innebære noen vesentlig endring og skape økt uforutsigbarhet om bedriftenes rammebetingelser. Jo! Selv om Stoltenberg sier at det er feil, er det riktig. Arbeiderpartiet har foreslått så drastiske endringer når det gjelder delingsmodellen og aksjerabatter – og hadde også ønsket et annet system for rederibeskatningen – at det ville være

en kraftig endring av rammebetingelsene for næringslivet og skape økt uforutsigbarhet. Det har vi stått imot.

Når det så gjelder delingsmodellen, er det riktig at o punktet er endret, også med konsekvens for produksjonsbedrifter. Det gjelder identifikasjonsreglene. De har for øvrig NHO sagt seg enig i, så det skulle ikke være det helt store problemet. Og så gjelder det kapitalavkastningsraten, som er redusert med 1 pst. Det har bl.a. bakgrunn i en urimelig høy risikopremie. Det kan medføre at noe mer av overskuddet blir beskattet som personinntekt, altså med en høyere sats enn kapitalinntektsprosenten på 28.

Det gjenstår at NHO, som jeg jo vet står Høyre relativt nær, faktisk har uttalt seg ganske rimelig tilfreds med det budsjettforliket som nå er kommet ut av Stortingets behandling. (Jan Petersen signaliserer at han ønsker ordet.) At Høyre ikke er tilfreds, og at Jan Petersen vil gi uttrykk for det, er jeg fullstendig klar over. Men jeg er mer beroliget av at NHOs ledelse har et langt mer avslappet forhold til det som nå blir vedtatt i Stortinget i kveld, enn det Høyre åpenbart har.

Presidenten: Presidenten har merket seg at representanten Petersen ber om ordet, men presidenten antar at det vil bli full anledning i den senere debatt til å komme tilbake til det som måtte brenne.

Replikordskiftet er omme.

Thorbjørn Jagland (A): Det var først da sentrumspartiene begynte å samarbeide med Arbeiderpartiet at de fikk gjennomslag for de verdiene de har snakket så varmt om i flere år. Budsjettforliket betyr nemlig en mer rettferdig fordeling og økt satsing på fellesgodene.

Sentrumspartiene har siden før stortingsvalget i 1997 og fram til i år stått sammen med de to høyrepartiene om store skattelettelse til dem som har mest, og utbetaling av kontanter istedenfor å satse på fellesgodene.

Budsjettforliket i år innebærer at Arbeiderpartiet har fått sentrumspartiene med på å gå den motsatte veien. Nå er de villige til å tette noen av de skattehullene de var med på å åpne opp for de rikeste. Arbeiderpartiet har fått sentrumspartiene til å gi skattelettelse til dem med de laveste inntektene i stedet for lettelse til de rikeste. Det er snakk om store lettelse, og det er enighet om å gå videre neste år.

Sentrumspartiene har også gått sammen med Arbeiderpartiet om å styrke fellesforbruket på sentrale områder, som barnehager og skoler. Arbeiderpartiet har fått sentrumspartiene med på å gjeninnføre sykelønnsordningen for lavtlønte – en ordning som de sammen med Høyre og Fremskrittspartiet tok vekk i fjor.

Arbeiderpartiet har selvfølgelig ikke fått gjennomslag for hele sitt program. Det var ikke mulig i den nåværende situasjonen, men kursen er snudd i en annen retning. Forliket mellom sentrumspartiene og Arbeiderpartiet kan derfor være et viktig vendepunkt.

Det vil etter dette være ganske uforståelig om sentrumspartiene skulle gå tilbake til et samarbeid med høyresiden. Man kan vel ikke det ene året gå inn for en politikk som betyr økt rettferdighet og styrking av fellesfor-

bruket, som disse partiene har snakket om i årevis, og det neste året inngå et samarbeid med partiene til høyre som vil sette en strek over det som ble oppnådd. Da forsaker man også muligheten til å gå nye skritt i riktig retning sammen med Arbeiderpartiet. Etter å ha hørt statsministeren tidligere i dag, lurer jeg fortsatt på om det er slik Regjeringen tenker at en kan samarbeide med Arbeiderpartiet ett år om rettferdig fordeling, for så å slå det hele i hjel i et samarbeid med høyrepartiene neste år.

Så har jeg lyst til å si om skoledebatten: Etter det som har skjedd hittil i denne stortingsperioden, synes jeg det er merkelig at de to høyrepartiene tør å stikke hodet sitt fram. Høyre og Fremskrittspartiet har de to siste årene inngått budsjettforlik med sentrumspartiene, men de har ikke brukt sin innflytelse til å satse på skolen. De brukte alle sine krefter på å fjerne skatteøkninger, og presset sentrumspartiene til å svekke kommuneøkonomien. Kommunene har som kjent ansvar for skolene i landet. Høyre sier at det ikke var mulig å få til noe på skolesektoren i fjor, fordi man måtte rette opp økonomien og satse på det. Dette er ikke riktig. Sannheten er at Høyre krevde store påplussinger på en rekke andre områder, men ikke til skolen. Påplussingene kom til forsvar, veier og kontantstøtte, til tross for at man måtte skjære ned på en lang rekke områder, men påplussingene kom ikke til skolen.

Konsekvensen av dette er at Høyre-byrådet i Oslo la fram sitt kommunebudsjett for år 2000 med nedskjæringer på over 100 mill. kr i Oslo-skolen. Budsjettet ble for øvrig lagt fram ni dager etter valget, der Høyre hadde lovt en storsatsing på skolen. Når man kjenner tilstandene på enkelte av Oslo-skolene, synes jeg dette er en skam for Høyre. Og det er vel og merke først når Høyre har spilt seg utover sidelinjen her i Stortinget, og står uten innflytelse, at de virkelig vil satse på skolen.

Arbeiderpartiet har ikke lovt så mye. Til gjengjeld gjennomfører vi det vi lover. Når vi får innflytelse, bruker vi den til å følge opp det vi sier.

Det er kommunene som har ansvar for skolene. Derfor økes bevilgningene til kommunesektoren med 1 milliard kr mer enn det Regjeringen la opp til. 500 mill. kr av dette er frie inntekter. Hvis kommunene bruker dette på skolen, blir det 800 kr mer pr. elev i frie midler. I dag har enkelte skoler bare 8–10 kr å bruke pr. elev når alle faste utgifter, som lønn og vedlikehold, er betalt.

Arbeiderpartiet har fått inn 120 mill. kr mer til universiteter og høyskoler.

Arbeiderpartiet har fått tilført skolefritidsordningen 100 mill. kr ekstra. Vi har tatt det første skrittet mot gratis skolebøker i videregående skole, med en bevilgning på 100 mill. kr. Og det blir 1 000 nye studenthybler neste år, som flere lovet i valgkampen, men som ikke ble fulgt opp. Men vi fulgte dette opp i budsjettforhandlingene.

Arbeiderpartiet har klart å få til mye for skolen, samtidig som satsingen på eldre og helsevesen blir gjennomført som planlagt, og samtidig som vi har vært nødt til å være med på å finansiere 3 milliarder kr i kontantstøtte. Når vi ser den store mangelen innenfor helsevesen og un-

dervisning, er det lett å skjønne hvor mye bedre det hadde vært å bruke disse pengene på disse områdene. Men Arbeiderpartiet ser det ikke som forsvarlig at denne saken skal stenge partiet ute fra å påvirke den økonomiske politikken, og dermed gjøre det lett for Høyre og Fremskrittspartiet å drive kursen ytterligere over mot høyre.

Høyre kaller budsjettforliket for de tapte muligheters budsjett. Hadde Høyre fått viljen sin, ville de lavtlønte med belastende jobber vært de store taperne. Det er nemlig dem som får svi, dersom utbetalingen til sykelønn halveres de tre første dagene, og deretter går ned til 90 pst., som Høyre foreslår i sitt budsjett.

Hadde Høyre fått viljen sin, ville foreldre som har barn i skolefritidsordningen vært de store taperne. Det er de som får regningen dersom statsstøtten til ordningen skal kuttes helt ut for alle andre enn 6-åringene, som Høyre foreslår. Dersom Høyre hadde fått viljen sin, hadde arbeidsledige som trenger arbeidsmarkedstiltak, blitt taperne, når Høyre foreslår å fjerne 1 500 tiltaksplasser.

De eneste jeg kan se som har tapt muligheter ved budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene, er Høyre og Fremskrittspartiet, som ikke lenger kan styre den økonomiske politikken. Og det synes jeg er en gevinst, og ikke et tap.

Men jeg har lyst til å legge til at det er bemerkelsesverdig hvordan Høyre har klart å spille seg utover sidelinjen. I fjor var Høyre med i et budsjettforlik. Men partiet har – det er nesten helt utrolig – ikke brukt denne plattformen til å bygge noen allianser i Stortinget. Høyre har brukt året som er gått til å stille seg utenfor. Høyre har nå bare én partner, Fremskrittspartiet – og man skal jo som kjent være forsiktig i forhold til det partiet.

Jeg håper at det som har skjedd, kan bidra til at det blir etablert et mer stabilt flertall av de partiene som står bak grunnverdiene i velferdssamfunnet. Vi ser hvor store oppgavene i velferdssamfunnet er. Det henger sammen med at befolkningen eldes, og at det stadig kommer ny teknologi inn i helsevesenet. Samtidig er vi inne i en kunnskapsrevolusjon som gjør det nødvendig å satse enormt på forskning og utdanning. Dette er ikke gratis. Utfordringene kan ikke løses med trylleformularene til høyrepartiene, som skattelettelse og privatisering.

Et flertall må være villig til å si til befolkningen at vi må gjøre et verdivalg: Vi må være villige til å prioritere helse, eldre og utdanning, og betale for det. De som har mest, må betale mest.

Behovet for rettferdig fordeling er like sterkt nå som før. Behovet for fellesskap – å løse oppgaver sammen – er like sterkt nå som før. Høyresiden prøver å gi inntrykk av og prøver å skape den forståelse at rettferdig fordeling og fellesskap er umoderne. Men dette er i høyeste grad moderne verdier, like moderne som disse verdiene har vært det gjennom det århundret vi nå forlater. Rettferdighet og solidaritet er den beste byggmester. Disse verdiene binder samfunnet sammen og gjør samfunnet til noe annet enn et marked eller en butikk. På markedet vinner den sterkeste. I et samfunn skal vi ta vare på hverandre.

Det er derfor vi har bygget opp fellesskapsordningene innen helse, eldreomsorg og utdanning. Denne lærdom-

men kan man heller ikke løpe fra inn i det nye århundret. Det er tvert imot nødvendig å slå ring om fellesskapsordningene våre.

Dessuten er det nødvendig å gjenvinne politisk styring. Sentrumpartiene gikk i 1997 til valg på at det skulle bli mindre tilpasning til omverdenen, og at det skulle bli mer styring. Men vi har aldri hatt en regjering med så liten vilje til styring, og som tilpasser seg så mye som nå. Denne viljeløsheten nytter det ikke å kompensere ved å nedlegge veto mot et par direktiver i EU. Norsk industri og bankvesen vil ikke slutte å flagge ut av den grunn. Norsk næringslivs utfordring i å gjøre seg gjeldende på de utenlandske markedene vil ikke bli mindre, snarere tvert imot.

I den globale økonomien Norge er en del av nå, nytter det verken med flotte ord eller symbolpolitikk. Det må tas politiske grep, ellers vil Norge bli et filialland som har mye penger, men som nesten ikke eier noe.

Norge har alltid tjent på å være en del av en åpen verdensøkonomi. Vi har fått tilgang til kapital og markeder, som har vært nødvendig for å bygge arbeidsplasser og velferd.

Norge er helt avhengig av at dette også fortsetter inn i framtiden. Derfor må vi være med i den globale økonomien. Men vi er også avhengig av sterke norske eiermiljøer slik at hovedkontorer, og dermed forskning og kompetanse, kan bli i landet. Vi er avhengig av at norske bedrifter kan investere og lage allianser ute. Bare da kan de sikre arbeidsplasser hjemme.

Derfor haster det med en statlig politikk for å sikre nasjonalt eierskap og hjelpe norsk næringsliv til å satse ute. Arbeiderpartiet er glad for at sentrumpartiene har gått med på å utrede vårt forslag om å opprette et investeringselskap, bestående av privat og offentlig kapital, som skal stå for slike strategiske investeringer. Men det haster med å få det etablert, på samme måte som det haster med å få på plass en norsk bankløsning. Jeg er glad for at det nå er flertall for Arbeiderpartiets opplegg når det gjelder bankene. Nå må det vises handlekraft fra statens side for å få på plass en slik løsning, ellers vil andre aktører ta over.

Det er ikke ansvarlig politikk av staten å sitte på gjerdet med all sin kapital og se på at næringslivet flagger ut. Hvis det ikke kommer initiativ fra Regjeringen her, må vi rett og slett konstatere at den skiller seg ut fra de fleste andre regjeringer i Europa som nå tar grep for å sikre den nasjonale økonomien i en global virkelighet.

I mange kretser har det breidd seg den oppfatning at det ikke er mulig å påvirke utviklingen gjennom demokratiske beslutninger. Markedet har tatt over for godt. Det er konsekvensen av den globale økonomien, heter det.

Jeg er av en annen oppfatning. Politisk styring er mulig – og mer nødvendig enn noen gang, i en virkelighet som virker svært forvirrende og utrygg for stadig flere mennesker. Da må man gjøre noe annet enn viljeløs tilpasning og passiv administrering.

Regjeringen har gjennom budsjettforliket beveget seg i retning av mer rettferdig fordeling. Jeg håper at Regje-

ringen også i næringspolitikken og strukturpolitikken vil støtte seg til Arbeiderpartiet, slik at politikken blir preget av vilje til styring.

Norge har gode muligheter til å sikre sin nasjonale økonomi, samtidig som vi er en troverdig deltaker i den globale økonomien, nettopp fordi staten har mye kapital. La oss ta i bruk den muligheten i et partnerskap med privat kapital. Høyre og Fremskrittspartiet har tradisjonell statsskrekke, dem nytter det ikke å bygge på. Men ved å samarbeide med Arbeiderpartiet er det flertall for en aktiv statlig politikk for styring. Det er nødvendig for å sikre grunnlaget for velferdssamfunnet vårt inn i en global økonomi, en global virkelighet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Carl I. Hagen (Frp): I den senere tid har oljeprisene økt, og det ser ut til at inntektene for 1999 blir høyere enn beregnet, for den norske stat. Konsekvensene for vanlige mennesker i dette land er imidlertid at prisen på bensinen i pumpene kommer til å bli betydelig høyere. Bensinprisene er jo en sum av råoljepris og statlige avgifter, og når råoljeprisene går opp, går bensinprisene opp. Det vil øke inflasjonen, prisstigningen, generelt i Norge og redusere kjøpekraften til vanlige mennesker. Jeg vil gjerne spørre Arbeiderpartiets leder om han kunne tenke seg å være med på Fremskrittspartiets forslag, vår tanke om at bensinavgiften kan variere litt i takt med oljeprisen, slik at vi kan sikre en stabil bensinpris for det norske folk – når oljeprisen går opp, går bensinavgiften ned, og motsatt vei, hvis det skulle være nødvendig. Er det i det hele tatt noen grunn til at det norske folk skal betale høyere bensinpriser når økonomien i landet er blitt betraktelig bedre? Hvorfor vil ikke Jagland og Arbeiderpartiet sikre en lavest mulig bensinpris for det norske folk, slik vi har muligheter til?

Jagland nevnte også, i likhet med statsministeren, helsevesenet. Der sliter man med underskudd i 1999, som sykehusene må dekke inn ved redusert aktivitet neste år. Vil Arbeiderpartiet slutte seg til det forslag Fremskrittspartiet kommer til å fremme, om å sanere alle underskudd på 1999-budsjettet? 2000-budsjettet blir i dag vedtatt. Men vi skal fortsatt saldere 1999-budsjettet, og det er fullt mulig å bevilge de nødvendige midler til sykehusene, slik at de ikke behøver å slite med underskudd inn i neste år. Kan vi forvente at Jagland følger opp det han selv snakker om fra denne talerstol?

Thorbjørn Jagland (A): Hagen hopper fra det ene til det andre. Nå er det plutselig bensinprisene som er det viktige, i replikkordskiftet med statsministeren var det sykehusene.

Jeg er helt enig i at man kanskje burde ha litt større stabilitet i bensinprisene. Det kunne man jo se på. Men man kommer ikke unna det faktum at velferdsgodene våre må betales. Og det som Fremskrittspartiet står for i avgiftspolitikken og skattepolitikken, er jo enorme kutt i både avgifter og skatter som ikke ville ha ført til mer bl.a. til helsevesenet. Så Hagen kan ikke være den første til å

snakke om saldering av gjelden ved sykehusene våre, han bør være den siste til å snakke om det. Han bør være den siste til å snakke om fellesgodene, for Fremskrittspartiet har i realiteten ikke et opplegg for å finansiere fellesgodene våre.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet om å sanere underskudd ved sykehusene, må vi først gå gjennom situasjonen, og så må vi ta de politiske beslutningene. Det er ikke holdbart å ta politiske beslutninger på grunnlag av avisoppslag. Vi politikere må ta dette mye mer seriøst. Framfor alt tror jeg det nå er nødvendig ikke bare med penger, men styring – for hvis man nå pøser mer penger inn i et system som kanskje ikke er i stand til å styre dette, får vi bare et nytt problem to år senere. Vi må derfor få bedre styring.

Jeg har lyst til å legge til at det er bemerkelsesverdig hvor fort det går fra oljeprisene øker til politikere begynner å snakke om å bruke mye mer penger igjen. Det er ikke mer enn et år siden situasjonen var helt omvendt. Men rett forut for oljeprisfallet hadde nesten alle her i Stortinget snakket om at man måtte bruke mer oljepenger. Så ble det helt slutt på det en kort periode da oljeprisene falt. Men når oljeprisene stiger igjen, går det bare noen få måneder før man begynner på samme lekse igjen. Jeg må si jeg er forundret.

Einar Steensnæs (KrF): De forhandlinger vi har gjennomført med Arbeiderpartiet om statsbudsjettet for neste år, har vært både gode og effektive.

Jagland anklaget i sitt innlegg Regjeringen for å stå for en viljeløs tilpasning til virkeligheten. Jeg synes det er både en dristig og helt urimelig påstand, når han samtidig nærmest bagatelliserer Regjeringens uttalte vilje til å bruke vetoretten for problematiske direktiver innenfor EØS-avtalen om nødvendig.

Jeg er veldig glad for at Arbeiderpartiet har tilpasset seg virkeligheten på den måten at de denne gangen gikk inn i budsjettforhandlinger med oss og aksepterte det som Stortinget gjennom et flertallsvedtak hadde fastslått, nemlig at kontantstøtten skulle være et permanent tilbud for barnefamiliene. Det var en avgjørende hindring for en budsjettavtale med Arbeiderpartiet. Men de tilpasset seg denne gang en virkelighet som gjorde at vi kom fram til det jeg vil karakterisere som en meget god avtale. Det har jeg skjønnet at Arbeiderpartiet er enig i, og da har man hatt vellykkede forhandlinger.

Jens Stoltenberg skrøt av at Arbeiderpartiet har en vilje til forutsigbarhet for næringslivet. Det kunne da være interessant å få vite om Arbeiderpartiets leder nå fra denne talerstolen vil benytte anledningen til å fastslå at det vil bli slutt på den gjentatte hakkingen på viktige rammevilkår for små og mellomstore bedrifter, som gjelder delingsmodellen, som gjelder aksjerabattene. De har stor betydning for forutsigbarhet og stabilitet og vil kunne skape ro og trygghet for viktige arbeidsplasser i fedrelandet.

Thorbjørn Jagland (A): Det kan godt være at Norge skal nedlegge veto mot noen av de direktivene som det er

diskusjon om nå. Det får i så fall Regjeringen ta ansvaret for å se virkningen av.

Men det må ikke erstatte handling på helt sentrale områder når det gjelder styringen av vår nasjonaløkonomi. Hvis man gjennom det skal gi inntrykk av at man er handlekraftig i forhold til næringslivets eierskap, i forhold til bankenes eierskap, er vi på ville veier. Det var det som var mitt poeng. Og det har jo vært nok av analyser og avisartikler som går på hvor mye Norge tilpasser seg, mens det egentlig skulle vært omvendt. Arbeiderpartiet påstår at vi er en del av den europeiske og globale økonomien, vi har derfor hatt helt andre analyser av det. Men sentrumpartiene mente at det var mulig å være helt annerledes, og ha en aktiv styring. Men det har vi ikke sett noe til, etter min oppfatning. Tvert imot kan man si at på helt sentrale områder som det å sikre et nasjonalt eierskap i f.eks. finansverdenen, har man vært mindre handlekraftig her enn i mange andre europeiske land – også land som har et mer høyreorientert styre enn det vi har i Norge i dag.

Når det gjelder forutsigbarhet i skattesystemet, er jeg tilhenger av det. Jeg tror det er nødvendig å skape brede kompromisser som kan gi forutsigbarhet, både for næringslivet og for enkeltmennesker i Norge. Det er ikke særlig forutsigbart at Regjeringen gang på gang kommer med store skatteøkninger for vanlige lønsmottakere og sier at det ikke har noe med næringslivet å gjøre. Næringslivet vårt består av lønsmottakere. Det er like uforutsigbart for næringslivet å oppleve at man river opp den type skattekompromisser som man har hatt i dette landet, som det er å gå løs på bedriftsbeskatningen. Det var jo nettopp det at man skulle ha forutsigbarhet som var grunnlaget for skattekompromisset av 1992, men Regjeringen har ikke bidratt til det.

Per-Kristian Foss (H): Representanten Jagland er ikke på hjemmebane, bokstavelig talt, når han snakker om situasjonen i Oslo. Han underslår en del fakta, bl.a. det faktum at det i Oslo-skolen er satset så sterkt på bl.a. økt undervisning at en elev i Oslo-skolen gjennomsnittlig får ett år mer undervisning enn det det er lagt opp til sentralt. Han underslår det faktum at med Arbeiderpartiets kommuneøkonomiopplegg vil Oslo komme betydelig verre ut og få mindre penger til å investere i uløste oppgaver, bl.a. oppussing av skolebygg. Han underslår det faktum at oppussing av skolebygg og satsing på skolen lå nede under Gerhardsen-byrådet, og nå er det løftet opp til et vesentlig og høyere nivå, men fortsatt svekket av Arbeiderpartiets kommuneopplegg.

Jagland er heller ikke på hjemmebane når han skal beskrive Høyres politikk generelt. Vel kutter vi i sykelønnsordningen, men han underslår det faktum at vi ikke kutter så drastisk som hans svenske sosialdemokrater. Han underslår det faktum at med vårt opplegg ville det ha blitt 1 milliard ekstra å satse på skolen, 1 milliard ekstra på veisatsing og 1 milliard ekstra, ja godt og vel det, til barnefamiliene.

Om Jagland er på hjemmebane når han skal belære andre i å bygge strategier, er jeg også mer i tvil om. Ar-

beiderpartiet gikk, som kjent, av, forlot regjeringmakten for første gang i sosialdemokratisk nyere historie i 1997, fordi sentrumpartiene var så håpløse å samarbeide med. I fjor var han villig til å velte sentrumsregjeringen sammen med Høyre, eventuelt. Nå frir han til de samme sentrumpartier. Kristelig Folkeparti har selv karakterisert seg som den største utfordrer til sosialdemokratiet. Og Jagland utstyret dette frieriet til sin største utfordrer, som det heter, med følgende sitat fra hans eget innlegg: «Men vi har aldri hatt en regjering med så liten vilje til styring ... som nå.» Det er vel det nærmeste sjikane en kan komme med overfor Regjeringen uten å bli klubbet. Litt av en invitasjon!

Thorbjørn Jagland (A): Når det gjelder Oslo-skolen, er det et faktum at man kuttet over 100 mill. kr. Jeg har ikke sett at noen i Oslo-skolen er fornøyd med det kuttet. Jeg hører tvert imot veldig mange eksempler på hvor dårlig forholdene er ved mange skoler i Oslo. Arbeiderpartiet i Oslo foreslo for øvrig 194 mill. kr mer i bevilgning til Oslo-skolen, som følge av det budsjettforslaget som Høyre-byrådet la fram.

Så skryter Foss av at Høyre nå satser 1 milliard ekstra på skolen. Ja, det fikk jo Arbeiderpartiet til nå, men poenget er at dette kommer først når Høyre har satt seg utenfor. Da de hadde muligheten til å få til noe i fjor, satset man ikke på skolen, da satset man på å få 3 milliarder til kontantstøtte, forsvar og veier. Det kan man mene hva man vil om, men det var faktisk det man gjorde. Og når man ikke har innflytelse lenger, har man mye penger til skolen. Det er det jeg synes er forunderlig.

For øvrig var det ikke slik at Arbeiderpartiet for første gang gikk av i 1997. Vi gikk av i 1981, og vi gikk av i 1989 etter valgresultatene. Vi var ikke villig til å velte sentrumsregjeringen sammen med Høyre, men vi var villig til å lage et budsjett i tilfelle sentrumpartiene ikke var i stand til å få til et budsjett. Det var i tolvte time man faktisk klarte det, og jeg tror det var et resultat av at Arbeiderpartiet var villig til å handle. Sånn sett gjorde vi kanskje Stortinget og landet en stor tjeneste, for man tok seg plutselig sammen og fikk til et budsjett sammen med Høyre og Fremskrittspartiet. Men igjen, det var ikke skole Høyre satte i forgrunnen ved det budsjettforliket, det var helt andre saker.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Johan J. Jakobsen (Sp): Ikke overraskende sa Arbeiderpartiets leder at han er tilfreds med den budsjettavtale som er kommet i stand mellom sentrum og Arbeiderpartiet. Jagland sa at Arbeiderpartiet ikke hadde fått igjennom «hele sitt program» ved denne anledning, men en kunne nærmest få inntrykk av at det var nære på. Da må jeg få lov til å minne om at 99,6 pst. av sentrumsregjeringens budsjett faktisk overlever denne budsjettbehandlingen i Stortinget – og det må vel nærmest være rekord.

Sentrumpartiene er tilfreds med budsjettavtalen, fordi hovedprioriteringene i sentrumsregjeringens budsjett

faktisk er godt ivaretatt, ikke svekket, og ikke minst at denne budsjettavtalen gir grunnlag for å føre videre den stabiliseringslinjen i økonomien som Regjeringen står for.

Jagland skaper inntrykk av at det er sentrumpartiene som har endret samarbeidsholdning ved denne anledning. Men kan ikke Arbeiderpartiets leder i det minste innrømme at hovedårsaken til at budsjettprosessen denne høsten har fått et noe annet forløp – for å si det forsiktig – er at Arbeiderpartiet har inntatt en mer realistisk holdning til budsjettsamarbeidet, bl.a. ved å akseptere kontantstøtten, og at det er Arbeiderpartiet som faktisk har gått fra ansvarsvegning til vilje til å ta ansvar?

Thorbjørn Jagland (A): Vi skal være glad for at vi her i denne salen er kommet til enighet om 99,6 pst. Det er vel egentlig slik ved de fleste budsjettforhandlinger at man er enige om det meste av det som ligger i bunnen av budsjettet, og så strides det om hvordan man skal bruke den økonomiske veksten. Og det er ikke så lite, det, for det er det som avgjør retningen på budsjettet. Hvis man nå blir enige om det man har gjort i år, ett år til og så ett år til, får man selvfølgelig en helt annen kurs. Om sentrumpartiene hadde gått sammen med Høyre og Fremskrittspartiet enda ett år og så enda ett år til, hadde kursen rett og slett gått mye mer mot høyre.

Det er helt riktig at grunnlaget for samarbeidet i år også er at Arbeiderpartiet har sagt at ja vi legger kontantstøtten i bunnen av dette budsjettet. Vi kjempet mot kontantstøtten det året den ble innført for 1-åringene. Vi kjempet mot det når det gjelder innføringen av den for 2-åringene, som er i år. Når ordningen så er innført helt og fullt, må vi legge til grunn at det er et flertall for det, og så skal ikke det stenge for et samarbeid resten av perioden. Det betyr ikke at Arbeiderpartiet er for ordningen. Men jeg har mange ganger sagt at jeg tror det er nødvendig å finne en forutsigbarhet når det gjelder familiepolicen, og som kan samle bredere enn det som har vært tilfellet i de to årene vi har bak oss. Men det gjenstår å se om det er mulighet for å få det til når vi skal evaluere og eventuelt endre kontantstøtteordningen. Men inntil det satser Arbeiderpartiet på å få til endringer som også kan bidra til en bredere samling om barne- og familiepolicen. Det er ikke bare når det gjelder næringslivet at man trenger forutsigbarhet, jeg tror også familiene i Norge trenger forutsigbarhet når de skal planlegge for framtiden.

Øystein Djupedal (SV): Jeg er enig med Arbeiderpartiets leder når han sier at den største gevinsten ved det budsjettforliket som nå er inngått, er at Høyre og Fremskrittspartiet ikke deltar i politikkenes utforming. Men det er jo i sannhet et beskjedent forlik når det gjelder politikkenes innhold, og det ser man spesielt på det som har vært et tema her, nemlig utdanning, for der ligger det nesten ingenting.

Jeg er også enig med Arbeiderpartiets leder i at styring er noe av det mest fundamentale fremover. Og et resultat av mangel på styring sitter Stortinget nå og be-

handler, nemlig bankvesenet. Hadde vi ikke hatt den svake regjeringen vi har hatt, hadde ikke det som nå skjer med norske banker, skjedd, rett og slett fordi for få siden mente Stortinget at vi skulle ha tre bankmiljø, hvorav ett utenfor Oslo. Så plutselig mener Stortinget at det bare skal være to bankmiljø. Og nå mener kanskje Stortinget at det bare skal være ett bankmiljø. På tross av statlig eierskap i bankene fins det altså ikke forutsigbarhet i rammebetingelsene for hvordan den strukturen skal være. Det gjelder på mange ulike felt innenfor samfunnet at vi har muligheten til å bruke staten som en buffer og som en aktiv pådriver for å legge strukturer som er best tjenlig for samfunnet.

Det som har skjedd med de norske bankene, som også Arbeiderpartiets leder berørte, er i så måte et typisk eksempel på hva man opplever når man har regjeringer som styrer fra dag til dag og ikke har muligheten til å ha langsiktighet inn i sin politikk.

Det leder meg over på det som er mitt spørsmål til Thorbjørn Jagland, og det går på hvordan man skal komme seg ut av en slik situasjon. Hill-Marta Solberg snakket i går om flertallskonstellasjoner, og Kirsti Kolle Grøndahl har snakket om behovet for at vi skal ha flertallsparlamentarisme. Og mitt spørsmål til representanten Jagland er følgende: Hvordan ser han for seg at den langsiktigheten som han selv etterlyser, skal forvaltes? Og hvilke politiske grep/konstitusjonelle grep er det han mener, og – selvfølgelig også – hvem mener han skal utforme flertallet?

Thorbjørn Jagland (A): SV kunne jo bidra til litt mer langsiktighet. Nå sa Djupedal at det nesten ikke er noe til utdanning. Mitt inntrykk er at SV er på full glideflukt over dit de – sammen med mange andre – var før oljeprisene falt i fjor. Da skulle man bruke i øst og vest. Og så har man fått en liten pause når oljeprisene har vært lave, og nå når de begynner å gå opp igjen, snakker alle omtrent som om vi ikke hadde hatt året i fjor. Jeg vil oppfordre SV til å ha litt mer stabilitet i dette og ikke bidra til at det blir helt håpløst med politisk styring, også når det gjelder statens finanser.

Ellers er jeg stort sett enig i det som ble sagt om bankvesenet, bortsett fra at det ikke er Regjeringens skyld at rammebetingelsene endrer seg vesentlig som følge av globaliseringen av økonomien. Men det som har vært vår anklage, er at man sitter for passivt og ikke forholder seg til det. Statens eierskap skal ikke være å bidra til status quo, for det er ikke mulig. Staten skal være aktiv for å sikre sitt eget eierskap i en virkelighet som forandrer seg fra dag til dag. Der har jeg inntrykk av at SV ligger veldig mye på at alt skal være som det har vært, mens det i virkeligheten, tror jeg, vil undergrave statens eierskap og det nasjonale eierskap.

Vi bør komme oss ut av denne situasjonen og få til mer handlekraftige konstellasjoner, men det krever at flere partier enn Arbeiderpartiet og SV tenker i de baner. Jeg håper det kan modnes, og jeg tror det bør komme opp drøftinger om dette, også når det gjelder grunnlovsfor-slag.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Carl I. Hagen (Frp): I Dagbladet for i dag står det: «Kreftsyke offer for pengemangel.

Kreftpasienter får ikke de nyeste og beste medisinene på grunn av pengemangel.»

– Det går i realiteten rett inn i den debatten vi har i vårt land, at når den norske stat mottar nye, ubudsjetterte og uventede merinntekter, samtidig som statsminister, finansminister og arbeiderpartileder gjentar til det kjedsommelige at Norge er et av verdens rikeste land, så stiller vanlige mennesker seg spørsmålet: Hvorfor kan ikke det i noen større grad, komme det norske folk til gode?

Jeg tror faktisk det er veldig mange områder hvor vi kan være mer imøtekomende overfor den generasjonen vi nå har. Det virker særlig for de eldre som om situasjonen er den at når det går bra med norsk økonomi, skal pengene legges til side til Kjell Magne Bondevik, Thorbjørn Jagland, Jan Petersen og Carl I. Hagen er pensjonister. Hvorfor kan ikke i større grad de som bygde opp dette landet, også få en noe bedre og tryggere alderdom?

For meg er det et verdispørsmål, som statsministeren elsker å snakke om. Er det virkelig slik som statsministeren, finansministeren og Jagland hevder, at vi har ingen mulighet til å bedre situasjonen for dem som bygde opp landet? Er det slik at hvis vi bruker penger, får vi økt inflasjon, forverret konkurransevne og et mulig fremtidig tap av arbeidsplasser og en håpløs fremtid?

Jeg tror faktisk vi kan gjøre langt mer enn det vi i dag gjør, uten å gå i den fellen som også vi i Fremskrittspartiet vet det er lett å gå i. Hadde vi f.eks. satt opp statsbudsjettet litt annerledes, hvor vi på én side holdt ting som helt klart ikke påvirket norsk innenriksøkonomi, bl.a. kjøp av varer og tjenester i utlandet, og kjøp av varer og tjenester hvor man hadde en viss mulighet over noen år til å tilpasse aktiviteten til økonomien, ville vi sluppet den debatten om at hver eneste krone som bruktes skaper inflasjon, uansett om den brukes til å kjøpe noe teknisk utstyr i utlandet som ikke påvirker norsk økonomi i det hele tatt, eller om den brukes til å etterspørre arbeidskraft i det norske markedet og derved øker etterspørselen. Jeg er overbevist om at en slik oppsetting ville vist oss en del muligheter. Vi kan nemlig gjøre en del som ikke påvirker norsk innenriksøkonomi.

Det meste av medisiner er produsert i og kjøpt fra utlandet. Det har ingen innvirkning på norsk økonomi eller inflasjon. Hvorfor kan vi ikke da sørge for at det som fins av god, brukelig og helsebringende medisin, i større grad kan komme norske pasienter til gode? Hvorfor skal vi lese om at det i Norge er pengemangel, ikke mangel på arbeidskraft, men pengemangel, som er skyld i at vi ikke har den beste kreftmedisinen?

Det er mer og mer snakk om å importere mer arbeidskraft. Vi sier at på enkelte områder har vi mangel på arbeidskraft, og da skal vi liksom åpne for ny arbeidskraftinnvandring. Har virkelig Jagland, Petersen og Bondevik glemt at det ikke er så mange år siden arbeidsledigheten var det store problemet i Norge? Vi kan ikke importere mer arbeidskraft fordi om vi kanskje akkurat i år 2000 vil

ha mangel på arbeidskraft, når vi ikke vet om vi vil ha arbeidsledighet om tre-fire år. Da må det være langt bedre at vi, hvis vi ikke har mulighet til å produsere varer og tjenester selv som følge av mangel på mennesker, i større grad importerer tjenester. Det har vi finansiell mulighet til.

Norge er i den situasjonen at vi i langt større omfang kan og bør organisere kjøp av helsetjenester fra utlandet. Det er mange pasienter som venter på operasjoner, som ikke er nødvendig ut fra en livstruende situasjon. I langt større grad burde vi kunne fjerne våre helsekøer ved å tilby pasienter som selv ønsker det, å bli operert i utlandet. I stedet for at vi flytter personell til Norge for å utføre operasjoner her, kan de pasienter som selv ønsker å få en raskere operasjon, få det ved ledig kapasitet i utlandet.

Det samme gjelder eldreomsorgen. Det er mange eldre i Norge som mottar offentlig hjelp, og hvor det er mangel på personell til å utføre hjelpen, det være seg hjemmehjelp, hjemmesykepleie eller annen omsorgshjelp, f.eks. i omsorgsboliger eller i sykehjem. Også der er det fullt mulig å tenke litt nytt og rasjonelt og lage tilbud til dem som selv ønsker det, om kortere eller lenger opphold på norskdrevne og norskledede institusjoner bygd og etablert i andre land, i et mye varmere klima. Mange vil gjerne reise på ferie til Kypros, til Spania, til Kanariøyene og til Mallorca. Hvorfor kan vi ikke etablere tilbud på disse stedene til de av våre eldre som selv ønsker det? Man kan ha noe norsk personale som har den daglige kontakt med de eldre, mens de som lager maten, gjør rent, vasker klærne og vedlikeholder bygningene, kan være lokal arbeidskraft. Da ville mange få et bedre tilbud i varmere klima, som i seg selv ville være helsebringende, samtidig som vi ikke i det hele tatt ville ha den etterspørselsvirkningen på det norske arbeidsmarkedet, hvor man hevder at det er mangel på folk. Både i helsevesenet og eldreomsorgen, hvor man sier at knapphetsfaktoren er arbeidskraft, kan vi altså i realiteten importere tjenestene ved å tilby behandling i utlandet for dem som vil det.

Nå vil sikkert en eller annen avis si at nå vil Hagen eksportere de gamle. Men jeg sier altså ettertrykkelig at det skal være frivillig. Og jeg har vært i kontakt med ganske mange eldre som svært gjerne ville være én, to, tre eller fire måneder i et varmere land, hvor de kunne få nødvendige tilbud. Det kan organiseres på mange forskjellige måter også der, etter hvilken grad av omsorgstjenester som er nødvendig.

Hvis det er slik at man gjerne ville hatt muligheten til å hjelpe også alle friske eldre til et bedre liv, men at vi ikke kan øke pensjonene og ikke kan gjøre noe fordi det øker etterspørselspresset på norsk økonomi, kunne man altså, som en kommune i Danmark har gjort, tilby en del pensjonister ferieopphold, betalt av staten, i utlandet.

Mitt poeng er at jeg synes det er umoralsk at når vi har god økonomi og får uventede penger som ikke er forhåndsbestemt i et budsjett, så går de uten debatt, uten diskusjon, inn i det såkalte oljefondet for å betale pensjonene til Bondevik, Hagen, Petersen og Jagland når vi måtte trenge det om en del år. Vi må kunne gjøre noe også for

dem som har bygd dette landet. Vi må kunne sørge for at de også får en glede av situasjonen. Jeg snakker ikke om vedvarende ordninger som ikke kan tilpasses situasjonen hvis oljeprisen faller. Jeg er enig med Jagland i at vi ikke kan ha fast basis på det, men noe kan vi gjøre.

Når vi bruker penger i utlandet, og det ikke har virkning på norsk økonomi, kunne vi stimulere f.eks. til økt aktivitet når det gjelder reklame for norsk reiseliv rundt omkring i verden. Det påvirker ikke norsk økonomi, med mindre man da får økt turisme, som man i alle andre sammenhenger sier er bra. Vi kunne og burde nå ha satt i gang en relativt omfattende kampanje internasjonalt for å vinne gehør for hvalfangst og selfangst, særlig fordi selen nå spiser et kvantum fisk tilsvarende de norske fiskekvotene, og vi er dermed nødt til å redusere selbestanden for at det skal bli mer fisk til norske fiskerier. Vi har muligheten til å sette i gang aktivt påvirkningsarbeid i utlandet for å få fortgang i dette, og hvis det nå blir ledighet i fiskeflåten som følge av lavere kvoter, kunne man gå over til selfangst.

Vi har altså mange muligheter i den situasjonen Norge er i. Det som var det gode med den siste oljekrisen, er at oljeselskapene nå planlegger, basert på at oljeprisen skal ligge på 10–12 eller kanskje 13 dollar, og det bør de fortsette med, for vi har ingen garanti for at dette blir den langsiktige situasjonen. Men det å late som om vi ikke nå har en mulighet til å gjøre ting for det norske folk som følge av den nye økonomiske situasjonen, er meningsløst.

Mine spørsmål til Høyre, Arbeiderpartiet og Regjeringen er: Hvorfor skal ikke de som bygde opp dette landet, få en fordel av den nåværende situasjon? Og hvorfor i all verden skal, som jeg nevnte i en replikk tidligere, norske bilister ha omtrent Europas høyeste bensinpris, når Norge har muligheten til å holde en stabil bensinpris mellom 6,50 kr og 7 kr? Det ville komme barnefamiliene til gode, det ville komme hele det norske folk til gode. Men så sier altså regjeringspartiene og Arbeiderpartiet: Nei! Når oljeprisene går opp, skal det norske folk betale mer for bensinen. Hva slags verdimelessig holdning er dette overfor dem som vi er satt til å representere? Jeg synes det er helt meningsløst.

Vi kan også, og bør sannsynligvis av flere grunner, kjøpe undervisningstjenester i utlandet. Jeg vil si at når det gjelder høyere utdanning ved universiteter, burde vi satse på å sende flere til utlandet for å studere. Da ville vi redusere etterspørselspresset på alt det som det medfører å produsere høyere utdanningstjenester i Norge. Og de som studerer i utlandet, får en tilleggskompetanse i form av språk, kultur, kunnskaper, kontakter og venner, og de blir mer innstilt på det som skjer når det gjelder globaliseringen.

Vi har helt åpenbart sett det fornuftige i at vi har en stor import av klær og sko. Selvsagt kunne vi ha produsert alle skjorter, dressler, kjoler, bluser og sko i Norge. Da ville riktignok prisen på et par sko ligge på 3 000 kr og en dress på 6 000 kr. Men vi har importert det fordi det tjener både dem som produserer det i utlandet, og det tjener oss. Det samme kan vi også gjøre med tjenester. Det ser ut som det

er en blokkering hos flertallet i denne salen mot å gjøre det. Men vi kan sørge for gebyrstipend og betaling til utenlandske universiteter som kan gjøre det fordelaktig for norske studenter i større grad å studere i utlandet, skaffe seg kompetanse og kunnskaper der, og lære seg språket. Vi behøver ikke å gjøre alt dette selv. Det er en del ting vi må gjøre her, men i de tider hvor vi har en god utenriksøkonomi, må man kunne begynne å tenke litt nytt.

Man klager over manglene her hjemme, at det er for liten kapasitet. Men vi kan ikke bygge opp en kapasitet i de gode tider som vi kanskje ikke har råd til i de dårlige, for da er det vanskeligere å omstille seg, men vi kan i realiteten bruke mulighetene i gode tider. Når det gjelder utstyrsanskaffelser som ikke påvirker norsk økonomi, kan vi sørge for at norske skoler og universiteter har det beste IT-utstyret som er å skaffe. Det kjøpes fra utlandet og påvirker ikke økonomien, det bare påvirker mulighetene til å få en god utdanning ved skolene og universitetene. Vi kan også sørge for at norske sykehus har det mest toppmoderne utstyret som kan skaffes, for det produseres i utlandet og påvirker ikke norsk økonomi, pluss at det ville effektivisere virksomheten.

Jagland og Bondevik sa i sted at vi må se på måten sykehusene blir styrt på. Ja, det har vi gjort i 15 år. De sier nei hver gang det kommer forslag fra Fremskrittspartiet om å gjøre det nødvendige, nemlig å samle alle sykehusene til et ansvar for staten, slik at ikke fylkeskommunepolitikere og rikspolitikere skylder på hverandre. Det er jo de samme som har styrt helsevesenet i alle år, som motsetter seg hver gang vi andre foreslår nødvendige endringer, som det er mer og mer oppslutning om.

Så må jeg gratulere Thorbjørn Jagland med at han har greid å flytte på 0,4 pst. av budsjettet, greid å sikre kommunene 0,5 pst. mer penger, og som ser på disse 0,4 pst. og 0,5 pst. som en stor seier. Det er ganske godt gjort.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Vi skal satse på eldreomsorg og helsevesen. Derfor sier Arbeiderpartiet eldre og helse først. Og derfor sa Arbeiderpartiet ved inngangen til denne stortingsperioden at vi ønsket å legge fram et program på 30 milliarder kr for å bygge ut omsorgstilbudet, for å bygge sykehjem, for å bygge enerom i sykehjem. Ikke 1 milliard kr, ikke 2 milliarder kr, ikke 5 milliarder kr, men 30 milliarder kr – en massiv utbygging. Fremskrittspartiets oppfølging av det da de kom i posisjon til å forhandle om budsjettet her i huset, var at de sa at det ikke var så viktig å holde tempoet i denne gjennomføringen av reformen for de eldre. Man utsatte gjennomføringen, under sterk kritikk fra Arbeiderpartiets side.

Så snakker Hagen om penger. Hvis vi husker tilbake til finansdebatten høsten 1997, så understreket representanten Hagen i sitt innlegg i den debatten hvor bunnsolid norsk økonomi etter hans syn var. Og han sa at stortingsflertallet snakker om «illeværslende signaler», og:

«Det kommer advarsler. Jeg har store problemer med å forstå logikken i det.» Dette sa representanten Hagen høsten 1997. Han ville bruke mer penger.

Det er sikkert ikke så mange som husker representanten Hagens innlegg i finansdebatten i 1997. Men hva de fleste husker, er at høsten 1998, relativt kort tid etter Hagens innlegg, steg rentene til et nivå som gjorde at folk hadde betydelige problemer, folk flyktet fra Bondevik-regjeringen, folk forstod at selv om økonomien er bunnsolid, må den styres. De flyktet fra folk som Hagen, som sa at han har problemer med å forstå logikken.

Kanskje hadde det vært nyttig for Hagen å minnes hva som skjedde i tiden mellom finansdebatten i 1997 og finansdebatten i 1998?

Carl I. Hagen (Frp): Jeg vet ikke om jeg skal le eller gråte. Vi diskuterer fremtiden og neste års statsbudsjett, og Karl Eirik Schjøtt-Pedersen vil snakke om 1997 og 1998. Det kan han godt gjøre med sine vanlige eventyrfortellinger.

Fremskrittspartiet har i mange år slått fast at vi har en grunnleggende god statsøkonomi. Vi er blitt styrt av forskjellige, som har medført problemer, både med høye renter og inflasjon. Fremskrittspartiet har hele tiden sagt at vi primært bør ha en lav inflasjon, vi har gitt beskjed til Norges Bank om at det skal vi ha. Det har flertallet sagt nei til, de vil gjøre det på andre måter. Vi har sagt at hvis vi reduserer en del avgifter, vil prisstigningen i Norge synke. Enhver burde skjønne, hvis man da ikke tilhører flertallet i denne sal, at reduserer vi bensinavgiftene og en del andre avgifter, blir det mindre prisstigning, og det vil komme det norske folk til gode. Jeg tror det norske folk godt husker hva vi har sagt.

Så kommer man igjen med dette med eldreomsorgen. Det er ikke bevilget 30 milliarder kr. Det har vært lovet 30 milliarder kr over en 30-årsperiode. Jeg skulle ønske Arbeiderpartiet nå sluttet å komme med dette feilaktige bildet om at det er satset 30 milliarder kr. Det er det aldeles ikke. Det er over 30 år, og det alt vesentlige er jo lån som kommunene skal ta opp til å kunne bygge bygninger – sykehjemsbygninger. Dessverre har det blitt altfor mange eldreomsorgsboliger istedenfor sykehjemsboliger, akkurat som vi har sagt at det ville bli med de andre. Det er sykehjemsplasser vi trenger. Og det er betjening av lånene til bygningene som medfører det store beløp av 30 milliarder kr. Og det kommer igjen om 30 år, for det er nedbetalingstiden. Det er vel ikke direkte bevilget mer enn ca. 6-7 milliarder kr hittil, så det er en fullstendig feilaktig presentasjon Karl Eirik Schjøtt-Pedersen her gir. Vi har aldri sagt at vi skulle utsette noe. Vi tok hensyn til de kommuner som trengte mer tid til planlegging.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) (fra salen): Til en åpenbar misforståelse!

Presidenten: Det er inga openberr misforståing, sannsynlegvis berre ei politisk misforståing, og det kan vi ta seinare i debatten.

Odd Holten (KrF): Det er jo gjennom de økonomiske virkemidler at de enkelte partier gir til kjenne sine pri-

oriteringer, så også for Fremskrittspartiet. Regjeringspartiene har i dette budsjettet klart signalisert at de har en rekke prioriterte områder, ikke minst innenfor utdanning, forskning og nyskaping, helse og eldre, internasjonal bistand og distriktene, bare for å nevne noen områder.

Vi kan lese av budsjettokumentene at Fremskrittspartiet denne gangen foreslår å kutte hele 28 milliarder kr i statens utgifter i løpet av et år. På ett år skal det altså kuttes 28 milliarder kr! Er det mulig? Og hvor skal det kuttes i en budsjettamme som i mange tilfeller allerede er svært stram? Må ikke slike kutt også sies å være urealistisk hvis partiet nå satses og har ansvar for det budsjett de legger fram, ikke minst ut fra de sterke signaler som Carl I. Hagen har gitt her i debatten, knyttet opp til det som har med helse og omsorg å gjøre. Vil ikke disse 28 milliardene også måtte få følger der? Og hvordan skal det være mulig fortsatt å kunne opprettholde alle de fellesgoder som samfunnet møysommelig har bygd opp gjennom alle disse årene, hvis 28 milliarder kr skal kuttes?

Carl I. Hagen (Frp): Odd Holten sier også at man har satsset på helse, eldre, skole og flere ting. Hva er Odd Holtens svar på at VG i dag, sammen med oppslag i Dagsrevyen og andre oppslag de senere dager, klargjør den krisen som er? Sykehusposter og sykehusavdelinger kommer til å bli stengt, og så skal man se på situasjonen! Denne situasjonen er vel kjent for departement og regjering, og den er vel kjent for det norske folk. Det som er nødvendig, er handling.

Fremskrittspartiet har varslet at vi kommer til å fremme forslag om å sanere gjelden og underskuddene til norske sykehus på 1999-budsjettet, og å fremme forslag på 1999-budsjettet om nødvendige midler til norske sykehus, slik at sykehusdirektørene blir opptatt av å helbrede og behandle pasienter, istedenfor, som flertallet tydeligvis vil, at sykehusdirektørene skal være opptatt av forhandlinger med organisasjoner om nedskjæringer og stenging av sykehusposter. Ingen har tatt vår utfordring på dette.

Hvordan er det mulig, sier Odd Holten. Det står jo i finansinnstillingen! Vi har delt ut til alle partigrupper hele vårt budsjett, hvor vi viser hvor vi har kuttet. Vi har ikke kuttet på noen av de primære tingene, men vi har tillatt oss å endre 6 pst. av budsjettet. Når man hører milliardtallene til Odd Holten, skulle man tro at det var kjempemessig. 6 pst. av et budsjett på ca. 550 milliarder kr har vi flyttet på. Det er lite i forhold til bedrifter som plutselig får beskjed om å skjære ned arbeidsstokken med 15 pst.

Men jeg vil bare si til Odd Holten: Les det som vi har delt ut! Vi har ikke kuttet på noen av de områdene som er viktige for det norske folk. Der har vi økt! Og så har vi redusert skatter og avgifter betydelig, som også vil medføre en reduksjon i prisstigningen. Og det vil også være mulig å sikre moderate lønnsoppgjør neste år hvis skatter, avgifter og prisstigning er lavere.

Per-Kristian Foss (H): Jeg er enig med Carl I. Hagen når han understreker behovet for deregulering av den of-

fentlige tjenestesektor, å slippe flere private til, tenke kreativt og tenke nytt også i den offentlige tjenestesektor. Jeg er også enig med Carl I. Hagen når han tar til orde for en radikal nytenkning når det gjelder organisering av våre sykehus. Vi har fremmet felles forslag om det. Men jeg vil ta et par små forbehold, hvor jeg ikke helt skjønner Hagen. Normalt er det å si til en bedriftsleder som har kjørt budsjettet sitt med betydelige overskridelser, at det får du ettergitt hver gang, ikke et godt incitament til å holde budsjetter. Jeg kan være enig i at budsjettene ofte kan være for stramme. Men å få beskjed om at man alltid får overskridelsene ettergitt, er håpløst også for en leder, selv en leder av et sykehus.

Det andre jeg vil si, er at jeg i tillegg til det Hagen nå nevner, som vi er enige om og har fremmet felles forslag om, nok tror det er behov for å se på arbeidstidsavtaler og arbeidstidsbestemmelser for leger, slik at legene kommer tilbake til primæroppgaven, å jobbe operativt, ikke med papirer og møter. Der er det mange leger som også er meget frustrerte.

Jeg er også enig med Carl I. Hagen i at det er behov for en bedre og tryggere alderdom for dem som i dag er gamle, men det er også viktig å tenke på en bedre og tryggere alderdom for dem som skal bli gamle. Da er satsing på skolesektoren faktisk et ledd i Høyres verdiskapingsstrategi for dem som i sin tid skal leve av inntektene i neste årtusen, og det er ikke så lenge til. Derfor forstår jeg ikke helt Hagens idé om å kutte på skolesektoren. Hagen sa i et program nylig at det ikke er poster på statsbudsjettet som direkte gjelder skole. Jo, det er det. Det er faktisk poster som Carl I. Hagen kutter i. En post som heter Kvalitetsutvikling i grunnskolen, går faktisk til kvalitetsutvikling i grunnskolen. Hvis man mener det er for lite av det, er ikke metoden å kutte, men å øke. Man kan alltid diskutere hvor mye man har anledning til å øke, men å kutte bedrer ikke kvaliteten.

Carl I. Hagen (Frp): Så lenge flertallet i denne sal motsetter seg den helt nødvendige omorganisering av helsesektoren slik at den blir et statlig økonomisk ansvar, ikke via fylkeskommuner, som utelukkende holder liv i en svær helseadministrasjon og heller sand i maskineriet i helsesektoren, inntil sykehusene får langt større ansvar og muligheter til å påvirke sine inntekter i langt større grad enn i dag ved å styrke den innsatsbaserte finansieringen uten adgang for Regjeringen til å fjerne teppet for sykehusdirektører som baserer seg på den ved å foreta endringer og justeringer i systemet for å spare penger, og inntil sykehusene får den nødvendige frihet til å styre og selv avgjøre om de kan ansette mer kontorphonale til å ta seg av kontorarbeidet for å frigjøre det medisinske personalet til å behandle syke mennesker, vil ikke vi at penger skal være grunnen til at man nedlegger og stenger avdelinger. Da vil vi si at så lenge flertallet ikke gjør de nødvendige omorganiseringer, bare snakker om det, slik statsministeren og Jagland gjør i hver finansdebatt, hvor de sier det er behov for å gjøre det, men så glemmer de det til neste finansdebatt, hvor de sier nøyaktig det samme – det har de i hvert fall gjort de siste 16 årene – vil

ikke vi akseptere at mangel på penger er grunnen til at man stenger sykehusavdelinger og poster. Normalt sett er jeg i utgangspunktet enig med Foss, men ikke når Arbeiderpartiet og regjeringspartiene har organisert norske sykehus så håpløst som de har gjort. De har ansvaret for hvert eneste problem i norsk helsevesen. Hver gang man leser om at en post eller noe annet blir stengt, bør norske borgere se at dette skyldes Jagland, og det skyldes Bondevik og Høybråten.

Øystein Djupedal (SV): Med respekt å melde er det mye rart man hører fra denne talerstol, og det Hagen har servert i dag, tar vel prisen for det meste. La meg bare gå litt gjennom det han faktisk prøver å si.

Han sa nylig helt klart: Vi kutter ikke i ting som er viktig for det norske folk. Hvis vi går inn i budsjettet hans, finner vi ut at han har kuttet mye. Bare på utdanning har han kuttet 900 mill. kr, på kommunesektoren for øvrig har han kuttet 3, 6 milliarder kr, som han skryter av utgjør mindre en 2 pst., og så sier han at den dynamiske virkningen av Fremskrittspartiets samlede opplegg vil mer enn kompensere. Men når det gjelder den dynamiske virkningen, må man spørre: Hva er realiteten? En ting er at Fremskrittspartiet ønsker et helt annet system, og det kan man på en måte akseptere, selv om det er aldri så vanvittig. Men det er ikke mulig i all realismens navn å kutte pengene før det nye systemet er på plass. For det det betyr, er at alle de menneskene som er på sykehus, alle de eldre som er på institusjon, alle de barn som går på skolen, rent faktisk skal få merke de dramatiske kutt som her ligger. Skal det finnes et snev av seriositet i den typen politikk, må man først få endret systemet, slik at systemet kan tilføres de nødvendige pengene. Det er her man går seg helt vill, og særlig når man på toppen av alt sier at man ikke kutter. Man kutter faktisk meget dramatisk på mange av disse felt.

Det var også interessant å høre at Hagen ønsker at flere studenter skal studere i utlandet. Det har jeg stor sympati for. Jeg håper de får seg kjæresten og tar med mange fremmedkulturelle kjæresten hjem igjen. Men heller ikke her finnes det penger. Vi bruker i dag over statsbudsjettet langt over 1 milliard kr på å sende studenter ut. Det er kjempebra. Men det betyr også at vi må ta imot flere studenter fra utlandet, antar jeg, på våre universitet. Når vi neste gang fremmer forslag om at vi skal øke posten som heter gebyrstipend, så flere av våre ungdommer får muligheten til å komme ut, og ikke minst at flere ungdommer får muligheten til å komme til Norge fra andre land, forventer jeg at Hagen sier at dette var et godt forslag fra representanten Djupedal.

Carl I. Hagen (Frp): Øystein Djupedal trodde jeg i hvert fall, som medlem av finanskomiteen, hadde satt seg inn i Fremskrittspartiets budsjettalternativ. Han sier at vi kan ikke gjøre ting før det nye systemet er på plass. Deler av det som han kaller nytt system, er ikke noe nytt system. Men vi har redusert avgiftene så betydelig at prisstigningen i Norge vil være betydelig lavere. Lavere prisstigning betyr at de samme kronene gir mer kjøpekraft

bl.a. for landets kommuner. Vi har gitt avgiftslettelse, som medfører prissenkningstiltak, og vi har gitt skattelettelser. Begge disse tingene er helt sentrale under det neste års lønnsoppgjør. Med en lavere prisstigning og lavere skatter vil man få den samme kjøpekraftsutvikling gjennom lavere nominelle tillegg. Så enkelt er det. Det ligger inne det som gjør at man også kan redusere noe på de bruttokroner som går til en del tjenester, fordi man på forhånd har redusert behovet som følge av lavere prisstigning og virkningen på lønnsoppgjørene. Dette henger sammen.

Så til det at man ikke har penger til å kjøpe helsetjenester, eldreomsorgstjenester og utdanningstjenester i utlandet. Det er fordi alle utgifter i alle finanspolitiske, makroøkonomiske beregninger går i samme sekken. Noen vil kunne hevde at hvis vi nå satset en del betydelige beløp på å kjøpe tjenester i utlandet, vil det påvirke innenriksøkonomien. Det gjør det ikke i virkeligheten, men det gjør det i analysene. Og det gjør det i dette som Stoltenberg maser om, at veksten i offentlige utgifter ikke må være mer enn veksten i fastlands-BNP. Det er da man sitter fast i sirupen, når man ikke greier å skille mellom utgifter i utlandet og utgifter som påfører noen endringer i norsk økonomi. Derfor er det vi tar til orde for en langt større grad av massiv satsing på kjøp av tjenester i utlandet, til det beste for det norske folk.

Inger Lise Husøy (A): Det er særlig én positiv side ved årets budsjettforlik, og det er at Fremskrittspartiet er skjøvet ut på sidelinjen og i realiteten er uten innflytelse i norsk politikk. Resultatet er at vi andre kan jobbe enda mer for en mer rettferdig fordeling.

Også representanten Hagen var opptatt av at budsjettforliket dreier seg om 0,4 pst. Men det blir en veldig gal fremstilling. Jeg vil tillate meg å si det slik at de andre 99,6 pst. stort sett er gammel arbeiderpartipolitikk. Det innebærer rettigheter som vi har jobbet fram for vanlige folk, for småkårsfolket, som Hagen er opptatt av. Det er store og viktige reformer i samfunnet vårt som ligger inne i det øvrige budsjettet.

Jeg har også lyst til å korrigere det som Hagen sa tidligere, at den eldresatsingen som Arbeiderpartiet har kjempet fram, innebærer at vi skal bruke 30 milliarder kr på fire år og ikke på 30 år.

Hagen var i sitt innlegg opptatt av at vi som verdens rikeste land burde sørge for at noe av pengene skulle komme vanlige folk til gode og til en bedre og tryggere alderdom, og at det er de som bygde landet, som skulle få pengene. Det er jo det vi jobber for hver eneste dag. Poenget er at det er lite av Hagens politikk som kommer vanlige folk til gode. Jeg vil f.eks. bare nevne de nærmere 4 milliarder kr som Fremskrittspartiet kutter i kommunøkonomien, som også betyr en rasering av tilbudet til eldre i kommunene, som kanskje representanten burde være opptatt av i en her-og-nå-situasjon.

Derimot subsidierer Fremskrittspartiet AMS-ordningen og gir til dem som har penger til overs. Det er vel heller ikke akkurat minstepensjonister som har best nytte av det.

Jeg vil spørre representanten: Når vil du innrømme at det er friske mennesker med høy inntekt som tjener på Fremskrittspartiets politikk?

Presidenten: Presidenten vil uttale at talen skal rettast via presidenten.

Carl I. Hagen (Frp): La meg først få opplyse, i tilfelle det er noen som følger denne debatten utenfor salen, at gjennomsnittsinntekten for dem som har AMS, er 250 000 kr. Det er altså vanlige mennesker som har spart i AMS og fått en liten skattereduksjon, og det er den Arbeiderpartiet og Regjeringen nå tar bort. Det syns vi er leit.

Kommuneøkonomien styrker vi med 2,4 milliarder kr – det er ikke en nedskjæring på 4 – beregnet av Statistisk sentralbyrå som virkningen av vår totale økonomiske pakke. Men Arbeiderpartiet greier altså ikke å forholde seg til sannheten.

Og nå gleder jeg meg! Nå skal det bli festlig! For Inger Lise Husøy sier på vegne av Arbeiderpartiet at 30 milliarder kr skal bevilges over fire år. Da gleder jeg meg til Arbeiderpartiets finansgruppering har bedt alle sine rådgivere om å dokumentere hvilke kapitler og poster som summerer seg til 30 milliarder kr på disse fire årene, etter at Fremskrittspartiet i et trontaleordskifte fikk flertall for å pålegge Regjeringen å utarbeide en eldreomsorgsmelding, som så kom og resulterte i den satsingen og de nye ordningene som gjelder dette området. Det var aldeles ikke noe arbeiderpartiinitiativ, det var et forslag fra meg i en trontaledebatt etter et valg, som til slutt ble enstemmig vedtatt, og som så etterpå førte til den meldingen. Men jeg gleder meg til å se de kapitler og poster som viser 30 milliarder kr på fire år, for våre skriftlige henvendelser til departementet har bekreftet at det vi sier, selvsagt er riktig. Jeg forventer i løpet av debatten en unnskyldning fra Arbeiderpartiets Inger Lise Husøy, eller helst fra Thorbjørn Jagland om at han skal slutte å føre det norske folk bak lyset, og han skal også instruere sine medrepresentanter i Arbeiderpartiet om å slutte å føre det norske folk bak lyset – med mindre jeg blir tvunget til en unnskyldning ved at Arbeiderpartiet kommer med de kapitler og poster som blir en sum på 30 milliarder på disse fire år.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Jan Petersen (H): Det er ikke noen tvil om at debatten i dag har tatt seg opp, med ganske mange interessante innslag. Et av de mest interessante innslagene fikk vi tidlig i debatten, hvor det utspant seg en form for mannjevning mellom de to budsjettpartnerne – regjeringspartiene på den ene siden og Arbeiderpartiet på den andre siden – om hvem som hadde en politikk for å forverre vilkårene for småbedriftene mest. Det er en interessant mannjevning. Hvem som vant, kan man jo drøfte – jeg tror de hadde gode poenger begge to.

Problemet er nettopp at dette budsjettet, som statsministeren påstår skjermet småbedriftene, slett ikke gjør

det. Statsministeren – hvor nå han måtte være hen – kom i skade for å gi en opplysning innledningsvis som ikke stemte. Jeg må innrømme at jeg angrer som en hund på at jeg ikke avslørte dette der og da – det kunne vært hyggelig å kle av den påstanden, men jeg tenkte at hvis statsministeren fikk beskjed, ville han rette det opp underveis, for det er alltid lett å komme i skade for å gi feil opplysninger. Men istedenfor å rette opp og gi meg et skikkelig svar, gjorde han faktisk en dyd av denne forverringen for småbedriftene. Det synes jeg ikke er bra, og det understreker i hvert fall at det statsministeren sa til TV2, rett og slett ikke er sant, og det synes jeg er leit. Når han da spiste sitt kakestykke med småbedriftspynten på, må jeg si at jeg tror han skal være litt forsiktig med bløtkakene sine fremover.

Ellers hadde jeg inntrykk av at han forsøkte å skape et inntrykk av at NHO synes i grunnen at dette er greit. Det stemmer jo ikke. NHO har etter budsjettenigheten sendt finanskomiteen et brev, hvor det står følgende:

«NHO må likevel konstatere at verdiskapingsperspektivet har måttet vike for kortsiktige og til dels symbolpregede omfordelingshensyn. Både i forhold til skattereformen og i forhold til landets langsiktige utfordringer innebærer forliket mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet et skritt i gal retning.»

Dette forteller at NHO slett ikke er fornøyd med den enigheten som er oppnådd. At statsministeren mener å ha hørt noe annet, er vel bare uttrykk for at man hører det man vil. For ordens skyld har jeg sjekket om NHO står ved sitt brev, og det har jeg, etter at statsministeren var oppe, fått bekreftet.

Jeg har også merket meg Jaglands – jeg hadde nær sagt – nyvunne glede over å få lov til å være inne i varmen. Det er interessant at Norges største parti viser en sånn åpenbar yr glede over å få lov til å være med på et flertallsvedtak i Stortinget. Men det gjorde at han kom i skade for å dra ganske hardt til overfor de partiene som var Regjeringens budsjettpartnere i fjor, da bl.a. noe av poenget var å få stabilisert økonomien, få ryddet opp i alt det mismotet som var, og sette norsk økonomi på rett kjørl. Og det viste seg at den budsjettenigheten vi fikk i fjor, nettopp satte norsk økonomi på rett kjørl igjen. Et viktig element her var nettopp null i skatte- og avgiftsøkninger, og det tror jeg er en riktig politikk. Minnes jeg ikke helt feil, var Jagland svært nær ved å mene at dette var en riktig politikk i fjor, for jeg mener meget bestemt at jeg hørte fra landsmøtet at Jagland var svært nær ved å signalisere at han kunne akseptere de kravene vi hadde på skattesiden, og som Regjeringen sa seg enig i i fjor. Ja, Jagland var vel så begeistret for dette at han mente han allerede var der, som vi husker, så hvorfor han nå går til angrep på dette, er vel et åpent spørsmål.

Ellers merket jeg meg at Jagland var opptatt av hvor mange ganger Arbeiderpartiet hadde gått av, og attpåtil mente at Arbeiderpartiet hadde gjort landet en tjeneste ved å gå av sist, i 1997. På det punktet vil jeg umiddelbart si meg enig – det var selvfølgelig en fordel at Arbeiderpartiet gikk av, og jeg vil faktisk sende en hilsen via presidenten: Hold frem som du stevner!

(Petersen)

Vi har også fått en debatt om skolen, og til det vil jeg si at den fremste forskjellen til vårt opplegg i år er nettopp at vi tar innover oss den virkeligheten som er i norsk skole. Den aller viktigste delen av skoledebatten er kanskje den vi ikke behandler i dette budsjettet, og det gjelder rekrutteringen av lærere. Det er der først og fremst krisen og problemene i norsk skole er, og det er derfor det er så ille at Regjeringens plan for rekruttering er så svak som den er. Det skal vi komme tilbake til. Men når vi diskuterer hva som er riktige skolesatsinger, må vi ha for øye at dette er den viktigste utfordringen, og så må andre hensyn i skolen komme etter dette viktigste. Hvis vi begynner med å gjøre de mindre viktige tingene, ja så er ikke det noen skolesatsing annet enn det tilsynelatende, hvis det gjør det umulig å rydde penger frem til å gjøre noe med selve lærerrekutteringen. Men vi vet at uten at vi har gode, engasjerte lærere, og uten at flere unge mennesker finner sin vei inn i yrket, kommer vi til å få en krise på dette området meget snart. Dette er jo den erfaringen alle norske foreldre har hatt i alle år. For alle vet jo at det ene spørsmålet elevene får når de kommer hjem etter første skoledag om høsten, det er: Hvem fikk du i år? Det er det som er viktig – ikke alle disse andre tingene som vi snakker om. Det er viktig å gjøre en del på disse områdene også, men vi må altså beholde perspektivet riktig.

Når Høyre derfor legger inn en skolemiliard i dette budsjettet, er det bare ett av flere svar vi må gi på den utfordringen som denne sommerens politiske debatt har gitt oss. Og når vi gjør det, hadde jeg ærlig talt håpet og trodd at Stortinget i større grad nå ville nærme seg skole-spørsmålet ut fra et genuint ønske om å få gjort noe, i stedet for å ende opp i den gode, gamle politikerdebatten om hva man gjorde i fjor, i forfjor og året før der. Spørsmålet er: Hva gjør vi nå? For utfordringen nå er tydeligere og tydeligere, og vi har lagt vårt alternativ på bordet.

Når det så gjelder innholdet, må vi huske på at det ikke bare er snakk om en sluttsum, det er snakk om hva man putter inn, og hva man bruker disse pengene på. Når vi derfor legger mye penger inn på etterutdanning av lærere, er det ut fra erkjennelsen av at det er læreren som er viktig. Når vi legger penger inn i å få flere timer i barne- og mellomtrinnet, er det fordi det er undervisningens innhold – det å ha ungene i undervisning – som er viktig. Derfor prioriterer vi dette. Når Arbeiderpartiet og flertallet sier at man må satse på skolefritidsordningen og gratis utlån av lærebøker, så er det sikkert fint ut fra familieøkonomiske hensyn og fordelingshensyn, eller hva det nå måtte være – det er sikkert mye fint i alt dette – men poenget er at dette jo ikke dreier seg om skole og skolens innhold og undervisningens innhold. Derfor en denne milliarden Jagland snakker om, en strikk han nå strekker så langt, at han må holde fast i begge ender, for slipper han, får han virkelig et rapp over fingrene. Det er ikke mange kronene igjen i Jaglands skolesatsing når man tenker på at det er undervisningens innhold det dreier seg om.

På dette punktet har jeg også lyst til å si noe til Regjeringen. Regjeringen snakker om at den ikke har lovet noe

særlig, og at det derfor heller ikke er noe stort poeng å gjøre noe særlig. Og det er greit nok. Formelt sett har Regjeringen rett i forhold til sine løfter. Men spørsmålet er likevel: Når folk er genuint opptatt av skolen – frustrasjonen er der ute i skolen – kan man bare sitte og svare folk at: Nei, dette har vi ikke lovet, så dette har vi ikke tenkt å gjøre noe med? Er det ikke viktig nå å lytte til den oppfatning som er der ute? Jeg ville tro det, og derfor hadde jeg håpet og trodd at Regjeringen hadde en noe mer imøt kommende holdning til dette.

Så til det resonnementet jeg hørte mye om fra Regjeringen i valgkampen, hvor vi fikk inntrykk av at skolen nærmest var et slags velferdsprosjekt som nok skulle få sitt når man var ferdig med en del andre ting. Men det er jo ikke det det dreier seg om. Skolen er jo selve forutsetningen for at vi skal kunne greie å følge med i en verden i knallhard og rask forandring, med stadig nye forutsetninger. Uten en god kunnskapsbase vil vi ikke greie disse omstillingene, og da vil vi true grunnlaget for velferds-samfunnet. Derfor er det noe fundamentalt galt med den innfallsvinkelen Regjeringen har til skole-spørsmål – som om det er noe som nok skal komme en eller annen gang. Men med den lærerkrise vi nå er på vei inn i, kan det fort bli for sent. Alt dette illustreres av det faktum at undervisningsministeren ikke er med i denne finansdebatten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tom Thoresen (A): Når man ved denne korsvei står utenfor den innflytelse på budsjettet som en budsjettavtale gir, kan man kanskje forstå trangen til å slå litt i ulike retninger. Og man skal vel for så vidt ikke misunne Jan Petersen det. Men når man lytter til Høyres leder, og til andre framtrepende Høyre-talere – og det bør man gjøre nøye – oppdager man fort at Høyre er vesentlig gladere i å tale om skattelettelser enn å tale om fordelingspolitikk. Hva er da det samlede opplegg for Høyre? Og i forhold til hvem?

Høyre ønsker å redusere skatten for de rike ved redusert toppskatt og ved redusert formuesskatt. Høyre ønsker å stramme inn på sykelønnsordningen og på arbeidsmarkedstiltak. Høyres samlede skatteopplegg er altså å fordele skattebyrden slik at det blir en tøffere belastning på alminnelige arbeidsinntekter og den situasjonen folk kommer opp i i tilfelle sykdom, mot at man letter skatten for dem som er best stilt. Dette er antakelig et skatteopplegg som først og fremst vil ramme de toinntektsfamilierne som har små barn, og som f.eks. er organisert i fagforeninger. Bare kuttet på fagforeningsstøtten nuller jo ut det at Høyre setter seg mot en økning av elektrisitetsavgiften for en alminnelig husholdning.

Jan Petersen (H): Jeg snakker meget gjerne om fordelings-spørsmål – ikke minst fordi ideen om fordelingspolitikk jo i trontaledebatten var det som på det stadiet brakte Arbeiderpartiet og regjeringspartiene sammen. Det er faktisk slik at det er snakket vesentlig mindre om fordelingspolitikk i denne debatten, i hvert fall med min-

dre høy retorikk, enn det som var tilfellet i trontaledebatten. Og det kan jeg forstå når jeg ser hva regjeringspartiene og Arbeiderpartiet har greid å gjøre ut av dette.

La meg først si at jeg synes på mange måter at det er viktig, og det kan samle oss, at man er villig til å bruke skatt i en fordelingspolitisk sammenheng, og det gjelder ikke minst å løfte i bunnen. Jeg tror det er svært viktig at vi utformer skattesystemene slik at vi har som mål at folk skal kunne få lov å leve av sin egen inntekt. Det er den tenkningen som Høyre har hatt på disse områdene i alle år. Når vi ser hvordan vi nå har utformet våre forslag denne gangen, kan man enkelt og greit oppsummere ved å si at alle kommer bedre ut. Det betyr at her vil alle ha større sjanser for å leve av sin egen inntekt.

Når Arbeiderpartiet og regjeringspartiene snakker mindre om fordeling, iallfall med mindre høy retorikk enn forrige gang, har det nok å gjøre med at man ser hva slags utslag det gir. Jeg husker at alle var så forferdelig opptatt av alle disse aksjeutbyttene, som jo sørget for ulikhetene. Hva er det man greier? Man går løs på AMS-ordningen, som svært mange vanlige nordmenn bruker. Jeg får vel også lov til å si det slik at det i særlig grad er de med en relativt liten inntekt som setter svært stor pris på den. En av grunnene til at det er forferdelig galt å gå den veien Arbeiderpartiet går, er at man gir signal til alle de menneskene som har lagt litt penger til side og satt dem inn i AMS, om at det spiller ingen rolle det de gjør. Når vi attpåtil ser hva de gjør når det gjelder barnefamiliene, (presidenten klubber) hvor vi ligger dårligere an – el-avgift, ligningsverdier og (presidenten klubber) særfradrag for alder – kommer flertallet fordelingspolitisk dårlig ut.

Presidenten: Presidenten vil be om at taletida blir respektert.

Einar Steensnæs (KrF): Jan Petersen gikk i rette med statsministeren i begynnelsen av sitt innlegg for manglende presisjon når det gjelder NHOs syn. Det er riktig at NHO har sendt brev til finanskomiteen. De har også uttrykt kritikk og skepsis til en del av innholdet i budsjettforliket som er omforent med Arbeiderpartiet. Men det er atskillig mer nyansert enn det som representanten Jan Petersen gav uttrykk for. I et intervju med Næringslivets Ukeavis fra 5. november, går det fram at NHO har klare reservasjoner og til dels også bekymringer. Samtidig har de også uttrykt positiv anerkjennelse av den prosess som en bl.a. har gått inn i, hvor en har kommet på plass på en ryddig og grei måte. De er også lettet over, sier de, at det ikke er skjerpet formuesskatt, ikke strammet mer til i delingsmodellen osv. De har også sagt seg enig i noen av de innstramningene som ble gjort i delingsmodellen. Det gjelder identifikasjonsregelen i forhold til liberale yrker. Jeg synes det hører med til en presisering når Jan Petersen koster på seg en kritikk av statsministeren for manglende presisjon.

Nå har Høyre lagt fram et budsjettalternativ som egentlig er som forventet. Det ligger mange godbiter der – 4,6 milliarder kr i kutt når det gjelder skatter og avgif-

ter, mer til veier, forsvar og utdanning – men det har jo en kostnadsside; 1,6 milliarder kr kutt i bistand, 1,4 milliarder kr kutt i landbruk, 1,1 milliarder kr kutt i distriktsstøtte, 20 pst. kutt i brennevinsavgifter, 10 pst. kutt i øl- og vinavgiftene. Jeg vil gjerne spørre representanten Petersen: Mener han at Høyre gjennom dette alternative budsjettforslaget har gitt sentrumspartiene den samarbeidsinvtitt han mente å gi?

Jan Petersen (H): Svaret på det siste spørsmålet er et helt klart ja. Det budsjettopplegget vi la frem i år, er i sin karakter og sin innretning temmelig likt det vi la opp til i fjor, med det ene unntaket jeg nevnte i hovedinnlegget mitt, nemlig at dette har en mye sterkere satsing på skole og utdannelse. Ellers er det, som Steensnæs også sa, et budsjettopplegg som på mange måter er forventet. Som Steensnæs også husker meget vel, ble vi med slike utgangspunkter enig i fjor om et budsjettopplegg. Det skulle derfor ikke være noe i veien for at vi også i år kunne arbeidet oss frem hvis det hadde vært vilje fra regjeringspartiene til å gjøre det. Det var det som kjent ikke, fordi regjeringspartiene har gitt Arbeiderpartiet førsteretten i spørsmål av denne typen.

Det at Steensnæs sa at dette var som forventet, synes jeg var en nyttig presisjon, for når man hørte statsministeren i dag morges, fikk man inntrykk av at det var dette budsjettopplegget som gjorde at man ikke kunne gå til vår side. Men det rimer selvfølgelig ikke når man ser på historien fra i fjor. Så her har det vel vært en aldri så liten erindringsforskyvning fra statsministerens side ute og gått, vil jeg tro. Jeg skal ikke bruke andre ord på det.

Når det så gjelder NHOs holdninger, synes jeg at Steensnæs hadde en ganske interessant betraktning. Nå kan ikke jeg kontrollere henvisningene hans, men slik han fremstilte dem, var NHO lettet over at det ikke ble verre. Det er jeg i grunnen enig i. Man kunne fort tro at med disse fire partiene sammen, kunne dette blitt verre. På mange måter minner NHOs reaksjon meg om Steensnæs' egen pressemelding da forliket var klart. Den pressemeldingen gikk i hovedsak på alt man har unngått å forverre. Det er jo en offensiv holdning når man nærmer seg et nytt årtusen.

Johan J. Jakobsen (Sp): I tidligere tider da en skulle beskrive Høyres økonomiske politikk, ble det på en litt spissformulert måte sagt at Høyres prinsipp var følgende: Svaret er skattelette, hva var spørsmålet? I det alternative budsjettet som Høyre har lagt fram, ligger det faktisk forslag om skatte- og avgiftsreduksjoner i størrelsesorden godt og vel 7 milliarder kr. Dette skal jo finansieres, og jeg vil forfølge litt av den linjen som også Steensnæs var inne på. Dette finansieres ved store kutt i sykelønnsordningen, ved kutt i arbeidsmarkedstiltak og ikke minst ved kutt i bistand. Da blir det jo et spørsmål om hvilken kobling en skal ha, for jeg går ut fra at det også er slik med Høyre som med alle andre, at det må være visse koblinger mellom inntekts- og utgiftsside.

Mitt enkle spørsmål – og det er ment som et spørsmål som kan besvares med et ja eller et nei – er kort og godt

følgende: Ville det ha vært mulig for Høyre å foreslå 7 milliarder kr i skatte- og avgiftsreduksjoner uten samtidig å foreslå innstramninger overfor syke personer, overfor arbeidsledige og overfor de fattige i utviklingslandene? Det går an å svare ja eller nei på spørsmålet om det hadde vært mulig å foreslå 7 milliarder kr i skattereduksjoner uten å angripe disse gruppene så sterkt som det Høyre faktisk gjør.

U r s u l a E v j e hadde her overtatt presidentplansen.

Jan Petersen (H): Vi har ment at det ville være riktig av grunner som jeg vil komme tilbake til, å skjære på de områdene, for det er viktig å ha et balansert budsjett.

Nå er jeg selvfølgelig, hvis Jakobsen har andre forslag, meget innstilt på å drøfte dem. Det var jo det vi gjerne ville ha gjort. Men Jakobsen har i år, i motsetning til i fjor, unnslått seg å gå inn i den type debatter. Vi ville selvfølgelig vært innstilt på å snakke om andre ting også i kompromissets navn, men vi tror faktisk at det er riktig å gå inn på de områder jeg nå har nevnt.

Når han greier å oppfatte det slik at man tar 1,6 milliarder fra de fattige i verden, må jeg si at han har en holdning til u-hjelp som om dette er en form for utdeling av sjekker. Jakobsen vet like godt som meg at u-hjelp etter hvert er mindre og mindre viktig i en strategi for å få de fattige land frem. Det som er det viktige, er ikke minst et internasjonalt handelsregime som gjør det mulig for disse landene å komme frem med sine varer, og det er en økonomisk politikk som skaper dynamikk i dette arbeidslivet. Det er det viktige, og det er derfor vi kan gå inn og ta beløp av den størrelsesorden vi nå snakker om.

Når det gjelder spørsmålet om sykelønnsordning, kan jeg gi et svar. Jeg går ut fra at både kollegaene fra Kristelig Folkeparti og Venstre i Regjeringen, som har tilsvarende programposter som vi har, også kan gi Jakobsen et svar på dette området. Det er klart at når det gjelder dette, som er en meget dyr ordning for landet – vi har verdens beste ordning – er det ikke helt urimelig også her å se på egenandeler.

Men så gjelder det skattelette. Er det nå så galt å si til pensjonistene at de skal få den samme verdien av særfradraget som tidligere? Er det nå så galt at vi ikke hever likningstaksten for folks boliger, for alle mennesker uansett hvor mye inntekter de har, eller at vi sier nei til å øke elavgiften for dem som i vårt kalde land har behov for å ha det varmt? Jeg synes ikke det er så galt, men jeg skjønner jo at Jakobsen synes det er galt.

Rolf Reikvam (SV): Det er sjelden vi får avdekket Høyres syn på læring på den måten som Jan Petersen nå gjorde da han skulle begrunne den ene timen mer på barnetrinnet og på mellomtrinnet. Høyre vil ha elevene inne til undervisning, det er argumentet, men det betyr helt klart at Høyre ikke har forstått så veldig mye av hvorledes læring foregår. Læring og undervisning er to forskjellige ting, og det er det viktig at Høyre prøver å begripe og få tak i.

Høyre sier at de bruker 1 milliard kr mer på skole. Det er en sannhet med modifikasjoner. Det faktiske er at hvis vi definerer skole som grunnskole og videregående skole, er det lagt inn et sted mellom 300 og 400 millioner mer. Det er til kompetanseheving for lærere, det er til økt timetall, og så er det den potten på 100 mill. kr som skal gå til en rask – og merk ordet rask – oppfølging av handlingsplanen. Det er begrunnelsen for den potten på 100 mill. kr.

I utdanningspolitikken driver Høyre med dobbeltkommunikasjon. De kommuniserer ut et budskap i mediene, og så kommuniserer de ut et annet budskap i budsjettet. Hvis de skal gjennomføre det som Inge Lønning og andre sier de skal gjennomføre, nemlig å gi lærerne en lønnsøkning på 50 000 kr i snitt – det skal vi ikke forhandle om på Stortinget, det er vi enige om, men noen må iallfall bevilge de pengene, og det er vel Stortinget som bevilger dem – vil det med en slik lønnsrott på 100 mill. kr, hvis vi forutsetter at den skal være tilsvarende i årene fremover, ta mellom 40 og 50 år å nå frem til 50 000 kr. Så mitt spørsmål til Høyre blir da: Vil Høyre legge inn budsjettforslag slik at det er mulig å realisere den lønnsveksten for lærergruppene som Høyre og spesielt nestlederen kommuniserer ut i mediene? Og betyr det at de 100 millionene som de legger inn nå, bare er en start hvor vi kan regne med vesentlig høyere beløp fremover?

Jan Petersen (H): En debatt med SV om kunnskap er alltid interessant, for den tar alltid utgangspunkt i Kristin Halvorsen, som i forrige valgkamp sa at det ikke er så viktig å pugge inn kunnskaper, fordi man kan få vite alt ved et tastetrykk. Jeg synes at Reikvam er et eksempel på at så enkelt er det ikke, for han burde jo vite svaret på det han spør om, de 100 millionene, det ligger inne, og det får man ved et tastetrykk. Men han har altså ikke greid å få inn den helt nødvendige kunnskapen på dette området.

Den nødvendige kunnskapen på dette området er følgende: Disse 100 millionene har vi satt av til tiltak som man måtte få vedtatt i oppfølgingen av handlingsplanen. Det som imidlertid er en hovedkomponent, og som dessverre planen ikke omfatter, dreier seg nettopp om lønnsproblemer. Der tror jeg jeg har vært tydelig gjennom både valgkampen og etter valgkampen og sagt at fordi forhandlingssystemet er slik at kommunene ikke forhandler – selv om de på mange måter reelt er arbeidsgiveren, det er staten som forhandler – må vi først, før vi kan overføre penger til kommunene, ha et lønnsoppgjør på plass som forteller oss hvor mye penger dette er. Og så har jeg sagt at når de tingene er på plass, må vi overføre de nødvendige pengene til kommunene, slik at man kan foreta utbetalingene. Det betyr at dette spørsmålet må vi komme tilbake til i revidert nasjonalbudsjett.

Nå gjør flertallet dette vanskeligere enn det behøvde å være, fordi flertallet kutter over 300 mill. kr i ymseposten, som jo bl.a. er satt av til lønnsøkninger. Flertallet gjør det enda vanskeligere nå å gjøre noe med det aller mest sentrale spørsmålet vi står overfor, dessverre. På dette området tror jeg faktisk at man kan få en allianse på

tvers av tilvante tenkemåter, ikke minst med SV, som i motsetning til regjeringspartiene skjønner seg ganske mye på denne type problemstillinger.

Grete Knudsen (A): Den skole som Høyre vil ha, er de heldigvis, sammen med Fremskrittspartiet, alene om i dette huset.

Men så til lærerne. Norsk Lærergag og Lærergagbundet har fått skrudd opp forventningene sine som en konsekvens av bl.a. Høyres entusiastiske forhandlingsinnspill – så oppglødd at Helga Hjetland uttalte i Holmgang i TV2 i forrige uke at Stortinget nå må lage en handlingsplan for bedre lønn slik at politikere kan gjenvinne respekten. Helga Hjetland avviser i dagens Dagsavisen at organisasjonene selv har fremmet tariffkrav. Hun understreker at hun bare har referert til at uttalelser fra sentrale politikere har bidratt til å skape store forventninger blant medlemmene. Et tillegg på 50 000 kr, som er det beløp nestleder Inge Lønning fra Høyre mest har nevnt – men også 100 000 kr har svirret i luften – vil føre til at lærerguppen vil bli de lønnsledende når det gjelder det statlige tariffområdet.

Spørsmålet mitt blir, siden Petersen synes å angi en litt annen tone enn hans nestleder gjør ved hver eneste anledning det er mulig: Hvordan skal Høyre sikre at forventningene de nå har skapt gjennom den aktive rolle Høyre tidlig har gitt seg selv i lønnsoppgjøret, innfris ved det kommende lønnsoppgjør?

Jan Petersen (H): Når vi nå står overfor ganske alvorlige utfordringer i skolen, så er det to innfallsvinkler. Enten legger politikere nå ryggen til for å forsøke å få en så god løsning som mulig, eller så gjør man som Grete Knudsen, og legger seg så mye på tverke som mulig. Grete Knudsen forklarer jo nettopp hvorfor situasjonen er som den er i norsk skole, det er fordi politikere av Grete Knudsens støpning har hatt ansvaret for den.

Vi må se i øynene at kjernen i skoleutfordringen i dag er mangel på unge mennesker som går inn i læreryrket. Det er meget dramatisk. Og når Stortinget har ansvaret for norsk undervisning, kommer altså Arbeiderpartiet og sier at i dette aller mest sentrale spørsmålet må politikere abdisere. Nei, jeg er ikke enig i det. Når dette er det sentrale, så er det mitt ansvar å forsøke å medvirke så langt jeg kan for å få disse tingene på plass. Det vi må gjøre, er å få unge menneskers forventning til læreryrket til å bli slik at de tør å satse en livslang gjerning i dette. Nå er vi kommet til det krisepunktet at vi som politikere må gjøre noe med det, og vi bør greie å samle oss over grensene for å få det til. Men når man hører på Grete Knudsen, er det åpenbart at det ikke står på Arbeiderpartiets dagsorden.

Jeg må selvfølgelig svare for hva Høyre gjør, og vi skal legge ryggen til for å få til et godt resultat, slik at også andre er fornøyd. Jeg går ut fra at også andre faglige organisasjoner ser verdien av å holde norsk kunnskapsbase på plass, og da må det settes inn ekstraordinære tiltak på dette området. Jeg kan ikke ta ansvaret for hverken Arbeiderpartiets eller regjeringspartienes stemmegivning

– jeg skulle gjerne gjøre det – men jeg kan ta ansvar for det jeg står for, det mandatet jeg har fått, men man kan jo ikke være alle dårers formynder.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Erik Dalheim (A): Omfordelingspolitikk er krevende. Noen ganger har tanken streift meg at det kunne vært kjekt å være i en komite som deler penger ut, framfor å sitte i finanskomiteen med ansvar for avgifter og penger inn. Men avgiftspolitikken er mangesidig, den gir ved siden av penger i statskassa også rammebetingelser for næringslivet og kan også til en viss grad styre den enkeltes atferd.

Men noen avgifter har i en slik sammenheng overlevd seg selv. De særnorske radio-, fjernsyns- og kassettagiftene fjernes til neste år. Vi har en liten liste over også andre særnorske avgifter som burde gått samme veien, avgifter som hadde sin berettigelse tidligere, men som i dag kun består som ulogiske pengeinnkrevere. Erfaringer med slike bør mane oss til forsiktighet med innføring av nye særnorske avgifter, uansett hvilke betingelser som skulle være til stede. I dette budsjettet har nye grønne avgifter dukket opp. Jeg skal ikke generelt avvise slike, men man bør først og fremst søke frivillige ordninger der slike kan gi tilfredsstillende virkninger. Den nye avgiften på trykkimpregnert treverk er et slikt eksempel. Nabolandene Sverige, Finland og Danmark har satset på forskrifter i samarbeid med bransjen. Regjeringen prøvde en ny særnorsk avgift. Stortinget avviser nå dette. Et råd til Regjeringen er at man tenker seg godt om før man kommer tilbake med et endelig, nødvendig virkemiddel i denne sammenheng.

At Regjeringen må trå forsiktig ved introduksjon av grønne avgifter, ser vi også ved innføring av grunnavgift på fyringsolje. Her har flertallet funnet det nødvendig å gi fritak for treforedlingsindustrien. En ny avgift her kunne føre til at et annet miljøtiltak, produksjon av papirprodukter basert på returpapir, hadde blitt en taper, og det er vel ikke god miljøpolitikk.

At avgifter kan være et riktig virkemiddel, ser vi derimot på drikkeemballasje. Der har grønne avgifter gått i null, med oppnådd returnmål på de tradisjonelle ombruks- og panteflaskene. Et eksempel i en annen retning er introduksjonen av boks. Her er det gitt fritak på avgift i forhold til returnmengde, med den virkning at boksen truer eksistensen til flere av distriktsbryggeriene. Boksen har naturligvis kommet for å bli. Men det blir noe rivruskende galt dersom en engangsemballasje ikke skal betale for sin egen forsøpling. Derfor foreslås det fra flertallets side en justering i denne avgiften. Så får vi håpe at det vil kunne være et bidrag til at noen av distriktsbryggeriene overlever også som ølbryggerier. Vi hørte i går at Nordlandsbryggeriet allerede er blitt taper, men at Arendals Bryggeri i hvert fall så langt gis mulighet til å leve videre.

Bilavgiftene er av flere grunner høye i Norge, men det er viktig at de ikke forhindrer en trafiksikker og minst mulig miljødeleggende bilpark. Det avgiftssystemet vi

vedtok med virkning fra 1996, etter framlegg fra Arbeiderpartiet, har så langt fungert bra. Det fordyrer ikke sikkerhetsutstyr, men gir fortrinn for en standard bil i motorstørrelse og vekt. Det blir nå avgiftsøkninger på de tynge og også de spesielt avgiftstilpassede bilene, som kombibiler og minibusser. Samtidig sikrer vi at vesentlige avgiftsskjerpelser ikke rammer de nye, familievennlige flerbruksbilene.

Vi har i fem år hatt et forutsigbart og velfungerende avgiftssystem for de bilene folk flest kjøper. Men vi ser nå en ny bil- og motorteknologi vokse fram. Andre land er derfor i ferd med å utvikle nye avgiftssystemer, som skal styre bilen i en mindre miljødeleggende retning. I Tyskland har vi f.eks. årsavgifter som diskriminerer de mest forurensende og trafikkfarlige bilene, samtidig som konseptet «tre mil på literen-bilen» nå er i ferd med å komme i produksjon.

Nye bilavgiftssystemer bør ikke snekres sammen her i Stortinget. Erfaringer fra 1996 viser at når man gjør et godt forarbeid i departementet, med påfølgende høringer med interesseorganisasjoner både for brukere og selgere før endelig framlegg for Stortinget, kan resultatet bli godt og framtidsrettet. Mye tyder på at nye konstruksjoner og ny motorteknologi nå kan gi et vesentlig sprang mot en tryggere og mer miljøakseptabel biltype. Jeg mener derfor at tiden nå bør være inne for et prosjekt «Grønne bilavgifter år 2000». Vi i Arbeiderpartiet skal være konstruktive medspillere. Målet bør være preferanse til nye, sikrere konstruksjoner og redusert forurensning på motorsiden.

Så til Arbeiderpartiets foreløpige forslag når det gjelder de utfordringer vi står overfor knyttet til et økt alkoholforbruk. Alkoholskadene representerer vårt største sosiale og helsemessige problem. Kriminell produksjon og smugling i stor skala, og folks sviktende rettsoppfatning i denne sammenheng, viser at vår politikk knyttet til tilgjengelighet og pris som hovedvirkemiddel, må gjennomgås og i nødvendig grad justeres. En økt grensehandel er også et klart varsku om at vår politikk bør tilpasses vår nærmeste nabo, Sverige.

Stikkordsmessig vil jeg nevne noen elementer i Arbeiderpartiets opplegg. Ett element er justeringer i avgifter og tilgjengelighet. Men like viktig vil en gjennomgang og nytenkning knyttet til holdningsskapende arbeid, være. Videre vil det være nødvendig å styrke tolletatens muligheter til å forhindre smugling. Tilgjengeligheten til Vinmonopolet og Vinmonopolets mulighet til å yte service skal og må forbedres vesentlig. Øl med alkoholinnhold lavere enn pils skal ned på svensk avgiftsnivå, dvs. ingen eller lav avgift. Butikker og serveringssteder bør pålegges å ha disse alkoholvakere ølsortene i sitt tilbud. Brennevinsavgiften reduseres slik at avgiftsforskjellen til Sverige halveres, for så over tid ytterligere å bygges ned. Det er et krevende prosjekt Arbeiderpartiet nå går inn i samarbeid med Regjeringen om fram til revidert nasjonalbudsjett. Den største utfordringen er ikke å få flertall her i Stortinget, men å få gjennomslag for en ny atferd blant folk flest.

Så et par raske kommentarer knyttet til vedtak i revidert nasjonalbudsjett i år. Først til refusjon av dieselav-

giften for busser: Her fattet Stortinget et krystallklart vedtak. Jeg viser til innstillingen til revidert nasjonalbudsjett side 107, første spalte, hvor begrunnelse, praktisering og vedtak er gjengitt. Det foreligger nå henvendelser som går på at Regjeringen ikke følger opp Stortingets vedtak. Det forutsetter jeg bygger på manglende kommunikasjon, og ikke på at Regjeringen unndrar seg Stortingets vedtak og retningslinjer.

Det andre gjelder fritak for investeringsavgift på vannkraftverk. Med Stortingets presisering av at vedlikeholdsinvesteringer også omfattes av fritaket, forutsetter jeg at fritaket som forutsatt får sin virkning fra 1. januar 2000.

Så vil jeg ta opp det forslaget som ligger på representantenes pulter. Det er forslag nr. 22, på vegne av flertallet Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og representanten Bastesen. Jeg tror at de som ser på forslaget, vil skjønne lite eller ingenting. Derfor vil jeg gi en liten begrunnelse for hvorfor det ligger der: Det er slik at § 4, som det vises til, hadde et første ledd som gikk på å gi grunnlag for fjerning av avgift på miljødiesel for rutebusser. Det var den spesielle miljødieselen som tidligere var i salg, men som nå byttes ut med en ordinær, bedre dieseltipe. Av den grunn – og med bakgrunn i flertallets innstilling – fjernes første avsnitt her, og det siste avsnittet som gjelder noe helt annet, blir stående igjen.

Presidenten: Representanten Dalheim har tatt opp det forslag han har referert til.

Det blir replikkordskifte.

Kenneth Svendsen (Frp): På svensk side av grensen til Norge vokser det opp kjøpesentre som paddehatter. Svenske myndigheter har bestemt at det skal igangsettes en massiv etablering av systembolag, svenskenes svar på vinmonopol, langs norskegrensen. Og hvorfor gjør de det? Jo, for å selge alkohol til nordmenn. Og det gjør de i trygg forvisning om at flertallet i Det norske storting tydeligvis ikke er i stand til å sette ned avgiftene. Dette fører til at stadig flere norske arbeidsplasser blir nedlagt. Smugling av alkohol og tobakk øker, og organisert kriminalitet blomstrer.

Fremskrittspartiet har tatt konsekvensen av dette og foreslår i årets statsbudsjett at avgiftene på alkohol og tobakk settes ned til svensk nivå. Hva har så Det norske Arbeiderparti gjort – eller i beste fall prøvd å gjøre – for å løse problemet? Jo, de har snakket, snakket og atter snakket. Og så har de skrevet merknader om problemet. De har skrevet side opp og side ned om hvor stort problemet er. Men har de vært i stand til å gjøre noe med problemet? Nei! Det vil si: Noe har de gjort. De har nedsatt et utvalg, det såkalte Dalheim-utvalget, og der har de fortsatt å snakke. Og for alt jeg vet, snakker de fremdeles der, for handle kan de tydeligvis ikke, de er ikke i stand til det. Ikke ett forslag om å harmonisere avgiftene mellom Sverige og Norge er fremmet i statsbudsjettet for 2000.

Mens Dalheim-utvalgets medlemmer snakker, flyttes arbeidsplasser fra norsk side av grensen over til svensk

side. Smugling og hjemmebrenning øker i omfang. Organisert kriminalitet øker. Hvor skal dette ende?

Mitt spørsmål til representanten Dalheim, er: Har Arbeiderpartiet tenkt å gjøre noe med handelslekkasjene og smuglingen? Hvis svaret er ja, er mitt neste spørsmål når? Om seks måneder, om ett år, om ti år? Eller skal Arbeiderpartiet fortsette å snakke, slik som de har gjort hittil?

Erik Dalheim (A): Hvis representanten Kenneth Svendsen hadde stilt meg spørsmål om biler, tror jeg vi kunne hatt en litt mer konstruktiv dialog enn det han legger opp til nå.

Jeg skal ikke gjenta meg unødig, men Arbeiderpartiet tar naturligvis grensehandelen på alvor. Vi tar først og fremst på alvor de problemer vi ser knyttet til at vi ikke har klart å få til et redusert alkoholforbruk i Norge, men at alkoholforbruket tvert imot er økende. Vi kan ikke ensidig sette i verk den type tiltak som Fremskrittspartiet som parti generelt står for, altså reduserte skatter og avgifter, i denne sammenheng store reduksjoner langt ut over de avgiftene som de står for i inneværende år. Folk i denne sal – og antakelig også utenfor denne salen – bør være klar over at det avgiftsnivået vi har i dag, står Fremskrittspartiet bak ved sin stemmegivning her i fjor.

Men vi har, som jeg refererte til i det innlegget som jeg akkurat nå holdt, et konstruktivt og godt opplegg for hva vi kan gjøre i forhold til grensehandelen. De utfordringer vi står overfor i den sammenheng, tar vi i høyeste grad på alvor. Her er det ikke bare å smelle på med reduserte priser, her er det en del helhetsgrep vi må gjøre, naturlig nok. Vi arbeider også tett sammen med svenske politiske partier for at gapet mellom avgiftene, som jeg skal være den første til å innrømme er for høyt, skal kunne tettes. De tiltak vi der satser på, vil Kenneth Svendsen og Fremskrittspartiet, og sikkert også veldig mange andre, se når revidert nasjonalbudsjett legges fram, ikke om fem år eller ti år som Kenneth Svendsen refererte til, men altså om seks måneder.

Børge Brende (H): I valgkampen var Erik Dalheim og Arbeiderpartiet veldig bekymret over den økte grensehandelen. Man fastslo at grensehandelen nå utgjør over 8 milliarder kr, og at 9 000 arbeidsplasser, som kunne ha vært norske, har havnet i Sverige, knyttet til bl.a. varehandelen. Erik Dalheim fremstod med brask og bram og uttalte at halvparten av det brennevinet som konsumeres i Norge nå, ikke omsettes gjennom Vinmonopolet. Det er mye smugling, og det er mange kriminelle handlinger i forlengelsen av det.

Så gikk Erik Dalheim ut i Verdens Gang 15. juli: Kutt i spritavgiften. Til NTB, Norsk Telegrambyrå, gikk han ut og sa: Arbeiderpartiet vil ha billigere sprit og røyk.

I en debatt med Dalheim lurte jeg på hvorfor man ikke stemte for Høyres forslag i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett om 10 pst. kutt. Nei, det egner seg ikke i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett, den type grep må tas i statsbudsjettet, sa Dalheim. Jeg la til at når det gjelder at Arbeider-

partiet skal gjøre noe med dette *etter* valget, inntar jeg samme holdningen som i X-files: Jeg tror det ikke før jeg får ser det. Det ble fremstilt som litt lite romslig. Dette skal vi holde, sa Arbeiderpartiet. Så kom statsbudsjettet, og hva er det som foreligger? Jo, økt avgift på røyketobakk, og økt avgift på diesel. Det som skulle være kutt i avgiftene, ble prisjusterte avgifter på vin, brennevin, sigaretter og bensin. Det var resultatet av Arbeiderpartiets valglofte. Men nå sier de at det skal gjøres noe med det i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Det går ikke an å gjøre noe med det i forbindelse med statsbudsjettet, for en har ikke den fulle og hele oversikt! Er det nå fornuftig å gjøre noe med det i forbindelse med revidert? Og blir det gjort i forbindelse med revidert? Einar Steensnæs gikk nemlig ut i går og sa at deres avgifts- og prispolitikk når det gjelder alkohol, står ved lag. Det indikerer at Kristelig Folkeparti ikke har oppfattet det slik at man skal foreta noen kutt nå til våren.

Har Dalheim god samvittighet overfor velgerne, eller føler han at han har gått litt for langt med sine løfter, uten å ha fått dekning for det internt?

Erik Dalheim (A): Arbeiderpartiet kan aldri bli en avgiftsnedsettelseskonkurrent til Fremskrittspartiet, naturligvis, men heller ikke til Høyre.

Problemstillingene knyttet til grensehandelen, som også Børge Brende refererer til, er sammensatte. Som jeg refererte til i mitt første innlegg, kan vi ikke se bort fra at alkohol kan være skadelig og føre til helsemessige problemer. Det er ikke bare et spørsmål om reduksjon i avgifter vi står overfor. Det må helhetlige grep til for å skape nye holdninger til ikke et økt, men et redusert alkoholforbruk, slik at reduserte avgifter kan føre til at man reduserer sitt «kriminelle» forbruk av alkohol og i større grad kjøper alkoholen på Vinmonopolet.

Alle disse tingene tar vi på alvor, men etter å ha gått inn i disse utfordringene, er vi klar over at det tar tid å få et helhetlig opplegg på plass. Det går ikke an å ta sånne kutt i svingene som Høyre her inviterer til. Det har naturligvis litt med en helhetlig budsjettpakke å gjøre, og at det går penger ut og inn av kassa, men det har ikke noe å gjøre med at Arbeiderpartiet ikke tar dette på alvor. Jeg har gitt uttrykk for, ikke minst i valgkampen, at dette er forhold som vi ikke kan leve med. Jeg tror det beste utgangspunkt for å stå til troende er at man jobber grundig og ordentlig og gjennom det kommer med et skikkelig framlegg på dette vanskelige politiske og sosialpolitiske område.

Børge Brende (H): Man hørte ikke mye fra Arbeiderpartiet og Erik Dalheim i valgkampen om at man trengte mer tid for å gå inn i vanskelige problemstillinger når det gjaldt avgiftskutt. Da var det tut og kjør. Som jeg nevnte, fremgikk det av VG at Arbeiderpartiets Erik Dalheim – det var også bilde av ham – oppfordret til å halvere gapet mellom Norge og Sverige når det gjaldt spritavgiften. Da var han også inne på at det var for stor forskjell mellom Norge og Sverige når det gjaldt prisen på sigaretter, og at det førte til en sterk økning i grensehandelen.

Jeg merker meg at Dalheim nå understreker at det også er helsemessige problemer knyttet til alkohol. Det er vi selvsagt helt enig i. Men var ikke Dalheim klar over det da han gikk ut med disse utspillene i valgkampen? Det dette dreier seg om, er rett og slett å få en del illegal omsetning av alkohol inn i legale former. Det dreier seg også om at man skal stoppe en tiltakende grensehandel. Hadde det ikke vært ryddigere om Arbeiderpartiet i valgkampen hadde gjort oppmerksom på at man ikke hadde tenkt å gjennomføre disse endringene under inneværende års budsjettforhandlinger for neste budsjettår?

Forstår jeg Dalheim rett nå, skal Arbeiderpartiet komme tilbake til dette i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett. Har man da som målsetting å oppfylle Dalheims løfter i valgkampen? Det vil jeg gjerne ha svar på. Skal vi nå få et kutt i spritavgiften og halvere gapet mellom Sverige og Norge? Ligger det inne som et løfte i forhold til revidert? I så fall, hvordan skal vi da oppfatte Steensnæs, som på TV 2 i går sa at Regjeringen ikke har gått inn på noe som skulle tilsi at avgifts- og prispolitikken når det gjelder alkohol, skal bli endret. Er det noen misforståelser mellom Arbeiderpartiet og sentrum her?

Erik Dalheim (A): En skal være forsiktig med å beskrive seg selv, for da kan en risikere å gå i den fellen at en ikke ser sine egne feil. Men jeg tror jeg ganske greit kan si at jeg har aldri stått for noen tut og kjøp-politikk. Det gjør jeg heller ikke i denne sammenhengen.

Jeg tar virkelig de problemene vi står overfor her, på alvor, men det viser seg at dette er relativt sammensatte saker. Det er greit nok at Børge Brende «kjører» litt. Det gjør seg sikkert også for folk utenfor huset som ser på dette: Ned med spritprisene og billigere tobakk!

Men vi kan ikke se bort fra at vi dessverre drikker mer enn vi gjorde før. Vi må se helheten her, slik at vi kommer ned på hælene selv med en redusert avgift på sprit. Og jeg står for at vi skal halvere spritavgiften i forhold til Sverige. Folk behøver ikke å tvile på det. Men vi må opptre på en sann måte at vi samtidig greier å få gitt folk en holdning som fører til at man ikke inntar mer alkohol, men mindre.

Hvis Børge Brende hadde tatt seg tid til å finlese det som er gjengitt direkte fra meg i aviser og også i valgkampssammenheng, tror jeg Børge Brende kunne spart seg en del av de litt friske utspillene han har kommet med i forhold til meg. Det som har stått i avisene, står jeg naturligvis for, og det ligger også til grunn for det arbeid vi nå skal gjøre sammen med Regjeringen.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Johan J. Jakobsen (Sp): Stortingets behandling av statsbudsjettet for år 2000 har fått et helt annet og udramatisk forløp enn hva som var tilfellet for budsettet for i fjor. For ett år siden lå det regjeringsskisse i luften fordi Arbeiderpartiets landsmøte åpnet for et budsjettssamarbeid med Høyre. Budsjettkrisen i fjor ble løst ved at fem partier var villige til å ta ansvar og bringe Stortinget – og landet – ut av en fastlåst budsjettssituasjon.

Denne høsten har Arbeiderpartiet vist vilje til å gå inn i reelle forhandlinger med sentrumspartiene om neste års budsjett. Resultatet har blitt en budsjettavtale som både Arbeiderpartiet og sentrum kan si seg tilfreds med.

Også den økonomiske rammen om budsjettprosessen var en helt annen for ett år siden. Turbulens i deler av verdensøkonomien, en rekordlav oljepris og ettervirkningene av et kostbart lønnsoppgjør førte i fjor til press mot den norske kronen og en sterk renteøkning. I dag kan en slå fast at norsk økonomi for lengst er friskmeldt, og tilliten til norsk økonomi er gjenvunnet. Norges Bank har senket signalrenten med 2,5 pst., kronen er sterk, Oslo Børs har styrket seg med over 30 pst. i år og sysselsettingen er fortsatt høy.

Gjennom et krevende år har sentrumsregjeringen vist at den er styringsdyktig. Æren for den vellykkede stabiliseringen av norsk økonomi må selvsagt deles med flere – først og fremst de opposisjonspartier som ved ulike korsveger har vært villige til å ta medansvar for den økonomiske utviklingen, men også partene i arbeidslivet, som har bidratt til en moderat lønnsutvikling.

Gjennom behandlingen av budsjettet for inneværende år, revidert nasjonalbudsjett og budsjettet for år 2000 har Regjeringen demonstrert at uavhengighetslinjen, dvs. vekslende samarbeid med opposisjonspartiene i Stortinget, er en god strategi som tjener landets interesser. Sentrumsalternativet har uten tvil styrket seg gjennom det turbulente året som har gått siden forrige finansdebatt.

Det statsbudsjett for år 2000 som vil bli vedtatt i kveld med stemmene fra sentrumspartiene, Arbeiderpartiet og Steinar Bastesen, ivaretar på en god måte de prioriteringer og den profil som lå i Regjeringens forslag til statsbudsjett.

Budsjettavtalen med Arbeiderpartiet innebærer at de opprinnelige hovedprioriteringene ligger fast: Eldreformen videreføres, de nye helsereformene innen kreftomsorg og psykiatri er i rute, distriktssatsingen videreføres, det satses ekstra på miljø, enøk og alternativ energi, internasjonal bistand ligger på et høyt nivå og forskningsinnsatsen styrkes. Det kan være grunn til å merke seg at hele 99,6 pst. av Regjeringens budsjett har «overlevd» budsjettforhandlingene i Stortinget denne høsten, samtidig som balansen og stramheten ikke er rokket.

Opposisjonens vurderinger av budsjettavtalen mellom sentrum og Arbeiderpartiet er noe sprikende, for å si det forsiktig. Høyre hevder at budsjettavtalen innebærer at sentrumsregjeringen utøver sosialdemokratisk politikk, mens Fremskrittspartiet på sin side sier at Arbeiderpartiet gjennom budsjettavtalen nærmest har svinebundet seg til sentrumsregjeringens økonomiske politikk for det kommende år. Både sentrum og Arbeiderpartiet kan ta disse pliktøvelsene fra opposisjonen med stor ro.

I sitt innlegg i går spurte Arbeiderpartiets nestleder, Hill-Marta Solberg, «hva sentrumspartiene egentlig tenker om politiske allianser framover», og hun mente at budsjettavtalen mellom sentrum og Arbeiderpartiet «kan danne grunnlag for nye allianser i norsk politikk». Det er et viktig politisk signal at Arbeiderpartiet under henvisning til budsjettavtalen ønsker å samarbeide med sen-

trum om de store velferdsoppgavene som skal løses de nærmeste årene. Det kan ikke tolkes på noen annen måte enn at Arbeiderpartiet nå ser seg bedre tjent med den konstruktive samarbeidsviljen partiet har demonstrert i høst, enn med den ansvarsvegring vi har sett klare tendenser til tidligere. Ikke minst med tanke på behandlingen av utjevning meldingen er dette et positivt signal.

Når det gjelder sentrumspartienes holdning til politisk samarbeid og alliansebygging, er denne nedfelt i Voksenåserklæringen, hvor det klart sies at sentrumsregjeringen har sin parlamentariske basis i sentrumspartienes stortingsgrupper, og at sentrum «vil søke samarbeid fra sak til sak med alle de andre partigruppene i Stortinget».

Den uavhengige samarbeidslinjen som sentrum har valgt i tråd med Voksenåserklæringen, har, som allerede nevnt, vist seg å være en god strategi. Erfaringene så langt gir ikke grunnlag for å forlate denne linjen. Vi ønsker med andre ord ikke å binde oss opp til andre grupperinger i Stortinget. Den avlegse og kunstige toblokkstenkingen i norsk politikk hører etter min oppfatning fortiden til.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bjørn Tore Godal (A): Jo mindre et parti er, jo viktigere er partiets ungdomsorganisasjon, for der ligger håpet om en bedre framtid. Jeg snakker ikke nå om Senterpartiet. Jeg snakker om Unge Venstre, for Unge Venstres leder har nylig gått inn for et bredt borgerlig regjeringssamarbeid med Høyre for å trygge et mer varig grunnlag for borgerlig samarbeid. Venstres ledelse holder så vidt jeg skjønner, døra oppe for dette alternativ.

Nå hørte jeg hva representanten Jakobsen sa mer prinsipielt i tilknytning til samarbeidskonstellasjonene. Men kan Senterpartiets parlamentariske leder oppdatere Stortinget når det gjelder Senterpartiets reaksjon nettopp på disse Venstre-utspillene, både i lys av det budsjett samarbeidet han kommenterte, og som ligger til grunn for dagens positive finansinnstilling, og i lys av at Senterpartiet vitterlig har inngått i en bred borgerlig koalisjon tidligere med Høyre i statsministerstolen? Og om han svarer det jeg tror han vil svare: Er det ikke i det lange løp vanskelig å leve med så sprikende oppfatninger i koalisjonen, om hva man vil, og hvor man vil?

Johan J. Jakobsen (Sp): Det er vel akseptert at partiernes ungdomsorganisasjoner må kunne opptre noe mer frimodig enn sine moderpartier, og det har vi også sett i den saken som Bjørn Tore Godal tar opp.

Jeg må uttrykke en viss overraskelse over hva lederen i Unge Venstre har uttalt om dette spørsmålet, hvor man kan få inntrykk av at en ikke bare vil kunne tenke seg å inkludere Høyre i et regjeringssamarbeid, men også kan tenke seg å bytte ut Senterpartiet med Høyre. Jeg har faktisk registrert i de to årene som sentrumsregjeringen har fungert, at samarbeidet har fungert godt mellom de tre partiene. Det har også Venstres leder i en spontanspørretime i Stortinget nylig gitt klart uttrykk for. Han sa det faktisk så sterkt som at det siste året har denne regjerin-

gen vært sveiset sammen bedre enn noen gang. Så jeg får vel si det slik at vi tar disse reaksjonene med stor ro.

Når det så gjelder Venstres ledelse, må vi akseptere at Venstres ledelse har noenlunde det samme syn på samarbeidsspørsmål som de hadde før valget i 1997. Jeg synes ikke det er noe særlig oppsiktsvekkende, men jeg har aldeles ikke inntrykk av at Venstres parlamentariske leder i Stortinget mistrives med den situasjonen vi har i dag. Han har iallfall i Stortinget gitt klart uttrykk for at dette er et samarbeid vi kan satse videre på.

Thore Aksel Nistad (Frp): Senterpartiet har år etter år hevdet både i sakene sine og i talene sine at de kjemper for distriktene. Lovnadene følger etter hverandre som perler på en snor, men i den praktiske politikken som Senterpartiet fører, ser vi ofte noe annet. Det gjelder også løfter til samferdselssektoren. Der sitter også løftene veldig løst, og det blir så som så med dem i etterkant. Det store samferdselsforliket for noen år siden om en gedigen milliardsatsing på veiutbygging har vi hørt om alle sammen her, men distriktene har fremdeles ikke sett en eneste krone av de pengene.

Nå har Senterpartiet gått i kompaniskap med Arbeiderpartiet, og det er vel kanskje der de egentlig hører hjemme. De har sagt at i budsjettforliket har de satset stort på veisektoren – det har vært omkvedet. Jeg vil si det så sterkt som at bevilgningene til veiinvesteringer er det jeg karakteriserer som smuler.

Er ikke egentlig god distriktpolitikk – det er iallfall min mening – den resepten som Fremskrittspartiet har, nemlig økte investeringer til drift og vedlikehold av veier, slik at veiene blir vinterbrøytet og fremkommelig til alle døgnets tider? Er det ikke god distriktpolitikk å øke drastisk utbyggingen av våre veier, slik at fisk og tømmer kommer ut til markedene? Er det ikke god distriktpolitikk å ha en lavere bensinavgift, er det ikke bra for distriktene å få bensin til 7 kr pr. liter istedenfor 10 kr? Da kan folk kanskje få anledning til å bo i distriktene. Er det ikke dette som egentlig er distriktpolitikk?

Johan J. Jakobsen (Sp): Jeg ber om at det ikke blir oppfattet som respektløst når jeg sier at representanten Nistad på vegne av Fremskrittspartiet nærmest framstår som en distriktpolitisk ekspert, i betydning hva det er distriktene trenger – det skal jeg komme tilbake til – men jeg tillater meg innledningsvis å reise litt tvil om denne ekspertisen.

Det er ingen grunn til å legge skjul på at den stramme økonomiske politikken som nedgangskonjunkturen i fjor skapte, har rammet mange sektorer. En kan ikke stramme inn med 9 milliarder kr i økonomien, slik det ble gjort i 1999, uten at dette rammer også en så stor og tung sektor som samferdsel. Men det hører også med til historien at det i dette budsjettet er tatt nye grep i retning av å komme videre både på investeringssiden og når det gjelder vedlikehold. Jeg nevner helt konkret det grusveiprogrammet som er satt inn, og som har blitt godt mottatt, ikke minst i distriktene.

Når Nistad sier at det ikke har kommet en eneste krone til distriktene, er vel det for så vidt en mild overdrivelse – for å si det forsiktig. Det ble for øvrig justert fra ikke «en eneste krone» til «smuler». Men jeg føler meg ganske overbevist om at når økonomien nå gjennom den stramme økonomiske politikken er brakt i orden, vil også samferdselssektoren etter hvert komme sterkere med. Jeg tror det er et så sterkt press fra så mange hold nå at jeg tror neste års budsjett også i større grad vil bli preget av at når en nå har fått konsolidert økonomien, vil det også være økonomisk rom for større satsing på denne sektoren.

Jan Tore Sanner (H): Det er mange som har kommentert Senterpartiets utvikling etter at partiet kom i regjeringsposisjon. I den sammenheng er det interessant å observere at fusjons- og oppkjøpsbølgen i næringslivet har økt i styrke. Det samme har privatiseringsbølgen, med Senterpartiet i regjeringskontorene. I den sammenheng er det mindre interessant om Senterpartiet liker eller misliker det som skjer. Poenget er at Senterpartiet sitter med regjeringsmakt.

Enda mer interessant enn hva som har skjedd, er det at Senterpartiet ikke bare er med på ferden, men i økende grad også argumenterer for at privatisering både er nødvendig og ønskelig. På en større energikonferanse som ble avholdt for kort tid tilbake, slo Jakobsen fast at Regjeringen vil gå inn for en delprivatisering av Statoil, og Jakobsen tok videre til orde for en forsiktig delprivatisering av Statkraft.

I Dagens Næringsliv 17. november begrunner Jakobsen denne nyorienteringen med:

«Når selskapene engasjerer seg utenlands, og går inn i risikopregede prosjekter, kunne det være lurt om delprivatisering bidro til en sterkere, løpende eieroppfølging ...»

Dette er jeg enig i. Og dette er signaler som Høyre finner meget interessante. Mitt spørsmål til Jakobsen er om denne holdningen som han gir uttrykk for, både når det gjelder en forsiktig delprivatisering av Statkraft, og ikke minst den politiske begrunnelsen som er gjengitt i Dagens Næringsliv, er forankret i Senterpartiet, eller om det budskapet som er servert, først og fremst har vært tilpasset tilhørerne.

Johan J. Jakobsen (Sp): Det er ingen grunn til å legge skjul på at det går en fusjoneringsbølge over hele det internasjonale økonomiske system i kjølvannet av den globaliseringen vi ser på så mange områder, men representanten Jan Tore Sanner er også klar over at det i Stortinget er et flertall som ønsker å bidra til snarere å forsterke dette enn å bremse opp, og at det i en del av de sakene som har versert i det siste, faktisk er slik at det er stortingsflertallet som langt på vei har lagt løpet også i situasjoner hvor Regjeringen har prøvd å bremse. Jan Tore Sanner vet utmerket god hvilke saker det her dreier seg om.

Så gjentar Jan Tore Sanner en del upresise påstander som han tidligere har servert i Stortingets spontanspørretime.

Når det gjelder mine uttalelser på den energikonferansen han nevnte i sin replikk: Jeg har ikke forhåndsvarslet at Statoil vil bli delprivatisert. Jeg har tatt utgangspunkt i at det åpenbart er et flertall i Stortinget som ønsker det, og jeg har gitt uttrykk for at jeg ikke vil bli overrasket om det også kommer i forslaget fra Regjeringen.

Når det gjelder spørsmålet om Statkraft, er situasjonen den at spørsmålet ble reist i denne konferansen. Jeg brukte da situasjonen når det gjelder Telenor og internasjonaliseringen av Telenor, som et eksempel på at her er det snakk om om staten skal ta hele risikoen når store statlige foretak engasjerer seg ute, engasjerer seg internasjonalt, eller om en skal kunne akseptere som en fornuftig løsning at en har et visst privat innslag, slik at ledelsen av disse bedriftene kontinuerlig og nær sagt daglig kan få et viktig korrektiv fra markedet. Det var i den sammenheng at også Statkraft ble nevnt på den aktuelle konferansen.

Karin Andersen (SV): Er det opposisjonens oppgave å berge kommuneøkonomien? Da Senterpartiet satt i opposisjon, hadde de et sterkt og aktivt engasjement for kommuneøkonomien som gav resultater. Nå sitter Senterpartiet i regjering, og kommunene har det største underskuddet på ti år.

Norsk økonomi er friskmeldt, sa Jakobsen i sitt innlegg. Ja, den er det, men kommuneøkonomien er altså sykmeldt. Og hva skal vi gjøre med det?

I tillegg sier Jakobsen at Regjeringa har fått innfridd 99,6 pst. av budsjettet sitt i forliket, og de 0,4 pst. som har blitt forandret, har så vidt jeg skjønner, i hovedsak gått på kommuneøkonomi. Betyr det at Senterpartiet ikke lenger har det samme engasjementet for dette viktige området? For eksempel på utdanning er dette helt uunnværlig i framtida. Skolepakka som Regjeringa har lagt inn, er på 255 mill. kr. Den har visstnok også blitt litt redusert i forliket. Men for å sammenligne og se hvor mye penger dette er: Kommunalkomiteen har fått et brev fra kirke-, utdannings- og forskningsministeren som viser at kommunesektoren mangler 270 mill. kr bare i 1999 for å kompensere for manglende prisjustering på undervisning for flyktninger og asylsøkere. Det er mer enn skolepakka som er lagt inn fra sentrumsregjeringa.

Er det slik at Senterpartiet anser at det handlingsrommet som nå finnes i norsk politikk, er på et slikt mikronivå at det er disse tallstørrelser vi snakker om, når vi snakker om behov for i offentlig sektor å styrke kommuneøkonomien? Er det ikke slik at den uavhengighetslinjen som Senterpartiet nå igjen tar til orde for, er en dødslinje for dem som vil styrke kommuneøkonomien?

Johan J. Jakobsen (Sp): Stortinget behandlet i vår kommuneøkonomiproposisjonen – en proposisjon som i hovedsak må sies fikk støtte i Stortinget. Det budsjettet som Regjeringen la fram for Kommune-Norge, innebar at en gikk ca. ½ milliard kr utover det som lå i kommuneøkonomiproposisjonen. Så har det i løpet av den forhandlingsrunden en har hatt med Arbeiderpartiet, vært mulig å realisere ytterligere nærmere 1 milliard kr til kommunesektoren ved omdisponeringer i budsjettet.

Jeg vil vise til en replikkrunde vi hadde i forbindelse med trontaledebatten, hvor det fra Arbeiderpartiets side ble reist spørsmålet om det ikke var gunstig å styrke kommuneøkonomien utover det Regjeringen hadde foreslått, en viste da til hva Arbeiderpartiet hadde foreslått. Jeg tillot meg å si at i den grad det var mulig å øke kommunerammen innenfor et forsvarlig budsjett og forsvarlige rammer, var det et av de forslag fra Arbeiderpartiet som det fra Senterpartiets side ville være lettest å akseptere. Det viste seg at det var mulig å finne løsninger innenfor budsjettet gjennom omfordelinger som gav grunnlag for å gi Kommune-Norge noe større handlingsrom.

Så skal jeg mer en gjerne innrømme at situasjonen i Kommune-Norge er ikke løst ved dette. Jeg kan forsikre at Senterpartiet fortsatt vil være med og jobbe for at vi skal få en god kommuneøkonomi, for vi er av den oppfatning at Kommune-Norge er forsvarslinjen når det gjelder offentlige fellesgoder. Ingen enkeltsak når det gjelder fordelingspolitikken, er trolig viktigere enn at vi er i stand til å gi kommunene et økonomisk handlingsrom som gjør det mulig å yte de tjenester som folk forventer.

Sylvia Brustad (A): Når vi fra Arbeiderpartiets side borrer litt i spørsmålet om hvem Regjeringa ønsker å samarbeide med, også utover den enigheten som vi er glade for er oppnådd nå mellom sentrum og Arbeiderpartiet, er det fordi det vil ha betydning for utviklinga av hele velferdssamfunnet vårt i tida framover. Skal vi satse mer på fellesskapsløsninger som vil ivareta alle, uansett hvor rik en er og hvor en bor i landet, eller skal en satse mindre på fellesskapsløsninger? I den saken er, som Jakobsen også har vært inne på, kommuneøkonomien sentral.

Som det er sagt tidligere: Kommunene opplever nå det dårligste året på over ti år. Da sier det seg selv at hvis vi ikke gjør noe med den situasjonen, vil det bety et dårligere og dyrere tjenestetilbud for folk. Jeg er veldig glad for det som Jakobsen nå svarer, for jeg tror at den milliarder som Arbeiderpartiet foreslo, og som regjeringspartiene nå har sluttet seg til i dette forliket, er helt nødvendig for neste år, ikke minst for å ivareta behovet for mer frie midler og også for å ivareta behovet for en nødvendig videre satsing på skolesektoren.

Jeg tror, i likhet med det Jakobsen selv antydte, at vi er nødt til å gå enda lenger på den veien. Jeg vil oppfordre til, og spørre Jakobsen om Senterpartiet også er interessert i, å se mer på de økonomiske rammevilkårene og foreta en total gjennomgang av hele inntektssystemet for å se om det er treffsikkert nok. Er det slik at de operasjoner vi nå har gjort gjennom flere ulike prosesser her i huset, har gjort at vi kanskje ikke får den fordelinga som vi ideelt sett har ønsket, og som har vært målsettinga?

Jeg vil også spørre om Jakobsen innser at det er sammen med Arbeiderpartiet at det er mulig å få til en ytterligere styrking av kommunesektoren, og derved et bedre tjenestetilbud for våre innbyggere og også en enda bedre fordelingspolitikk.

Johan J. Jakobsen (Sp): For å være sikker på at jeg svarer på det siste spørsmålet, vil jeg ta det først. Hvis vi

ser på denne budsjettinnstillingen og de alternativer som de ulike partier har fremmet i innstillingen, må svaret på det spørsmålet bli ja. For vi må gå ut fra at når Høyre og Fremskrittspartiet legger så trange rammer for Kommune-Norge, er det uttrykk for deres egentlige politikk, som de vil forsøke å forsvare. Hos sentrumspartiene og Arbeiderpartiet – og Sosialistisk Venstreparti, for all del – ligger det en helt annen tenkning til grunn.

Når det så gjelder dette med fordelingsprofilen i Kommune-Norge, synes jeg nok at Arbeiderpartiet bør gå litt mer stille i dørene, for når vi har hatt de store reformene innenfor kommunesektoren, jeg tenker på innføringen av Rattsø-reformen, har det jammen ikke vært Arbeiderpartiet som har stått på skansen og forsvart en fordelingspolitikk som ikke minst ivaretar de vanskeligstilte og de mindre kommunenes situasjon. Jeg viser til de debatter vi hadde om Rattsø-utvalgets innstilling da den var under behandling her i Stortinget.

Ellers må jeg si at når det gjelder spørsmålet om velferdsordninger og dette om å slå ring om fellesskapet, vet Brustad like godt som andre her i salen at her har Senterpartiet stått på barrikadene når det gjelder slike ordninger. Det er sentrumsregjeringen og en statsråd fra Senterpartiet som har lagt fram utjevning meldingen, som også har som siktemål å slå ring om fellesskapssektoren. Jeg er veldig glad for at det i den verbale delen av budsjettforliket nærmest er blitt stilt i utsikt fra Arbeiderpartiets side at her er en innstilt på å være med på å finne gode løsninger på de økte ulikheter som er dokumentert i Magnhild Meltveit Kleppas utjevning melding, og at det til de forslag som er foreslått i den forbindelse, kan påregnes støtte fra Arbeiderpartiet. Det er vi i Senterpartiet særdeles godt fornøyd med.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Kristin Halvorsen (SV): I SV er vi fornøyd med at Arbeiderpartiet og sentrum har inngått et budsjettforlik. Det parkerer i utgangspunktet Høyre og Fremskrittspartiet på den politiske sidelinje der de hører hjemme, utenfor direkte innflytelse på bruk av kroner og øre for neste år i norsk økonomi.

Men viktigere for oss er det at det endrer den politiske dagsorden på den måten at SV nå har et mer offensivt utgangspunkt til å utfordre politikken på områder der vi vet at mange både i Arbeiderpartiet og sentrum er enige med oss. La oss si det slik: Diskusjonen rundt kommuneøkonomien, hvordan velferdsoppbyggene skal løses omkring i de mange kommunene, står nå langt mer sentralt i denne debatten i forhold til sist. Da gikk mye av diskusjonen på Høyres krav om at ingen, uansett hvor rike de var, skulle få en eneste krone i skatteskjerpelse.

Vi er også fornøyd med at det kommer til å bety mindre spill i politikken. Det ser vi allerede i høst. Pressebenken synes det er litt kjedelig at ikke det er spill og spetakkel, slik at de kan dekke om Hagen er sur eller blid, eller hvor tøff Jan Petersen er. Men det gir en mulighet for at det kan bli større politisk interesse rundt po-

litikken og ikke bare rundt spillet. Det tror jeg i hvert fall velgerne vil ha stort utbytte av.

Når det er sagt, er SVs oppfatning at dette forliket ikke kunne ha vært mindre omfattende enn det som ble resultatet. Det er ikke mange kronene det er flyttet på. Det er ikke mulig å si at dette er en kraftig omlegging av den økonomiske politikken og en klar sentrum-venstreallianse. Vi oppfatter det som en sentrum-sentrumallianse, og at en eventuell venstredreining faktisk er avhengig av SVs deltakelse, utfordring og gjennomslag i politikken. Det er også med utgangspunkt i at det er et flertall i dette stortinget for kontantstøtten, og den kommer til å vare ut denne perioden. Men fra SVs side tror vi at når rapportene kommer om hvordan den faktisk fungerer, kommer det til å bli en ny diskusjon om kontantstøtten som system og om innretningen på den. Særlig tror jeg det er tungt for mange småbarnsforeldre som etter hvert har fått litt større barn og ser den fattigdommen som finnes rundt om i mange klasserom og i skolehverdagen, å oppleve at man bruker 3 milliarder kr til kontantstøtte, mens det så fort man kommer til de litt større barna, skolen og kunnskapssamfunnet, ikke er mulig å vri ut en eneste krone. Det er i tilfelle en utfordring som kommer til å gjenstå til neste stortingsvalg.

Det SV synes er de viktigste av utfordringene, er at man må komme seg bort fra – hva skal man si – den oppsummeringsdebatten som denne finansdebatten har vært så langt, der det virker som om det som ligger Regjeringen mest på hjertet, er, med to stikkord, blokk-uavhengighet og styringsdyktighet – ikke hva slags ambisjoner man har for den politiske utviklingen av Norge inn i et nytt århundre, der man tar utgangspunkt i de enorme mulighetene Norge har som ett av verdens rikeste land. I statsbudsjettet foreslås det at det skal avsettes 79 milliarder kr på oljefondet neste år. Vi får et overskudd på 79 milliarder kr, og enda større blir det fordi oljeprisen er på vei opp. Da er det ikke nødvendig å trække rundt i sentrum. Da er det rett og slett nødvendig å sette seg noen politiske målsettinger som er slik at resultatet av dem kan testes om 10 år, om 20 år – for å se om Norge faktisk har kommet noen skritt lenger.

SVs første utfordring til den nye flertallskonstellasjonen av sentrum og Arbeiderpartiet er å ta kunnskap og kompetanse på alvor. Vi må rett og slett erstatte oljeavhengigheten i norsk økonomi med en framtidrettet, grønn kunnskapsøkonomi. I SV forstår vi godt den skuffelsen som brer seg i klasserommene rundt om i det ganske land, blant foreldre, barn og lærere over at interessen for og fokuseringen på skole ikke har gitt noe større uttelling når det gjelder satsing. Fra SVs side følger vi opp det vi har lovet. Vi mener at det trengs et krafttak for skolen. Vi ønsker å begynne med ungdomsskolen. Og 2,5 milliarder kr ekstra hvert år over fire år til ungdomsskolen er ikke overbud. Det er rett og slett ikke en krone mer enn det som trengs! Det er heller litt for lite. Det mest ansvarlige skolebudsjett som er lagt fram fra noe parti, er SVs forslag. Vi ønsker oss en moderne kunnskapsskole. Det er en skole som må jobbe på nye måter – dvs. så nye er de vel egentlig ikke. Jeg har hørt om lærere

som er utdannet for mer enn både 30 og 40 år siden, som lærte å jobbe slik som arbeidslivet nå jobber, med samarbeid, med prosjektarbeid, med å koble kunnskapen til den virkeligheten som barna kjenner, for det er da man lærer, og på en slik måte at man kan bruke kunnskapen, for det er da den sitter. Det er noe helt annet enn den høyrepolitikken som predikes for skolen, som i veldig stor grad legger vekt på pensum, tester og karakterer. Vår oppfatning er at Høyres skolesyn er en fare for konkurranseevnen. Barna lærer rett og slett ikke det de trenger mest for fremtiden.

Jeg er helt uenig med Jagland når han i sitt innlegg sier at SVs forslag med hensyn til skole bidrar til at det blir «helt håpløst» når det gjelder statsfinansene. Det er en urimelig kritikk. SV bruker i sitt alternative statsbudsjett 2 milliarder kr mer enn det stortingsflertallet gjør. Alle andre forslag har vi dekket inn gjennom omfordelinger innenfor budsjetttrammene. De 2 milliardene bruker vi først og fremst på skoleområdet til investeringer i det vi skal leve av i fremtiden, og det er mer ansvarlig enn Arbeiderpartiets forslag. Det er rett og slett ikke en utgiftspost, det er en investeringspost. Det står bare på politisk vilje om vi skal klare å få den opprustningen i skolen som fremtiden trenger.

SV har egentlig en gang før klart å få stortingsflertallets oppmerksomhet rettet mot en sektor. I valgkampen i 1987 lovte vi en eldremilliard. Da ble vi skjelt ut land og strand rundt for overbud. Den ene eldremilliarden ble etter hvert til 30 eldremilliarder – en helt nødvendig opprustning av eldreomsorgen i Norge. Nå må SV gjøre den samme jobben en gang til, og denne gangen må det være for å ruste opp skolen.

Vår andre utfordring til det nye flertallet er at vi må gjøre noe med den store forskjellen som er en kontrast for de fleste av oss hver eneste dag, nemlig forskjellen mellom hvilken standard det er i offentlig sektor, og hvilken standard det er i privat sektor. Fra 1993 og fram til nå har veksten i det private forbruket vært større enn veksten i det offentlige forbruket. Derfor lyser det av kjøpesentrene og ikke av skolene.

Vår utfordring til Arbeiderpartiet og sentrumspartiene er at vi må sette oss en politisk målsetting slik at vi for fremtiden snur. Jeg husker hvilket ramaskrik det ble i 1993, da Kristin Clemet i Høyres programkomite foreslo at den offentlige andelen av økonomien ikke måtte være større enn halvparten av bruttonasjonalproduktet. Det falt Høyre-ledelsen tungt for brystet å bli utfordret på dette. Det ble et voldsomt kjøp om hvor de skulle kutte for å klare å nå den målsettingen. Men det som har skjedd etter 1993, er at Høyre har fått gjennomslag for det Kristin Clemet foreslo den gang, nemlig at nå legger offentlig økonomi – skole, omsorg og helse – beslag på mindre enn halvparten av BNP, og det har blitt redusert. Vi klarer ikke å gjøre noe i kommunene, med helsevesenet eller med skolene hvis ikke vi snur det.

Den tredje utfordringen fra SV er: Når forskjellsmeldingen – som SV regner som en stor politisk seier, fordi vi i mange år i opposisjon har lagt fram en forskjellsmelding som Regjeringen nå har fulgt opp, og lagt fram for

Stortinget – skal behandles, må man ikke ta utgangspunkt bare i noen småpuslerier for å redusere forskjellene. Da må man rett og slett sette seg et så ambisiøst mål i et av verdens rikeste land at fattigdommen i Velstands-Norge skal avskaffes. Det er et overkommelig mål i Norge. Vi har penger og muligheter til å gjøre det, og den fattigdommen som folk opplever når det er kjøpefest for de andre, slik som mange av dem som har minst å rutte med, kommer til å oppleve denne julehandelen, er tung å bære. Den kommer til å bli tung å bære for dem som ikke vet hvor de skal bo neste år, når de som har god råd, kan skyte raketter opp slik at de daler litt ned på dem også. Å bekjempe fattigdom krever en helt annen innsats i boligpolitikken enn det stortingsflertallet har vært villig til. Bolig kommer til å være en nøkkel i forhold til velstandssamfunnet framover, og stortingsflertallet har ikke tatt det skikkelig på alvor.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A): Jeg vil gripe fatt i det Kristin Halvorsen startet sitt innlegg med. SV har for øvrig brukt mye tid i denne debatten på resultatet av samarbeidet mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene som hun kaller for et sentrum-sentrum-budsjett. SVs gjennomgangstone har vært at sentrumssamarbeidet med oss i Arbeiderpartiet, fremfor å samarbeide med Høyre og Fremskrittspartiet, er bra, men at resultatet ikke er bra nok. Det er klart at dersom Arbeiderpartiet hadde hatt flertall alene i denne salen, eller flertall sammen med SV, hadde vi nok hatt et budsjett der mange områder hadde fått mer – kommunene, skolene, sykehusene, studentboligene osv. – men slik er det ikke. Vi har en regjering som i to år har valgt å samarbeide med Fremskrittspartiet og Høyre, og det er et flertall her i salen som ønsker å bruke 3 milliarder kr hvert år på kontantstøtta.

Gjennom omfordeling har vi likevel fått til en styrking av alle disse områdene – av kommuneøkonomien, og dermed skolene, av regionsykehusene, av studentboligene, av barnehagene osv. Arbeiderpartiet har fått gjennomslag for at det Stortinget kommer til å bevilge i dag, vil være mer enn det Regjeringa foreslo. Ikke minst må jeg nevne at Arbeiderpartiet har fått gjennomslag for at det innføres en ordning med gratis skolebokutlån i den videregående skolen. Det var noe som sentrumspartiene egentlig var imot, men vi har fått gjennomslag for 100 mill. kr som en start. I tillegg har vi fått gjennomslag for en omfordeling når det gjelder skatt, med skatteskjerpelser for de rike og med skattelette for dem med lavest inntekt.

Arbeiderpartiet og SV har samme grunnleggende mål – styrking av fellesskapsgodene og bedre fordeling. Mitt spørsmål til SV er derfor: Mener SV at dette er et budsjett som vil bidra til at vi kommer nærmere med hensyn til å nå målene om bedre fordeling og styrking av fellesskapsgodene, eller mener SV at dette er et budsjett som går i den andre retningen?

Kristin Halvorsen (SV): Ja, i SV mener vi at de fleste skrittene som tas i budsjettavtalen mellom Arbeider-

partiet og sentrumspartiene, går i riktig retning. Vi synes det er litt puslete at man tar 15 mill. kr fra den beskjedne skolesatsingen som regjeringspartiene hadde i utgangspunktet – det hadde vært 15 mill. kr som burde vært brukt i skolen. Men vår kritikk går først og fremst på ambisjonsnivået – det er ganske puslete. Vi gir kreditt for at man har laget et nytt flertall, men ambisjonsnivået må kraftig opp, og det er der SVs etterlysning kommer. Tenk hvilke muligheter vi har, tenk hvilke muligheter Norge har til å ta framtidens utfordringer skikkelig på alvor, og tenk hvilke muligheter vi har til å lage en kunnskapsbasert grønn økonomi og næringsvirksomhet som kan erstatte oljeavhengigheten for framtida. Men da må man ikke trække rundt med disse pusleriene, da må man ha det man etterlyser overalt ellers i næringslivet, nemlig litt gründerånd. Da må det satses litt, og ikke være slik at man sitter og gnir på de små kronene, mens de virkelige beslutningene som egentlig kommer til å avgjøre framtida, slik som det er nå, tas i markedene.

Det er litt merkelig å se f.eks. hvordan hele politikken når det gjelder bankstrukturen, legges om fordi en svenske og en finne fant på å ta privatflyet sitt til Norge, og dermed hopper hele stortingsflertallet og legger den om. Det er et paradoks.

La oss se etter neste stortingsvalg om Arbeiderpartiet og SV kan få flertall, da skulle vi laget litt vei i vellinga. Vårt håp er at det kan bli et fast flertall, for nå er det så mange beslutninger som tas av markedskreftene. Hvis velgerne skal ha noen mulighet til å påvirke fordelingspolitikk og miljøpolitikk, må vi ha et fast flertall som tenker mer enn ett budsjettforlik av gangen.

Kenneth Svendsen (Frp): Sosialistisk Venstreparti bruker enhver anledning til å snakke om skole, og det er bra. I kommunevalgkampen reiste representanten Halvorsen rundt om i dette landet og proklamerte at skole var satsingsområde nr. 1. Men er det det?

Som kjent har kommunene ansvaret for grunnskolen, og fylkeskommunene har ansvaret for videregående skole, dvs. at det er disse representantene som skal prioritere mellom forskjellige oppgaver.

Jeg er så heldig at jeg er en av dem i denne salen som har erfaring fra kommunestyre, og dermed direkte kjennskap til hvordan Sosialistisk Venstreparti prioriterer i kommunestyret.

La oss ta Fauske kommune som eksempel, hvor man i åtte år har hatt en ordfører fra Sosialistisk Venstreparti. Fremskrittspartiet har gang på gang foreslått at brøyting av snø skal konkurranseutsettes, at graving av kommunale tomter skal settes ut på anbud, at kommunal kafédriфт skal settes ut på anbud, og at renhold av kommunale golv skal settes ut på anbud – noe som har ført til betydelige besparelser, som Fremskrittspartiet foreslo skulle brukes til å bedre skolen. Sosialistisk Venstreparti stemte imot! For SV er det tydeligvis en høyere prioritert oppgave at disse oppgavene skal utføres av kommunalt ansatte enn å gi et bedre skoletilbud til våre barn.

Fauske kommune sitter, som mange andre kommuner, med betydelige aksjeposter i forskjellige private firma,

aksjer som kan selges for å betale ned gjeld, og dermed frigjøre renter og avdrag som kan brukes til å bedre skolen. Fremskrittspartiet foreslo dette, og Sosialistisk Venstreparti stemte imot! Det er tydeligvis en høyere prioritert oppgave for SV å sitte med kommunale aksjeposter enn å gi barna et bedre skoletilbud. Disse eksemplene kunne vært tatt fra hvilken som helst norsk kommune.

Dette viser også at det er mulig å satse på skolen i kommunene, hvis en ønsker eller evner å prioritere, noe som SV tydeligvis ikke gjør i Kommune-Norge. Vil representanten Halvorsen sørge for at SVs kommunestyregrupper og fylkestingsgrupper prioriterer skole foran andre oppgaver?

Kristin Halvorsen (SV): Jeg får takke for det lille innblikket i budsjettdebatten i Fauske kommune.

Det er faktisk ganske dårlig skolepolitikk å privatisere f.eks. renhold. Veldig mange kommuner har gjort nettopp det. Hva har skjedd? Skolene har grodd igjen av møkk, ikke nødvendigvis fordi private renholdere vasker så mye dårligere enn offentlig ansatte renholdere, men fordi det anbudssystemet som Fremskrittspartiet har tatt til orde for, veldig mange steder fører til at man gjør to ting: Setter arbeidet ut på anbud, og samtidig sier at de som jobber der, skal vaske flere kvadratmeter enn før. Vi har hatt opprør i mange kommuner som har prøvd dette, fordi skolene har grodd igjen av møkk. Og det er ikke særlig god barnepolitikk og ikke særlig god arbeidsgiverpolitikk overfor de ansatte – det er i det hele tatt ganske håpløst.

Det jeg lurer på, er om Fremskrittspartiet rundt i Kommune-Norge foreslår det som står i Fremskrittspartiets program når det gjelder skolen. For der står det rett og slett at barna skal utstyres med en sjekk, dvs. at det er vel foreldrene som skal utstyres med en sjekk til lille Ole, og så skal lille Ole ta på seg ranselen sin og fly byen rundt for å finne en skole hvor han kan innløse sjekken. – et gjennomprivatisert system der hvert eneste barn skal ut på markedet for å finne den skolen de syns tilbyr den beste kunnskapen.

Jeg kjenner ikke en eneste forelder som ønsker at barnet deres skal fly byen rundt med en sjekk, men jeg kjenner fryktelig mange som slåss for at nærmiljøskolen deres skal bli bedre, som stiller opp hvis det blir trøbbel der – mange skoler kan slite med voldsproblemer osv. innimellom – som stiller opp for å støtte lærerne som gjør jobben hver eneste dag, men som syns de budsjettene de har, er altfor knuslete. Hvis folk begynte å se litt nærmere på Fremskrittspartiets skolepolitikk, ville de sett at den er koplet totalt fra virkelighetens verden.

Odd Holten (KrF): Regjeringen har foretatt viktige og tunge prioriteringer innenfor meget viktige områder, f.eks. innenfor utdanning og forskning, helse og omsorg, distriktspolitikk, barnefamilier m.v.

Representanten Kristin Halvorsen har flere ganger berørt kontantstøtten og bruken av disse midlene. Mener en at dersom disse midlene, dersom de ikke benyttes til kontantstøtte, er til fri benyttelse på andre områder? Nei, da

måtte selvfølgelig disse pengene blitt benyttet til andre tiltak for småbarn, f.eks. innenfor skolefritidsordningen, barnehager o.l. Pengene er ikke til fri benyttelse.

Jeg er glad for at regjeringen Bondevik nå legger fram et balansert budsjett som bidrar til å øke stabiliteten i norsk økonomi.

Ambisjonsnivået må opp, sier representanten Halvorsen. Sosialistisk Venstreparti har i alle år hatt ekstra penger å dele ut til mange ulike formål. Dette gjelder også for årets budsjett. Skyldes denne ekstra bruken av penger at SV ikke har hatt økonomisk ansvar her i Stortinget, ved at de har unngått å danne flertall selv i tider med mindretallsregjeringer fra Arbeiderpartiet – dette til tross for at det nå står i SVs budsjettalternativ for år 2000 at Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet har mange felles målsetninger? Hvorfor har ikke da SV benyttet alle disse mulighetene, gjennom flere år, til å ta medansvar, fremfor hele tiden å fortelle Stortinget at dette og hint burde vært gjort. De har vegret seg for å gå inn i budsjettansvar ved mange, mange anledninger.

Kristin Halvorsen (SV): Odd Holtens virkelighetsbeskrivelse her er ikke helt korrekt. Jeg husker til og med at Odd Holten og jeg i finanskomiteen for noen år siden forhandlet med Arbeiderpartiet og faktisk ble enige om et flertallsbudsjett – én gang, riktig. Men vår sjanse bød seg jo fordi sentrumpartiene ikke samarbeidet på samme måte den gangen som nå. Det er også en helt feil beskrivelse av SVs holdning i Stortinget i f.eks. Hanna Kvanmos tid at ikke Arbeiderpartiet og SV samarbeidet.

Men det Odd Holten har rett i, er at SVs landsmøte har lagt opp et høyere ambisjonsnivå når det gjelder å få politisk gjennomslag for vår politikk, og vært veldig klar på at vi ønsker større makt og innflytelse over den politikken som faktisk gjennomføres. Så vårt ambisjonsnivå er økende, og velgerne avgjør hva som blir resultatet etter neste stortingsvalg.

Ambisjonsnivået til Kristelig Folkeparti, derimot, er knyttet til bare én sak, kontantstøtten, og ikke til noen andre områder. Det er jo helt opplagt at hvis man ikke hadde brukt 3 milliarder kr hvert eneste år til kontantstøtte, kunne man brukt de pengene på skole. Det er jo helt opplagt at de pengene er tatt fra Jon Lilletun, også kalt Lille Jon av mange i disse dager. Det er en prioriteringssak, og det blir jo helt feil når Kristelig Folkeparti beskriver SVs alternative budsjettssystem som om vi bruker penger i hytt og «gevær». Tvert imot, vi tar fra gevær, for å si det sånn – vi omprioriterer. Vi har en helt klar omprioritering i vårt alternative statsbudsjett. Det er ikke så langt fra det som Kristelig Folkeparti selv tenkte da de satt i opposisjon. La meg ta et lite sitat fra Kjell Magne Bondevik i Vårt Land den 27. august 1997. Han sa at «vi og Ap prioriterer forskjellig. Vi vil sette noe mindre penger i petroleumsfondet, og bruke et par-tre milliarder mer i statsbudsjettet».

Jeg gjør oppmerksom på at SV foreslår 2 milliarder kr mer, altså en mer moderat linje enn Bondeviks i 1997.

Ivar Kristiansen (H): Representanten Halvorsen startet med å gi uttrykk for stor tilfredshet med det inn-

gåtte budsjettforliket, deretter brukte hun en vesentlig del av tiden til å argumentere mot, for til slutt å konkludere med at resultatet er blitt bra.

En annen stor del av innlegget brukte hun til å gå til et nokså sterkt angrep på Høyres skolepolitikk. Jeg synes det er nokså urimelig og uforståelig at hun velger å bruke tiden i denne budsjettdebatten til å gå til angrep på det partiet som tross alt tilfører skolen mer, og sårt tiltrengte, midler.

SV fremmet i sitt alternative budsjett forslag om skatteøkninger på 5,2 milliarder kr utover den vesentlige skjerpelsen som regjeringspartiene har lagt opp til. I særlig grad går SV til angrep på de små og mellomstore bedriftene i Norge. Tror SV at denne type politikk er med og bidrar til å sikre norske arbeidsplasser og til å utvikle norske arbeidsplasser spesielt innenfor den konkurranseutsatte sektor? Kan SV gi et eneste eksempel på at denne type «grov» skatteøkning ikke først og fremst rammer den alminnelige mann og kvinne i det norske land? Nevn et par eksempler på at dette ikke er tilfellet?

Til slutt: Hva synes SV om at ligningstaksten på boliger på nytt skal økes med 10 pst.? Er resonnementet at boliger i dag er blitt så dyre at de må bli enda dyrere? Synes ikke Kristin Halvorsen at inngangsbilletten på boligmarkedet allerede er altfor høy som den er i dag?

Kristin Halvorsen (SV): Høyre må nok finne seg i at vi braker sammen noen ganger i diskusjonen om innholdet i skolen – for Høyre og SV tenker forskjellig når det gjelder på hvilken måte en best bygger opp en moderne kunnskapsskole.

Jeg synes det er rart at ikke næringslivet har blandet seg mer inn i diskusjonen om innholdet i og standarden på skolen. Jeg tror at SVs skolepolitikk ville fått mye større oppslutning i næringslivet enn Høyres, for i næringslivet ser de at skolen og ungene må lære å jobbe på samme måte som man skal jobbe i arbeidslivet etterpå. Vi kan ikke parkere en bråte slitne lærere og noen ville, ustyrlige unger i noen nedslitte skolebygg på utsiden av samfunnet i 20 år, og så regne med at de blir gagnlige mennesker som kan bidra til verdiskaping framover, når de kommer ut. Det er en spennende debatt, og jeg tror at den også trengs. Jeg tror det er en viktig og dynamisk debatt, for å si det sånn, som trengs i forbindelse med å fokusere nettopp på skolepolitikk.

Hva er det som skal sikre norske arbeidsplasser – det er kunnskap og kompetanse. Derfor er det en viktig del av næringspolitikken å drive en skikkelig skolepolitikk. Næringslivet burde derfor være mye mer opptatt av at det er helt forsvarlig å beskutte aksjeutbytte, slik SV f.eks. foreslår, og bruke mer penger på skole, omfordele den veien. Hovedtrekkene i SVs skattepolitikk er ikke at den vanlige mann og kvinne får økt skatt. Vi går inn for enten skattelette – eller null, omtrent – for inntekter helt opp til 300 000 kr. Vi går altså mye høyere enn det sentrum og Arbeiderpartiet legger opp til. Men det vi gjør, er å omfordele fra dem som virkelig har blitt rike, på kapitalinntekter først og fremst, for de skatlegges mye lavere enn i mange andre land. Det er det fullt ansvarlig å gjøre, det

er en framtidsrettet og næringsvennlig politikk, nettopp fordi det er folk næringslivet først og fremst er avhengig av framover.

Ane Sofie Tømmerås (A): Kristin Halvorsen var i innlegget sitt heldigvis opptatt av forskjellene mellom folk. Jeg tror hun og jeg lett kan bli enige om at den viktigste måten å minske forskjellene på er å sørge for retten til arbeid for alle og kampen mot ledighet. Jeg håper at SV mener at det er viktig også i mitt hjemfylke, Østfold, for i en situasjon hvor antall arbeidsplasser igjen raser nedover i den tradisjonelle Østfold-industrien, så stikker SV kjepper i hjulene. De vil ha en grunnavgift på fyringsolje i treforedlingsindustrien.

I budsjettforliket fikk Arbeiderpartiet heldigvis avverget det. Det ville ha betydd titalls millioner av ekstra kostnader for bedriftene, utgifter som konkurrentene deres ikke har, som igjen ville ha betydd ras av arbeidsplasser i fylket. Og denne avgiften er ikke en gang et miljøtiltak. Ved å ikke innføre den, får vi en annen miljøgevinst – returpapiret vil bli brukt til å produsere nye papirprodukter, for det er papirproduksjonen basert på returpapir som må tilføres energi i motsetning til papirproduksjonen basert på tømmerstokken. Det betyr at ved ikke å innføre den avgiften vil vi få brukt mer av det møysommelig sorterte og innsamlede returpapiret. Og er det ikke ganske viktig at det blir brukt til nye papirprodukter istedenfor å bli kastet på dynga?

Det er også en annen side ved SVs budsjettforslag som kan være en fare for at det blir større forskjeller, nemlig at SV øker utgiftsveksten med 5 milliarder kr. Da er det fare for renteøkninger, og vi vet at de som rammes hardest av renteøkninger, er nettopp de svakeste, de som har kjøpt seg boliger og har høye boliglån, og det er de med høy studie gjeld. Og det samme gjelder oljefondet. Ved å sette mindre penger på oljefondet, hva da med forskjellene om 10, 15, 20 år?

Kristin Halvorsen (SV): Jeg vil gjerne oppmuntre Ane Sofie Tømmerås til å slå opp i SVs alternative statsbudsjett, der det står at vi bruker 2 milliarder kr mer enn stortingsflertallet, Arbeiderpartiet og sentrum, ikke 5 milliarder kr mer. Det er altså en meget ansvarlig politikk å ikke sette av 79 milliarder kr, men 77 milliarder kr i overskudd, når man ser hvilke store oppgaver man har rundt omkring, særlig på skolesiden, som trenger penger. Det er heller ikke en bombe under kostnadsutviklingen i Norge. Det er altså inneværende år brukt 10 milliarder kr mer enn det stortingsflertallet vedtok. Det er ikke på millimeteren eller kommaene dette avgjøres, det avgjørende er at man bruker pengene på det som er viktigst.

Når det gjelder miljøavgifter og fyringsolje for papirindustrien, er det riktig at SV ikke støtter regjeringspartiene og Arbeiderpartiet i unntak på dette området. Det er fordi vi mener at skal vi få til den omstillingen som er nødvendig rundt omkring i norsk industri i retning av å legge om til mer miljøvennlig produksjon, er det helt nødvendig at man har konsekvente, forutsigbare avgiftssystemer. Det har møtt mye motstand og rop fra industri-

en mange steder, men det vi ser etter hvert, er at en framtidrettet avgiftspolitik på dette området har gjort at industrien mange steder har omstilt seg – er i forkant i forhold til industrien i mange andre land når det gjelder energiforbruk osv. Og det er altså et konkurransefortrinn framover, for særlig på energiområdet kommer utfordringene for industrien over hele verden til å være at de skal bruke mindre og mer miljøvennlig energi. Dermed kan man snu det som er en ulempe, til en fordel, men vi foreslår selvsagt omstillingsprogrammer for den industrien som i utgangspunktet rammes. Vårt poeng er ikke å nedlegge, vårt poeng er å omstille.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Trond Giske (A): Hvert statsbudsjett bestemmer noen skritt videre i samfunnsutviklingen. Sånn sett er hvert eneste budsjett en mulighet, en mulighet til å komme litt nærmere det samfunnet som vi ønsker oss – det samfunnet som vi drømmer om. Derfor er det viktig at vi bruker og tar vare på de mulighetene som statsbudsjettene gir, og det er det Arbeiderpartiet har gjort i dette budsjettet. Vi har brukt muligheten til et samarbeid med sentrum til å skape et litt bedre samfunn, til å gå noen skritt i retning av mer rettferdighet, bedre velferd for dem som trenger det, mer framtidrettet satsing på utdanning og miljø.

Ikke alle er enig i at mulighetene er brukt. Dette er de tapte muligheters budsjett, sier Høyre. Og Høyre har helt rett. For Høyre er dette de tapte muligheters budsjett. For hvilke muligheter er det som gikk tapt for Høyre i statsbudsjettet for år 2000? Jo, Høyre tapte muligheten til å sørge for at lavlønnte fortsatt skulle stå uten rett til sykelønn når de var syke. Høyre tapte muligheten til å sørge for at skattelettene skulle gå til dem som har aller mest fra før. Høyre tapte muligheten til å ta fra de aller fattigste i verden milliarder i overføringer. Høyre tapte muligheten til å gjøre skolefritidsordningen dyrere for barnefamilie, og Høyre tapte mulighetene til å gi vanlige arbeidstakere mindre penger når de er syke. Sånn sett har Høyre helt rett – det var de tapte muligheters budsjett for Høyre. Men for folk flest, for dem som dette statsbudsjettet betyr noe for, for dem vi kan hjelpe med de vedtakene vi gjør, er det ikke de tapte muligheters budsjett, for dem innebærer det en litt bedre hverdag, et litt mer rettferdig samfunn.

Sånn sett er det det samme som gjelder for Arbeiderpartiet. For oss er det ikke de tapte muligheters budsjett. Vi brukte de mulighetene vi hadde til å vri politikken litt i riktig retning, til å gjøre hverdagen litt lettere for barnefamilie, for dem som sliter hardest, for dem som er avhengig av den velferden vi skaper.

Vi fikk gjennomslag for at de lavlønnte nå får rett til sykepenger igjen. Vi fikk gjennomslag for at flere tusen barn nå skal få en plass i barnehage. Vi fikk gjennomslag for at flere studenter får studentboliger. Vi fikk gjennomslag for at flere tusen arbeidsløse skal få litt bedre hjelp til å komme inn på arbeidsmarkedet igjen. Vi fikk gjennomslag for et litt mer rettferdig skattesystem, som kanskje gjør det mer lønnsomt for folk å komme seg ut i arbeid.

Særlig er jeg glad for det vi har fått til når det gjelder utdanning. Utdanning var jo en av de aller viktigste sakene i valgkampen. Det var ikke måte på hvordan partiene breia seg i TV-ruta og fortalte om alt de skulle gjøre på utdanningssiden. For Høyres vedkommende skulle en nesten tro at høsten 1999 og statsbudsjettet 2000 faktisk var den første muligheten til å gjøre noe på utdanningssiden, slik det ble framstilt i valgkampen. Nå er det Arbeiderpartiet som følger opp de lovnadene som ble gitt på utdanningssiden: 20 mill. kr. til høyskolene, 100 mill. kr. til universitetene, 100 mill. kr. til gratis skolebøker i videregående skole. Og når en vet hvor stor utgift *det* er hver eneste høst for mange familier som har barna sine i videregående skole, er det et viktig skritt. Videre følger vi opp med 100 mill. kr. til skolefritidsordningen, og ikke minst en styrket kommuneøkonomi, som gir kommunene bedre muligheter til å satse på barne- og ungdomsskolen, som Høyre i valgkampen var så opptatt av å snakke om.

De velgerne som var opptatt av utdanning, tror jeg kan være glad for at det var Arbeiderpartiet, og ikke Høyre, som skulle dra sentrumsregjeringen i sin retning. Da jeg utfordret Per-Kristian Foss på dette i går, var hans svar at Høyre i sitt alternative statsbudsjett har mye mer til utdanning enn alle andre. Men det var ikke det som var poenget. Det er ikke vanskelig å finne plass til mye penger til gode saker hvis man også godtar de nedskjæringene Høyre har i sitt forslag til statsbudsjett. Men det er jo helt utenkelig at de skulle få med seg noe flertall på de nedskjæringene. Forestilte man seg at man skulle få med seg noen her i huset på en massiv nedskjæring i bistand til de fattigste? De eneste som ville støttet det, er Fremskrittspartiet. Trodde man at man skulle få med seg en finansminister fra Senterpartiet på massive nedskjæring til landbruket? Trodde man at man skulle få med seg andre enn Fremskrittspartiet på å kutte i bevilgningen til skolefritidsordningen? På punkt etter punkt har man nedskjæring som aldri ville fått flertall. Med slike kutt er det lett å finne penger. Men hovedspørsmålet er: Hva gjør man når man går inn i forhandlinger med andre for å bli enige, for å velge hva som er viktigst? Velger man da å satse på utdanning? Setter man den saken foran alle andre saker? Nei, det gjør man ikke – tvert imot. Hvis vi husker tilbake til i fjor høst og forsidene på tabloidavisene med tøffe Petersen, som sa: Hvis det blir én krone i skatteøkninger, blir det ikke noe budsjettforlik. – Han kunne selvsagt ha sagt at hvis det ikke ble en kraftig satsing på utdanning, blir det ikke noe budsjettforlik. Men det var ikke det som ble sagt, det var andre ting som var viktigst når det kom til stykket. Og Høyre lyktes – de fikk en avtale. De fikk bort de skatteforslagene som sentrumsregjeringen hadde, men det ble betalt med mindre penger til utdanning, med mindre penger til kommunesektoren, og som resultat fikk vi en dårligere skole for barna i dette samfunnet. Og det er jo helt logisk: Blir det mindre inntekter til staten, må det også bli mindre penger til alle de gode formålene alle snakker om i valgkampen.

Så spør det da hva som skjer til neste år. Skal sentrum samarbeide med Arbeiderpartiet igjen, eller skal de samarbeide med Høyre og Fremskrittspartiet? Statsmi-

nisteren kan i dag ikke gi noe klart svar på det. Jeg har vanskelig for å forstå den passiviteten. For hva var det sentrumspartiene argumenterte med da de ønsket å ta over styringen av dette landet foran stortingsvalget i 1997? Jo, det var at de skulle ha en ny kurs. De skulle ha et oppgjør med Forskjells-Norge og få til en bedre fordeling. De skulle ha mer til kommunene, de skulle ha mer til miljø, de skulle ha mer til bistand, og de skulle ha mer til distriktene. Jeg tror det var få av velgerne som gikk til stemmeurnene ved stortingsvalget, som forestilte seg at dette skulle gjennomføres ved hjelp av Høyre og Fremskrittspartiet – tvert imot. I frontaledebatten i 1995 sa Senterpartiets parlamentariske leder, Johan J. Jakobsen, følgende:

«Hvis vi ser på den sentrumpolitiske plattformen det har vært snakk om, er det iallfall min oppfatning at det er vanskelig å se den realisert med mer høyrepolitikk. Det må nødvendigvis være mindre høyrepolitikk hvis den skal realiseres.»

Selvsagt er det det. Og er det ikke da like greit å si at når vi nå har fått ryddet av veien det som av sentrumspartiene ble brukt som et påskudd til ikke å samarbeide med Arbeiderpartiet, nemlig kontantstøtten, er en klar til å få en stabil styring av dette landet i det skjæringspunktet hvor tyngdepunktet ligger, nemlig mellom sentrumspartiene og Arbeiderpartiet?

I dag morges sa statsministeren at noe av det som «opprører meg mest», er forslagene om og argumentasjonen for å skjære i bistanden til de fattigste. Ja, det er et utmerket standpunkt! Men er det med det partiet som foreslår 2 milliarder kr i reduksjon, eller det partiet som foreslår å fjerne hele bistanden, at man skal ta et oppgjør med det som opprører statsministeren aller mest? Selvsagt ikke. Det er bare med Arbeiderpartiet han kan få til det. Eller når det gjelder mer penger til kommunene, er det med Høyre og Fremskrittspartiet man skal få til det? Eller når det gjelder en bedre fordeling, som ikke bare behandles i en forskjellsmelding, men behandles i skattepolitikken og fordelingspolitikken i de årlige budsjettene – det er jo der virkeligheten skapes for folk flest, det er der de vedtakene som forskjellsmeldingen ønsker å få til, skal bestemmes – skal man få til det med Høyre og Fremskrittspartiet, eller skal man få til det med Arbeiderpartiet? Det må være mulig å svare på det.

I en kronikk i Dagbladet fire dager før valget i 1997 sa Kjell Magne Bondevik følgende:

«Fremskrittspartiet representerer en trussel mot Norges sterke tradisjoner for internasjonal solidaritet. Derfor vil jeg markere avstand til et menneskesyn som står i kontrast til den sterke nestekjærlighetstanken.»

Likevel ønsker han å åpne for nye kompromisser med det partiet, selv når hindringen med kontantstøtten ikke er til stede. Forstå det den som kan. En skulle tro at sentrumsregjeringens mål var å få igjennom mest mulig av den politikken som de før valget ville gjennomføre, og det er min påstand at det kompromisset som vi har laget med sentrumsregjeringen, faktisk ligger nærmere de lovnadene som sentrum gav før valget, enn det budsjettet som sentrum selv la fram. Vi måtte presse sentrumspartiene til

å gi mer til kommunene. Det kunne man virkelig ikke trodd før valget. Vi måtte presse sentrumsregjeringen til å få til en mer rettferdig skattefordeling, og vi måtte presse dem til å få til mer på utdanning. Jeg vil tro at det fins i hvert fall enkelte i sentrumsregjeringen som er glad for at kompromisset ble som det ble, og at ikke sentrumspartiene har rent flertall her i salen – for å si det sånn!

Folk flest er lut lei av det politiske «taktikkeriet» mellom partiene, de er opptatt av hvilke praktiske konsekvenser resultatene av politikken har for dem. Jeg tror folk er mer fornøyd med de konkrete resultatene vi har fått til i dette budsjettet, og jeg tror at det også skal fortsette, at politikken i framtida skal utformes i samarbeidet mellom Arbeiderpartiet og sentrum. Jeg utfordrer Regjeringen til å komme klart ut med det i løpet av den debatten som gjenstår i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Erik Monsen (Frp): Representanten Giske snakket forholdsvis mye om utdanning, og mitt spørsmål vil gå i den retning.

Jeg går ut fra at vi kan være enige om at grunnskolen kanskje er det viktigste innenfor utdanningen, for hvis vi ikke har en solid grunnskole, blir egentlig overbygningen ganske meningsløs.

Det er slik at skolene i Norge bruker veldig forskjellig beløp pr. elev. Noen kommuner bruker 35 000 kr, andre kommuner bruker opp mot 90 000 kr pr. elev. Det er en stor skjevfordeling, og det må bekymre Arbeiderpartiet i forhold til enhetsskolen, som bl.a. representanten Jagland til stadighet taler varmt om.

Grunnen til at det er så store forskjeller kommunene imellom, har vi bl.a. hørt er at det i enkelte kommuner er mange små skoler. I andre kommuner ligger skolene tett, det er mange av dem og de er store.

Nå viser rapporten fra Beregningsutvalget for kommuneøkonomi at det er ikke bare slik at kommuner som har mye penger, har det fordi de har et større utgiftsbehov. Det viser seg faktisk at de frie inntektene for kommunene er veldig skjevfordelt også etter at det er tatt hensyn til utgiftsbehovet. Det er altså slik at noen kommuner har mer penger å bruke på skole enn andre.

Mitt spørsmål da blir: Bekymrer det Arbeiderpartiet? Kan Arbeiderpartiet tenke seg å gå lenger når det gjelder implementeringen av Rattsø-utvalgets innstilling? Jeg ble litt optimistisk i sted da jeg hørte en replikk fra Sylvia Brustad, som faktisk antydte at Arbeiderpartiet var villig til å se på det. Vi har kommuner som har store problemer, og de pengene som er lagt inn, kommer neppe til å gå til skole i de kommunene.

Trond Giske (A): Arbeiderpartiet har ingen problemer med hele tiden å se på fordelingen mellom kommunene. Det er vel kanskje Arbeiderpartiet som har stått i fremste rekke for å jobbe med de spørsmålene. Men vi kommer ikke unna at det blir nivået på den totale overføringen til kommunesektoren som til syvende og sist bestemmer hvor gode barne- og ungdomsskoler vi kan få.

(Giske)

Fremskrittspartiet sa sågar i valgkampen i et intervju med partileder Hagen på Nettavisen at vi hadde for mye ressurser i skolen. Det var ikke noen ressursmangel i skolen. Det var ikke mangel på penger. Jeg tror den hverdagen som veldig mange elever og lærere opplever, er stikk motsatt av det. Da tror jeg ikke det er nok å omfordele de midlene som finnes, mellom kommunene på en bedre måte, jeg tror ikke vi får en bedre skole av det. Man er nødt til å bevilge *mer* til skole i årene som kommer framover.

Jeg tror det er et fryktelig dårlig utgangspunkt å begynne fordelingen med mer til skolen med et opplegg som innebærer milliarder i skattelette. Fremskrittspartiet kommer rett og slett ikke unna å forklare hvordan man kan fjerne all eiendomsskatt, fjerne all formueskatt, fjerne all arveavgift, fjerne årsavgiften og engangsavgiften for biler, redusere bensinavgiften, fjerne inntektsskatten til staten, kraftig redusere avgift på alkohol og tobakk, fjerne ferieskatt, fjerne fordelingsbeskatning av egen bolig – penger som til sammen kanskje summerer seg opp til 100 milliarder kr – og samtidig si at vi trenger mer til skolen. Dette henger rett og slett ikke på greip!

Alle som har et eget familiebudsjett, skjønner at hvis man reduserer inntektene, må man også redusere på det man bruker. Og hvis man reduserer de statlige inntektene med 100 milliarder kr, må det bli mindre også til grunnskolen. Da tror jeg den kampen mellom kommunene vil bli langt tøffere enn den diskusjonen vi har hatt etter Rattsø-utvalget.

Dagrun Eriksen (KrF): I denne debatten har det vært mange fra andre partier som har prøvd å definere om sentrumsregjeringen er nærmest Høyre eller om vi er nærmest Arbeiderpartiet, om vi er mest glad for årets forlik, eller fjorårets. La meg slå fast en gang for alle: Som mindretallsregjering må vi ha støtte fra andre i Stortinget. Men sentrum er sentrum! Vi er ikke Høyre, vi er ikke Arbeiderpartiet, vi er sentrum!

Sentrum ville ha barnehageplasser og hadde derfor lagt inn 6 000 nye barnehageplasser. Forliket med Arbeiderpartiet gav rom for 2000 til – det er bra. Dette er et viktig ledd for sentrum, selv om Arbeiderpartiet ikke alltid vil høre på det. For Regjeringens helhetlige opplegg må både kontantstøtte og barnehageplasser til for å skape en reell valgfrihet for foreldre. For å få dette til, måtte sentrum hente støtte fra høyresiden til kontantstøtten – den fikk vi ikke til med Arbeiderpartiet, og vi måtte hente støtte fra venstresiden for å få til en god barnehageutbygging.

Det må føles bra for representanten og Arbeiderpartiet nå endelig etter to år å være med i påvirkningen av politikken – og det hørte vi. Vi håper at dette nye arbeidsklimaet, viljen til å være med, er en ny start. Det har vært snakket mye om voksenopplæring av politikere i posisjon. Nå ser vi kanskje at voksenopplæringen også har hatt virkning på opposisjonens venstreside.

Sentrum vil til enhver tid se på innhold. Betyr nå den nye gløden fra Arbeiderpartiet at vi nå vil se det største

opposisjonspartiet – som er villig til ikke å bruke «taktikkeri» – samarbeide for resultater fra sak til sak?

Trond Giske (A): Jeg synes egentlig det er litt morsomt å høre sentrumspartiene i denne budsjettdebatten, for enkelte representanter nesten stråler av glede over det Arbeiderpartiet har tvunget sentrumsregjeringen med på. 2 000 ekstra barnehageplasser – ja supert! Mer penger til kommunene – ypperlig! Mer til utdanning – kjempeflott! Sentrumsregjeringen kunne selvsagt ha foreslått dette i utgangspunktet, så hadde vi sluppet hele runden, men det var Arbeiderpartiet som tvang gjennom en politikk som jeg tror mange sentrumsrepresentanter er veldig fornøyd med. Min utfordring er at vi skal fortsette dette samarbeidet også neste år. Da kan vi få til enda flere barnehageplasser, enda mer til utdanning, og enda mer til kommunene.

Det ble sagt her at man må samarbeide med Høyre for å få til kontantstøtten, og så må man samarbeide med Arbeiderpartiet om andre ting. Men nå sier jo vi at vi for denne perioden skal akseptere å være med på kontantstøtten. Vi skulle veldig gjerne brukt de 3 milliarder kronene – 3 000 mill. kr – på andre ting. Vi skulle gjerne ha brukt dem på skolen, og gjort barneskolen og ungdomsskolen bedre, vi skulle gjerne ha brukt dem til å gjøre barnehagene billigere, vi skulle gjerne brukt dem til å styrke barnevernet osv. Men OK, det er et flertall her, og vi sier vi aksepterer det. Derfor er det ikke et problem lenger. Man trenger ikke å samarbeide med Høyre om statsbudsjettet for 2001 for å få til alle de tingene som sentrumspartiene også ønsker.

Derfor: Er det mulig for sentrum å gi et klart svar i løpet av denne debatten? Ønsker man å fortsette den kursen man nå er inne på? Eller skal man tilbake til de partiene, bl.a. Fremskrittspartiet, som man i hvert fall før valget i 1997 mente var uanstendig i forhold til nestekjærlighetstanken, som statsministeren skrev, eller som Jakobsen sa stod for mer høyrepolitikk, og det var ikke det man trengte?

Arbeiderpartiet står klar til å samarbeide. Vi har vist i år i hvilken retning vi ønsker å samarbeide. Jeg utfordrer sentrumspartiene til i hvert fall å spørre sine kommunepolitikere og sine fylkeslagsledere om hvem de ønsker å samarbeide med. Jeg tror svaret kommer til å være veldig, veldig klart.

Børge Brende (H): Trond Giske sa ikke ett ord i sitt innlegg om hva Arbeiderpartiet vil. Og det kan man i og for seg forstå med det budsjettforliket som nå ligger på bordet, med de forverringene det innebærer for veldig mange familier i Norge. Men det er ikke troverdig når man ikke sier ett ord om hva man selv vil, og bare driver og fortegner hva andre partier står for.

Jeg merket meg også at Trond Giske var, som han sa, veldig glad for den utdanningssatsingen som nå ligger i budsjettet. Ja, da er han ganske fornøyd med lite, det må jeg få lov til å si. Hva er det som ligger i budsjettet? Arbeiderpartiet sier nei til en opptrappingsplan som Høyre har lagt frem når det gjelder etterutdanning for lærere, på

250 mill. kr. Arbeiderpartiet sier nei til tiltak for lærer-rekruttering til 100 mill. kr – jeg trodde faktisk Arbeiderpartiet var opptatt av det. Man sier nei til å øke timetallet i grunnskolen – det trengs. Man sier nei til å satse mer på høyere utdanning og forskning i tråd med det som Høyre legger opp til, en økt satsing på 250 mill. kr.

Vi ser også at Arbeiderpartiet i sitt familieopplegg – som man da har blitt enige med Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre om – foretar en reell nedgang, kutt, i barnetrygden neste år på 1,1 milliarder kr – det merkes. Vi ser at det nå er krise i helsevesenet, vi ser det i forhold til regionsykehusene. Arbeiderpartiet stemmer ned forslag fra Høyre om å styrke tilskuddet til regionsykehusene med 90 mill. kr. Arbeiderpartiet stemmer ned forslag som innebærer at man skal satse mer på den nasjonale kreftplanen. Arbeiderpartiet øker elavgiften for alle med 44 pst. til neste år, som også rammer familiene ganske brutalt. Man kutter også i særfradraget for eldre og pensjonister, slik at man kommer veldig dårlig ut til neste år.

Dette sa ikke Trond Giske ett ord om, og det er det han bør bruke replikksvaret sitt til å kommentere.

Trond Giske (A): Representanten Børge Brende må ha hørt usedvanlig dårlig etter da jeg holdt mitt innlegg. Jeg snakket tvert imot ganske mye om hva Arbeiderpartiet har fått til i budsjettet, hva vi ønsket med dette budsjettet, og hva resultatet ble, bl.a. mer til utdanning, mer til kommunesektoren, mer til barnehagesektoren, mer til studentboliger osv.

Så ramset Børge Brende opp en rekke av de forslagene Høyre har til økte utgifter, og spurte hvorfor ikke Arbeiderpartiet var med på dette. Jo, det skal jeg forklare representanten Brende. Det er fordi alle de utgiftskuttene som Høyre hadde foreslått, var helt uspiselige for Arbeiderpartiet. For oss var det helt uaktuelt å gi 3 390 mill. kr i redusert inntekt til dem som er syke her i landet, som er konsekvensen av redusert sykelønnsordning, som Høyre foreslår. For oss var det helt uaktuelt å gi 1 600 mill. kr mindre til de fattigste i verden, det var helt uaktuelt for oss å være med på det. Det var helt uaktuelt for oss å ta bort arbeidsmarkedstiltak for dem som er arbeidsløse, eller å redusere statsstøtten til skolefritidsordningen – som Høyre skriver i sitt alternative statsbudsjett at de ønsker – eller redusere distriksstøtten, boligtilskudd osv.

Budsjettet må henge sammen. Og det var mitt poeng i innlegget, at når Høyre forhandlet med sentrum, og skulle tvinge sentrum i sin retning, så var det ikke utdanning som var viktig, da var det skattelette som var viktig. Da var det ikke skolefritidsordning eller barnehager som var viktig, da var det andre områder, forsvar og veiutbygging, som var viktig.

Det er et paradoks, synes jeg, at det for Høyre – som alltid er opptatt av at skattebetalerne skal få igjen mer av pengene sine – er greit når det er de høytlønte som får skattelette, men når Arbeiderpartiet foreslår at de skal få igjen skattepengene i form av lavere barnehagekontingent eller billigere skolefritidsordning, da er Høyre imot.

Er det sånn at når skattebetalere får tilbake pengene i form av skattelette for de høytlønte, da er det greit, fordi

det er de høytlønte som får det, men når det er barnefamiliene som får mer kontanter tilbake i form av at de får en billigere barnehage og billigere skolefritidsordning, og dermed en lettere hverdag, da er Høyre imot?

H a n s J . R ø s j o r d e hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Gunnar Kvasheim (V): Da vi diskuterte budsjettet i fjor, ble det sagt at Regjeringen ikke hadde styring med den økonomiske politikken. Det ble òg sagt at Regjeringen ikke evnet å finne tilslutning til de løsningene den foreslo, da saken kom til Stortinget. Det ble sagt at regjeringspartiene ble diktert av de andre partiene. Årets budsjettbehandling er nok et bevis på at det er en feil beskrivelse. Det er god styring med norsk økonomi. Renten har gått ned, arbeidsledigheten er heldigvis mye lavere enn mange spådde i fjor, og norsk økonomi friskmeldes i dag av nasjonale og internasjonale eksperter som betrakter den. Tross store utfordringer på viktige områder er det et faktum at aldri før har så mange hatt det så godt i vårt land. Regjeringspartiene har vist gjennom de budsjettbehandlingene man har hatt, at man kan finne gode løsninger både med Arbeiderpartiet og med Høyre og Fremskrittspartiet.

Finansministeren sa da han la fram budsjettet, at budsjettet var godt tilpasset den økonomiske situasjonen. Nå kan vi, når finansdebatten nærmer seg slutten, slå fast at vi har hatt en finansdebatt som er godt tilpasset de politiske realitetene. Det har vært naturlig at debatten ikke har vært preget av en tøff og konfliktorientert tone. Det avspeiler at vi har et godt balansert budsjett, som gir tilslutning til Regjeringen på de aller fleste områdene når det kommer fram til votering i dag.

De endringer som er foretatt og beskrevet før, utgjør altså mindre enn en halv prosent av budsjettets totale ramme. Arbeiderpartiet har bidratt konstruktivt i forhandlingene om budsjettet og har naturlig nok fått uttelling på noen områder. Men det er Regjeringens profil, en profil Venstre er svært godt fornøyd med, som er hovedlinjen i det budsjettet som vedtas i dag. Det er økt miljø-satsing, det er viktige elementer i fornying av energipolitikken, vi har en næringspolitikk som viser økt satsing på nyskaping, og bevilgningene til forskning trappes kraftig opp. Og vi har i samarbeid med Arbeiderpartiet fått løsninger når det gjelder næringspolitikken, som kan få betydning videre. Jeg refererer i denne sammenheng til en replikkveksling tidligere i dag mellom Steensnæs og Jagland, hvor Jagland faktisk bekrefter at man er innstilt på ikke å komme tilbake med angrep på delingsmodellen, aksjerabatten og rammene for rederibeskatningen, som hvert år har vært et rituellet løp for Arbeiderpartiet. Det betyr at næringslivet, de maritime næringer, nå har fått rammebetingelser som tyder på at det kan bli stabil og god oppslutning om dette òg de kommende årene. Det er det viktigste bidraget vi kan gi disse aktørene.

Vi har i budsjettet en betydelig satsing på omsorg og helse. Bevilgningene trappes opp i milliardklassen til

tross for at vi behandler et stramt budsjett. Det gir uttrykk for gode prioriteringer hos Regjeringen, som Venstre stiller 100 pst. bak. Det ligger de første skrittene i en økt skolesatsing i det budsjettet vi har til behandling i dag, og det er riktig at disse tiltakene rettes ikke minst mot ungdomstrinnet, hvor vi har store utfordringer. Den satsing som ligger på dette området i budsjettet, må trappes opp de kommende årene.

Før valget lovet Venstre økt satsing på skolene, og vi sa at vi var villige til å ta et tak i kommuner og fylkeskommuner, hvor denne viljen i stor grad blir testet ut denne høsten.

Og vi ser i mange kommuner at det som var den tilsynelatende rollen før valget, er snudd på hodet. Det er mange kommuner hvor Høyre må presses til økte bevilgninger til skole, og hvor Venstre er med og har den rollen. Det er i den praktiske hverdagen man ser hvordan viljen er til å prioritere skolen, og der skal Venstre vise at den viljen er til stede.

Noen har fremsatt krav om at vi må ha en fast budsjettpartner, at Regjeringen må samarbeide fra år til år med den samme partneren. For oss har det vært avgjørende å bidra til løsninger i Stortinget som bevarer mest mulig av det budsjettet som ble foreslått av Regjeringen. I år ble det mulig å få til en slik løsning med Arbeiderpartiet. Vi har i sum flyttet 3 milliarder kr i forhold til Regjeringens opplegg. I fjor gav avtalen med Høyre og Fremskrittspartiet endringer på ca. 5 milliarder kr. Representanten Per-Kristian Foss sa da budsjettet ble lagt fram, at så billig slipper ikke Regjeringen i år. På den bakgrunn er det ingen grunn til å undre seg over den løsningen som ble valgt, men jeg vil understreke fra Venstres side at det er tale om et budsjettssamarbeid, og bare det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Inger Lise Husøy (A): Partiet Venstre er av mange karakterisert som lille-Høyre, fordi Venstre mest av alt ønsker å regjere med Høyre på et mer høyreorientert og liberalistisk grunnlag enn det Regjeringen har i dag. Under finansdebatten i 1997 skrøt representanten Kvasheim av samarbeidet med Høyre og Fremskrittspartiet, og sa at fordelingsprofilen var blitt bedre. I fjor innrømmet han, riktignok, at fordelingsprofilen var blitt noe dårligere, og i år er representanten Kvasheim godt fornøyd med budsjettforliket og takker Arbeiderpartiet for det. Dette viser at sentrumsregjeringen ikke er et blokkuavhengig sentrumsalternativ, men mer en politikkuavhengig blokk.

Men noen i Regjeringen har sett lyset og innsett at det bare er med Arbeiderpartiet at de kan få gjort noe med Forskjells-Norge og få til en mer rettferdig fordeling. Og de har innsett at sentrumsprosjektet var feilslått. Man kan jo lure på om Venstre er mer fornøyd nå med å samarbeide med Arbeiderpartiet framfor med Høyre og Fremskrittspartiet.

Spørsmålet mitt til representanten Kvasheim blir: Er representanten enig med senterpartitoppene i at det bare er i samarbeid med Arbeiderpartiet de kan få mer rettfer-

dig fordeling av godene i samfunnet, og mener han dette vil få konsekvenser for Venstres mange utilslørte høyrefrieri?

Gunnar Kvasheim (V): Venstre er et sentrumparti. Vi er innstilt på å samarbeide både med Arbeiderpartiet og med Høyre og Fremskrittspartiet, avhengig av sakens karakter.

Det er rett at når det gjelder forholdet til Arbeiderpartiet, er det mulig å finne gode løsninger i velferdspolitikken som hadde blitt tyngre å få arbeidet fram i forhold til Høyre og Fremskrittspartiet. På andre områder, f.eks. når det gjelder næringspolitikk, nyskaping, forskning og muligens også skole, er det lettere å få gode løsninger med Høyre.

Det som er viktig i budsjettssituasjonen fra et år til et annet, er å ta utgangspunkt i den faktiske situasjonen. I fjor hadde Arbeiderpartiet ekskludert seg fra norsk politikk ved at kontantstøtten stod i veien for et samarbeid. I år la Høyre listen så høyt at det var helt naturlig å gå til det største partiet og søke å finne en løsning der. Resultatet viser at det var en god strategi, for Arbeiderpartiet var innstilt på å finne en løsning som ivaretok det som var vårt hovedanliggende, nemlig å føre fram til vedtak det som er hovedlinjene i Regjeringens politikk.

Mitt svar er at det i noen saker er naturlig å samarbeide med Arbeiderpartiet og i andre saker med Høyre. Dette viser at det er feil når representanten Husøy sier at Venstre er et mini-Høyre. Vi har en helt annen avbalansering i forhold til velferdsgoder enn det Høyre har, og det avspeiles også under de samarbeidsoppleggene vi er med på i Stortinget.

Per Erik Monsen (Frp): Venstre fremstiller seg stadig som de små og mellomstore bedrifters talsmann. Mitt spørsmål til representanten Kvasheim må da gå på skatteopplegget som de har blitt enige med Arbeiderpartiet om.

Representanten Terje Johansen, som er finanspolitisk talsmann for Venstre, uttalte seg i går om dette spørsmålet og var ikke helt fornøyd med resultatet. Spørsmålet mitt er altså: Mener representanten Kvasheim at forliket er en forbedring for små og mellomstore bedrifter, og hva i skatteopplegget er Venstre mest fornøyd med?

Når jeg har Venstres parlamentariske leder i tale og kan få anledning til å stille spørsmål, skulle jeg også ha interesse av å få svar på følgende: Er Venstres parlamentariske leder enig med lederen i Unge Venstre om at det ville være fornuftig å få Høyre med i en regjering, eventuelt skifte ut Senterpartiet med Høyre? Det kunne gi ganske interessante konstellasjoner hvis det var tilfellet, ikke minst for Fremskrittspartiet.

Gunnar Kvasheim (V): Arbeiderpartiet la i god tid før valget fram en politikk som skulle foreta omfordeling. Den skulle klå de rike, som det ble sagt, ved at man skulle ta fra næringslivet og overføre til andre grupper. Et angrep på aksjerabatten, på delingsmodellen og rederibeskatningen var viktige elementer i den politikken. Vi

lyktes i samarbeid med Arbeiderpartiet å få et vedtak hvor Arbeiderpartiet slo kontra på alle disse viktige områdene. Jeg tror det kan ha stor betydning for stabiliteten, for næringslivet og for de maritime næringer at Arbeiderpartiet har blitt tvunget tilbake på disse posisjonene. Det viktigste for næringslivet i de kommende årene er at det er stabilitet i de store linjene.

Det er selvfølgelig justeringer i budsjettforliket vi kunne tenkt oss hadde vært ugjort. Det skulle bare mangle, for utgangspunktet vårt er at Regjeringen la fram det klart beste budsjettet. Men justeringene er ikke større enn at de bør kunne aksepteres, og de kan aksepteres uten at de har gått ut over hovedprofileringen i Regjeringens budsjett.

Når det gjelder samarbeidsspørsmål, er mitt utgangspunkt for neste valgperiode at det er to mulige løsninger: enten den som Venstre gikk til valg på ved forrige korsvei, som var et sentrumssamarbeid knyttet opp mot Høyre, eller en videreføring av det samarbeidet som er nå, som har vist seg å fungere svært godt, mye bedre enn mange fryktet. Unge Venstres leder har kastet seg inn i denne debatten med et standpunkt som er identisk med det Venstre gikk til valg på forrige gang, et standpunkt som er likt det Kristelig Folkeparti har. Det er et godt utgangspunkt for en debatt i partiet, som blir viktig for oss, men som også blir viktig utad, for akkurat som vi spilte en nøkkelrolle i 1997, da Arbeiderpartiet ble utfordret, kommer vi til å gjøre det også i 2001.

Ivar Kristiansen (H): Det at Venstre på denne årstiden føler seg mer bekvem ved å samarbeide med Arbeiderpartiet, får vi jo bare ta til etterretning. De har dermed også selv bidratt kraftig til å fjerne ryktet om at de er en slags utgave av det lille Høyre. At det ryktet blir ryddet fullstendig av veien, har vi ingenting imot.

Det som imidlertid overrasker meg veldig med Venstres politikk i denne sammenheng, er at man ikke bruker den historiske muligheten man har i Norge til å omstille de deler av norsk samfunnsliv og norsk sektor som til de grader har behov for omstilling. Vi har kolossale overskudd på utenriksregnskapet, men man velger likevel å videreføre den samme politikken ved å styrke og ivareta interessene til skjermede næringer, ikke bidra til satsing på infrastruktur og samferdsel eller rydde opp i forordninger som gjør at skolen ikke fungerer, osv. Dette medfører naturlig nok at finansministeren har helt rett. Det er ikke mulig, og det er heller ikke ønskelig, slår finansministeren fast, å dempe det norske rentenivået slik at man får det ned på et europeisk middelnivå. Tror representanten Kvasheim at dette er en politikk som bidrar til å styrke norske konkurransutsatte arbeidsplasser?

Til min overraskelse ser jeg videre at også Venstre er med på å foreta et kutt i avskrivingsmodellen. De foretar sågar et dobbelt så stort kutt i avskrivingsmodellen for bygg og anlegg i Distrikts-Norge. Tror representanten Kvasheim at dette er en politikk som bidrar til å styrke bosetting, styrke arbeidsplasser og initiativ i Distrikts-Norge? Er ikke dette, som jeg tror, et aktivt bidrag til å akselerere flyttestrømmen fra Distrikts-Norge til sentrum?

Gunnar Kvasheim (V): Jeg registrerer at vi nå angripes fra Høyre og fra Arbeiderpartiet til dels på de samme problemstillingene. Det understreker vel det som var et hovedpoeng i mitt innlegg, at vi i vår sentrumsposisjon ivaretar elementer som er viktige i forhold til velferdsordninger, og så avbalanserer vi det med en mye mer ofensiv næringspolitikk enn det Arbeiderpartiet har.

Når det gjelder de elementene i næringspolitikken som påvirkes av det budsjettet som er endret, mener jeg de er av marginal betydning i forhold til det store bildet. Jeg vil faktisk si det slik at det er et mye dårligere signal i forhold til distriktene og næringslivet i distriktene når Høyre skal rasere SND. I sum vedkjenner jeg meg definitivt næringsprofilen og definitivt distriktsprofilen.

Så spurte representanten: Hvorfor bruker ikke Venstre denne muligheten til å fornye norsk næringsliv, få et framtidsrettet norsk næringsliv? Jo, vi bruker den muligheten, bl.a. med en storstilt satsing på forskning, som fikk NHOs Kristin Clemet til å si at her har Regjeringen all grunn til å være fornøyd. En følger opp det løftet en hadde om å satse på forskning. Her må det være slik i Høyres sammenheng at NHO også tas til inntekt for sannheten når det går i Regjeringens favør.

Rolf Reikvam (SV): Representanten Kvasheim gjorde det til et hovedpoeng at en nå har et økonomisk opplegg som er tilpasset den økonomiske situasjonen. Det er ikke spesielt for Regjeringens opplegg. Samtlige budsjettalternativer som er lagt fram, er jo tilpasset den økonomiske situasjonen. Det at noen ønsker å bruke noe mer penger på offentlig sektor, er kompensert ved at kjøpekraft er trukket inn fra den private sektor. Vi mener også klart at vårt økonomiske opplegg, som er saldert på en fornuftig og riktig måte, er tilpasset den økonomiske situasjonen.

Mens vi nå diskuterer budsjettet for neste år, vet vi at det foregår aksjoner rundt om på norske skoler. Det er sindige, trauste lærere som står på barrikadene. Det er ikke yrkesdemonstranter eller noe sånt som nå markerer sin misnøye, sin frustrasjon, sin oppgitthet – det er det dette er et uttrykk for.

Så sier Kvasheim at Venstre satser på utdanning, og det lovte de også i valgkampen, så nå følger de opp. Hvis vi ser på det opprinnelige budsjettforslaget som er kommet fra Regjeringen – det er blitt noe bedre nå etter samarbeidet med Arbeiderpartiet – hva slags satsing på utdanning er det Kvasheim der tenker på? Det er lagt inn noe som går på styrking av etterutdanning for lærere, det er lagt inn noe IT-satsing. Det er det som er lagt inn av økte bevilgninger til utdanning.

Mitt spørsmål til Kvasheim i den forbindelse blir: Hva vil han svare disse lærerne – disse sindige lærerne – som nå er ute og slåss for en bedre skole, som slåss for å øke ressurstilgangen til skolen? Jeg ser bort fra det som har med lønn å gjøre, men tenker på det å sikre skolen og gjøre den bedre. Hva er svaret på bakgrunn av det budsjettet som Kvasheim forsvarer, og som han fremstiller som en satsing på skolen? Det er vanskelig for oss, og jeg er overbevist om også ganske vanskelig for de lærerne som nå er ute, å se hva denne satsingen innebærer.

Gunnar Kvassheim (V): Før valget lovte Regjeringen en satsing på skolen, og den ble konkretisert og er fulgt opp i budsjettet. Jeg betegnet det i mitt innlegg som et første skritt i en nødvendig opptrapping av innsatsen for norsk skole.

Så hadde vi et lokalvalg i høst hvor vi valgte folk til kommunestyre og fylkesting. Venstres ledelse sendte ut det signal at vi ønsket at våre folk i kommuner og fylkeskommuner prioriterte skole når budsjettet ble behandlet. De signalene vi nå får inn fra det ganske land, tyder på at det løftet følges opp. Mange steder er vi mer offensiv på skole enn partier som hadde en høyere faneføring på det før valget.

Jeg har stor respekt for dem som nå rundt omkring i Norge aksjonerer for å få mer ressurser til skolen, og jeg er innstilt på å bidra konstruktivt til å følge dette opp. Da har Venstre og SV en litt ulik rolle. Vi er på et sted hvor de praktiske resultatene skapes i mange kommuner og i den sentrale politikken. Det er en rolle som vi er innstilt på å bruke for å få en opptrapping i skolen.

Jan Petter Rasmussen (A): Det skulle gå klart fram av den debatten vi har hatt disse to dagene, at en av de viktigste drivkreftene bak Arbeiderpartiets ønske om å få et budsjettforlik med sentrumsregjeringspartiene, er å få til en mer rettferdig fordelingspolitikk. Reaksjonene spesielt fra Senterpartiet syns vi har vært helt klare, og jeg syns også at det er ganske klare signaler fra Kristelig Folkeparti om at det er nettopp i skjæringspunktet mellom Arbeiderpartiet/SV og regjeringspartiene at en slik mulighet kan oppnås.

Men jeg føler at Venstre sår en del usikkerhet rundt det hele om hvor de står. Representanten Gunnar Kvassheim prøver seg igjen i dag med å poengtere blokkuavhengigheten som det viktigste. Jeg syns det står en del i kontrast til den forestillingen vi så på Dagsrevyen for to dager siden, der først Unge Venstres leder ble intervjuet, som en del har vært inne på, men der Gunnar Kvassheim ikke var mindre klar i sin uttalelse etterpå, nemlig at Høyre er å foretrekke i forhold til venstresiden i politikken.

Betyr dette at Venstre innad i Regjeringen ikke skulle ønske at en denne gangen kom til et resultat med Arbeiderpartiet, men at det egentlig var et samarbeid med Høyre en hadde ønsket? Betyr det videre at fordelingspolitikken ikke er så viktig for Venstre? Vi vet jo at en av følgene av fjorårets forlik var at grensen for rett til å få sykepenger ble satt ned. Det greide vi heldigvis å rette opp igjen i år. Da må det være åpenbart at i et videre samarbeid med høyresiden er viktige velferdsgoder i fare. Jeg synes også det er et tankekors at Venstre med seks representanter i Stortinget i dag har en utrolig god uttelling i Regjeringen, med fire statsråder. Da bør en også være klar over at det er fullt mulig å danne regjering på et senere tidspunkt uten at Venstre inngår i det parlamentariske grunnlag for en regjering.

Gunnar Kvassheim (V): Representanten Rasmussen synes å være bekymret over at Venstre som et lite parti

har stor innflytelse og sitter i regjering. Det som førte fram til regjeringsskiftet og foranlediget denne bekymring, egner seg kanskje bedre til interne drøftelser i Arbeiderpartiet enn til å stille meg til ansvar for det.

Venstre er opptatt av en rettferdig fordeling, og det vil aldri være aktuelt å samarbeide med Høyre og Fremskrittspartiet om et budsjett og bidra til å svekke velferdspolitikken og dra i gal retning når det gjelder fordelingspolitikken. Men Arbeiderpartiet må ikke kunne framstille det som at når en får en endring i skattepolitikken som neste år utgjør 1,3 milliarder kr, hvorav en ikke ubetydelig del tas fra AMS-ordningen, flytter en Norge fra å være et dypt urettferdig samfunn til å bli et gjennomgående rettferdig samfunn. Det er relativt marginale endringer som er gjort. De er gått i riktig retning mange av dem, men det endrer ikke totalbildet, som også var på plass i Regjeringens budsjett. Fordelingspolitikk er viktig for Venstre, og det er viktig for denne regjering. Det som forunder meg, er mye mer Arbeiderpartiets skifte i retorikk rundt budsjettet. Da det ble lagt fram, var Jagland sterkt kritisk, det var en uakseptabel fordelingsprofil, og det var helt umulig å være med på et opplegg hvor Regjeringen bare lot utgiftene vokse og vokse og hadde store problemer med å få regnestykket til å gå opp. Nå blir altså Arbeiderpartiet med 100 pst. på et opplegg som går opp med det samme regnestykket som det Regjeringen la fram, for, som finansministeren sa i går – og det er et vesentlig poeng – de store innretninger på budsjettet er 100 pst. på plass i forhold til da det ble lagt fram.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Einar Steensnæs (KrF): Kristelig Folkeparti er godt fornøyd med det omforente forslaget til statsbudsjett for år 2000 etter forhandlinger med Arbeiderpartiet.

Det kunne være fristende å bruke en velkjent formulering fra den tidligere leder i finanskomiteen Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, som nesten alltid – helt uavhengig av resultatet – pleide å innlede sitt innlegg i finansdebatten med følgende ord: Regjeringen har på alle hovedpunkter fått gjennomslag for sine prioriteringer.

Jeg tror at denne gangen er det godt dekkende som en beskrivelse for den flertallsinnstillingen som foreligger til behandling. Det var derfor all grunn for sentrumspartiene til å feire dette budsjettforliket, selv om dans på bordet i statsrådsalen var en overdrivelse. Men kaker var det altså.

Jeg vil gjerne gi honnør til Arbeiderpartiet for gode og ryddige forhandlinger, hvor det var mulig å komme i land og til enighet på et så tidlig tidspunkt at en unngikk både nattmøter, arbeid på overtid og den dramatikken som vi har erfaring for kan skape usikkerhet også ute i markedene.

Selvsagt har Arbeiderpartiet fått innflytelse på budsjettutformingen. Det skulle bare mangle. Det er likevel lenge siden sist det ble flyttet på så lite penger i forbindelse med et budsjettforlik, og Regjeringens budsjettprofil og hovedprioriteringer er altså beholdt.

Det er vel som forventet når opposisjonspartiene, som ikke er med i dette forliket, kritiserer innholdet i budsjett-

forliket og også forsøker å bagatellisere den politiske betydningen dette har for Regjeringen. Det har blitt gjort ganske iherdige forsøk på dette i løpet av denne debatten. Ikke minst har Per-Kristian Foss vært flittig med sine syrlige bemerkninger. Forliket er politisk begrunnet, mener Foss, fordi det skal ha løst indre problemer i sentrumsregjeringen og kanskje også i Arbeiderpartiet. Han tar feil når det gjelder sentrumspartiene – jeg vet ikke om han er bedre orientert når det gjelder forholdene i Arbeiderpartiet.

Vi ville fått mer ut av et forlik med Høyre enn det vi oppnådde med Arbeiderpartiet, sier både Jan Petersen og Per-Kristian Foss. Jeg tror at Høyre er ganske alene om en slik vurdering. Høyres budsjettopplegg ligner nemlig ikke veldig mye på en samarbeidsinvtitt til oss. Det er et opplegg for skjevere fordeling, mer til de som har nok fra før, mindre til miljø og mindre til fordeling for jordas fattige. Jeg synes Aftenposten satte det hele nokså greit på plass i lederen 8. november: Høyre valgte «å lansere et alternativ som var preget av helt urealistiske krav overfor de tre partiene i regjeringsposisjon».

I går mente Per-Kristian Foss at det er et sosialdemokratisk budsjettopplegg som er presentert. Det var i Politisk kvarter. Riktignok har Arbeiderpartiet, etter mye intern debatt har jeg forstått, godtatt at kontantstøtten skal videreføres. Men når ble kontantstøtten sosialdemokratisk politikk og prioritering? Aksjerabatten videreføres, forbedringene i delingsmodellen beholdes med noen få justeringer, den særskilte rederibeskatningen likeså. Dette har som bekjent aldri vært del av en sosialdemokratisk politikk, men dette utgjør altså en viktig del av det budsjettforliket som er inngått. Derfor er Foss' beskrivelse feilaktig, og det vet han selvfølgelig svært godt.

Budsjettforliket inneholder Regjeringens hovedprioriteringer, ikke bare fordi det beløpsmessig flyttes på begrensede summer i budsjettet, men fordi en kan gjenkjenne sentrumspartienes viktigste politiske profilsaker i det omforente forslaget: Kontantstøtten utbygges. Helseatsingen videreføres. Distriktsprofilen og miljøprofilen er bevart. Vi har styrket kommuneøkonomien slik at det kan satses ytterligere på skolen. Rammevilkårene for småbedriftene beholdes med noen få justeringer. Barnestrygden utvides til 18 år.

Vi har klart å gjennomføre en slik omfattende budsjettforhandling med klare politiske prioriteringer uten å endre verken balansen eller den underliggende utgiftsveksten i budsjettet. Budsjettforliket vil derfor være et viktig bidrag til en fortsatt stabil utvikling i norsk økonomi, slik finansministeren beskrev situasjonen i sitt innlegg her i går. Det vil komme både bedrifter og den enkelte av oss til gode.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Thorbjørn Jagland (A): Jeg setter veldig stor pris på det Steensnæs sa om at Arbeiderpartiet hadde opptrådt ryddig i forhandlingene. Steensnæs sa også at Regjeringen får gjennom det meste av sitt budsjett, og det er helt riktig. Og grunnen til det er jo rett og slett at Arbeider-

partiet støtter det grunnlaget velferdssamfunnet vårt hviler på, og som er nedfelt i dette statsbudsjettet, som det har vært nedfelt i de siste ti årenes statsbudsjetter. Hovedtingene i velferdssamfunnet vårt er Arbeiderpartiet og sentrumspartiene altså enige om.

Så har vi klart å vri det man kan ta ut av den økonomiske veksten mer i Arbeiderpartiets retning enn det som var tilfellet i fjor. Men her trenger vi en liten oppklaring. Jeg forsøkte meg på det i replikkvekslingen med statsministeren, nemlig at det er ganske uforståelig at Kristelig Folkepartis leder da sier at de helst vil samarbeide med Høyre. For i et samarbeid med Arbeiderpartiet utsetter man seg for et press for å vri politikken over i den retningen som sentrumspartiene har lagt stor vekt på, nemlig rettferdig fordeling av fellesskapsordningene. Men hvis man skal samarbeide med Høyre og Fremskrittspartiet, utsetter man seg for et press for å gå i stikk motsatt retning – altså i motsatt retning av det man egentlig vil. Skattelettelser på 7 milliarder kr, som Høyre har, vil jo svekke fellesforbruket. Kutt i bistanden på 1,5 milliarder kr er stikk i strid med det statsministeren i dag la stor vekt på. Kutt i landbruksoverføringene er rett i hjertet av sentrumspartienes politikk. Fjerning av pressestøtten vil føre til pressedød ute i distriktene. På punkt etter punkt er det altså stikk i strid med sentrumspartienes politikk. Enda sier Kristelig Folkepartis leder at man helst vil samarbeide med Høyre. Kan dette bli oppklart i løpet av denne debatten?

Einar Steensnæs (KrF): Det er klart at på meget viktige områder har Arbeiderpartiet og sentrumspartiene felles prioriteringer. Det er jo noe av forklaringen på at det gikk greit og effektivt å kunne komme fram til enighet. Men i en replikk til Thorbjørn Jagland etter hans hovedinnlegg i dag påpekte jeg to viktige områder – som også statsministeren for øvrig svarte på – hvor Arbeiderpartiet og sentrumspartiene står fra hverandre. Jeg tror det har utgangspunkt i det ideologiske fundamentet som våre partier er grunnlagt på. Vi har et annet utgangspunkt for verdigrunnlaget som samfunnet skal tuftes på i forhold til det Arbeiderpartiet har. Jeg vil ikke dramatisere avstanden, for det er stort sammenfall av holdninger i arbeiderbevegelsens solidaritetsbegrep og det kristne nestekjærlighetsbegrepet, men når det skal utmyntes i forhold til hva det betyr for enkeltmennesket, er dessverre sosialdemokratiet fremdeles preget av en altfor kollektivistisk holdning til den frihet for enkeltmennesket og den valgfrihet, både for familier og for enkeltmennesker, vi mener må prege politikken. Og det gir seg konkret utslag i det som var det vanskeligste punktet for Arbeiderpartiet også i denne budsjettforhandlingen, nemlig kontantstøtten.

Vi ser det også som veldig viktig å kunne støtte de små og mellomstore bedriftene, og har slitt med Arbeiderpartiet gjennom flere budsjettforhandlinger for å få forståelse for at det må være stabile rammevilkår som gjør det mulig for disse bedriftene å overleve. Jeg er derfor veldig glad for det svaret som Thorbjørn Jagland gav på min replikk i dag, nemlig at Arbeiderpartiet nå har

lagt til side disse stadige angrepene på rammevilkårene, og har akseptert at rammevilkårene for disse bedriftene må ligge stabilt for at vi skal sikre verdiskaping og arbeidsplasser.

Siv Jensen (Frp): I løpet av dagens debatt har vi hørt både statsministeren og nå representanten Steensnæs gi uttrykk for at Fremskrittspartiets, og i og for seg også Høyres, budsjettalternativer var å anse som en provokasjon for sentrumsregjeringen og derved også årsaken til at man ikke kunne gå inn i forhandlinger med de to respektive partier. Jeg vil da spørre representanten Steensnæs om hvorfor disse samme budsjettene ikke var å anse som en provokasjon i 1997 og i 1998, da vi hadde budsjettforhandlinger og de samme to partiene la frem identiske budsjetter med den samme profilen, med de samme kuttene – som sentrum fortsatt ikke liker – med de samme forslagene til skatte- og avgiftsreduksjoner og med de samme forslagene til å plusse på satsingsområder. Det var helt likt – helt likt. Steensnæs sa sågar i noen kommentarer i forbindelse med lanseringen av disse alternative budsjettene at de var som forventet. Med andre ord kunne det ikke komme som et sjokk på sentrum at Fremskrittspartiet legger frem et alternativt budsjett som viser hva vi ville gjort hvis vi hadde hatt rent flertall. Det er jo det virkemidlet vi har. Og så kan vi gå til forhandlinger og se om det er noen grunn til å bli enig. Det klarte vi altså i to år. Men nå er det plutselig blitt slik at dette skal anses som en provokasjon.

Og så et annet spørsmål: Siden man i denne debatten bare har snakket om fordeling, mener da representanten Steensnæs at de to foregående budsjettforlikene ikke hadde noen elementer av god fordelingspolitikk i seg, og at vi faktisk drev med «ufordeling», og at det nå var tvungende nødvendig å dreie kursen i en annen retning fordi den økonomiske politikken bar så riktig galt av sted gjennom de to foregående budsjettforlikene?

Einar Steensnæs (KrF): Representanten Siv Jensen bruker ordet provokasjon. Det er en karakteristikk verken statsministeren eller jeg har gitt Fremskrittspartiets eller Høyres budsjettforslag. Jeg har for min del sagt at det var mye gjenkjennelig og forutsigbart i disse. Men som samarbeidsinnvitt var de høyst uklare. Statsministeren har sagt for sin del at det var et budsjettforslag – og det var vel Høyres det ble referert til – som ville gjøre budsjettforhandlingene vanskelige, men selvfølgelig ikke umulige. Men i forhold til hvordan det nå fremstilles – faktisk med en viss sårhet, og jeg vil vise til et utklipp fra VG den 13. oktober med overskriften: «Hvorfor går du til Ap, Bondevik?», skrevet av Per-Kristian Foss – må jeg for så vidt bare returnere beskrivelsen som Siv Jensen gav. Vi gjorde ikke noe annet i 1999 enn hva vi gjorde i 1997 og 1998. Vi gikk til Arbeiderpartiet og innledet forhandlinger med dem. Forskjellen var at i 1997 og i 1998 hadde Arbeiderpartiet ikke klart å få orden på sin holdning til kontantstøtten, noe som førte til at de forhandlingene brøt sammen. Dermed ble det innledet forhandlinger med Høyre og Fremskrittspartiet.

I 1999 gjorde vi nøyaktig det samme. Vi henvendte oss til Arbeiderpartiet. I mellomtiden hadde Arbeiderpartiet fått orden på sine tanker om hvordan de skulle forholde seg til kontantstøtten. De hadde forstått at skulle de få et samarbeid med oss, måtte de respektere den inngåtte avtale om kontantstøtten, som vi er forpliktet på, ja ikke bare forpliktet på, men som vi ønsker å holde på og kjempe for. Ut fra det fikk vi en enighet.

Jan Petersen (H): Dette var meget interessant, men ikke overraskende. Det Steensnæs nå bekrefter, er at Arbeiderpartiet har hatt førsteretten til budsjett samarbeid med Regjeringen hvert eneste år i disse årene, og de har ikke vært interessert i å snakke med hverken Høyre eller Fremskrittspartiet hvis de kunne få fast fisk hos Arbeiderpartiet. Det vil det være ganske interessant for alle borgerlige velgere – også de som stemmer på Kristelig Folkeparti – å vite at det er det Kristelig Folkeparti ønsker å gjøre. Jeg er sikker på at Steensnæs, som er prisverdig åpen, nå samtidig skuffer disse borgerlige velgere ganske kraftig med det han sier. Han har gitt Arbeiderpartiet fortrinnsretten.

Det som videre er det interessante spørsmålet, er: Hvor blir det av blokkuavhengigheten, når en alltid skal gå til Arbeiderpartiet, og det er i Thorbjørn Jaglands hånd å bestemme hva de og Regjeringen skal bli enige om? Dette sier vel litt om hva ideen egentlig er hos Regjeringen.

Jeg må for øvrig si at jeg synes Thorbjørn Jagland ikke bør være fullt så lei seg som han gav uttrykk for. Vi har litt erfaring med sentrumsregjeringen, og vi får inntrykk av at hver gang vi har vært enige med Regjeringen, vil de alltid samarbeide med Arbeiderpartiet. Det er ikke så underlig at de nå sier det motsatte når de er blitt enige med Arbeiderpartiet.

Men så til spørsmålet om kontantstøtten. Det fremstilles som om det er en sentrumssak. Det er det jo ikke. Det er en fellesborgerlig sak, og den hadde aldri vært i nærheten av å bli virkeliggjort hvis den ikke hadde stått på Fremskrittspartiets program og på Høyres program. Nå ønsker Arbeiderpartiet å foreta inngrep i kontantstøtten i forbindelse med evalueringene. Dette er en valgfrihetsreform som det er viktig å stå vakt om. Det er ikke lenge til denne stortingsperioden er over. Kan vi komme i den situasjon at Kristelig Folkeparti faktisk vil innlede forhandlinger med Arbeiderpartiet om kontantstøtten, eventuelt for å ødelegge den som den valgfrihetsreform den er? Det er som sagt bare to år til den inneværende periode som avtalen gjelder for, er ute.

Einar Steensnæs (KrF): Jeg vil begynne med det siste, så det ikke på noen måte skal bli et press på tid i replikken, og bekrefte at Kristelig Folkeparti selvsagt står ved denne avtalen ut hele perioden, slik vi har blitt enige om. Det var faktisk Høyre som skapte usikkerhet om hvordan de ville forholde seg til denne avtalen høsten 1998, da det var snakk om at situasjonen var så spesiell at de om nødvendig måtte gå til Arbeiderpartiet for å få til et budsjettforlik. Da visste de at da måtte de gi avkall på kontantstøtten. Jan Petersen trenger ikke å riste på ho-

det, for dette er det sitert fra i avisene. Det var en situasjon som bekymret oss, og Jan Petersen vet meget godt at vi gikk ut i avisene og i media og uttrykte forbauselse over at Høyre vurderte en slik mulighet.

Vi står ved kontantstøtten som en meget viktig avtale. Vi er selvfølgelig glade for at både Høyre og Fremskrittspartiet er med på denne. Men Jan Petersen kan ikke lykkes i å frata Solveig Sollie fadderskapet til denne meget viktige familiepolitiske reformen. Det er hennes. Hun er kontantstøttens mor, eller bestemor hvis vi skal gi Valgerd Svarstad Haugland selve morskapet.

Så gjelder det dette med blokkuavhengigheten. Ja, vi har sagt mange ganger at vi ønsker å samarbeide med alle partier på Stortinget. Jeg vil ikke nå på en måte legge noen alternativ strategi for det tilfellet at vi hadde blitt enige med Arbeiderpartiet i 1997 og 1998, for det ble vi altså ikke. Vi har to ganger vært enige med Høyre og Fremskrittspartiet om et budsjett, men vi må innrømme at gjennom de budsjettforlikene oppstod det skjevheter i forhold til hva sentrumspartiene ønsket å prioritere. Vi er derfor veldig glade for at vi gjennom det budsjettforliket vi nå har fått med Arbeiderpartiet, har klart å få rettet opp i det, slik at de politikkområdene vi ikke har sammen med Høyre, nå har blitt prioritert i dette budsjettopplegget.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg har lyst til å spørre Senterpartiets parlamentariske leder litt mer om denne blokkuavhengigheten, for nå har Steensnæs beskrevet sin framgangsmåte når det gjelder budsjettforhandlingene nærmest som en teknisk sak der kjøttvekta avgjør: Man går til største parti først. Siden kontantstøtten ifølge Kristelig Folkepartis oppfatning nå er ryddet av veien som hinder for å samarbeide med Arbeiderpartiet, må det vel være rimelig å forvente at sentrum også ved neste høsts statsbudsjett kommer til å henvende seg til Arbeiderpartiet først, siden sentrum og Arbeiderpartiet for så vidt har gode tradisjoner når det gjelder å samarbeide, og da lurer jeg på hva slags føringer det gir for neste stortingsperiode. Vi går mot et stortingsvalg i år 2001, og det store spørsmålet blir hva slags flertallskonstellasjon det skal være i Stortinget etter det valget. Og siden Kristelig Folkeparti legger så stor vekt på kjøttvekta når det gjelder hvem man går først til og forhandler med, kan det vel tenkes at Arbeiderpartiet tenker på samme vis, nemlig at kjøttvekta også burde avgjøre hvem det er som har regjering. Da blir spørsmålet om Kristelig Folkeparti og for så vidt de andre sentrumspartiene, som jeg regner med at Steensnæs ikke kan svare på vegne av, kommer til å være like samarbeidsvillige overfor Arbeiderpartiet som Arbeiderpartiet har vist seg å være overfor dem nå. I så fall har vi muligheten for nye politiske konstellasjoner i norsk politikk.

Fra SVs side håper vi jo at neste stortingsvalg gir et resultat der vi har både styrke og en plassering i forhold til flertallskonstellasjoner på Stortinget som gir oss avgjørende innflytelse. Men i forhold til en del av de mer borgerlig orienterte velgerne ville det kanskje være interessant å utsette noen av Steensnæs' litt mer langsiktige tanker.

Presidenten: Hr. Steensnæs er Kristelig Folkepartis parlamentariske leder.

Kristin Halvorsen (SV): Det vet jeg, hr. president.

Einar Steensnæs (KrF): Vi samarbeider så godt i sentrum at jeg for så vidt ikke har noe imot å bli titulert slik Kristin Halvorsen nå gjorde det. Jeg vet ikke om Johan J. Jakobsen er like komfortabel med det, og jeg ville kanskje også få problemer med andre spørsmål enn dem Kristin Halvorsen nå reiste.

Så til de mer langsiktige – skal vi si – strategiene for sentrumspartiene. Vi henvendte oss til Arbeiderpartiet først, og det har vi gjort i de tre årene, men jeg kan røpe så mye fra våre interne overlegninger at jeg kan si at vi ikke har lagt noen mal eller noen strategi for hvem vi skal henvende oss til neste høst. Det vil bli gjenstand for en vurdering, slik det har vært i de tre foregående årene. Da har vi foretatt en vurdering og kommet til en konklusjon.

Det som er vårt utgangspunkt, er å søke samarbeid med de partiene som i størst mulig grad gir sin tilslutning til sentrumsregjeringens prioriteringer. Vi vil selvfølgelig studere meget nøye de alternative budsjettforslagene som kommer opp. Kan vi se samarbeidssignaler fra opposisjonspartiene som gjør det interessant å vurdere en bestemt forhandlingsstrategi? Det er slike overlegninger som er utgangspunktet for budsjettforhandlingene fra vår side.

Vi har for vår del sagt at det er sentrumsregjeringens budsjettforslag som er utgangspunktet for forhandlingene. Vi ønsker å forhandle med alle partiene på Stortinget så langt som det er mulig å få gjennomslag for Regjeringens politikk, selvfølgelig med en innrømmelse av at de som danner flertall sammen med oss, skal få rimelig anledning til å innvirke på budsjettprofilen. Slik har det vært i de foregående år, slik har det vært i år, og slik vil det også bli neste år.

Grethe G. Fossum (A): Jeg har merket meg krangelen mellom Kristelig Folkeparti og Høyre om hvem som er mor til kontantstøtten, og jeg håper nå inderlig at de ikke har den samme krangelen gående angående far, for at Kristelig Folkeparti skal få en farskapssak i fanget, ville passe seg dårlig, synes jeg.

Mange synes nok at det at Arbeiderpartiet har godtt kontantstøtten i nåværende budsjett, er ganske hardt, men for Arbeiderpartiet er det veldig viktig at kontantstøtten evalueres. Det har nok Regjeringen syns også, for fra første dag av har de brukt mange millioner på å evaluere ordningen. Det man har kommet fram til nå, er at ved å bruke 2,9 milliarder kr, har man faktisk klart å få ca. 3 pst. flere av kvinnene til å bruke mer tid på barna, mens mennenes tidsbruk ikke har vært forandret en tøddel.

Regjeringen holder faktisk kortene ganske tett inntil seg når det gjelder hva de ønsker å evaluere. Det er interessant nok det, men Arbeiderpartiet har lyst til å gi noen råd i forhold til hva man skal evaluere. Man bør evaluere hvordan dagmammamarkedet fungerer, og hvordan situa-

sjonen er for barnevernets barn som burde ha vært i barnehage, men som ikke er det fordi foreldrene ønsker penger istedenfor. Hvordan er det med innvandrerbarns språkutvikling? Hvor mange er det som vil ha barnehageplasser, som det da ikke finnes, og som tar kontantstøtte isteden? Så spørsmålet mitt til Steensnæs er: Vil Regjeringen foreta en omfattende evaluering, og vil de ta konsekvensene av evalueringen? Når menn ikke er hjemme når de får kontantstøtte, vil de ta konsekvensene av det å gjøre noe med det? Når barnevernets barn ikke får barnehageplasser, og det vises til en feilutvikling, vil de da ta konsekvensene av dette?

Einar Steensnæs (KrF): Jeg merket meg de momentene som Grethe G. Fossum mente burde være med i en evaluering, og forventningen til at en også om nødvendig justerte innretningen av kontantstøtten for å unngå de uheldige skeivvirkningene som hun mente å påpeke. Jeg synes det er riktig å ta med alle de momentene som Grethe G. Fossum nevnte, som en bakgrunn for en evaluering. Det er helt naturlig. Men jeg vil også reservere meg mot å trekke en altfor hurtig konklusjon i forhold til hva som kontantstøtten er opphav til når det gjelder skeivvirkninger, og hva som skyldes andre forhold.

Det har vært en nokså stor fantasirikdom når det gjelder ulike skeivvirkninger, som skarpt tilbakeføres til kontantstøtten, men som har med helt andre forhold å gjøre – alt fra en skeiv energibalanse på grunn av at familier med kontantstøtte bruker mer strøm enn andre familier, til at det blir mer vold i hjemmet dersom det blir kontantstøtte, for da blir ektefeller og barn for mye hjemme, og det fører til mer vold og flere problemer i hjemmet. Den type analyser som jeg faktisk har sett fra en del vitenskapelige – jeg må si vitenskapelige – instanser, har skapt betydelig mistro til noen av de evalueringer som er kommet opp. Men det som departementet nå har igangsatt, vil gi utgangspunkt for en grundig evaluering hvor alle de hensyn som Grethe G. Fossum var opptatt av, vil bli tatt med.

La meg også si til Jan Petersen at når det gjelder valgfriheten og mer tid til barna, så er det to av de viktige poengene ved kontantstøtten som Kristelig Folkeparti ønsker å fastholde også gjennom evaluering.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Før representanten Thoresen får ordet, vil presidenten dele følgende med forsamlingen: Presidenten har sett på klokken, presidenten har sett på talerlisten, presidenten minner om at det er replikkadgang – ingen replikkplikt.

Tom Thoresen (A): Etter dette får jeg kanskje være glad for at presidenten gav meg ordet.

Et av utgangspunktene for det budsjettkompromisset vi behandler i dag, var at regjeringspartiene selv – og det etter to års samarbeid til høyre i det politiske landskapet – aktivt ønsket samarbeid med Arbeiderpartiet i fordelingspolitikken. Det later til at det er en bred oppfatning i de tre regjeringspartiene om at når det gjelder fornuftige grep i fordelingen av vår felles velstand og i det hver en-

kelt av oss skal betale inn til fellesskapet, går samarbeidsmulighetene mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet. Det valgte Arbeiderpartiet å stille opp på. Vi gjorde det ved å sette en del krav, særlig for fordelingspolitikken, men også for utvalgte satsingsområder i forhold til kommuneøkonomi, i forhold til utdanning og i forhold til en del andre viktige felter.

Når vi nå ser resultatet, ser vi også at dette har vært vellykket. Arbeiderpartiet har gjennom sine bidrag til det budsjettet som vil få flertall i Stortinget i dag skaffet rom for et mer rettferdig skattesystem, dels ved at det er gitt skattelettelse til dem med lønnsinntekter som ligger nederst på stigen, og dels ved en viss skatteskjerpelse for dem som ligger øverst, ved å behandle bedriftsbeskatning og kapitalbeskatning på en slik måte at en har søkt å tette de hull som gjør at skattesystemet kan misbrukes for å trylle vekk personlig inntekt, men også på en slik måte at dette ikke skal ha store skadevirkninger for næringslivet. Vi har fått gjennomslag for en mer aktiv industripolitikk overfor utsatte næringer, vi har fått 4 000 flere tiltaksplasser og egne planer mot økt ledighet i verfts- og offshoreindustrien. Vi får en økt satsing på utdanning ikke minst ved at kommunesektorens frie inntekter øker betydelig. Vi får dermed også en bedre generell kommuneøkonomi, vi får 2 000 flere barnehageplasser og vi får 1 000 flere studentboliger.

Dette er viktige områder som vil endre og bedre hverdagen for ganske mange mennesker i det norske samfunn, og det skjer uten at budsjettbalansen svekkes. Sånn sett har både finansministeren og andre grunn til å feire dette års budsjettkompromiss med bløtkakespising. Jeg antar at kaloriinntaket de to foregående årene kan ha vært noe mer beskjedent.

Fra Arbeiderpartiets side betyr dette at med det gjennomslag vi har fått for sentrale punkter i vår politikk, støtter vi hele budsjettet. Det er å ta ansvar i forhold til den type dobbeltbokholderi som består i at en opererer med subsidiære stemmegivninger og med andre og egentlige standpunkter hele veien. Det betyr også at Arbeiderpartiet stemmer for kontantstøtten i sin nåværende form for neste budsjettår.

Det er noen som mener at dette blir litt puslete, og særlig fra SV er den kritikken blitt reist. Men det faktiske forholdet er jo slik at det som står til disposisjon for reelle endringer under en budsjettbehandling i Stortinget, er ikke hele totaliteten i statsbudsjettet. På mange måter kan vi si at det som bestemmer den politiske kurs, er marginene i statsbudsjettet. Det betyr ikke at ikke dette er viktig, men det betyr heldigvis at det er vesentlige felter i det norske velferdssamfunnet som har bred oppslutning, i hvert fall blant de fleste av de store partiene som er representert i Stortinget.

Det at jeg sier at det er marginene i statsbudsjettet som står til disposisjon for å skape politiske kompromisser, og for å forbedre det utgangspunkt som Regjeringen har lagt fram, betyr ikke at endringene er marginale. Det viktige her er retningen. Nå er sentrum-høyresamarbeidet brutt, med alt det betyr for mer samfunnsatsing på viktige områder og mer rettferdig fordeling.

Selvsagt har vi – og med vi mener jeg her Arbeiderpartiet, men inkluderer selvfølgelig også andre som måtte mene det samme – vesentlig høyere ambisjoner enn det vi nå klarer å løse innenfor ett års statsbudsjett. Jeg vil si som Winston Churchill sa etter britenes gjennombrudd i Nord-Afrika under siste verdenskrig:

«Now this is not the end. It is not even the beginning of the end.»

Men det han avsluttet med, er i denne situasjonen vel så viktig:

«But it is, perhaps, the end of the beginning.»

Etter mitt syn er det ikke mulig å se hvert budsjett for seg. Det som er mest interessant i dag, er kanskje hvordan vi løser oppgavene framover innenfor næringsliv, skoleutvikling og fordelingspolitikk. Men til det trenger vi forutsigbarhet, og vi trenger stabil kurs. Vi trenger mønster, og vi trenger sammenheng.

Statsministeren sa tidligere i dag – og overfor Arbeiderpartiet – at mangel på forutsigbarhet i rammebetingelsene for vårt vitale næringsliv kunne være et problem. Det er jeg enig i. Men mangel på forutsigbarhet når det gjelder hele budsjettets side for alle innbyggerne i det norske samfunn som er avhengige av budsjettet, er kanskje et vel så stort problem. Derfor er skattepolitikk og fordelingspolitikk både som fordeling av velstand mellom innbyggerne i det norske samfunn, og som forutsetning for hvordan det offentlige skal løse sitt forbruk, en vesentlig oppgave for oss alle.

Derfor blir det også særlig spennende for oss å se hvordan dagens budsjettkompromiss slår ut i framtidig samarbeid. Her er unektelig reaksjonene fra mellompartiene noe ulike. Senterpartiet synes med relativ stor patriotisme å gå inn på en slik mer langsiktig tankegang, mens andre av regjeringspartiene er noe mer forbeholdne. Her må man selvfølgelig trekke fra den polemiske dimensjon at enhver regjering vil være forbeholden til i det hele tatt å vurdere alternativer til seg selv. Men jeg synes ikke at statsministerens og Kristelig Folkepartis trøst om blokk-uavhengighet kan være svaret. For vi må spørre oss: Hva hadde egentlig skjedd om ikke forhandlingene mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet om dette statsbudsjettet hadde blitt vellykket? Regjeringspartiene synes å mene at de bare kunne ha snudd seg til Høyre og Fremskrittspartiet og søkt løsningen der. Det er mulig det kunne ha gått. Men det hadde ført til en helt annen fordelingspolitikk, nærmest den stikk motsatte fordelingspolitikk. Og det igjen ville ha ført til betydelige endringer i hvilke felles samfunnsoppgaver det skulle satses på. Regjeringen ville altså i en slik situasjon gått fra det de nå er godt fornøyd med når det gjelder fordelingspolitikk og samfunns-satsing, til det stikk motsatte. Jeg har vanskelig for å tro at det ville være uproblematisk, ikke for årets budsjett, men heller ikke langsiktig. Derfor må Regjeringen, når den ser inn i neste årtusen, basere seg på en retning og en stabilitet. Regjeringen kan i lengden neppe trøste seg med muligheten til overlevelsessevne fra dag til dag.

Ø y v i n d K o r s b e r g hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kenneth Svendsen (Frp): Arbeiderpartiet har over lang tid prøvd å framstille seg selv som en slags Robin Hood, de svakes talsmann mot de rike. Tanken er visstnok at man skal ta fra de rike og gi til de fattige.

Hvem er det som har minst i dette samfunnet? Jeg vil tro at minstepensjonistene er blant dem. Fremskrittspartiet fikk i statsbudsjettet for 1998 gjennomslag for en økning i minstepensjonen på 12 000 kr. Dette ble i forbindelse med trygdeoppgjøret spist opp av forskjellige merkverdige opp- og nedreguleringer, samordninger og prisstigninger, som førte til at ingen fikk 12 000 kr i økt kjøpekraft, slik som Fremskrittspartiet ønsket.

Det ser ikke ut til at Arbeiderpartiet nøyer seg med å ta dette fra minstepensjonistene. Som kjent er det minstepensjonistene som rammes hardest av den kraftige økningen i elavgiften. Det gjør de fordi denne gruppen vanligvis sitter med de eldste leilighetene og husene, med andre ord den type hus som er dårligst isolert, og som krever mest bruk av elektrisk kraft for å holdes varme. Denne gruppen betaler som kjent ikke skatt, på grunn av at de har så lav inntekt. I Arbeiderpartiets opplegg skal de med lavest inntekt få skattelette for å dekke den kraftige økningen i elektrisitetsavgiften.

Tror presidenten at representanten Thoresen kan forklare meg hvordan minstepensjonistene, som ikke betaler skatt, skal få skattelette? Er ikke dette i realiteten det motsatte av Robin Hood-politikk? Det virker på meg som at de tusener på tusener av minstepensjonister som har minst, som blir påført denne avgiften for at de som tjener litt mer, skal få skattelette.

Realiteten i dette budsjettet er at de som har minst i samfunnet, de som bor lengst unna sentra, og de som er nødt til å bruke bil, blir de store taperne. Dessverre er minstepensjonistene de som taper mest. De 12 000 kr som minstepensjonistene skulle få ekstra fra staten, har staten nå tatt tilbake igjen.

Mitt andre spørsmål er: Hvordan har Arbeiderpartiet tenkt å erstatte minstepensjonistenes tap på økt elavgift?

Tom Thoresen (A): Det er min innerste overbevisning at hvis vi snakker om å støtte de svake gruppene i det norske samfunn, kan det selvfølgelig være noe uenighet om hvem det er. Det kan være minstepensjonister, barnefamilier i en etableringssituasjon eller mennesker uten arbeid. Hvis en ønsker å støtte de svake gruppene i det norske samfunn, er den sikreste veien å ha økonomi til å kunne bidra til å opprettholde velferdsstaten, bidra til å kunne holde fellesforbruket oppe og bidra til at det kan fordeles noe fra hver enkelt av oss som har en rimelig brukbar økonomi, til dem som trenger samfunnets felleskapsløsninger. Etter mitt beste skjønn er ikke Fremskrittspartiets totale økonomiske opplegg noe godt bidrag, tvert om vil jeg tro at det er det dårligste bidraget i så måte.

Vi vet alle hvordan inntekter fastsettes i det norske samfunn. Fordi jeg distanserer meg noe fra hvordan noen i en finansdebatt trekker inn bestemte grupper når det

gjelder lønnsfastsettelse, f.eks. lærerne, vil jeg også vise til at inntekter for pensjonistene fastsettes gjennom trygdeoppgjørene. Men de som bare har minstepensjon å leve av, og ikke har andre inntekter ved siden av – en del har jo det – ville jo ikke få noen betydelig skatteskjerpelse av dette, fordi de ikke betaler skatt i utgangspunktet. Det er dessuten slik at de som har lave lønnsinntekter i tillegg til pensjon, selvfølgelig vil nyte godt av det skatteforslaget Arbeiderpartiet har lagt fram.

Jan Petersen (H): Jeg synes nok det siste svaret fra Tom Thoresen viser hvor dårlig Arbeiderpartiets såkalte fordelingspolitikk er, for hvem er det som nå skal betale i det som sies å være et fordelingspolitisk godt budsjett? Jo, det er de pensjonistene som bruker elektrisk strøm, de trygdede som bruker elektrisk strøm. De skal betale mer i elavgift. De som fortsatt bor i sin egen bolig, skal betale mer i boligsatt, og de pensjonistene som har særfradrag på grunn av alder, får fradraget begrenset fordi flertallet nekter å justere dette i forhold til lønnsutviklingen i samfunnet. Og dette kaller man altså fordelingspolitikk.

Man kan også se på andre sider av det. Under dekke av fordelingspolitikk går man løs på småsparerne ved å oppheve AMS-ordningen, en ordning som mange med lav inntekt har hatt stor glede av; de føler at de har fått økonomisk frihet ved å kunne greie å legge noe til side. Dette håndslaget til småsparerne vil altså Arbeiderpartiet ta vekk, under den fordelingspolitiske overskriften. Dette er arbeiderpartipolitikk på det verste, det er mye ord, men det er en dårlig fordelingspolitikk.

Så vil jeg for så vidt gratulere Arbeiderpartiet med dagen etter Steensnæs' innlegg, for han nå meget tydelig har fortalt at Arbeiderpartiet har vært førstevalget gjennom tre år, og han brukte som begrunnelse at Arbeiderpartiet er størst. Arbeiderpartiet kommer også til å være størst til neste år, og derfor får Arbeiderpartiet være førstevalget også til neste år. Det er åpenbart at budsjett-enigheten har vært et slags introduksjonstilbud, og Thoresen sier at de vil kreve mer. Men så er mitt spørsmål: Hvor lenge vil Arbeiderpartiet egentlig være fornøyd med at lillebror regjerer? Er Arbeiderpartiet virkelig komfortabel med dette, når de er så misfornøyd med politikken som Jagland gav uttrykk for? På hvilket tidspunkt blir ambisjonene så store at Regjeringen allikevel ikke sitter trygt?

Tom Thoresen (A): Det siste spørsmålet er det faktisk ikke opp til meg å svare på. Regjeringen sitter trygt så lenge den avfinner seg med den politiske sammensetningen Stortinget har, og Regjeringen velger i den sammensetningen Stortinget har.

Når Steensnæs har snakket om å gå først til Arbeiderpartiet, er jeg ikke overbevist om at dette bare dreier seg om kjøttvekten. Dette dreier seg etter min oppfatning om et politisk valg hvor Regjeringen har satt fordelingspolitikken høyt og derfor har ønsket å få til et politisk budsjettkompromiss sammen med Arbeiderpartiet. På grunn av dette tydelige signal gjorde Arbeiderpartiet fra sin

side den innrømmelse at vi ikke ønsket å la striden om kontantstøtten stenge for et slikt samarbeid, når vi så muligheten for gode og konstruktive løsninger. Og det fikk vi.

Når det gjelder hvem i det norske samfunn som skal betale for f.eks. elektrisitetsavgiftsøkningen, mener jeg personlig for det første at man for økningen i elektrisitetsavgiften har ikke ubetydelige miljøpolitiske argumenter, og at man i hver enkelt husholdning til en viss grad selv kan regulere hvor mye man skal betale for en slik økning. Men jeg minner om at Høyre i sitt opplegg faktisk strammer inn så mye bare på fagforeningsfradraget at det for en familie med to fagorganiserte nuller ut den lettelse Høyre gir på elektrisitetsavgiften.

Rolf Reikvam (SV): Jeg føler at Tom Thoresen var rimelig pessimistisk på Stortingets vegne i sin iver etter å forsvare budsjettkompromisset som Arbeiderpartiet har inngått med regjeringspartiene, når han sier at det bare er marginene vi kan drive politikk på – det var vel nesten ordrett sitert. Når Tom Thoresen tar den innfallsvinkelen, er det med utgangspunkt i utgiftssiden, går jeg ut fra. Men jeg regner med at Tom Thoresen er enig med meg og SV i at vi kan påvirke disse marginene – vi kan gjøre dem større, vi kan gjøre dem mindre – ved at vi også har en inntektsside. Vi som storting kan påvirke denne inntektssiden og gjøre marginene større, og dermed vil en ha større mulighet til å drive politikk her også fra Stortingets side. Jeg synes det er viktig at Tom Thoresen eventuelt prøver å bekrefte eller avkrefte det, for jeg synes han var veldig ivrig i å forsvare sitt kompromiss.

Så til satsingen på utdanning. Tom Thoresen og Arbeiderpartiet vil at økningen i de frie midlene til kommunesektoren skal gå til utdanning. Nå vet vi at spesielt fylkeskommunene har store underskudd i inneværende år, og det er vel grunn til å frykte at en del av de frie midlene som de får, er nødt til å pløyes inn for å dekke opp dette underskuddet.

La meg understreke, i og med at Tom Thoresen sier at dette er en satsing på utdanning, at jeg er enig med ham og Arbeiderpartiet i at det å tilføre kommunesektoren mest mulig frie midler, er en riktig prioritering. Men å si etterpå at dette er midler som vil gå til utdanning, synes jeg er ganske drøyt og ganske grovt. Og da blir mitt spørsmål: Føler Tom Thoresen og Arbeiderpartiet seg rimelig trygg på at disse midlene både i kommunesektoren og i fylkeskommunesektoren vil tilfalle utdanningssektoren og styrke og bedre den?

Tom Thoresen (A): Jeg er enig med Rolf Reikvam i at Stortinget kan endre inntektssiden på statsbudsjettet og dermed få mer rom til bruk på utgiftssiden i statsbudsjettet. Men det har sine åpenbare begrensninger i forhold til f.eks. prisstigning og andre faktorer vi er opptatt av ikke skal utvikle seg negativt i det norske samfunn. Det Arbeiderpartiet her har bidratt til av skatteendringer, er jo faktisk en endring av skattefordeling mer enn en betydelig økning av inntektsgrunnlaget på statsbudsjettet. Og jeg tror det er en riktig prioritering. Det betyr selvfølgelig også at

vi har vært nødt til å kutte enkelte steder i budsjettet for å få rom for de satsingsområdene vi mener er viktigst.

Det jeg mente med marginene på statsbudsjettet, er at en skal verken overdrive eller underdrive en budsjettendring på en del milliarder kroner når man ser hvor stort statsbudsjettet er totalt, nettopp fordi det er så mange bundne utgifter der, og fordi, heldigvis, verdifelleskapet i det norske samfunn er så bredt at alle er enige i at det skal være bundne utgifter i den norske velferdsstaten.

Utover de frie midlene til kommunene har altså Arbeiderpartiet noe økning for fylkeskommunene. Vi har bl.a. fått i gang en satsing på gratis skolebøker, og vi har satset på bygging av studentboliger. Så utdanningsviden går i riktig retning, selv om det selvfølgelig ikke løser alle problemer på ett års budsjett.

Hvordan kommunene bruker de frie midlene, er det jo til syvende og sist kommunene selv som bestemmer. Men jeg skulle tro – ikke minst etter den kommunevalgkamp vi har bak oss – at en styrking av grunnskolen vil være høyt prioritert i de fleste norske kommuner. Og mange steder tror jeg arbeidet allerede er godt i gang.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Børge Brende (H): Det som er totalt fraværende i budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrum, er en aktiv strategi for å tiltrekke seg og beholde verdiskapende virksomhet i Norge. Det oppnår man ikke gjennom store offentlige investeringsfond eller ved å tvinge bedriftene til å bli i Norge. Det må derimot utformes en næringspolitikk som er langsiktig, og som er tilpasset en ny og kunnskapsdrevet økonomi.

Arbeiderpartiets leder Thorbjørn Jagland hadde i sitt innlegg en riktig problembeskrivelse. Han sa at vi må ta politiske grep for å hindre filialiseringen av Norge. Men da må vi faktisk ha et skattesystem og et skattenivå som er konkurransedyktig.

Og hva gjør så sentrum og Arbeiderpartiet? De øker bedriftsbeskatningen, bryter med skatteforliket, øker skattene på lønnsinntekt slik at en kommer opp i 56 pst., og forverrer delingsmodellen for aktive eiere – selv om det har gått statsministeren hus forbi; det er et eller annet med det man ønsker å fortrenge. Budsjettforliket går i gal retning og kan faktisk undergrave skattereformen av 1992, og det vil, hvis det videreføres, bety at vi får tilbake et mindre effektivt og lite gjennomsiktig skattesystem. Man må regne med at økt skatt på de høyeste lønnsinntektene vil veltes over på bedriftene, slik at også det nye trinnet i toppskatten vil medføre en kostnadsøkning for bedriftene.

Mange har vært opptatt av fordeling, men det blir ikke fornuftig fordeling i samfunnet bare ved å si at man ønsker det. Man må bedømmes for sine gjerninger. Skatteforliket er et opplegg for redusert sysselsetting i konkurranseutsatt sektor og større problemer i viktige deler av næringslivet.

Sentrum og Arbeiderpartiets forslag og provenyer er i stor grad basert på en teori om at jo høyere beskatningen av den enkelte bedrift er, jo større blir de samlede skatte-

inntektene til det offentlige. I en åpen, internasjonal økonomi vil investeringene flyttes ut av landet hvis avkastningen i Norge ikke blir god nok. Høye skatter sender negative signaler både til dem som eier bedriftene, og til dem som har tenkt å etablere bedrifter – signaler om at investeringer og næringsvirksomhet ikke lønner seg så godt. Dermed dempes vekst og nyskaping, investeringslysten avtar og arbeidsplassene forsvinner. Resultatet kjenner vi: mindre å fordele. Det er nemlig fasiten når det gjelder forliket. Og hva har man fått til i forliket? I mine øyne viser statsbudsjettet for 2000, slik det nå er lagt opp til, alt annet enn god fordeling. Gruppene som vi vanligvis ønsker å trygge økonomisk, må betale for Bondevik-regjeringens behov for å støtte seg på Arbeiderpartiet.

Barnefamiliene vil få en reell nedgang i barnetrygden neste år – 1,1 milliarder kr beskjøres denne gruppen med i forhold til 1999. Det trodde jeg faktisk ikke vi skulle se fra denne regjeringen.

Alle blir nå fratatt muligheten for å betale mindre skatt gjennom sparestimulerende tiltak. Minst 800 000 nordmenn har benyttet seg av den svært populære AMS-ordningen. Den har tilført norsk næringsliv over 10 milliarder kr i frisk egenkapital, som igjen har vært brukt til å investere i arbeidsplasser.

De har også blitt enige om å øke boligskatten med 10 pst. Selv om boligen er belånt over pipa, vil en få boligskatt. To av regjeringspartiene har i sitt stortingsvalgprogram gjort det klart at de er imot boligskatten, men likevel foreslår de nå en økning. Venstre har til og med kalt det urimelig husleie til staten.

Alle husholdninger må med budsjettforliket ut med mer i elavgift. En forsiktig økning, sier olje- og energiministeren. Nå trodde jeg faktisk ikke at man kunne få seg til å si at det er en forsiktig økning når man legger opp til 44 pst. høyere elavgift. Spesielt har Senterpartiet tidligere vært veldig opptatt av at strømprisen ikke skal bli for høy. Økningen i elavgiften skjer helt uavhengig av personlig økonomi og boligstandard.

Pensjonistene vil få forverret sin økonomi ved at særfradraget ikke justeres. Så det man økte minstepensjonene med for noen år tilbake, blir etter hvert mer og mer oppspist av Regjeringens politikk.

Et budsjettsamarbeid med Høyre ville ikke gått i en slik retning. Vi foreslo tvert imot en økning på 0,5 milliarder kr for barnefamiliene i forhold til det statsråd Svarstad Haugland hadde på sitt budsjett. Vi har gått imot økningen i elavgiften, samtidig som vi har ønsket å bedre pensjonistenes økonomi. Høyre har også vært opptatt av å forbedre økonomien til nyetablerte som har tatt utdanning. Ved vårt alternative budsjett ønsker vi å senke studielånrenten ved å kutte i Lånekassens administrasjonspåslag. I tillegg vil vi heve beløpsgrensene for toppskatt, slik at ikke de med vanlige inntekter må betale denne skatten, som var ment å skulle ramme de rike. Med dagens skattesystem er det over 800 000 nordmenn som betaler toppskatt. Toppskatten har blitt en gjennomsnittsskatt. Med vanlig industriarbeiderlønn blir en pålagt toppskatt. I utgangspunktet ønsket Regjeringen at enda flere skulle bli rammet.

Jeg har merket meg at flere talere, bl.a. fra Arbeiderpartiet, mener at Høyres skatte- og avgiftsprofil ikke er sosial. Det er begrunnet med vårt toppskattstandpunkt. Det at vi velger å løfte innslagspunktet på toppskatten, slik at ingen som tjener under 290 000 kr skal betale toppskatt, kan jeg ikke fatte at Arbeiderpartiet kan få seg til å si har noe med gal fordelingsprofil å gjøre. Jeg trodde faktisk man mente at med en gjennomsnittlig industriarbeiderlønn skulle man ikke betale toppskatt, men det vil man gjøre med det reviderte forslaget fra Arbeiderpartiet og sentrum.

I tillegg kunne man i et budsjettssamarbeid med Høyre fått en milliard satsing på skolen, hvilket dessverre ikke skjer med budsjettet til Arbeiderpartiet og sentrum. Sentrum og Arbeiderpartiet sier nei til opptrapping av etterutdanning for lærerne med hele 250 mill. kr, som vi har lagt inn. Man sier nei til 100 mill. kr til lærerrekuttering. I tillegg kutter man 300 mill. kr på ymseposten utover det som ligger i tilleggsproposisjonene fra Regjeringen. Ymseposten er et viktig verktøy å ha i bakhånd foran vårens lønnsoppgjør. Man har også fra Arbeiderpartiet og sentrum sagt at man er opptatt av en oppvekstprofil. Hvorfor stemmer man da ned f.eks. Høyres forslag om å øke timetallet i grunnskolen?

Det som er enda mer urovekkende, er at Arbeiderpartiet og sentrum ikke er villige til å ta innover seg den krisen vi nå ser i Helse-Norge. Vi ser at de fire regionsykehusene har kjempeproblemer. Mye kan selvsagt gjøres annerledes også ved regionsykehusene. Men hvis man ønsker å gjøre noe for å få ned køene, for å få et kvalitativt bedre helsesystem, må man også gjøre noe med regionsykehustilskuddet. Regionsykehusene kommer veldig skjevt ut. Høyre fremmer forslag om en økning av regionsykehustilskuddet. Det blir nedstemt av sentrum og Arbeiderpartiet. Høyre fremmer forslag om å satse mer på den nasjonale kreftforskningen. Det blir nedstemt av Arbeiderpartiet og sentrum. Høyre fremmer forslag om økt satsing på forskning, som er helt avgjørende. Norge ligger faktisk på bunnivå i Europa når det gjelder satsing på forskning. Vi vet at f.eks. Finland satser nesten det dobbelte i forhold til Norge. Derfor fremmer Høyre konkrete og forpliktende forslag om å øke forskningsinnsatsen. Men hva gjør Arbeiderpartiet og sentrum? De stemmer det ned. Høyre fremmer også forslag om økt satsing på våre universiteter og høyskoler, for det er tross alt der investeringene må legges inn hvis vi skal greie å beholde vårt velferdsnivå også i årene fremover. Til og med det velger Arbeiderpartiet og sentrum å stemme ned.

Enkelte representanter, spesielt fra Arbeiderpartiet, har sagt at Høyres kommuneopplegg vil ramme kommunene. Det må i så fall bero på at man ikke har lest vårt kommunebudsjett. Vi har den samme rammen som Regjeringen foreslår. I tillegg har vi en annen avgiftsprofil. Vi vil nemlig stemme mot en økning av elavgiften på 44 pst. Den må faktisk også kommunene betale. Med vårt budsjett, som går imot de store avgiftsøkningene som ligger inne, er det beregnet at prisveksten vil bli ca. 0,5 pst. lavere, og med 0,5 pst. lavere prisvekst vil vi få et mer moderat lønnsoppgjør, de nominelle lønnstilleg-

gene blir lavere og kommunene kommer bedre ut av det. Summen av det hele er at kommunene vil komme bedre ut med Høyres opplegg enn det som var opplegget fra Regjeringen i utgangspunktet. I tillegg kommer vår økte satsing på sykehus og skole. Det er Høyres alternativ.

Hans J. Røsjorde hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A): Det er imponerende å høre om Høyres alternative statsbudsjett på enkelte områder. Man vil nå satse på forskning, man vil satse på utdanning, man skal gi mer til kommunene, heter det. Det er en voldsom satsing fra Høyre i det alternative budsjettet som ikke blir vedtatt i dag, og som ikke kommer til å ha noen som helst virkning for det norske samfunnet til neste år.

Mitt spørsmål til representanten Brende er: Hvorfor i all verden kom ikke alle disse gode sakene i de to årene da Høyre faktisk hadde påvirkning på statsbudsjettet i samarbeidet med sentrum? Hvorfor var det ikke utdanning man kjempet igjennom i de knallharde forhandlingene som varte dag og natt, og som var dramatiske – snakk om regjeringsskifte osv. og trusler om at får vi ikke det og det, så blir det ingen avtale? Hvorfor var det ikke utdanning, sykehus og kommuneøkonomi som da var det viktigste for Høyre? Da var det skattelette og veibelvilgninger som var det avgjørende for Høyre. Men nå når de lager sitt eget alternativ, som ikke skal inn i noen forhandlinger, da er det plutselig en helt annen låt. Kan vi stole på at det ville ha vært Høyres krav til sentrum, når man faktisk i de to årene man hadde muligheten, ikke gjorde det?

Så gjelder det et spørsmål til representanten Brende om noe som står i Høyres alternative statsbudsjett. Man skriver at man vil fjerne all statsstøtte til skolefritidsordningen med unntak for 6-åringene. Hvorfor er det slik at Høyre, som er opptatt av skattelette og at pengene skal tilbake til skattebetalerne, er helt for det når det går til høytlønte, men når det går til lavere egenbetaling for barnefamilier i form av en billigere skolefritidsordning, da er man imot det? Er det det at det her er andre mottakere, nemlig barnefamiliene og ikke de høytlønte, som gjør at Høyre er imot at de skal få tilbake noe av skattebetalerne egne penger?

Børge Brende (H): Først må jeg si meg enig med representanten Giske i at det faktisk er synd at Høyres budsjett ikke blir gjennomført. Jeg tror veldig mange av de pensjonistene som får økt skatt, mange av de barnefamiliene som får kutt i barnetrygden, mange av de skolene som ikke får de økte bevilgninger til kvalitet i skolen, beklager det sterkt.

I forhold til det som Trond Giske var opptatt av, at vi angivelig i de to tidligere årenes budsjettforhandlinger med sentrum ikke skulle ha fått gjennomført noen av de sakene som her i dag er nevnt, kan jeg kort nevne:

Vi har fått gjennomført kontantstøtten, som var en viktig del av Høyres stortingsvalgprogram for inneværende periode. Det var Arbeiderpartiet veldig mot den gangen. Nå er de plutselig blitt veldig for.

Vi har greid å verne i forhold til økt beskatning av pensjonister. Arbeiderpartiet ønsker vel økt pensjonist-skatt, og det har de fått gjennomslag for i år. Det er beklagelig.

Renten har i inneværende år gått ned med 2,5 pst., bl.a. som en følge av det moderate opplegget vi fikk i stand i fjor, og man unngikk da de foreslåtte store skatte- og avgiftsøkninger – de største på de ti siste årene. Det greide vi å hindre, og det har fått en positiv virkning på norsk økonomi.

I fjor under finansdebatten advarte Arbeiderpartiet mot den voldsomme økningen av arbeidsledigheten som kom til å finne sted inneværende år. Da sa vi: Gjennomfører vi ikke de store skatte- og avgiftsøkningene, vil vi ikke strupe næringslivet, og da vil også arbeidsledigheten holde seg lav. Og arbeidsledigheten er lav. Den er fortsatt blant de absolutt laveste i Europa.

Elavgiften stod vi sammen med Arbeiderpartiet om ikke å ville øke i fjor. Arbeiderpartiet sa at det er helt feil å øke elektrisitetsavgiften, for det rammer dem som har minst. I år er Høyre og Fremskrittspartiet alene om ikke å ville øke elavgiften med 44 pst. Nå er det plutselig blitt en viktig miljøavgift, og fordelingsvirkningene bekymrer ikke Arbeiderpartiet seg for i det hele tatt. De kompensere ikke engang fullt ut for en økning av elavgiften som man legger opp til – meget usosialt.

Dagrun Eriksen (KrF): Som vanlig var internasjonal solidaritet og bistand ikke et hovedtema i Høyre-representantens innlegg. Men det betyr ikke at Høyre ikke er opptatt av internasjonal aktivitet, Høyre har bl.a. et stort og viktig engasjement når det gjelder internasjonale fredsoperasjoner. Det så vi bl.a. i Høyres støtte til Regjeringens linje i Kosovo. Også når det skulle følges opp med humanitær bistand, var Høyre med. Men når det gjelder inndekningen fra Høyre: Høyre skulle ta fra andre sårbare områder, langsiktige tiltak og sårt tiltrengte midler innen bistand. Og her skilte vi lag.

Hvis Høyre i tillegg hadde fått gjennomslag for sine tidligere forslag til bistandsbudsjett, hadde det nesten ikke vært noe å omfordele fra fattige til fattigere. Hvordan hadde Høyre løst det problemet?

Høyre foreslår i år 1,2 milliarder kr i kutt på bistandsbudsjettet, men de øker forsvarsbudsjettet. Det går an å bidra før det smeller. Er ikke Høyre enig med sentrum i at det å bidra med humanitær bistand i f.eks. potensielle konfliktområder, satsing på utdanning, spesielt for unge kvinner, og hjelp til selvhjelp, vil være med på å forebygge konflikter og skape stabilitet? Dette må også Høyre se er bedre enn bare å bidra når konflikten er et faktum.

Så selv om sentrums argumenter om at vi har ansvar for medmenneskers livsgrunnlag og rammebetingelser også utenfor Norge, ikke har noe gjennomslag hos Høyre, så kunne kanskje argumentet om fred og stabilitetsforebygging være interessant.

Børge Brende (H): Jeg så at det rykket litt også i presidenten da en representant fra et av sentrumspartiene nå gjorde en dyd av at man kuttet mer enn man hadde tenkt i forsvarsbudsjettet. Utgangspunktet var faktisk at sentrum også var meget kritisk til de store kutt i det norske forsvaret som Arbeiderpartiet i sin tid la opp til. Og at man nå går ut og er stolt av de kuttene i forhold til at det norske suverenitetsvernet blir svekket, hadde jeg faktisk ikke ventet. Vi har ikke lenger noe invasjonforsvar heller i Norge som kan holde en fiende ute noen dager til vi får alliert hjelp.

Men det er faktisk mulig å ha to tanker i hodet på en gang. Vi mener at det er mulig å satse både på forsvar og bistand, og vi satser også veldig mye på bistand. Vi er ikke, som Regjeringen, så veldig opptatt av at det skal være akkurat 1 pst. i forhold til BNP. Det synes vi er en gal ende å begynne i. Vi synes at det er mye viktigere å sette opp en del mål for hva norsk bistand skal gå til, og så prøve å få til en måloppnåelse. Og da må vi fokusere på mottakeransvar, at man også har et ansvar for at utviklingen går i riktig retning i eget land. Vi må også være villig til å vurdere effektiviteten av bistandsmidlene, noe Regjeringen dessverre ikke er villig til. Bare man kan føle seg vel selv, gjennom å gi bistand, er man fornøyd, kan man få inntrykk av. Men det viktigste er at de som har det vondt, og som er i den tredje verden, får en bedret situasjon.

Man må også gå inn og se på effektiviteten i eget bistandsapparat. Vi vet at veldig mye av bistandsmidlene – altfor mye – går bort til byråkrati og blir brukt i Norge, og det er faktisk ikke den riktige utviklingen.

Jeg tror også vi må være villig til å gå inn og se på hvordan de ulike regimene fungerer. I Zimbabwe har helsearbeiderne nå gått til streik på grunn av mangel på nødvendige medisiner og utstyr, samtidig som landet bruker 3 mill. US dollar i måneden på å delta i en krig i Kongo. Da kan man sette spørsmålstegn ved hva norske bistandsmidler går til. Er det for å finansiere en krig i Kongo? Den typen spørsmål burde Kristelig Folkeparti være mer opptatt av.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Etter to år med sentrumsregjering kan vi konstatere at budsjettforlikene mellom regjeringspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet har ført til at

- det er gitt skattelettelser til dem med høyest inntekt og formue
- fagorganiserte har fått en særskilt skatteøkning
- egenandelene for helsetjenester er økt
- de med lavest inntekt har fått dårligere sykepengeretigheter
- utbyggingen av barnehager er stoppet opp
- foreldre må betale betydelig mer for å ha barn i skolefritidsordningen

Sentrumspartiene sa før stortingsvalget at de ønsket en annen politisk kurs. Det har de fått – en kurs mot større forskjeller i det norske samfunnet. Arbeiderpartiet mener at dette bærer galt av sted.

Til tross for vår sterke motstand mot å innføre en kontantstøtteordning, har Arbeiderpartiet derfor signalisert vilje til å bidra til en budsjettløsning som gir en mer rettferdig fordeling og en mer aktiv offentlig politikk for å trygge arbeid og utdanning. Det har vi klart. Vi har fått et budsjettopplegg som langt fra oppfyller alle Arbeiderpartiets ønsker, men som likevel klart dreier budsjettet i riktig retning:

- endring av skatteopplegget slik at de med høyest inntekt må betale mer
 - særskilt skattelette for dem med lav lønn
 - gjeninnføring av rett til sykelønn for de lavest lønte
 - flere barnehageplasser, lavere foreldrebetaling i barnehage og skolefritidsordning
 - sterkere satsing på utdanning
 - flere studentboliger og en ny utlånsordning for skolebøker i videregående skole
 - en mer aktiv politikk for å skape næringsutvikling og for å gi tilbud til dem som er arbeidsledige
 - styrking av kommunenes økonomi med 1 milliard kr
- Dette er en annen kurs enn ved fjorårets budsjettforlik, det er en kurs for mer rettferdig fordeling – Arbeiderpartiets kurs.

Så kan vi med rette spørre: Hva er Regjeringens kurs?

I fjor ble regjeringspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet enige om å gi skattelettelse til grupper med svært høy inntekt, samtidig som småbarnsforeldre måtte betale betydelig mer for skolefritidstilbud.

I år er regjeringspartiene og Arbeiderpartiet enige om å gi skatteøkning til grupper med svært høy inntekt, samtidig som småbarnsforeldre må betale betydelig mindre for skolefritidstilbud.

Så kan selvfølgelig Regjeringen la det bølge opp og ned år for år. Men har Regjeringen noen mening om hva den ønsker?

Jeg har merket meg at Senterpartiets leder og stedfortreder for statsministeren, Odd Roger Enoksen, har uttalt: «En del av de viktige oppgavene i samfunnet må finne sin løsning i samarbeid mellom sentrum og Ap.»

Han nevner bl.a. fordelingspolitikken som et viktig eksempel, slik også Senterpartiets parlamentariske leder gjorde i debatten tidligere i dag. Men rett etter Enoksens uttalelser ilte Venstres parlamentariske leder, Gunnar Kvasshem, til, og sa at det er like naturlig å samarbeide med Høyre og Fremskrittspartiet. Og det har vært gjennomgangstonen – også fra statsministerens side.

I dagens debatt ble statsministeren utfordret av SVs Kristin Halvorsen om hvilke mål og visjoner Regjeringen har utover det å sitte i kontorene. Det første statsministeren pekte på, var behovet for internasjonal bistand og solidaritet. Er det med Høyre og Fremskrittspartiet statsministeren vil styrke bistandsbudsjettet? Eller er det med Arbeiderpartiet?

Det neste statsministeren fremhevet, var behovet for menneskelige relasjoner og etiske holdninger. Er det med Fremskrittspartiet Regjeringen vil bygge verdier? Eller er det med Arbeiderpartiet?

Regjeringen må vite hva den vil og hvor den vil. Det er veldig vanskelig å ri to hester samtidig. Man kan lett forskrive seg.

Det er behov for politiske allianser som kan skape flertall for en helhetlig og handlekraftig politikk. Den politiske unntakstilstand som nå preger landet, bidrar dessverre ikke til handlekraft.

Vi ser at Regjeringen søker etter flertall og bøyer seg som siv i vinden, slik vi så i fjorårets budsjettforlik. Og slik må det kanskje være hvis en regjering med støtte fra en fjerdedel av Stortinget skal kunne sitte ved makten.

Men landet trenger handlekraft. Vi står foran store politiske utfordringer. Hvordan skal statens petroleumsinteresser forvaltes i framtiden? Hvordan skal pensjonsordningene sikres? Hvordan kan vi skape en mest mulig rettferdig fordeling? Hvordan kan vi sikre et utviklingskraftig norsk næringsliv? Hvordan kan vi sikre alle likeverdig tilgang til vår nye digitale hverdag? Dette er noen av de spørsmålene som må avklares i meget nær framtid.

Arbeiderpartiet vil selvsagt medvirke til å finne gode og stabile svar på disse og lignende utfordringer. Men Arbeiderpartiet understreker også at hvis vi vil målene, må vi også ha vilje og kraft til å ta i bruk virkemidlene for å nå fram til målene. Da må det være vilje og kraft til politisk styring, ikke en vente og se-holdning.

Ta f.eks. de to sist nevnte utfordringene. Det er av vital nasjonal betydning at vi sikrer nasjonalt eierskap over viktige deler av norsk næringsliv. Selvsagt er utenlandske investeringer av stor betydning for utvikling av næringslivet. Det er viktig å få inn internasjonal industriell kompetanse, kapital og markedskanaler. Vi må derfor ikke i utgangspunktet se utenlandske investeringer som en trussel. Like fullt er det helt avgjørende for en nasjon at vi har en rimelig bredde av internasjonalt konkurranse-dyktige bedrifter som har sin strategiske hjemmebase i Norge, at vesentlige deler av hovedkontorfunksjonene ligger her, at den strategiske og markedsmessige utviklingen skjer her, og at sentrale deler av forsknings- og utviklingsinnsatsen skjer her. Det forutsetter ikke nødvendigvis at bedriften er norsk eid. Men det vil normalt være en nær sammenheng mellom eierskapet og lokaliseringen.

I mange bransjer krever utviklingen større volum, og den krever mer kapital. De børsnoterte selskapene blir stadig større gjennom egenvekst og fusjoner. Norge er et lite land med begrenset privat kapital. Samtidig har vi betydelig offentlig kapital. Vi bør derfor ha et åpent forhold til at staten kan gå inn på eiersiden også i andre store konsern enn i dag. Det er ikke dermed sagt at staten må sitte på store aksjeposter. Også mer avgrensede investeringer kan bidra til å sikre det nasjonale eierskapet.

Arbeiderpartiets forslag om et investeringselskap hvor staten går sammen med private interesser om offensive investeringer i næringslivet, er et viktig tiltak i denne sammenheng. Men vi kan ikke bare vente og se. Da blir flere konsern solgt ut. Vi må handle, og det raskt.

Samtidig må vi erkjenne at det ikke er bare eierskap og kontoradresse som betyr noe. Noe av det aller viktigste er jo at Norge må framstå som et attraktivt land å drive næringsvirksomhet i. Da må vi ha et høyt kompetansenivå. Vi må satse på utdanning, slik det gjøres i bud-

sjettforliket. Vi må satse på forskning. Arbeiderpartiets forslag om et nasjonalt forskningsfond er her helt sentralt. Vi må satse der vi har gode utsikter til å lykkes. Vi må satse på marin forskning, på medisinsk forskning og på miljøforskning. Og vi må holde et høyt nivå på forskning innen informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Samtidig må vi la framtiden slippe fram. Vi må f.eks. sørge for å ha en så framtidsrettet regulering på teleområdet at den nyeste utviklingen kan skje her hos oss. Hvis nabolandene åpner for nyvinningene før oss, slik det dessverre har skjedd bl.a. når det gjelder neste generasjon mobiltelefon, vil utviklingsarbeidet skje der og ikke her i Norge.

Da er jeg ved det andre temaet. Vi er midt inne i en revolusjonerende omveltning ved de muligheter som åpnes gjennom den nye informasjons- og kommunikasjonsteknologien. Arbeiderpartiet vil sikre alle kunnskap om den nye teknologien, bl.a. gjennom styrking av skolen. Vi vil sikre alle tilgang til maskinene, bl.a. gjennom styrking av folkebibliotekene. Og vi vil sikre alle husstander og virksomheter over hele landet likeverdig tilgang til det nettverk som binder maskiner og informasjon sammen. Det krever politisk styring. Desto sterkere overrasker det oss at Regjeringen har meddelt Stortinget at det ikke er behov for noe eget statlig tiltak for forsert utbygging av nettet. Etter Regjeringens syn er tilbyderne i telemarkedet i stand til å tilby den nødvendige kapasitet på bedriftsøkonomisk grunnlag.

Det er Arbeiderpartiet ikke enig i. Derfor fremmet vi sammen med SV forslag for Stortinget om at teleselskap med sterk markedsstilling skulle pålegges leveringsplikt av høyhastighetstjenester, og at det skulle innføres en maksimalprisordning for slike tjenester. Forslaget ble nedstemt. Både Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre stemte mot. De ville målet, men ville ikke bruke de virkemidler som må til for å nå målet.

Så har vi registrert at Senterpartiets leder og Regjeringens kommunalminister i valgkampen to måneder etter likevel gikk inn for et nasjonalt høyhastighetsnett. Det gir håp om en løsning. Men hva mener Regjeringen? Ja, ifølge samferdselsministeren mener Regjeringen – hvor jo Senterpartiet deltar – det samme som før: Dette skal markedet ordne på egen hånd.

Igjen blir Regjeringen uklare. Igjen står vi overfor en oppgave av vital nasjonal interesse. Igjen kreves handlekraft.

Det må være et håp at årets budsjettavtale kan bidra til å forme flertall som kan bringe disse viktige samfunnsoppgavene til en løsning. Hvis vi som politikere står og venter på framtiden, vil morgendagen være passert før vi oppdager den. Politikk er ikke å vente på framtiden. Politikk er å skape framtiden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan Sahl (KrF): Det overrasker meg at representanten Karl Eirik Schjøtt-Pedersen er så opptatt av sentrumsregjeringens mange kursskifter når vi kjenner til de kursskiftene som Arbeiderpartiet har gjort i denne perio-

den som vi nå er inne i. Det kunne jeg for så vidt ha brukt hele replikken min på, men jeg skal konsentrere meg kun om ett område, nemlig samferdsel, som er fagområdet til Schjøtt-Pedersen for tiden.

Nå viser statistikken, enten vi liker det eller ikke, at hovedstrømmen av samferdselsmidler på 1990-tallet i all hovedsak har gått til sentrale strøk av landet, mens Distrikts-Norge har opplevd bevilgningstørke.

For Kristelig Folkeparti er det viktig å få til en mer rettferdig og næringsrettet fordeling av samferdselsmidlene. Vi ønsker å ha Arbeiderpartiet med oss der. La meg få si at jeg er glad for det forliket vi nå har fått til, der det også er kommet midler på samferdselsområdet. Men utsiktene er ikke lyse dersom Arbeiderpartiet fortsatt står på sitt valgkamputspill om å satse 40 milliarder kr i Osloområdet de nærmeste årene. Hva slags kurs er det Arbeiderpartiet legger opp til?

En viktig brikke i denne satsingen er ifølge representanten Schjøtt-Pedersen, uttalt på pressekonferanse 7. juli i år, at det skal bygges en ny seksfelts motorvei Oslo-Asker, utbygd etter dyreste løsning, til 7 milliarder kr. Nå sier han at veien skal brukerfinansieres. Det synes jeg virker noe underlig i og med at representanten Schjøtt-Pedersen i onsdagens spørretime sa at han ønsket å pålegge samferdselsministeren å legge fram Oslopakke 2, og det uten at brukerfinansiering er vedtatt i de aktuelle fylkene.

Da er det grunn til å spørre: Hvilken kurs er det Arbeiderpartiet ønsker å stake ut i samferdselspolitikken? Jeg ber Schjøtt-Pedersen om å forklare hva han mente med den uttalelsen han kom med på pressekonferansen, der han sa at denne satsingen ikke skulle gå ut over Distrikts-Norge.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): I den utstrekning det har skjedd et kursskifte i samferdselspolitikken slik at det skulle ha vært investert mer i sentrale strøk enn i distriktene, er det interessant å registrere at det i så fall har skjedd under den regjering som representanten Sahl deltar i. Og ikke bare det, det er faktisk slik at representanten Sahl også har den posisjonen som heter samferdselsminister. Da burde jo Kristelig Folkepartis muligheter for å få gjennomslag for samferdselspolitikken være ualminnelig gode. Og hvis det da har skjedd at det har blitt reduserte bevilgninger til Distrikts-Norge i den perioden, ville det kanskje være en idé at representanten Sahl tok en samtale med sitt partis representant for samferdsel i Regjeringen for å diskutere den saken. Det er tross alt Regjeringens forslag som i rimelig grad har fått gjennomslag i Stortinget.

Men så er det slik at Arbeiderpartiet ikke er fornøyd med samferdselsinvesteringene. Derfor har Arbeiderpartiet tatt opp i budsjettforhandlingene at man ønsker å øke investeringene til samferdsel, både når det gjelder vei, og når det gjelder havner. Og til tross for alt som har vært sagt fra Høyre, Fremskrittspartiet og andre om samferdsel, er det slik at det verken i 1997 eller i 1998 kom en eneste krone mer til samferdsel i de budsjettforlikene som ble inngått. I år kom det tross alt 100 mill. kr. Selv

(Schjøtt-Pedersen)

om ikke det er et overveldende beløp, blir det noe mer – også til Sahl's landsdel.

Så reiste representanten Sahl spørsmål om de såkalte 40 milliarder kr. La meg først få lov til å vise til at det beløpet er satt opp av NRK som en sammenstilling av de nåværende budsjettbevilgningene, lokale bidrag og egenbetaling over en periode på 15 år. Det er altså slik at det utvalget som har vært nedsatt av Arbeiderpartiet, har forutsatt at det ikke skal innebære noe krav om endring av den regionale fordelingen. Den veien Sahl viste spesielt til, er forutsatt 100 pst. brukerfinansiert.

Men jeg skulle gjerne vite om representanten Sahl og Kristelig Folkeparti er imot Østfoldpakken, som man har lagt fram sak om i dag, om han er imot Oslo-pakke 2, om han er imot å styrke jernbaneutbyggingen i Østfold og Vestfold, om det i det hele tatt finnes noe prosjekt som staten er tenkt å finansiere blant dem som Arbeiderpartiet har med i denne pakken, som Kristelig Folkeparti er imot. I så fall vil jeg finne det særdeles oppsiktsvekkende.

Erna Solberg (H): Representanten Schjøtt-Pedersen var opptatt av lange linjer og behovet for handlekraft og stabilitet.

Jeg har et konkret spørsmål til Schjøtt-Pedersen i tråd med at han var finanspolitisk talsmann for Arbeiderpartiet i forrige fireårsperiode og satt i finanskomiteen også under behandlingen av skattereformen i 1992. Under skattereformen i 1992 var det bred konsensus om behovet for å senke marginalskatten, utvide skattegrunnlaget. I løpet av den perioden som Schjøtt-Pedersen var finanspolitisk talsmann for Arbeiderpartiet, kjempet han med nebb og klør mot budsjettopplegg og skatteopplegg som har store likheter med det som nå blir vedtatt i forliket. Jeg henviser til at Senterpartiet faktisk fremmet et opplegg i Stortinget høsten 1996, som minner svært om det nåværende opplegget med et 3. trinn på toppskatten den gangen, med et minstefradrag som hadde profil på lavlønnsgrupper eller personer med inntekt under 160 000 kr. Det minner mistenkelig om det opplegget som Arbeiderpartiet nå sier er deres opplegg.

Hvorfor var Karl Eirik Schjøtt-Pedersen så imot den profilen i 1996, som Arbeiderpartiet nå sier er deres omfordelingsprofil? Ser ikke Karl Eirik Schjøtt-Pedersen at det største angrepet på det som skjedde i 1992, er at man nå faktisk øker marginalskatten med nesten 6 pst., som kommer til å ha alle de negative konsekvenser som høy marginalskatt hadde tidligere, nemlig at det blir flere og flere som forsøker å vri seg unna beskatningen i den inntektsgruppen, og som kommer til å finne på andre kreative måter å få avlønningen sin på. På toppen av den marginalskatten kommer nemlig også arbeidsgiveravgiften, som er særlig høy i de samme gruppene, og som altså snart nærmer seg en marginalskatt som er høyere enn i det gamle skattesystemet for disse inntektsgruppene.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg mente og jeg mener at det er viktig å ha en stabil skattereform, og jeg mener og jeg mener at det er viktig å holde marginalskatten nede.

Hva har imidlertid skjedd? Jo, etter at man inngikk et bredt forlik om skattereformen, inngikk man forlik mellom Høyre og Fremskrittspartiet og de nåværende regjeringspartiene om betydelige lettelser i skattereformen, som selvfølgelig gjorde at hele fordelingsprofilen som lå inne, bl.a. i forhold til delingsmodellen, ble endret i forhold til det opplegget som ble avtalt i 1992. Da hadde det som konsekvens at den samlede fordelingsmessige virkningen av skattesystemet ble til dels dramatisk endret, fra det som var forutsatt fra arbeiderpartiregjerings side, og det som var forutsatt også i de forlik som ble inngått i Stortinget ved behandlingen av den reformen, og som for så vidt også Høyre var med på deler av.

Og da oppstår en situasjon der man må reise spørsmålet: Hvordan kan man rette opp igjen den ubalansen som oppstår når f.eks. takene i delingsmodellene blir senket til et nivå som gjør at man på et urimelig lavt nivå går over til å få 28 pst. skatt istedenfor 49,5 pst. skatt? Da er man nødt til å finne andre grep som det er mulig å få flertall for. Arbeiderpartiet konstaterte at man samlet sett var nødt til å gjøre grep som kunne bidra til en mer rettferdig fordeling. Det er jo ikke slik at det forslaget om et 3. trinn er det eneste innspill som har vært inne i denne diskusjonen. Arbeiderpartiet har hatt mange forslag i denne debatten som man gjerne er åpen for å diskutere. Og hvis Høyre har alternativer til det nåværende 3. trinnet, må de gjerne komme med det. Jeg er overbevist om at Arbeiderpartiets finansfraksjon er åpen for å diskutere det. Men så lenge det ikke finnes andre muligheter, er dette en mulighet for å gjenopprette noe av fordelingsvirkningene, selv om man ikke har kommet så langt som Arbeiderpartiet gjerne skulle ha ønsket.

Inge Myrvoll (SV): Jeg lyttet til replikkordskiftet mellom representantene Schjøtt-Pedersen og Jan Sahl, og jeg tenkte da at jeg kanskje var den riktige personen til å være dommer i striden om hvem som er dårligst distriktpolitisk når det gjelder samferdsel, fordi nedturen for den landsdelen som representantene Schjøtt-Pedersen og Sahl kommer fra, og som jeg også kommer fra, begynte på begynnelsen av 1990-tallet da Kjell Opseth overtok som samferdselsminister. På det tidspunktet hadde Nord-Norge 25 pst. av investeringsmidlene på veg. Så gikk det nedover. Under sentrumsregjeringa har det fortsatt å gå nedover, og nå ligger de på ca. 12 pst. i den landsdelen. De kan derfor for så vidt dele ansvaret. Men sentrumsregjeringa har ikke gjort ting bedre. De har gjort vondt verre, og jeg er derfor litt spent på dette budsjettforliket. De har noen uplasserte midler, men sjøl om de plasserer alle de midlene i Nord-Norge, er vi langt fra det nivået vi hadde på begynnelsen av 1990-tallet – den tida da man faktisk investerte litt i veger i den landsdelen. Man får jo ingen jernbaneinvesteringer der, så det er liksom vegen vi må forlite oss på. Både Arbeiderpartiet og sentrumsregjeringa har her gjort en uhyre dårlig jobb, og den er egentlig gjort uten noen politisk debatt.

Dersom representanten Schjøtt-Pedersen nå kan love fra denne talerstol at han skal bruke den forhandlingsmuligheten han har – for det foregår nå forhandlinger mel-

lom Arbeiderpartiet og sentrumpartiene i samferdselskomiteen – til å rette opp det som lar seg rette opp på neste års budsjett, skal jeg være tilfreds med en slik erklæring herfra.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Hvis representanten Myrvoll spør om det er slik at de 75 mill. kr av riksveiinvesteringer alle vil komme til Nord-Norge, er jeg redd for at jeg nok må skuffe ham. Men jeg ser ikke bort fra at det vil komme tiltak også i den landsdelen i likhet med i andre landsdeler. Det har vært et utgangspunkt å se på hvordan vi kan bruke midlene slik at vi får en mer rasjonell framdrift på prosjekter som er i gang, og de fordeleler seg i rimelig grad over hele landet.

Vi har utfordringer i forhold til samferdsel og veiutbygging i nord i likhet med i andre deler av landet. Når representanten Myrvoll viser til at man tidligere hadde en mye høyere andel av de samlede veimidlene i Nord-Norge i forhold til i dag, tror jeg det er viktig å ha med seg det perspektivet at man heldigvis har fått løst en del av de veiutløsningsprosjektene som har vært viktige etter hvert, og da er den oppgaven faktisk gjennomført. Det er andre prosjekter som står i kø, men man har fått tatt de aller viktigste, samtidig som det oppstår nye kapasitetsproblemer i andre deler av landet.

Jeg tror det vil være veldig farlig å si at man skal ha en statisk fordeling av veimidler mellom de ulike regionene. Det er en balansegang mellom at det i enkelte områder ikke er veiutløsning – og hvor man må søke å få det til – at man i andre områder har en utilfredsstillende kvalitet, f.eks. ved at man har rasproblematikk, og at man i enkelte områder, og ikke minst i sentrale strøk, har et kapasitetsproblem, jf. f.eks. veier ut av Oslo, hvor det passerer 90 000 biler hver dag. Da kan man ikke lukke øynene for at det er ulike utfordringer i ulike deler av landet som alle krever sin løsning, og da må man samlet sett foreta en balansering av hvordan ressursene skal settes inn. Det er nettopp det vi har Vegplanen og Nasjonal transportplan til, og som vi vil få rik anledning til å gjøre noe med fra mars og utover våren.

Presidenten: Replikskordskiftet er avsluttet.

Statsråd Åslaug Marie Haga: Det er en utfordring for Regjeringen å legge opp til budsjetter som fokuserer på forebygging, snarere enn på reparasjon. Utgifter til reparasjon – som f.eks. helse- og justisbudsjettene har et betydelig innslag av – øker i vårt land. Et budsjett med forebygging som utgangspunkt er ikke bare et budsjett som vil redusere utgiftsveksten på sikt, det er også et budsjett som bidrar til å hindre menneskelige lidelser.

Kunsten og kulturen har en klar egenverdi som jeg ikke på noen måte vil undervurdere. Men kulturbudsjettet er også et av de budsjettene som representerer nettopp forebygging. Det er vanskelig å kvantifisere grad av forebygging pr. milliard, men sammenhengene er enkle, logiske og kjente.

Vi kjenner sammenhengene gjennom f.eks. et større prosjekt om helse og kultur – et prosjekt som nå vil bli

fastere etablert, fordi det viser seg at kulturell egenaktivitet styrker mental helse. Vi vet at ungdom som er engasjert i sunne kulturaktiviteter, har mindre sjanse til å få en kriminell løpebane, og dermed belaste justisbudsjettene mindre. Regjeringen har sett den viktige sammenhengen det er mellom kultur og forebygging og valgte derfor å legge fram et kulturbudsjett med en økning som er større enn den gjennomsnittlige budsjettøkningen.

Både min forgjenger i kulturministerstolen og jeg har erfart at kulturbudsjettet er sårbart når budsjetter skal balanseres.

For Regjeringen er solidaritet, trygghet og nyskaping i et enklere Norge viktige stikkord. Satsing på kultur er viktig for å komme videre på alle disse områdene.

Kunsten og kulturen inneholder alle de uttrykksformer som skal til for å øke vår innlevelse i andre menneskers situasjon. Derfor er et levende kulturliv og kultursatsing viktig for at vi ved alle korsveier lettere skal velge solidariske løsninger.

I vårt samfunn strømmer informasjonen over oss i et tempo som både tretter og sløver. Flyktigheten preger manges hverdag. Vi må hindre at alt blir en revy i livet. Kulturen er et botemiddel mot flyktighet. Kulturen gir oss rotfeste – den er trygghetsskapende og en ballast som gjør at vi lettere kan mestre hverdagen. Samtidig er kulturen en god drivkraft til å hjelpe fram opprøret i oss, slik at vi får innsikt og kraft til å endre samfunnet overalt der det måtte være nødvendig.

Kulturell toleranse er avgjørende for harmoni og konfliktforebygging, både i og mellom nasjoner. All erfaring viser oss at det er ikke smeltedigelen, men respekten for den gode mosaikk som hindrer rasisme og hatutvikling. Det er mangelen på vilje til å akseptere kulturforskjeller som forårsaker mye av den vold og lidelse vi ser omkring oss. Vi har sannsynligvis her et uutnyttet potensial til å øke samhandling og redusere konflikter også i vårt eget land.

Internasjonalt utvikler det seg en spennende erkjennelse av at kultur er en stadig viktigere motor for nyskaping og bærekraftig økonomisk utvikling.

Vi ser over hele verden at regioner og lokalsamfunn går på ryggen, fordi tidligere tiders industriproduksjoner har hatt sin tid og faller bort. Fattigdommen utvikler seg, og behovet for nyorientering og nyskaping er stort. Det vi ofte ser, er at de områdene som satser stort på kultur, er de som reiser seg fortest, fordi folk gjenvinner selvtilit og blir kreative til å finne løsninger for dagens og morgendagens oppgaver.

Kulturell forflatning gir en fargeløs verden. Vi ønsker oss ikke en verden hvor ingen ser forskjell på om vi finner oss i New York, New Delhi, Kairo eller Oslo. Hvis vi skal greie å opprettholde det kulturelle mangfoldet, må vi hegne om det. Vi for vår del må ta vare på og dyrke våre kulturelle særpreg. Dette er krevende i en verden hvor standardiseringskreftene er meget sterke.

Hvis vi skal greie å utnytte kunsten og kulturens potensial i en samfunnsmessig sammenheng og hindre kulturell ensretting og forflatning, må det føres en bevisst kulturpolitikk. Kulturdepartementet må bli et departe-

ment som har policy, og ikke pengeforvaltning, som hovedoppgave. Derfor håper jeg at Stortinget vil gi aksept for å flytte en rekke forvaltningsoppgaver ut fra departementet og til Norsk kulturråd, slik vi har foreslått i budsjettet.

Øyvind Korsberg hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Olav Alstad (A): Det er godt å få lov til å ta replikk til kulturministeren i budsjettdebatten uten å pukke på pressestøtten. Men det er en sak vi får komme tilbake til de nærmeste månedene.

Jeg skal ta et av de områdene der det er tydelig at kultur fortsatt er et konfliktområde, men der jeg tror den nye kulturministeren har en del spesielle forutsetninger for å ta tak i problemene vi har, for å få en ordentlig offensiv kulturpolitikk. Da tenker jeg på den konflikten som tydeligvis er mellom Utenriksdepartementet og Kulturdepartementet.

For å møte de utfordringene som vi som et lite språk- og kultursamfunn har, er vi nødt til å ta i bruk de mulighetene som kommersialiseringen tross alt gir oss. Vi kan ikke la oss overkjøre dersom vi mener noe med norsk kulturpolitikk.

Der har vi også felles utfordringer med resten av Europa, og det er i dag flere land som har gjort denne jobben og som har lyktes veldig bra. Svensk og dansk film og musikk er eksempler på dette. I Norge ble det eneste programmet for å få styrt denne tenkningen lagt ned, og det departementet som har ansvaret for norsk kultur i utlandet, er i dag altfor dårlig til å eksponere norsk kultur. Da tenker jeg først og fremst på det interessante området som er kommersialisert, og ikke den kulturen som av og til brukes som pynt.

Kan den nye kulturministeren ta et grep om denne saken og få en mer offensiv kulturpolitikk, der vi også er i stand til å ta i bruk det kommersielle markedet både innenlands og utenlands, og dermed være med på å forhindre at norsk språk og kultur drukner fordi vi mangler evne og innsikt til å se utfordringene?

Statsråd Åslaug Marie Haga: Når det gjelder pressestøtten, som representanten Alstad nevnte innledningsvis, er det riktig at vi får rikelig anledning til å komme tilbake til den når utvalget som vi har i gang, har levert sin rapport i april.

Når det gjelder muligheten for i større grad å satse på norsk kultur i kommersiell sammenheng, har det ulike sider. Jeg ser ikke bort fra at det er flere muligheter for å satse på kultureksport enn det vi har sett den senere tiden. Jeg er rede til å se på de mulighetene som ligger der, men jeg tror samtidig at vi ikke skal ha overdrevne forhåpninger om hva det er mulig å få til. Men det er fornuftig at vi har et samarbeid mellom både Utenriksdepartementet, Kulturdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet om de spørsmålene.

Jeg ser nok enda større muligheter for å kunne bruke kulturen mer offensivt som brobygger i forhold til andre land, og det er nok der jeg vil legge ned mest energi i månedene som kommer, til å satse på at vi kan få mer aktivitet i forholdet mellom Utenriksdepartementet og Kulturdepartementet, at vi både kan benytte norske kunstnere mer i utlandet og også bringe utenlandsk kultur til Norge i større grad. Dette bør henge sammen.

Mitt svar til representanten Alstad er: Ja, jeg er rede til å se på de mulighetene som ligger innenfor det kommersielle området, og jeg vil gjøre det. Jeg har noen begrensede forhåpninger om hva det er mulig å få til, men jeg vil bruke mesteparten av min energi i første omgang, til å se på de mulighetene som ligger i et styrket samarbeid mellom Utenriksdepartementet og Kulturdepartementet.

Per-Kristian Foss (H): Statsråd Haga er også nestleder i Senterpartiet. Denne budsjettdebatten har jo i vesentlig grad dreid seg om hvor de ulike politiske partier har sine posisjoner, ikke minst foran neste budsjettbehandling.

Fra Senterpartiets nestleder Grønlien Østmoe har vi fått høre før denne debatten at uansett hva som skjedde nå, måtte Senterpartiet neste gang gå til Arbeiderpartiet for å inngå budsjettforlik, altså i praksis for resten av perioden.

Fra representanter for regjeringspartiene har vi i denne debatten fått andre signaler, nemlig at det spørsmålet ikke er avgjort, og at det er åpent. Det er faktisk så åpent, fikk vi forståelsen av, at det er mer åpent nå enn før.

Hva mener egentlig Senterpartiet? Vil statsråd Haga gi et bidrag til mosaikken, tar vi gjerne imot det.

Jeg oppfattet ideologien, uten å gå inn på enkelte kulturpolitiske spørsmål i statsråd Hagas innlegg, som åpen, internasjonal og fordomsfri.

Når jeg leser en kronikk av Senterpartiets leder om eierskap, oppfatter jeg ikke den samme åpenhet. Han hetser en avgått norsk bedriftsleder, som han hevder først og fremst hadde sin lojalitet knyttet til eierne og egen status. Hans bedrift ble etter hvert så stor at den ble større i utlandet enn i Norge.

Det er to perspektiver på det. Det ene er at det er en selvfølgelighet at hovedkvarteret fortsatt skal ligge her, slik at utlendinger skal styres herfra. Det andre perspektivet kunne jo være å se det fra en annen side, nemlig at hovedkvarteret skulle ligge i det land hvor bedriften er størst. Det ville stemme med det åpne, internasjonale perspektivet jeg oppfattet at statsråd Haga foredrog, og et åpent, internasjonalt perspektiv kan ikke være avgrenset til kulturområdet. Derfor vil jeg gjerne høre hennes syn på det som nå er døpt «Tønsethismen».

Statsråd Åslaug Marie Haga: Representanten Foss' første spørsmål gikk på samarbeidskonstellasjoner.

Mitt utgangspunkt her er at vi skal være rede til å samarbeide med de partier som ligger oss nærmest når det gjelder de oppgavene som Senterpartiet ønsker å fokusere sterkest på. Når vi ønsker å ta hele landet i bruk, er det klart at vi vil ha som utgangspunkt at vi vil samarbeide

med de partiene som er opptatt av å gjøre det samme på det området. Når vi er opptatt av internasjonal solidaritet, gjelder det samme prinsippet. Når vi i Senterpartiet er opptatt av fordelingspolitikk, ligger det samme prinsippet til grunn. Det gjør det også når vi er opptatt av miljøpolitikken. Og det er jo det som er så velsignet med å være i sentrum, at vi er i sentrum, og at vi har mulighetene til å samarbeide i ulike retninger. Vi vil derfor samarbeide med, ha som partnere, de partiene som ligger oss nærmest når det gjelder prioritering av bl.a. de områdene som jeg nevnte.

Når det gjelder spørsmålet om Senterpartiets åpne, internasjonale og fordomsfrie tilnærming, er vårt utgangspunkt at vi er åpne, internasjonale og fordomsfrie. Men det er forskjell på kultur og næringsliv. Det er snarere et problem at vi har en tendens til å koble de to tingene sammen i for stor grad i den prosessen som foregår internasjonalt, som er en globaliseringsprosess. Uansett hvilke mål en legger på det, og hvilken definisjon en legger til grunn, er det et problem at globaliseringsprosessen forflater kulturen. Og vi må ikke komme i den situasjonen at vi legger så stor vekt på økonomien at vi faktisk forflater kulturen.

Ågot Valle (SV): Det var veldig all right å høre på kulturministeren. Det manglet jo ikke godord i hennes innlegg om hvor viktig kunsten og kulturen er, og jeg er helt sikker på at de ordene var alvorlig ment. Det manglet jo heller ikke fagre ord om hvor viktig kunst og kultur er for hele samfunnsutviklinga, hvor viktig dette er for livskvalitet, for toleranse, som statsråden var inne på, for samfunnet og for den enkeltes evne til å utvikle skaperkraft og muligheter til å delta, få opplevelser og utfordringer, og – ikke minst – hvor viktig kunst og kultur er for framtidens kunnskapssamfunn. Og jeg må si jeg ble veldig glad da jeg hørte i intervjuet med den nye kulturministeren da hun ble utnevnt i høst, at hun proklamerte at kunsten og kulturen trenger et milliardløft.

I virkeligheten blir jo kunst og kultur avspist med knapper og glansbilder, sjøl om – og det skal jeg innrømme – at kulturen var en budsjettvinner i høst. Men så ble det kutt i forliket, og det er ikke noe rart både filmfolket og kulturlivet ellers er i harnisk. Jeg mener dette er et uttrykk for at når man går inn og kutter, er kulturen fremdeles en glaser som man stryker over kaken når konkurransevnen ellers er sikret. Derfor vil jeg utfordre kulturministeren på: Mener hun at de 45 millionene som kuttes – eller for den saks skyld også de 300 millionene som vi i dag legger fram ekstra til kunst og kultur – ville ha noe å si for temperaturen i norsk økonomi? Er hun ikke enig i at disse millionene betyr utrolig mye for kunst og kultur? Er statsråden enig med SV og kulturlivet i at egentlig fortjener området minst 1 pst. av statsbudsjettet? Og hvordan vil i tilfelle statsråden nå det målet? Da må hun i hvert fall samarbeide med SV.

Statsråd Åslaug Marie Haga: Jeg er enig med representanten Valle i at kultur i store deler av den norske befolkningen i altfor stor grad blir betraktet som glaser. Vi

trenger å bygge opp forståelse for hvor viktig kunsten og kulturen er bl.a. for nyskaping i forhold til næringsliv. For dem som absolutt må legge en økonomisk betraktning til grunn, trenger vi å forklare hvordan det er f.eks. klare sammenhenger her. Jeg er derfor innstilt på at vi bør jobbe sammen – mange – for å bygge opp forståelse for hvor viktig kulturen og kunsten er i samfunnet vårt.

Som kulturminister skulle jeg selvsagt ha sett at jeg hadde hatt et langt større budsjett å boltre meg med. Jeg tror vi skal greie å utvikle mye god kultur for de midlene som vi har. Det som var situasjonen i Stortinget, var at vi måtte komme fram til et budsjettforlik innenfor forsvarlige økonomiske rammer, og da ble det kutt også på kulturbudsjettet.

Når det gjelder hvorvidt man bør ha en egen prosentandel som går til kultur, tror ikke jeg at det er den riktige måten å tenke på. Jeg tror det er på andre måter vi skal kjempe oss fram til en forståelse for at vi må satse på kulturen utover å legge en viss prosentandel til grunn. Og det er jo slik at det er på de samfunnsområdene hvor det er *trykk* nedenifra, at en greier å få politisk oppmerksomhet som også til slutt gir seg utslag i budsjetter. Så her har også kultursektoren selv en jobb å gjøre i forhold til å representere det trykket nedenfra som er nødvendig for at vi skal få kulturen til å bli noe annet enn glaser.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Tomas Norvoll (A): Etter valget i 1997 har politikken på mange områder gått i feil retning, sånn som vi i Arbeiderpartiet ser det. Det har vært en politikk som har ledet til en økt privatisering, til mer skattelette for de rikeste, til en satsing på private skoler og til mer urettferdighet. Dette har Regjeringen greid å få til i samarbeid med Høyre og Fremskrittspartiet. Vi har vært uenig i den utviklingen, og vi har prøvd å jobbe imot den. Nå har det skjedd noe som er interessant, det at regjeringspartiene nå sier at det bare er i lag med Arbeiderpartiet det er mulig å oppnå en rettferdig fordeling. Og det er klart at når vi får sånne signaler, så muliggjør det samarbeid. Det er veldig bra, og det er gledelig at vi nå kommer fram til et budsjettforlik og et budsjettkompromiss. Og vi ser jo at den ene etter den andre av regjeringspartiernes representanter går opp på talerstolen og nærmest kvitrer av glede over det som er kommet i det forliket. De kvitrer av glede over at de får til en økt satsing på skole, på kommuneøkonomien, på skolefritidsordningen, og at vi greier å ta de første skrittene i retning av en mer rettferdig fordeling. Nå er de altså strålende fornøyd med å være i samarbeid og ha kompromiss med Arbeiderpartiet.

Grunnlaget for at vi kunne inngå i et samarbeid og i diskusjoner, var, som sagt at Regjeringen ønsket og gav signaler om, at en rettferdig fordeling var viktig for dem. Men hvis regjeringspartiene da skal ha det minste snev av troverdighet igjen for ettertiden, vil det være umulig for dem å gå tilbake til samarbeidsmønsteret med Høyre og Fremskrittspartiet. Da må det jo være umulig for dem å gå tilbake og samarbeide med de partiene som står for den motsatte utviklingen av det vi har fått til i dette budsjettet.

I denne debatten synes jeg at spesielt representantene fra Høyre har spilt en litt spesiell rolle. Vi har sett at den ene etter den andre, Inge Lønning, Jan Petersen, Børge Brende og hele den gjengen, har gått opp hit og tedd seg som forsmådde friere, og har etter beste evne prøvd å fortelle forsamlingen hvor mye bedre alt ville ha blitt hvis man hadde lagt Høyres alternative budsjett til grunn. Det ville ha blitt mye mer satsing på utdanning, forskning, veier osv. Men det som er tilfellet, er at i to år før dette har Høyre faktisk hatt muligheten til å sette sitt stempel på budsjettet, og de har *satt* sitt stempel på budsjettet. Men da har det ikke kommet satsing overhodet på det som Høyre nå sier er det viktigste, nemlig utdanning og forskning. Da har det vært veier, og da har det vært forsvar. Det er mulig at det er fornuftige satsinger, men jeg må spørre: Hva er det som har skjedd i norsk skole og norsk samfunn som har endret seg så totalt siden i fjor, og som gjør at tonen nå er en helt annen? Nå er det utdanning som står i første rekke, mens det ikke var nevnt og man ingenting gjorde i de forlikene man har vært inne i tidligere. Derimot kuttet man på inneværende års budsjett på utdanning, man har redusert rammene til utdanning og forskning. Riktignok har de prøvd å forsvare seg i denne debatten med at det ikke var kutt på selve utdanningen, det var kutt på skolefritidsordningen og sånne ting som egentlig ikke har noe å si for kvaliteten i utdanningen – så det kuttet de gjorde da, og den økningen vi får nå, egentlig ikke har så stor betydning, men at det er andre ting som er viktig.

Men jeg forundres over at man kan bruke en sånn argumentasjon. Det er selvfølgelig mulig å ha den meningen at skolefritidsordningen bare er noe tant og fjas som vi ikke trenger, og at det er bedre at ungene går hjem til låste dører, osv. Det er sikkert mulig å mene det. Jeg er uenig i det, men det er sikkert mulig å ha en sånn oppfatning. Men hvis man mener det, og man kutter den bevilgningen, slik som man gjorde i fjor, hvorfor la man ikke da de pengene inn til økt satsing på andre områder innenfor utdanning? Hvorfor tok man det bare vekk og gav det til helt andre ting? Det kan ikke være sånn at skolen blir bedre bare man kutter bort skolefritidsordningen, da må man eventuelt bruke de pengene innenfor utdanningen på en annen måte.

Likedan er det med den satsingen vi nå får på gratis skolebøker i den videregående skole. Det er klart at det er viktig i forhold til lik rett til utdanning å sikre at ikke utgiftene med å gå på skole skal hindre noen i å ta den utdanningen som man har bruk for. Så det er også en skinnargumentasjon som jeg føler representantene fra Høyre har drevet med i hele dag. Sannheten er at de to siste årene har Høyre hatt muligheten til å gjøre noe, til å få til en satsing på utdanning. De har ikke gjort noen ting, dvs. det de har gjort, er å kutte i de budsjettene, og nå er det plutselig blitt det viktigste her i verden. Jeg skjønner ikke hva som har skjedd, siden det har endret seg så voldsomt. Men sannheten er at det var først da Arbeiderpartiet fikk inngrep på budsjettet, at man fikk et løft for utdanning.

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Finansministeren la frem Regjeringens statsbudsjett den 4. oktober. Tillat

meg å spørre: Hva er situasjonen for Restads kollega, finansminister Daniel N. Yona i et av verdens fattigste land?

Tenk deg at du for et øyeblikk er i hans sko, som finansminister. Du ønsker å gjøre ditt beste for landet ditt, for folket. Ditt viktigste instrument er budsjettet, men her står du overfor et betydelig «finansieringsgap». For å dekke gapet, må du enten ta opp nye lån eller få mer bistand. Er du heldig, så får du det, men på betingelser.

Alle givene setter nemlig sine særegne betingelser for å bygge de sykehusene og veiene som landet ditt trenger. De vil kreve å bruke sine egne eksperter og sin egen teknologi, til tross for at slik binding til leveranser fra giverlandet fordyrer prosjektet med kanskje så mye som 25 pst. Du erkjenner også at du, ved å godta givernes betingelser, vil måtte sette av store deler av din og ditt departements tid og ressurser til å arbeide med giverdefinerte oppgaver. Du måtte lage kvartalsrapporter til hver eneste giver. Som finansminister i Tanzania må du lage 2 400 rapporter til givene i kvartalet, 9 600 i året! Hver giver har nemlig sine egne nasjonale krav til hvordan rapporteringen skal utformes. Givene vil også insistere på at du bruker deres former for regnskapsføring, uavhengig av hvordan dette gjøres i ditt land. Samtlige givere vil ønske regelmessige møter med deg og dine medarbeidere, og dere må stille opp, ofte flere ganger hver dag.

Et annet forhold du må håndtere, er gjeldsproblemene. I et brev jeg fikk fra nettopp finansminister Yona i går, fortalte han at han må bruke mer penger på gjeldsbetjening enn på helse og utdanning til sammen. For hver dollar Tanzania bruker på helse, bruker landet 4 dollar på gjeldsbetjening. Det samme er tilfellet for utdanning. En svært stor andel av budsjettet, ja opptil 40 pst., er bundet opp i betjeningen av gjelden. FNs utviklingsprogram, UNDP, har regnet ut at hvis pengene afrikanske land benyttet til gjeldsbetjening i 1997, i stedet hadde blitt brukt til fattigdomsbekjempelse, ville 21 millioner barn ha reddet livet fram mot år 2000, og 90 millioner jenter og kvinner kunne fått grunnutdanning.

Fortsatt lever nesten en tredjedel av jordens befolkning i dyp fattigdom med mindre enn én dollar om dagen å leve av. De fleste av verdens finansministere har slike utfordringer å forholde seg til hver dag. Det er ikke et mål i seg selv å gjøre en finansministers hverdag lettere. Men det er et mål å gjøre mer for at de fattige i et land som Tanzania skal få det bedre. Derfor har Regjeringen satt seg tre mål for å gjøre noe med det. Dette er også reflektert i forslaget til statsbudsjett for neste år.

For det første: koordinering av alle givene. Vi må rett og slett legge om hele måten vi driver bistand på. Vi må ta et oppgjør med flaggene og egeninteressene og sette resultatene først, resultater for de fattigste. Ved at vi som givere samordner oss, vil vi få større effektivitet og mer bistand for hver krone. Vi har ikke råd til å sløse vekk en eneste dollar! Her skjer det nå mye internasjonalt gjennom koordineringsinitiativ i regi av Verdensbanken og FN, initiativ som begynner å gi resultater på landnivå, og som Norge er pådriver for.

For det andre: Vi vil gjøre noe for å bli kvitt gjelden. Vi må få slettet u-landsgjelden. Her har den norske

gjeldsplanen fra mai 1998 betydd en god del. Den følges nå suksessivt opp. Der inngår også multilaterale gjeldslettemekanismer som det såkalte HIPC-initiativet for de fattigste og mest gjeldstyngede landene. Initiativet omfatter alle typer gjeld. Under toppmøtet i Köln i juni i år tok G-7-landene initiativ til å forbedre og utvide denne mekanismen. Gjeldsletten skulle bli større, komme flere land til gode og skje vesentlig raskere enn før. Forslagene ble senere, med sterk norsk støtte, vedtatt på Verdensbankens og Valutafondets årsmøte nå i september.

Finansminister Yona vil etter dette kunne imøtesee en betydelig forbedring av gjeldssituasjonen for sitt land. Men initiativet er ennå ikke fullt ut finansiert, og der er vi nå inne i en kritisk fase på grunn av den amerikanske kongressens beslutning sist uke om ikke å bevilge penger til nettopp dette trustfondet i Verdensbanken. Sammen med andre likesinnede land vil vi i månedene fremover drøfte med den amerikanske administrasjonen hvordan den oppståtte situasjonen skal håndteres. USA har et åpenbart ansvar for å delta med betydelige midler til de omfattende gjeldslettetiltakene gjennom HIPC-mekanismen.

For det tredje: Vi vil trappe opp bistanden. Både Verdensbanken og andre aktører er helt klare på at gjeldslette og sletting av gjeld har liten mening uten at det kommer mer bistandsressurser til de fattigste landene. Derfor er det avgjørende at trenden med reduksjon i den internasjonale bistanden snus. Det stanset opp i 1998, og vi får vente og se om den øker fremover.

OECDs utviklingskomite har i høst foretatt en gjennomgang av norsk utviklingspolitikk, og der understreket de viktigheten av at vår aktive bistandspolitikk understøttes av nettopp en konkret plan for opptrapping av bistanden. Også IMF har støttet dette.

Årets budsjettforslag er starten på en slik opptrappingsplan med 660 mill kr pluss, til 0,89 pst. av BNI. Regjeringen inviterer med dette Stortinget til å slutte seg til planen om opptrapping, slik at bistanden kan nå 1 pst. av BNI i år 2005, til beste for de fattigste ved tusenårsskiftet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marit Nybakk (A): Statsråd Frafjord Johnson hadde en grei gjennomgang av budsjettframlegget for neste år på bistandssektoren.

Det er jo slik at budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene ikke bare har ført til en bedre fordelingspolitikk innenlands, også Norges rolle i den globale utviklingspolitikken er betydelig styrket, i alle fall hvis vi sammenlikner det med budsjettbehandlingen for et år siden. Den gangen måtte Regjeringen og statsråd Frafjord Johnson tåle betydelige kutt i bistanden både til Afrika og til vårt grannelag Nordvest-Russland, etter påtrykk fra Høyre og Fremskrittspartiet. Jeg vil spørre statsråden: Har ikke de siste årene vist at enigheten om solidaritet med de aller fattigste og de aller svakeste ligger mellom sentrum og Arbeiderpartiet?

Statsministeren slo i formiddag gang på gang fast at sentrumsregjeringen vil samarbeide både til høyre og til

venstre ettersom det passer. Men hvordan rimer det med Kristelig Folkepartis understreking av å bidra til en politikk i det internasjonale samfunnet der alle etter hvert sikres goder som utdanning, helse og rent drikkevann, det som er grunnbehovene både for MUL-landene i dag og for de nyfattede i Russland og andre postsovjetske områder.

Jeg vil vise til parlamentarisk leder Thorbjørn Jagland, som tidligere i dag spurte: Er blokkuavhengighet også uavhengig av verdier? Jeg synes det passer spesielt godt på nord-sør-politikken og solidariteten med utviklingsland.

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Tradisjonen i sentrumspartiene og Arbeiderpartiet har vært lang når det gjelder solidaritet med de svakstilte og de fattige. Jeg er derfor enig i at fellesskapet er sterkt og omfattende på dette feltet i samarbeidet og i våre respektive partier.

Selv om det er hyggelig å høre at Norges rolle i den globale utviklingspolitikken har blitt styrket, og jeg i all beskjedenhet kanskje kan slutte meg til det, er jeg ikke sikker på om det bare har skjedd de siste månedene eller det siste året. Jeg vil understreke at bistanden ved budsjettet for 1999 faktisk ble beholdt på 0,88 pst. av BNI. Men representanten har helt rett i at det skjedde en uthuling av dette i forhold til flyktninger. Men i den internasjonale konteksten er bistanden faktisk på 0,88 pst. for 1999, og det er faktisk slik at regnskapet for 1998 viste 0,91 pst., nettopp fordi vi klarte å bruke mer av de overførte bevilgningene enn det som har vært tilfellet tidligere. Så i internasjonal sammenheng tror jeg vi står akkurat like sterkt. Samtidig er jeg selvfølgelig glad for den enighet som er kommet ved budsjettet for neste år, og det er ingen tvil om at fellesskapet i så måte er sterkt mellom våre to partier og mellom sentrumspartiene og Arbeiderpartiet.

Jeg synes likevel det er verdt å understreke at det er snakk om de respektive partiers prioriteringer, og det er styrken i de enkelte partienes prioriteringer som avgjør hvorvidt man er med på kompromisser som går ut over de fattigste eller ikke.

Jeg mener faktisk vi kan være relativt godt fornøyd med at vi fra Kristelig Folkepartis side gjennom to budsjettår har klart å inngå forlik med Høyre og Fremskrittspartiet uten at man har gått ned på prosentsatsen av BNI i bistanden, til tross for et betydelig påtrykk – uten at jeg skal gå i detalj om det. Jeg synes det er en bragd å få Fremskrittspartiet til å stemme for 0,88 pst. i bistand. Det har Kristelig Folkeparti og sentrum greid.

Siri Frost Sterri (H): Statsrådets parti vil gjerne fremstå som varm forsvarer av bistand til verdens fattigste. Da regner jeg med at Kristelig Folkeparti er enig med Høyre i at handel med de minst utviklede landene er et av de beste virkemidlene for å fremme økonomisk utvikling.

Problemet er imidlertid at ordningen med tollfritak for import av storfekjøtt fra de fattigste landene til Norge, har den haken ved seg at hvis importkvoten overstiger en

viss terskel, kan vi iverksette beskyttelsestiltak ved å ilegge toll på kjøttet. Denne beskyttelsesmekanismen er utformet slik at 96 pst. av forbruket i Norge skal være norskprodusert storfekjøtt. Og om dette ikke er nok, vil Regjeringen innføre et auksjonsprinsipp for denne importen, som vil virke som et beskyttelsestiltak for norsk storfekjøtt og vil gjøre det vanskeligere for de fattigste landene å få solgt sitt kjøtt til norske forbrukere.

Høyre er uenig i dette. Auksjonsprinsippet får vi imidlertid anledning til å komme nærmere tilbake til i bistandsdebatten på torsdag til uken, men ut fra Stortingets merknader regner jeg med at statsråden kan bekrefte at auksjonsprinsippet inntil videre ikke vil bli iverksatt.

Spørsmålet nå gjelder, med henvisning til WTO-debatten tidligere i uken, om Regjeringen vil vurdere om volumet på import av tollfritt storfekjøtt kan økes før tollsatser pålegges, slik Høyre sammen med Fremskrittspartiet og SV ber om fra 2001.

Jeg viser til at utenriksministeren er positiv til Høyres forslag om å binde nulltoll på MUL-kjøtt i WTO-forhandlingene, slik WTO-generaldirektøren foreslår. Og under mottoet «trade, not aid» spør jeg derfor om statsråden og Regjeringen er positiv til å øke den tollfrie importkvoten på MUL-kjøtt fra 2001?

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Jeg og Regjeringen er enig med representanten Frost Sterri i at handel er viktig for utviklingslandene og en viktig inntektskilde for fattige utviklingsland. Det er også grunnen til at Norge har en i internasjonal sammenheng meget generøs GSP-ordning for tollfri import fra MUL-landene til Norge der storfekjøttet inngår, og hvor også Botswana og Namibia, som ikke er MUL-land, inngår.

Det som er helt klart, er at det ikke er en kvoteordning, slik representanten Frost Sterri indikerte i sin replikk. GSP-ordningen inneholder en sikkerhetsmekanisme som inntreffer ved markedsforstyrrelser på et visst nivå. Det som vil være situasjonen fra 1. januar 2000, er at man vil kunne ha import opp til det nivået som er definert som nivået for markedsforstyrrelser, det er ikke en kvote man øker i forhold til det. Importen kan øke helt opp til det som man kan definere som et slags tak hvor mekanismen kan inntreffe. Det er derfor ikke mulig å indikere noe nivå på importen. Man kan importere helt opp til dette nivået, og hittil har man altså ikke nådd det nivået i tollfri import av storfekjøtt til Norge.

Når det så gjelder auksjonsprinsippet, vil vi komme tilbake til dette, som representanten Frost Sterri helt riktig sa, i forbindelse med behandlingen av innstillingen til redegjørelsen min i Stortinget neste uke. Men jeg vil selvfølgelig fra Regjeringens side si at vi vil ta Stortingets merknader til etterretning, og det vil da være en naturlig følge at ikke auksjonsprinsippet iverksettes fra 1. januar 2000.

Det jeg også vil understreke, er at også i forberedelse til WTO-runden har vi fra norsk side signalisert ganske sterkt at vi ønsker å bidra til forbedrede handelsbetingelser for utviklingslandene, slik også utenriksministeren signaliserte i sin redegjørelse.

Marit Nybakk (A): Jeg kan kanskje føye til forrige replikkrunde at man aldri har vært i nærheten av å fylle den kvoten som ligger i sikkerhetsmekanismene, og igjen understreke det jeg også understreket i WTO-debatten, at Botswana og Namibia ikke er MUL-land, men de ligger inne i denne sikkerhetsmekanismen. Det kan være verdt å merke seg når man diskuterer import fra MUL-land generelt – i bredden – at Botswana og Namibia ikke har status som MUL-land, eller minst utviklede land.

Jeg har imidlertid et annet spørsmål til statsråden, og det er knyttet til forholdet mellom forutsigbarhet og det å måtte ta politiske hensyn i bistandsspørsmål. Hvis vi ser på hva som i dag skjer i et land som Zimbabwe – dette vil vi også komme tilbake til i forbindelse med debatten på torsdag – er det grunn til å se med uro på utviklingen, og det er grunn til å stille et spørsmål om hvorvidt man bør fortsette et aktivt land til land-samarbeid med et land som Zimbabwe, som styres av en despot.

Det jeg da vil spørre statsråden om, er om hun på grunnlag av den militære og politiske situasjonen i enkeltland kan tenke seg å holde en åpning for alternativ bruk av de samme midlene, jeg tenker da først og fremst på en mulig vridning av midler som i dag går til land til land-samarbeid, over til regionalbevilgning eller alternativt til multi-bi eller multilaterale organisasjoner, som da kan gå inn og fortsette støtten til de utsatte målgruppene for å hindre at man stopper bistanden umiddelbart. Slik kan vi hindre at stans går ut over de fattige som får denne bistanden. Jeg vil minne om hva som en gang skjedde med Vietnam, hvor man praktisk talt stoppet byggingen (presidenten klubber) av en båt midt i byggeprosessen på grunn av den politiske situasjonen. Det må være andre mekanismer som kan brukes. (Presidenten klubber.)

Presidenten: Presidenten ber om at man holder seg innenfor den tilmålte taletid.

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Jeg vil vise til den budsjettproposisjonen som Regjeringen fremmet, akkurat i svaret på dette spørsmålet.

Det er tre land som vi har uttrykt en ganske klar bekymring i forhold til. Det gjelder Zimbabwe, som representanten var innom, og det gjelder de to land på Afrikas Horn som nå er i krig med hverandre, Etiopia og Eritrea. Der har vi gjort nettopp det som representanten Nybakk var inne på, ved å redusere bevilgningen på landprogrammene og overføre den til det som man kaller regionalbevilgningen for prioriterte land. Der vil de selvsagt bli benyttet av disse land, dersom situasjonen forbedrer seg. Det er heldigvis en noe positiv utvikling å se i Etiopia og Eritrea-spørsmålet, til orientering for Stortinget. Vi får se hvilken vei det går, men det ser i hvert fall positivt ut akkurat nå. Men det betyr da at man kan være mer fleksibel med hensyn til bruk av disse midlene i andre land, dersom utviklingen ikke skulle gå slik.

Når det gjelder situasjonen i Zimbabwe, vil jeg også vise til at det er noen indikasjoner på at man på folkets side tar skjeen litt i egen hånd. Det er etablert et nytt parti med basis i fagbevegelsen i Zimbabwe, som viser seg å

ha relativt stor styrke, og som med den debatten som nå oppstår rundt de nye konstitusjonelle reformene og forestående valg, kan bære i seg kimen til endring i positiv retning. Det får vi også følge nøye med på i forhold til det vi har indikert i budsjettet.

Det er altså mulig å bruke disse midlene alternativt. Vi er også inne på et forsøk på en omlegging i Zimbabwe, hvor vi tar mer bistand til menneskerettigheter og demokratiutvikling, og hvor vi prøver å finne andre kanaler enn de statlige. Vi tror det er nødvendig slik situasjonen er nå. Multilaterale kanaler vil selvfølgelig også være et alternativ i flere land der dette kan være aktuelt.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Inger Lise Husøy (A): Ved behandling av veg- og vegtrafikkplanen våren 1997 stod et enstemmig storting sammen om at det skal bygges en ny tunnel i Bjørvika. Ja, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet åpnet til og med for å bruke *mer* til Bjørvika-utbyggingen enn det arbeiderpartiregjeringen la opp til. Jeg hadde derfor ønsket at vi i dette budsjettet hadde avsatt prosjektmidler til Bjørvikatunnelen, at vi allerede nå kunne gi startskuddet til bygging av tunnelen, slik at vi unngår enhver unødvendig forsinkelse. De som var mest redde for å forsinke bygging av ny opera, burde være de første til å være opptatt av å komme i gang.

I fagetatenes forslag til Nasjonal transportplan, som ble lagt fram tidligere i høst, uttales det at det ikke kan forsvares å bygge Bjørvikatunnelen ut fra en samferdselspolitisk nytteverdi. Heldigvis er det bare et forslag som kan og må rettes opp av den politiske ledelsen i departementet. Hvis ikke vil det i beste fall bli tolket som forsøk på å trenere stortingsvedtaket om Bjørvika, og i verste fall vil man tro at Regjeringen ønsker omkamp om lokalisering – men det tror jeg ikke. Jeg regner med at Regjeringen vil følge opp den brede enigheten som til nå har preget viljen til å framskynde bygging av tunnel i Bjørvika. Det er også enighet i Oslo om dette.

Fagetatene legger til grunn en urgammel samferdselspolitisk holdning som er ute på dato. Hva er samferdselspolitisk nytteverdi? At anslagsvis 420 mennesker dør i Oslo årlig på grunn av svevestøv, faller det utenfor fagetatens tankebaner? Tidligere antok man at 90 mennesker døde hvert år på grunn av forurensning i Oslo. At forskere nå har kommet til 420 mennesker, burde få noen og enhver, og særlig samferdselsbyråkrater, til å tenke seg om. Det er dramatiske tall. Trafikkeksos er en av årsakene til det dødsfarlige svevestøvet som rammer mange tusen mennesker, særlig småbarn, syke og eldre. Det er ganske klart at Bjørvikatunnelen vil være til hjelp for alle som bor i Oslo, og særlig i Gamle Oslo, som er en veldig tettbefolket bydel. Det er mitt håp at også Regjeringen tar disse vurderingene med når de legger fram Nasjonal transportplan for Stortinget.

Det beste hadde vært, som sagt, at man sa noe om Bjørvika i denne budsjetttrunden, for å unngå usikkerhet blant alle dem som av ulike årsaker er opptatt av og tren-

ger denne tunnelen. Ikke minst er det viktig for de investorene som vil satse i Bjørvika.

Oslo kommune har gjort jobben sin, og ettersom jeg forstår, er det kommet til en viss enighet mellom byrådet og Samferdselsdepartementet, slik at Bjørvikatunnelen kan være blant de prioriterte prosjektene framover.

Men jeg vil også minne om at Bjørvikatunnelen i utgangspunktet var en samferdselsatsing fra Oslo kommunes side lenge før det ble vedtatt å legge det nye operahuset til Bjørvika. Operavedtaket førte til at vi satte Bjørvikatunnelen lenger fram på prioriteringslisten. Bygging av opera og planer om å byutvikle området har altså kommet etter at Bjørvikatunnelen ble satt på dagsordenen.

Annelise Dørum (A): De fleste partiene i Stortinget har innsett at skolen trenger mer penger. Vi ser det kanskje best på det fysiske miljøet ved mange av skolene våre, hvor det er overfylte klasserom, dårlig inneklima og nedslitte lokaler. Arbeidsmiljøet for elever og lærere er dårlig, særlig ved mange av ungdomsskolene våre. Forholdene er kanskje verst ved mange av skolene i Oslo, hvor Arbeidstilsynet nylig helt eller delvis har stengt flere skoler på grunn av at forholdene var direkte helsefarlige for elevene.

Det er kommunene og fylkeskommunen som har ansvaret for grunnskolen og den videregående skolen. De statlige midlene til finansiering av grunnskolen overføres i hovedsak i rammetilskuddet til kommunene. Det samme gjelder den videregående opplæringen, hvor det statlige tilskuddet er lagt inn i rammetilskuddet til fylkeskommunen.

Når mange kommuner har redusert driftsmidlene til grunnskolen, går det ut over kvaliteten i skolen og rammer både elever og lærere. Så kan man spørre seg om kommunepolitikerne ikke bryr seg om skolen, og at det er derfor den blir salderingsposten under de årlige budsjettbehandlingene. Jeg tror ikke det, men kanskje har elever, lærere og foreldre vært for tålmodige.

Arbeiderpartiet mener at det viktigste vi på kort sikt kan gjøre, er å øke kommunesektorens frie inntekter. I denne omgang økes de med 650 mill. kr. Det vil gi over 800 kr mer pr. elev i grunnskolen.

Så gjenstår det å se hvordan kommunepolitikerne vil bruke midlene. Lærerorganisasjonene hadde foretrukket at midlene til grunnskolen var øremerket; de har dårlige erfaringer med dagens rammeoverføringer. Ett er klart, vi må sette inn ressurser og tiltak på mange områder for at elever og lærere skal få en bedre skolehverdag.

Høyre har enkelte bra forslag til styrking av utdanningssektoren, men det er lite som går til styrking av grunnskolen, og det er der behovene etter mitt skjønn er størst nå, særlig gjelder det ungdomsskolen. Svakheten er også at ingen av midlene går til kommunene. Tvert imot svekker Høyre kommunebudsjettet ved å redusere statens tilskudd til skolefritidsordninger.

De foreslår å øke midlene som går til etterutdanning av lærere, noe som er viktig, men her kreves det også en kommunal egenandel. Høyres forslag setter ikke kommunene i stand til å bidra med det. De vil øke timetallet i

småskolen og på mellomtrinnet med én uketime og mener derved at behovet for skolefritidsordninger blir mindre. Det er jo en ren ønsketenkning og tilsvarer ikke på noen måte en reduksjon i statstilskuddet på ca. en tredjedel. Denne reduksjonen er en rasing av skolefritidstilbudet. Barna bruker skolefritidsordningen både før og etter skoletid, mange er der helt til foreldrenes arbeidsdag er slutt. Det betyr så godt som ingenting at de i løpet av en uke har én time mer undervisning. Dette er en usedvanlig dårlig begrunnelse for å overlate mesteparten av finansieringen av denne ordningen til kommunen og foreldrene.

Jeg er glad for budsjettforliket med regjeringspartiene. Vi har stått sammen om de fleste reformene i undervisningssektoren, og vi har et felles mål om at enhetsskolen skal bygges ut og forbedres. Vi vet også at Høyre og Fremskrittspartiet har andre mål for skolepolitikken sin. Derfor er det godt at de i hvert fall ikke har innflytelse på denne budsjettbehandlingen, og jeg håper at vi også i fortsettelsen skal kunne unngå det.

Hans J. Røsjorde hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Jan Johnsen (H): I Budsjett-innst. S. nr. 1 for 1998-99 uttaler komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet følgende:

«Disse medlemmer viser til at avgiftsøkninger påvirker prisveksten. Disse medlemmer mener at utsiktene for norsk økonomi neste år tilsier at en bør være varsom med avgiftsøkninger som bidrar til ytterligere prisstigning. Den særnorske kostnadsutviklingen og faren for et internasjonalt tilbakeslag tilsier at norsk næringsliv står overfor store utfordringer kommende år. Arbeiderpartiet går derfor inn for betydelige lettelsener i avgiftsopplegget i forhold til Regjeringens forslag. Samlet innebærer Arbeiderpartiets forslag til avgiftsopplegg lettelsener på om lag 2,9 mrd. kroner i forhold til Regjeringens opplegg.»

Regjeringens budsjett har en skatte- og avgiftsøkning på 2,9 milliarder kr. Arbeiderpartiet øker dette med 600 mill. kr til 3,5 milliarder kr. Som svar på en replikk i går sa Tore Nordtun at det er dramatiske tider for hans fylke, som vil ramme tusenvis av arbeidsplasser. Er det ikke da nærliggende å forvente at de signaler som ble sendt ut i budsjettdebatten for 1999, i alle fall ble videreført for år 2000? Det er jo neste år krisen vil ramme næringslivet for fullt. Dette har tydeligvis ikke Arbeiderpartiet forstått noen ting av. I det fylket som Tore Nordtun og jeg kommer fra, ser vi allerede nå skremmende eksempler på hva som er i ferd med å skje. Og i denne fasen velger altså Arbeiderpartiet avgiftsøkninger og gjør det dermed vanskeligere for norsk næringsliv.

Arbeiderpartiet var også ganske klare i fjorårsdebatten når det gjaldt økningen av strømavgiften. Det ville ramme de svake, og det ville ramme barnefamiliene. Jeg kan jo nevne for Arbeiderpartiet at ca. 50 pst. av omsetningen av strøm i Norge er avgiftsfri. Industri har fritak, og fylkene Finnmark og Nord-Troms har fritak fra denne avgiften. Ved også å øke mineraloljeavgiften kan eventuelt

de bedrifter som har oppvarming med mineralolje, vri oppvarmingen over fra mineralolje til strøm, hvor de har avgiftsfritak. Resultatet av dette kan bli det stikk motsatte av det Regjeringen forventer, nemlig en reduksjon av strømforbruket.

Dersom vi ser på Norge og EU under ett, rår vårt land over 30 pst. av vannkraften, 45 pst. av gassreservene og 75 pst. av oljereservene. Vi har 1 pst. av befolkningen.

Reell energiproduksjon i Norge i 1998 var 3 000 TWh, og vi eksporterte 92,5 pst. av dette. I 1998 fikk vi for salg av olje 6,12 øre pr. kWh, og for salg av gass fikk vi 6 øre pr. kWh. Ser vi bort fra kull, har Norge med 4,4 millioner innbyggere nesten samme energimengde som EUs 375 millioner innbyggere.

Vi selger i dag gass til Nederland. Der har de bygd verdens største gasskraftverk, og vi kjøper denne strømmen tilbake igjen for mellom 12 og 20 øre pr. kWh. Jeg tror faktisk ikke molboene hadde klart å stelle seg slik.

Fra Høyres side har vi levert inn et Dokument nr. 8-forslag, som jeg nå håper at Arbeiderpartiet omsider vil støtte. Det går på å åpne for å bygge gasskraftverk i Norge. Jeg håper noen fra Arbeiderpartiet kan si et klart og rundingende ja til det spørsmålet.

Signe Øye (A): Høyre og Fremskrittspartiet har under hele debatten sagt at Arbeiderpartiet har fått lite igjen for den budsjettavtalen vi nå er med på. Det er tull. Dette er en avtale som betyr mye for veldig mange her i landet. Det betyr at kommunene, hvor som kjent hele Norges befolkning bor, nå kan gi et bedre tilbud når det gjelder skole og helse, at 200 000 lønnsstakere som tjener svært lite, igjen får rett til sykelønn fra 1. januar, og at 622 000 personer får nytte godt av det nye lønnsfradraget som innføres til neste år. Dette gjelder også pensjonister som har relativt lave pensjoner, og i tillegg har litt arbeidsinntekt. Dette var noen eksempler. Det er mange flere. Nå vil store grupper som har lite å rutte med, få det noe bedre på bekostning av at noen få som i dag tjener svært mye, må betale noe mer i skatt. Det mener Arbeiderpartiet er en rettferdig fordeling.

Arbeiderpartiet har fått styrket kommuneøkonomien med om lag 1 milliard kr. Det kunne ha vært mer, men det er bra. Kommunesektorens vanskelige situasjon vises i resultatet for 1998, der driftsunderskuddet antas å bli på hele 6,7 milliarder kr. Det er det dårligste på ti år og er et resultat av samarbeidet mellom Regjeringen og høyresiden. Til stor forundring for mange kom likevel ikke Regjeringen med noen satsing på kommunene i budsjettet for år 2000.

For Østfold fylkeskommune betyr økningen i budsjettavtalen noe over 8 millioner kr i frie inntekter. Ved å bruke disse millionene til sykehusene vil de nye overføringene med dagens inntektssystem i helsevesenet utløse ytterligere 8 millioner kr fra staten, og noen tusen flere pasienter vil da få behandling til neste år i forhold til Regjeringens opplegg. Det er vesentlig for dem som har lidelser og plager, og som venter på behandling.

Arbeiderpartiet har fått en avtale som gir arbeids- og administrasjonsministeren et meget godt utgangspunkt

for å få til en god arbeidsmarkedspolitikk neste år, som kan møte problemene som oppstår når flere blir permittert og oppsagt. Men statsrådets engasjement overfor disse gruppene var i denne salen i går på ingen måte overbevisende. Det lover ikke bra.

Regjeringen erkjenner at arbeidsmarkedstiltak virker. Det står i budsjettet. Likevel var det ikke noe til ekstra tiltak neste år. Men det har Arbeiderpartiet nå fått rettet opp. 4 000 flere tiltaksplasser skal vi ha. Da burde statsråden være optimistisk og engasjert og gå inn i den vanskelige jobben med å kvalifisere de ledige, slik at de kan bekle de stillingene som står ledige.

Når statsministeren i sitt innlegg i dag snakket om permitteringer og «en viss nedbemanning», må det være grunn til å spørre om i hvilken verden statsministeren befinner seg. Jeg skal ta et eksempel:

Når Aker Verdal med 1 100 ansatte i dag, i et bygdesamfunn på 14 000 innbyggere, skal si opp hele 350 og i tillegg permittere 200, og statsministeren kaller det «en viss» nedbemanning, begynner jeg å lure på i hvilken virkelighet Regjeringen befinner seg. Jeg tror de som arbeider og bor i Verdal eller andre steder som rammes så tungt av problemene i verfts- og offshoreindustrien, nå er redd for at de mister jobben og kan bli nødt til å flytte. Det hadde Regjeringen ikke tenkt å gjøre noe med, men nå har de fått hjelp av Arbeiderpartiet til å ta tak i dette problemet.

Til slutt: Høyre har i alle år vært opptatt av avgifter, ikke minst har partiet flagget høyt at grensehandelen er et problem på grunn av at vi har for høye avgifter på alkohol og tobakk i forhold til Sverige. Det er jeg enig i. Derfor er jeg meget forundret over at Høyre nå, når de er satt utenfor innflytelse, går så høyt på banen i forhold til grensehandelen. Hvorfor gjorde ikke Høyre noe med dette problemet i de to årene de hadde innflytelse og kunne gjøre noe? Arbeiderpartiet har i budsjettavtalen blitt enig med Regjeringen om å komme tilbake til dette i revidert nasjonalbudsjett, og så skal vi se hva vi kan gjøre da.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): Det har vært lite fokusering på helse hittil i debatten. For pasientene betyr det mye at en i budsjettet for år 2000 følger opp og viderefører de store helsereformer og handlingsplaner som er vedtatt.

Opptrappingsplanen for psykisk helse følges opp med 408 nye millioner neste år. Dette gir optimisme hos brukerne, brukerorganisasjonene, personell og kommuner. Det merkes at psykisk helse settes i fokus. 10. oktober er verdensdagen for psykisk helse. Aldri har denne dagen blitt så markert som i år. Mottoet var: «Tid for åpenhet». Og større åpenhet er også viktig i opptrappingsplanen. Det er sagt at de stigma som fremdeles hefter ved psykisk syke, er det siste store brennemerke i vårt århundre. Ved starten på et nytt århundre er det viktig å fjerne disse.

Det skrives daglig om sykehuskriser. Økte ressurser neste år vil gi rom for å behandle flere pasienter og korte ned ventetiden. Innsatsstyrt finansiering – ISF – har hatt en del startvansker. Ved oppstart var registreringen av pasienter og diagnoser mangelfull, men det er nå blitt bedre.

Flere sykehus har nådd «krypgrensen» i år. Deretter gis en gjennomsnittspris pr. pasient. Dette kan føre til at en behandler pasienter ut fra hva som lønner seg økonomisk, og ikke ut fra medisinske behov. For å unngå en slik vridningseffekt er «krypgrensen» hevet. Sammen med en forventet økning i DRG-indeksen vil dette øke utbetalingene til sykehusene, selv om enhetsprisen reduseres noe.

Kristelig Folkeparti er glad for den store økningen til ISF på 695 mill. kr, altså om lag 700 mill. kr, og at det er blitt en overslagsbevilgning, slik at sykehusene er sikret betaling for økt aktivitet. ISF gir sykehusene bedre incitament til å se på kostnader og identifisere flaskehals, bedre pasientflyt og økonomi. I tillegg vil 0,5 milliarder kr mer til nytt utstyr neste år gi mulighet for mer effektivitet.

Regjeringen har satset sterkt på sykehusene våre og på rekruttering av helsepersonell. Da er det et tankekorstall fra SAMDATA viser at i 1998 ble kun to nye pasienter behandlet pr. uke for hver nyansatt lege. Det er viktig at en arbeider videre med organiseringen av våre sykehus og passer på at helsepersonell gjør de oppgavene de er utdannet til.

Jeg er glad for at Regjeringen i sitt budsjett foreslo å senke inntektskravet for sykepengene tilbake til ½ G. Avtalen med Arbeiderpartiet gjør dette mulig alt fra 1. januar. Denne endringen er viktig ikke minst for deltidsarbeidende kvinner og studenter.

År 2000 vil være det tredje året i eldresatsingen. Satsingen er i rute når det gjelder økt bemanning og antall omsorgsboliger og sykehjemsplasser. Stortinget har stilt store krav til de kommunale handlingsplanene før de øremerkede tilskuddene utbetales. Det har vært en del uro i forhold til kravene om aktivitetsvekst. Jeg er glad for at det nå kun er seks kommuner som ikke har fått utbetalt det øremerkede driftstilskuddet for 1999. Disse midlene har vært til god hjelp for videreutvikling av eldreomsorgen i kommunene og gitt bedre kvalitet på tjenesten. Det er viktig å se på de individuelle behov til hver enkelt.

Brukerstyrt personlig assistanse er en tjeneste som har vært utprøvd i seks år, med gode erfaringer. Hjelpen blir tilpasset den funksjonshemmedes behov. Bevilgningen økes med 10 mill. kr neste år og fører til at 700 brukere får hjelp. Det er positivt at denne ordningen skal lovfestet.

Dagens velferdsordninger i landet vårt kan selvfølgelig forbedres, men jeg er glad for at vi ved starten av et nytt årtusen, sammen med Arbeiderpartiet, har prioritert å øke bistandshjelpen til dem som liten eller ingen velferd har.

Kristin Krohn Devold (H): En mulig årsak til den lave valgdeltakelsen i høst kan være berettiget tvil om hvorvidt politikerne klarer å løse de viktigste offentlige oppgavene, slik at vi dekker innbyggernes mest grunnleggende behov. Det gjelder særlig trygghet fra vold, sammen med helse, utdanning og kommunikasjon.

Flertallspolitikken på Stortinget har blitt utydelig, fordi staten bedriver litt av alt, men uten å gjøre det viktig-

ste først. Det er ikke mulig uten en sterkere prioritering av noen områder fremfor andre.

Alle vil at alvorlige lovbrudd raskt skal etterforskes og oppklares. Ingen skal vente unødige lenge på dom eller på å få påbegynne soning av straff, og innholdet i straffen og oppfølgingen etterpå skal muliggjøre et lovlydig liv. Men dette er det ikke mulig å få til uten at hele straffesakskjeden ses under ett, og at justissektoren samlet tilføres flere midler enn i dag for å få fjernet flaskehals. Derfor er budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og sentrum en skuffelse:

- Vi *vet* at politiets frie driftsmidler er sterkt presset – det har justisministeren klart gitt uttrykk for – men det er disse midlene som gjør at politiet kan, eller ikke kan, rykke ut når det skjer noe. Derfor har Høyre satt av 100 mill. kr ekstra til frie operative politimidler, sammen med mer penger til etterutdanning og mer penger til Narkotikapolitiforeningen, fordi den gjør et viktig forebyggende arbeid.

Budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrum, derimot, kutter i et fra før temmelig trangt politibudsjett:

- Vi *vet* at domstolene i Tromsø mangler lokaler til å kunne gjennomføre rettssakene, og at en startbevilgning nå er avgjørende. Derfor har Høyre funnet 10 ekstra millioner kroner til det, for å komme i gang. Men budsjettflertallet har ikke klart det.
- Vi *vet* at det er mangel på midler til å gjennomføre individtilpasset rehabilitering av innsatte. Høyre har derfor prioritert 16 mill. kr til det, dobbelt så mye som budsjettflertallet.
- Vi *vet* at det er stor mangel på midler til ettervern, og at dette er kritisk for å hindre tilbakefall eller oppdage ny kriminalitet i prøveløslatelsesperioden. Høyre har prioritert 5 mill. kr til dette – budsjettkompromisset ingenting.

Heller ikke fant budsjettpartnerne å kunne prioritere oppstart av den nye ressursavdelingen ved Trondheim Kretsfengsel, en ressursavdeling for fanger med store psykiske lidelser og med stor mangel på passende fengselsplasser.

Høyre er imponert over arbeidet som Foreningen for Fangers Pårørende driver, og vi er oppriktig bekymret når de i høring med oss i komiteen informerer oss om at de har vansker med å fortsette driften. Skal innsatte rehabiliteres, gjennomgå programmer og motiveres, må vi ha noen som både hjelper dem gjennom prosessen og møter dem når de kommer ut. Ingen grupper er så viktige her som de pårørende. Derfor har Høyre prioritert 1,2 mill. kr til arbeidet deres.

Til slutt må vi utdanne flere fengselsbetjenter, og både YS- og LO-foreningene er krystallklare på at ønsket om en ekstra klasse på Fengselskolen til 6 mill. kr har topp prioritet. Høyre har prioritert det i vårt budsjett – budsjettflertallet har det ikke.

Totalt har Høyre økt satsingen på kriminalomsorgen med 36 mill. kr, samtidig som Politiets aktivitetsmidler økes med 100 mill. kr, etterutdanningen av politifolk styrkes med 5 mill. kr, og vi får startet byggingen av domstolen i Tromsø med 10 mill. kr.

Etterutdanning av politifolk er viktig. Stortinget har det siste året vedtatt en rekke nye lover og metoder som politiet skal ta i bruk for å oppnå bedre resultater i kriminalitetsbekjempelsen. Samtidig står vi foran omorganisering og økt krav til ledelsesansvar og resultater. Hvordan skal vi få til det når det samtidig kuttes i Politihøgskolens etterutdanning for de samme menneskene?

Høyre prioriterer viktige frivillige tiltak, som Narkotikapolitiforeningens arbeid med å avdekke og informere om narkotika blant ungdom. Ikke engang én liten million til dette formålet har man klart i budsjettkompromisset, heller ikke støtte til de viktige studentrettshjelpstiltakene, der én million er avgjørende for aktivitetsnivået. Dette gjelder rådgivning til folk med dårlig råd og har enorm betydning for rettssikkerheten til dem det gjelder.

Regjeringen har denne budsjett høsten gjort et justispolitisk valg, et valg om å prioritere justispolitikken ned. At Arbeiderpartiet gjør det, er ikke noe nytt. De har kuttet i justisbudsjettet i flere år, særlig på Politiet, så når Arbeiderpartiet blir budsjettpartner, er dette resultatet.

Men på vegne av dem som er opptatt av kriminalitetsbekjempelse og vanlige folks rett til fundamental trygghet, får vi bare håpe på at neste budsjettår ender annerledes.

Ola D. Gløtvold (Sp): Vi diskuterer i dag finanspolitikken og budsjettet for det første året i et nytt tusenår. Dette burde nok i større grad enn hva som er tilfellet, ha frambrakt de lange linjers politikk, med større vyer for hva vi vil i et lengre tidsperspektiv enn bare en ettårig statsbudsjettperiode.

Mange etterlyser større forutsigbarhet og stabilitet, mens forandringene på alle plan i samfunnet går svært fort og på en slik måte at mange føler seg maktesløse.

Tidlig i Stortingets historie ble det proklamert at all makt skulle samles i denne sal. Vi *vet* at realiteten er en annen. Markedsliberalismen med sine kapitalkrefter er den viktigste årsaken til dette både lokalt og globalt. Til og med innenfor begrepet samarbeid, ikke minst i forbindelse med den såkalte globaliseringen, ser vi at dette i stor grad skjer på disse kreftenes premisser.

Senterpartiet har blitt beskyldt for å være styringsglad og etter enkeltes mening mer enn det. Jeg tror vi alle må ta innover oss det å bli mer styringsbevisst og ta mer tak i utviklingen, om det ikke skal bli felt en lite hyggelig dom over de siste tiårs politiske miljø og systemer når dette i et historisk perspektiv skal vurderes og evalueres.

Jeg synes det er ganske betenkelig at vi har fått en slik dreining av makt og innflytelse at det i dag stort sett er representanter for børs og aksjemarked som blir brukt som sannsigere i forhold til om vårt land har en sunn og riktig utvikling. Disse fagfolkenes råd og synspunkt skal også høres, men målbarheten må være langt mer enn dette og synsvinkelen mye videre.

Ønsker vi et samfunn i balansert utvikling, der vi tar hensyn til hverandre og viser solidaritet i videste forstand, må vi ta med alle samfunnets fasetter. Ikke minst gjelder dette for å få med de svakeste leddene, de som trenger mest til hjelp og støtte.

Senterpartiet tok i forrige stortingsperiode opp spørsmålet om forskjellsutviklingen i Norge. Flere i det politiske miljøet var lite villige til å ta denne utfordringen. Spesielt var Arbeiderpartiet negativt og beskrev Senterpartiets engasjement som svartmaling og krisemaksimering, idet de påstod at vi ikke hadde en slik forskjellsutvikling i vårt land.

Sentrumsregjeringen og Senterpartiet ved sosialministeren har nå gjennom framlegging av sin utjanningsmelding påvist at utviklingen fra 1986 og fram til 1997 viser en klar forskjellsutvikling, der de med de høyeste inntektene fikk forbedret sine inntekter og levekår formidabelt, mens de med minst inntekter sakket akterut i forhold til også en gjennomsnittlig lønnsutvikling. Dette er en solidaritetsutfordring vi står overfor når vi går inn i et nytt århundre.

Selvsagt står vi overfor også andre store utfordringer. Vi trenger verdiskaping og livsgrunnlag, men også her må vi i solidaritet med kommende generasjoner trå mer varsomt om ressursgrunnlaget og livsbetingelser ikke skal bli så belastet at vi gjør våre etterkommere til en totalt tapende gruppe. Kanskje bør vi legge oss både Einar Skjæraasens og Albert Schweitzers ord mer på minne i vår politiske utøvelse for framtida.

Vi har behov for en materiell forvaltning og utvikling, men den må ikke overskygges av vekstfanatismen, som overser langsiktig forvaltning og utjanning. Skal vi ha et trygt og sunt framtidssamfunn, må vi trekke med oss alle og gi en framtid for alle. Ulikhet og fattigdom vil i motsatt fall utvikle ufred og sykdom.

Utfordringene står i kø, og vi kan ta de første allerede i vinter ved behandlingen av utjanningsmeldingen. En oppfølging av denne vil vise om vi har vilje nok til å vise solidaritet gjennom systemvalg og prioriteringer.

Sentrumsregjeringen vil bl.a. også legge fram to andre viktige stortingsmeldinger nå i vinter: «Omsorg 2000» og «Helse 2000». Gjennom disse store og omfattende saksområdene må vi løfte fram respekten for enkeltmennesket og forståelsen for fellesskapsansvaret. I denne totaliteten gjelder det å gi det enkelte individ muligheten for egen utfoldelse og selvstendighet ut fra egne forutsetninger, og en slik livssituasjon skal også gi en meningsfull anledning til å bety noe for fellesskapet.

Skal vi gjennom vårt samfunnssystem makte dette, må vi ha et finmasket nett der vi tar hensyn til enkeltmenneskets verd og behov. Da er etter min mening ikke løsningen enda større forvaltningsenheter og en ensidig fokusering på «rasjonelle» enheter. Jeg tror oversiktlige enheter med kjennskap og kunnskap er løsningen for at den offentlige forvaltningen skal bli best mulig. Men da tror jeg at vi alle også må ta mer innover oss at et slikt kvalitetssamfunn koster. Senterpartiet ønsker en sterk offentlig sektor, i samarbeid med den frivillige innsats som på en uunnværlig måte ytes på mange plan i samfunnet. Men en slik sterk og kvalitetssikret offentlig sektor trenger ressurser i sine ytre etater, og jeg håper at det vil prege statsbudsjettene i sterkere grad framover, idet kommunesektorens betydning blir sterkere prioritert og påkrevet.

Gunnar Breimo (A): Enkelte har karakterisert budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet som et vendepunkt i norsk politikk. Avtalen er også blitt kalt historisk. Også jeg er positivt innstilt til avtalen, selv om en del av den fremdeles sitter fast i halsen, nemlig kontantstøtten. At avtalen representerer et vendepunkt i forhold til de to siste årene, er det ikke tvil om. Jeg stiller meg imidlertid litt avventende når det gjelder karakteristikken historisk. Etter mitt syn er det for tidlig å trekke en slik konklusjon. La meg imidlertid understreke at jeg har et sterkt ønske om at den skal bli det, men det er utviklingen framover som avgjør om den skal bli noe mer enn en parentes historisk sett.

Det mest gledelige er at den har skapt et positivt klima mellom sentrumspartiene og mitt eget parti. Det er nemlig uten tvil slik at de beste svarene på det norske samfunnets utfordringer bare kan finnes gjennom et slikt samarbeid – i alle fall gjelder det denne valgperioden. Det har vært helt avgjørende for at også jeg etter beste evne prøver å svelge kontantstøtten. At også finansministeren i går sa rett ut at et slikt samarbeid er en forutsetning for en bedre fordelingspolitikk, er verdt å merke seg. Jeg håper inderlig at han har hele Regjeringen med seg. Etter statsministerens innlegg tidligere i dag er det imidlertid grunn til å tvile på det. På spørsmål fra Jagland unnlot han å svare direkte på om han støtter sin finansminister. Han understreket også at Regjeringen ville fortsette det han kalte «stø kurs» – en kurs bestående av stadige svingninger, til høyre og til venstre. Dikterens ord «vakkende, vinglende, vet ei hvor hen» blir en god beskrivelse på en slik kurs.

Noen av de største utfordringene vi står foran, er beskrevet i den såkalte utjevningsmeldingen, som vi har til behandling i Stortinget. Gjennom 1990-årene har det skjedd en utvikling mot stadig større forskjeller mellom dem som har mer enn nok, og dem som har altfor lite, eller ingenting. Den dreiningen i positiv retning som kan bli resultatet av årets budsjettforlik, er en liten begynnelse på en tung vei dersom vi virkelig vil gjøre noe som monner.

I en replikk til statsministeren sa Kristin Halvorsen at vi kan avskaffe fattigdommen hvis vi vil. Jeg er enig i det. Det er viljen det kommer an på. Og vi er nødt til å ta tunge tak hvis vi skal lykkes. Vi må bl.a. tørre å ta en debatt om fordelingen av ressursene mellom offentlig og privat sektor. I motsatt fall vil vi etter min vurdering oppleve at fellesskapets tjenester blir stadig dårligere, mens det gror opp private tilbud til dem som kan betale for seg. Allerede i dag står leger beredt til å reparere skjønnhetsfeil og fjerne rynker på folk med betalingssevne, mens andre må vente i legekø – hvis de har råd til egenandelen. Også det handler om utjevning. Og en styrking av de offentlige tjenestene må ta hensyn til balansen i norsk økonomi og skje på bekostning av det private forbruket. Det vil kreve både sterk politisk ryggrad og bred politisk enighet for å ta slike krafttak.

I verdens rikeste land er tusenvis av mennesker fullstendig avhengig av direkte nødhjelp for å overleve i hverdagen. Noen har hevdet at kanskje så mye som 7–12pst.

av norske hushold lever i fattigdom. 250 mennesker kommer daglig til Frelsesarmeens slumstasjon i Gamlebyen i Oslo for å hente mat. Uteliggere og tiggere er et daglig syn i vår hovedstad. På denne bakgrunn var det foruroligende å høre statsministeren holde fast på målsettingen om å være Arbeiderpartiets hovedutfordrer. Og når det gjaldt muligheten for samarbeid med Arbeiderpartiet om utjevning meldingen, kunne han, slik jeg oppfattet det, ikke si det klarere enn at han ikke så bort fra et slikt samarbeid.

Jeg nevnte innledningsvis at kontantstøtten fortsatt sitter fast i halsen. Og når det til stadighet hevdes at Arbeiderpartiet satte seg selv utenfor på grunn av den, må jeg minne om at det tross alt dreier seg om 3 000 mill. kr pr. år. Når vi nå ser at bare 3 pst. flere foreldre blir hjemme med ungene sine som følge av en slik gigantisk bruk av offentlige penger, burde det være lett å forstå Arbeiderpartiets motstand. Tenk hva vi kunne fått til om pengene hadde blitt brukt til beste for alle ungene i vårt samfunn.

Til slutt vil jeg gi uttrykk for stor glede over at vi nå vil få på plass den tilskuddsordningen til frivillige organisasjoner som Stortingets flertall vedtok i juni. Det var både med skuffelse og undring Arbeiderpartiet registrerte at Regjeringen ikke hadde fulgt dette opp i sitt framlagte budsjettforslag. Det måtte sterkt press til både fra vår side og fra organisasjonene for å få den på plass. Likevel vil jeg gi ros til Kristelig Folkepartis parlamentariske leder for konstruktiv medvirkning. Nå får vi håpe at det ikke blir mer krøll om den saken.

Ola T. Lånke (KrF): Kristelig Folkeparti har vært og er opptatt av familierpolitikk og barns oppvekstvilkår. Årtusenskiftet som nærmer seg, gir et godt utgangspunkt for refleksjon og diskusjon, ikke minst en fornyet gjennomtenkning av hva som er de viktige og grunnleggende verdiene som vi må ta vare på om vi skal videreutvikle et godt og varmt samfunn.

Århundet vi legger bak oss, har vært preget av store forandringer i privatsfæren. Økt likestilling mellom kjønnene, kvinners yrkesdeltakelse utenfor hjemmet og et godt utbygd omsorgstilbud for barn utenfor hjemmet er tydelige utviklingstrekk som har endret familielivet i Norge. Denne utviklingen har ført mye godt med seg, men har også gitt oss, som gjerne kaller oss postmoderne mennesker, nye utfordringer.

Disse utfordringene tar Kristelig Folkeparti alvorlig. Likestilling mellom kjønnene, herunder selvstendige fædrettheter, videreføring av kontantstøtten, full barnehagedekning og barnetrygd for nye aldersgrupper er gode tiltak i møte med framtidens utfordringer for barnefamilier. Et bredt spekter av valgfrie ordninger for barnefamilier er noe av styrken ved årets budsjett.

Nylig har Kristelig Folkeparti fått «æren» for den nye feministdebatten i Norge. Cathrine Sandnes, en av redaktørene av «Matriark», sa under lanseringen av boka i høst at feminismdebatten delvis har blomstret opp igjen på grunn av Bondevik-regjeringen, som holder kontantstøttefakkelen høyt.

Likestillingsdebatten er en debatt som må tas om igjen og om igjen. Vi som har fulgt likestillingsdebatten over tid, vet det. Jeg er glad for at også Kristelig Folkeparti har bidratt til bevisstgjøring av nye generasjoner menn og kvinner. I dette lys er kontantstøttedebatten av stor betydning for flere enn barna som nyter godt av mer tid med mor eller far. Den har også ført til økt bevissthet omkring menneskeverdet.

Regjeringen har som målsetting at alle instanser skal arbeide med likestilling på sine fagområder. For eksempel ønsker Regjeringen flere kvinner inn i ledende stillinger. Det er vanskeligere å vedta likestilling i hjemmet. Men noe kan gjøres for å tilrettelegge for fars deltakelse i hjemmet, i tillegg til det som gjøres for å stimulere mor til lederstillinger utenfor hjemmet.

I årets budsjett tar vi ett langt skritt i riktig retning på dette området ved å gi fedre rett til fødsels- og adopsjonspenger basert på egen opptjening og stillingsbrøk. Dette er en viktig reform først og fremst for barna, som med dette har mulighet til en bedre kontakt med sine fedre. Flere fedre vil kunne få glede av nærmere kontakt med sine barn i tidlig alder.

Vi er også svært glad for at vi i budsjett samarbeidet med Arbeiderpartiet har funnet rom for 8 000 nye barnehageplasser, og vi ser fram til at Regjeringen legger fram en barnehagemelding om få uker. Kristelig Folkeparti har som målsetting å gi foreldre valgfrihet når det gjelder barnetilsyn. Kontantstøtten er lovfestet. Nå gjenstår å få full barnehagedekning. Kristelig Folkeparti er ikke fornøyd med familierpolitikken før full barnehagedekning er oppnådd.

Barne- og ungdomstrygden er overmoden for revidering. Barne- og ungdomstrygden stopper i dag ved 16 år. De aller fleste barn går på skole og forsørges av sine foreldre også etter at de har fylt 16 år. Forsørgerplikten etter barneloven varer til barnet er 18 år. For det store flertallet av barnefamilier er barne- og ungdomstrygden fortsatt den viktigste overføringsordningen. Regjeringen har fått kritikk for å redusere barne- og ungdomstrygden noe pr. måned for å kunne utvide barne- og ungdomstrygden med to år. Jeg tror de fleste som har små barn nå, vil glede seg over at de får barne- og ungdomstrygd også for 16- og 17-åringen når den tid kommer. Det er faktisk ikke slik at familier med tenåringsbarn nødvendigvis har nedbetalt boliglån og studielån. Bortsett fra perioden med barnehageutgifter er det vel ingen periode som koster barnefamilier mer enn årene med tenåringsbarn på barnerommet, med behov for bøker til videregående skole, mat, klær, kinobilletter osv.

Det er slik at intet statsbudsjett kan vedta lykkelige kjernefamilier og trygge barn. Heldigvis. Men vi har et ansvar for å tilrettelegge for gode oppvekstvilkår innenfor nye kulturelle rammevilkår. Det har vi fått til i årets budsjett.

Presidenten: Det talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Lars Gunnar Lie (KrF): Eg skal ikkje påta meg å gjere ei oppsummering av debatten om neste års budsjett etter desse to dagane. Det som likevel kan slåast fast, er

at vedtaket vi om kort tid skal gjera, etter mitt syn vil leggja grunnlaget for god utvikling i landet vårt neste år.

I mitt innlegg i går bruka eg litt tid på arbeidsdelinga i den økonomiske politikken, og eg gjorde det klart at etter mitt syn har det finanspolitiske opplegget oppfylt sin del. Det andre området eg omtala, var inntektspolitikken, der eg understreka ansvaret arbeidsgjevarorganisasjonane og arbeidstakarorganisasjonane saman med styresmaktene har for at konkurransevna ikkje vert svekt. Eg vil i denne samanhengen også visa til og streka under den oppmodinga finansministeren kom med om moderasjon i sitt innlegg i går. Likeins vil eg syna til det statsministeren la til grunn i sitt innlegg i dag, der han rekna med at organisasjonane ville følgje opp det dei var samde om gjennom Arntsen-utvalet når det gjeld inntektsutviklinga framover – og at ein på dette grunnlaget må finna måtar å prioritera grupper på som treng ekstra lyft.

Eg starta innlegget mitt i går med å visa til at vi om vel ein månad skal inn i eit nytt tusenår – og at det burde gje grunn til refleksjonar. Sjølv sagt vert det i eit ti minutt innlegg berre eit anslag til slike refleksjonar, når ein samstundes skal inn på budsjettets realitetar. Eg vedgår så gjerne det. Men det eg understreka om å gje eit handslag til dei fattige i verdssamanheng, var eit lite forsøk i så måte.

Går ein til opphavet for ordet økonomi, det greske språket, så finn ein ut at det tyder *forvaltar*. Og det er nett det eg meiner må vera ein av dei berande tankane i vår økonomiske politikk – vi skal forvalta, eller om ein vil nytta eit godt nynorsk ord, hushalda. Vi skal hushalda med dei ressursane som står til vårt rådvælde.

Kanskje dette kan vera eit punktum, om ikkje ei oppsummering av finansdebatten hausten 1999.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet –

Jan Petersen (H) (fra salen): Jo, president!

Presidenten: Da var det likevel ikke det punktum som komiteens leder antydet.

Jan Petersen (H): Det var et godt forsøk, men jeg tror faktisk at det er et par ting som bør knyttes sammen på slutten.

Jeg synes det har vært en del særlig interessante innlegg, bl.a. av på den ene siden Steensnæs og på den andre siden Tom Thoresen. Jeg nevner Steensnæs fordi han så tydelig innrømmet at den såkalte blokkuavhengige regjeringen egentlig har hatt Arbeiderpartiet som førstevalg i budsjettsamarbeid tre år på rad. Forskjellen mellom i år og tidligere var at Arbeiderpartiet sa ja denne gangen og nei tidligere. Det er interessant å legge merke til at en regjering som skal være blokkuavhengig, altså gir Arbeiderpartiet førsteretten til å velge hvilken blokk Regjeringen i så fall skal gå med i. Hans logikk for dette var også slående, nemlig at det er fordi Arbeiderpartiet er størst at man gjorde det. Alle vet at Arbeiderpartiet også til neste år vil være størst, og dermed vil Arbeiderpartiet også neste år være den foretrukne part.

Arbeiderpartiet er jo på ingen måte fornøyd med Regjeringens opptreden. Jagland var meget skarp i sin omtale, og Tom Thoresen gjorde det meget klart at om man ikke har flyttet på så mye i år, er ambisjonene for hva man skal flytte på, betydelig større til neste år. Slik sett kan man vel si at årets budsjettsamarbeid på mange måter er et slags introduksjonstilbud som Tom Thoresen åpenbart ser skal følges opp med stadig tettere politiske forbindelser. Men det som da blir det springende punktet, er det spørsmålet jeg tillot meg å stille til Tom Thoresen, og det er: Hvor lenge vil Arbeiderpartiet finne seg i at det er junior som regjerer? At det er Arbeiderpartiet som i dette samarbeidet vil bli den tunge og store partner, er helt på det rene.

Det vi har sett ved dette budsjettet, er at det på en del områder går i gal retning. Til tross for det statsministeren forsøkte å si ved innledningen til dette møtet, ser vi at småbedriftene får dårligere vilkår enn det de hadde. Vi ser at den såkalte fordelingspolitikken betyr at pensjonistene ikke får justert sine særfradrag, at alle, uansett inntekt, skal betale mer i elavgift, at alle, uansett inntekt, som har bolig, skal betale mer i boligsatt, og at småsparerne rammes ved at AMS-ordningen blir borte. Det gjelder altså fordelingspolitikken.

I denne sammenheng er det viktig for Høyre å legge vekt på en annen politisk kurs, en kurs hvor vi virkelig får et løft for skolen, hvor vi får et løft for bygging av infrastruktur, og hvor vi får et løft for verdiskaping og det dette landet skal leve av.

Øystein Djupedal (SV): Da denne debatten startet i går, sa komiteens leder at dette var den siste finansdebatt i vårt århundre – og det er selvfølgelig riktig – og at man dermed skulle prøve å løfte debatten, slik at man kunne få et litt større perspektiv enn det som kanskje er vanlig i en finansdebatt.

Min oppsummering av det er at det har vi ikke lyktes med. Denne finansdebatten har vært kjedelig og har heller ikke, tror jeg, rokket ved så mange. Det er ikke så mange utenfor stortingssalen som har opplevd hva som faktisk her har foregått. Det er litt trist, for man burde ha benyttet den muligheten som her foreligger, til å komme inn på de visjoner vi skal ha for Norge og det internasjonale samfunn inn i det neste århundret.

Denne debatten har rett og slett vært litt kjedelig. Det eneste som jeg tror vil bli husket fra denne debatten, er at sentrum har inngått en ny allianse med Arbeiderpartiet. Det skal man kanskje heller ikke undervurdere. Det kan tenkes at det ligger perspektiver i det, perspektiver vi i dag ikke kjenner til. Og la meg være helt åpen om det: Det perspektivet er et perspektiv som SV setter pris på. Jeg håper at vi, i likhet med mange av våre naboland, for framtida skal få etablert flertallskonstellasjoner som går fra venstre mot sentrum. Hvis man ser på Sverige, på Danmark, på Frankrike, på Italia og på Tyskland, vil man se at der har man flertallskonstellasjoner bestående av sentrum/venstre.

I denne stortingsperioden er det ikke mulig for SV å være den tungen på vektskålen som avgjør dette, men vi

håper likevel at det samarbeidsmønsteret som er etablert gjennom årets budsjettforlik, er et perspektiv som peker videre framover, også etter stortingsvalget i 2001.

Grunnen til det er veldig åpenbar. Hvis vi ser på en del av de spørsmålene som har vært debattert i salen som går på rettferdig fordeling, som går på miljøvern og ikke minst på utdanning, er det bare en allianse mellom sentrum/venstre som vil være i stand til å løse de problemene.

Min vurdering er at det Høyre og Fremskrittspartiet har bidratt med i denne debatten, er å marginalisere høyresiden i norsk politikk, rett og slett ved at man har standpunkt som ikke er visjonære, og heller ikke er av en slik kaliber at de i framtida vil klare det.

Det verden og det Norge trenger, er altså ikke ytterligere skattelettelser – skattelettelser for enhver pris. Det vi trenger, er en mer rettferdig fordeling, en mer solidarisk politikk, og det er det perspektivet vi må ta med oss inn i det nye århundret.

Vårt ønske er med andre ord at det som har vært en kjedelig debatt, allikevel har kimen og sporen i seg til at man også i Norge skal få etablert flertallsløsninger som har et visjonært perspektiv som gjør at vi kan se relativt lyst på å gå inn i det neste århundret.

Einar Steensnæs (KrF): Jan Petersen kom tilbake til dette med at sentrumspartiene for tredje gang valgte å henvende seg til Arbeiderpartiet først. Det er altså ikke noen forskjell på det vi gjorde i år, i forhold til det vi gjorde de to foregående årene.

For å si det slik: Hadde det vært en god grunn til å velge en annen strategi, og hadde det ligget en invitasjon i de signaler som hadde kommet fra Høyre og Fremskrittspartiet som gjorde at det var et mer naturlig valg å foreta, hadde vi selvfølgelig kunnet gjøre det. Slike signaler har vi ikke fått, og jeg må si at i de budsjettframleggene som Høyre har fulgt opp med, er den økonomiske avstanden på viktige områder for sentrumspartiene større til Høyre og Fremskrittspartiet enn det den har vært til Arbeiderpartiet.

Men vi får jo da se. Til neste år skal det igjen behandles et budsjett i Stortinget, og vi vil nøye vurdere de signaler som kommer. Jeg bekrefter det jeg har sagt, at vi hvert år har vurdert hvordan vi skulle starte forhandlingene. Det har ikke vært noen automatikk i det, men det er riktig at det noen ganger har vært begrunnet med at når det ikke finnes andre gode grunner, kan en ta utgangspunkt i det største partiet og begynne der.

Så sier Jan Petersen: «Det går i gal retning.» Det synes jeg vil være en helt feilaktig måte å summere opp både landets økonomiske situasjon og denne debatten på. Tvert imot – det går i en veldig positiv og god retning. Vi har en situasjon hvor renten går ned, vi har en situasjon hvor valutaen er stabil, petroleumsfondet legger på seg takket være at oljeprisen er «all time high», vi har en arbeidsledighet som er lav, men bekymringsfull i enkelte sektorer – det innrømmer vi og ønsker å gjøre noe med det – og vi har også en prisvekst og en lønnsvekst under kontroll. Alt tyder på at landet er inne i en av de mest po-

sitive perioder. Og jeg syns gjerne, uavhengig av opposisjon og posisjon, at vi iallfall kunne være enige om den beskrivelsen.

Per-Kristian Foss (H): Hvem skulle trodd for et par år siden at vi skulle høre en sentrumsregjering stå og oppsummere sitt andre år, foran det tredje, ved å skryte av at oljeprisen er «all time high». Det var på det tidspunktet de beklaget seg over at oljeproduksjonen var for høy. Hvem skulle trodd at verdipartiet Kristelig Folkeparti skulle oppsummere en debatt ved også å omfavne markedet – ja, dette var et relativt monopolistisk marked, da, riktignok – ved å si at oljeprisen er «all time high», alt går bra.

Jeg har lyst til å si at vi har ingen grunn til å være grunnleggende misfornøyd, men det er en del faktorer som faktisk ikke går så godt i Norge. Vi satser mindre på kunnskap og utdanning enn de fleste land vi kan sammenligne oss med i vår del av verden. Vi har mindre teknologi i vår eksport enn våre naboland har hatt. Vi har på forskningsområdet sakkert akterut i forhold til våre naboland, til og med i forhold til Finland, som har slitt med så grunnleggende økonomiske problemer. Dette slår ikke ut akkurat i år, heller ikke neste år, heller ikke året deretter, men så kommer det. Da nytter det lite for en «verdipolitiker» å oppsummere ved å vise til at alt går bra på grunn av at pengemaskinen fra Nordsjøen på basis av investeringer for fem til ti år tilbake bringer oss store inntekter. Det er noe overfladisk.

Jeg har også bare lyst til å si at det ikke er riktig som hr. Steensnæs stadig sier, at avstanden til Høyres budsjettforslag denne gang er større enn tidligere. Det har han ingen dokumentasjon på i faktiske tall. Og han selv møtte Høyres budsjettforslag da det ble fremlagt, med å si: Det var som forventet. Jeg vet ikke hva han hadde ventet, men jeg antok han ventet noe på basis av det som kom i fjor, og det har han helt rett i.

Hvis jeg skulle fremheve to trekk som faktisk er forskjellige, så er det det at vi denne gangen støttet Regjeringens kommunerammer, men det fikk vi også problemer med. Til gjengjeld lå vi denne gangen høyere på utdanningssiden, omtrent med samme beløp. Ikke noe av dette burde være uoverkommelige problemer for Kristelig Folkeparti.

Så sier Steensnæs til slutt at avstanden var større til Høyre og Fremskrittspartiet enn til Arbeiderpartiet. Ja, hvordan i all verden kan han vite det? Meg bekjent har Arbeiderpartiet denne gangen ikke lagt frem et eneste alternativt budsjett. De har gått rett i forhandlinger, og i forhandlinger kan man nok alltid oppleve avstandene større. Men la meg si det sånn at i fjor var det ikke – etter min hukommelse – Kristelig Folkeparti vi hadde de største problemene med å komme til et forlik med, det var et helt annet parti som til slutt utløste det som ble en enighet, og det partiet talte nettopp til representanten Steensnæs, nemlig Senterpartiet.

Jan Petersen (H): Bare slik at vi er enige om hva vi er uenige om: Da jeg sa at det er en del ting som går i gal

retning, så dreier det seg selvsagt om budsjettets innhold og en del av de veiene som dette budsjettet viser. Jeg mener at det er ikke det Norge trenger.

Men når Steensnæs snakker om den økonomiske situasjonen, bl.a. den veien rentene har tatt i dette landet, ja, da må jeg uten videre si meg enig med ham i at det er en retning som har vært riktig, og det har vært mye positivt å peke tilbake på, og om det tror jeg Steensnæs og jeg kan enes. Men det som er så underlig, er at fordi vi i år har hatt et godt budsjettopplegg tilpasset situasjonen, og Regjeringen har rost seg av dette ikke minst gjennom hele valgkampen, og Høyre har vært med på å skape dette budsjettet, så finner altså Regjeringen ut – fordi det går så bra, fordi så mange ting skapt av budsjettet i 1999 peker riktig vei – at det har vært nødvendig å skifte partner. Det er den form for logikk som jeg nok tror også Steensnæs har litt vanskelig for å kommunisere. Det var da vi mente at det kanskje hadde vært riktig om vi hadde bygd på suksessen for inneværende år, og fortsatt med et slikt samarbeid senere.

Nå har Per-Kristian Foss tatt godt tak i spørsmålet om våre manglende invitasjoner. Det er helt riktig, som det sies, at vårt budsjettopplegg er temmelig nøyaktig slik det var i fjor, med unntak av de to områdene som det burde være enkelt for Kristelig Folkeparti å være med på. Det kan da umulig være noe problem at man legger seg på samme kommuneramme, og at vi har en større satsing på skolen.

Jeg vil gjerne også, når han sier at det ikke var noen signaler, få minne om at på valgnatten antydte jeg for alle de tre regjeringspartiene at det kunne være interessant å sette seg ned og snakke om langsiktige linjer for å forsøke å bygge oss sammen. Sponheim svarte positivt på det. Men bl.a. fra Einar Steensnæs' side har det vært absolutt stille, helt tomt, ingen ting. Jeg tror det også er nyttig for Steensnæs' egne velgere at man ser den virkeligheten. Jeg hadde håpet at Steensnæs skulle være like imøtekomende som Sponheim var. Det har ikke manglet på invitasjoner fra vår side.

Så har jeg lyst til å si avslutningsvis at i fjor leste Steensnæs opprørsparagrafen for Høyre og gjorde det klingende klart i Dagsavisen at hvis man ikke ble enige, så ville det ha dramatiske konsekvenser for et håp om en ny ikke-sosialistisk regjering. Vi tok selvfølgelig det på alvor, og vi ble enige. Det er altså ikke enighet i år fordi Regjeringen ikke engang ville snakke med oss. Og siden Steensnæs har ordet etter meg – ser han like alvorlig på denne manglende enigheten i år som han gjorde i fjor, da han leste opprørsparagrafen for oss?

Einar Steensnæs (KrF): Kristelig Folkeparti har et svært klart landsmøtevedtak når det gjelder regjeringssamarbeid. Det som skjedde i fjor, gav grunn til bekymring, for det var signaler om at Høyre kunne tenke seg å gå helt andre veier i et samarbeid, for å kaste den regjeringen som satt ved makten. Det synes vi var et svært problematisk signal, og det gav jeg uttrykk for.

Jeg synes for så vidt at debatten nå kan avsluttes i den positive ånd som jeg oppfattet at Jan Petersen la inn i sitt siste innlegg, nemlig et ønske om å nærme seg hverandre i

posisjoner og prioriteringer. Vi har kunnet konstatere at i de tre budsjetttrundene som vi har lagt bak oss i denne perioden, når årets budsjetttrammer er vedtatt i kveld, har Høyre gjennom sine prioriteringer ganske stor avstand i forhold til det sentrumpartiene har lagt inn. Jeg gjentar det jeg sa i stad, at i de økonomiske rammene på viktige politisk prioriterte områder for oss har vi ligget nærmere Arbeiderpartiet enn Høyre og Fremskrittspartiet. Det er en bakside av den medaljen som Jan Petersen ønsker og ynder å vise fram når det gjelder satsing på veier, forskning og utdanning. Det er den måten Høyre ønsker å finansiere disse i og for seg gode formålene på, som er uakseptabel for oss. Jeg har nevnt det tidligere, og jeg skal ikke gjenta det her.

Jeg har ikke villet oppsummere denne debatten ved å vise til at oljeprisen er «all time high», jeg bare viser til at slik er det. Det er ikke styrt av Regjeringen. Alle vet at dette er internasjonale trender. Men det har altså det positive ved seg at oljefondet, petroleumsfondet, legger på seg på en slik måte at vi kan se fremtiden tryggere i møte når det gjelder å betjene de forpliktelse som et ganske ambisiøst pensjonssystem pålegger oss.

Jeg har lyst til å replisere til Jan Petersen når det gjelder forskningen: Det er riktig at vi ligger bekymringsfullt lavt når det gjelder forskning, og det har Regjeringen tatt konsekvensen av. Av de områder som er prioritert i årets budsjett, er det nettopp forskning som er blitt fremhevet, og som har fått svært positiv respons i forskermiljøet. Jeg har her en artikkel av Jan Petersens partifelle, Kristin Clemet, hvor det står: «Lilletun holdt løftet.», og hvor hun har en meget positiv oppsummering av det som Regjeringen nå har tatt fatt på, å skape en mindre avstand mellom satsing på forskning i dette landet i forhold til det OECD-landene gjør. Det burde sjenerer alle i denne sal at vi faktisk ligger under gjennomsnittet for satsing på forskning i OECD-landene.

Så skal jeg gjerne gjenta den rosen til Høyre og Fremskrittspartiet som jeg forstod Petersen ville høre en gang til (presidenten klubber), nemlig at de har vært med på å lage – jeg ser tiden er ute, president, bare én setning – et positivt budsjett som har vedlikeholdt stabiliteten i økonomien. Den rosen gjentar jeg gjerne, men på samme måte som statsministeren – vi må nok dele dette også med positive, internasjonale relasjoner.

Presidenten: Presidenten understreker at rosen er gitt på overtid.

Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 – 3.
(Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Stortinget går da til votering i de saker som er oppført på dagsorden nr. 18, som har vært behandlet de to siste dager.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Presidenten foreslår at finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2000 i Stortingets møte 4. oktober 1999 vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Sak nr. 2 gjelder Budsjett-innst. S. I.

Til sak nr. 2 er det satt fram i alt 18 forslag, og disse er inntatt på sidene 175-178 i innstillingen. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Siv Jensen på vegne av Framskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 3-7, fra Siv Jensen på vegne av Framskrittspartiet
- forslagene nr. 8 og 9, fra Per-Kristian Foss på vegne av Høyre
- forslagene nr. 10-15, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 16-18, fra Steinar Bastesen.

I voteringene som nå følger, vil presidenten starte med forslagene fra minste fraksjon og gå videre etter økende størrelse.

Det votes over forslagene nr. 16-18, fra representanten Steinar Bastesen:

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i samband med revidert statsbudsjett for 2000 legge fram en plan for hvordan man kan få fornyet selfangstflåten og modernisert industrien på land.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen på egnet måte orientere Stortinget om hvilke tiltak som tenkes iverksatt for å avklare problemet vedr. forskningen på problemet med usikre landingsdata, og hva som kan gjøres for å få bedre datagrunnlag.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å vurdere disse bevilgningene i Revidert nasjonalbudsjett for 2000 med sikte på å gjenopprette bevilgningene til sikkerhetsopplæring for fiskere på 1999-nivå.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra representanten Steinar Bastesen ble mot 1 stemme ikke bifalt.

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 10-15, fra Sosialistisk Folkeparti:

Forslag nr. 10 lyder:

«For Stortingets behandling av Statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2000 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 19. oktober 1999 og supplert 16. november 1999.

Rammenr.	Rammesum
1 Statsforvaltning	11 356 978 000
2 Familie og forbruker	28 886 059 000
3 Kultur	2 172 297 000
4 Utenriks	13 743 356 000
5 Justis	8 256 391 000
6 Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	10 044 395 000
7 Dagpenger m.v.	11 316 400 000

8 Forsvar	22 103 039 000
9 Næring	3 672 018 000
10 Fiskeri	497 215 000
11 Landbruk	14 191 291 000
12 Olje og energi	-46 509 195 000
13 Miljø	2 649 786 000
14 Stortinget m.v.	772 625 000
15 Sosial og helse	27 754 264 000
16 Folketrygden, sosial og helse	148 268 850 000
17 Utdanning og forskning	29 626 823 000
18 Samferdsel	18 028 495 000
19 Rammetilskudd til kommunesektoren	55 014 000 000
20 Tilfeldige utgifter og inntekter	4 196 740 000
21 Eksportgarantier m.v.	-1 290 300 000
22 Finansadministrasjon	3 123 514 000
23 Skatter og avgifter	-431 398 000 000
24 Utbytte m.v.	-6 147 082 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-69 670 041 000»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide regler for at en viss andel av petroleumsfondets aksjeplasserte midler kan brukes til å kjøpe større andeler i enkeltelskaper. I disse selskapene skal fondet bruke stemmerettighetene til fondets aksjer blant annet for å fremme arbeidstakerrettigheter og miljø.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Inntil 60 pst. av lånerammen i Husbanken kan nyttes i første halvår 2000. Lånerammen vurderes økt i Revidert nasjonalbudsjett etter en vurdering av søknadsinngangen til Husbanken i første halvår.»

Forslag nr. 13 lyder:

«SNDs innvilgningsramme og ramme for utlånsvekst for 2000 settes i tråd med Sosialistisk Venstrepartis merknad i Budsjett-innst. S. I (1999-2000).»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å gjeninnføre politisk styrt rente i Statens lånekasse for utdanning.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa om å sørge for at renta i Statens Lånekasse settes til 4,5 pst. fra årsskiftet.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 8 og 9, fra Høyre.

Forslag nr. 8 lyder:

«For Stortingets behandling av Statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2000 fastsettes følgende ram-

mer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 19. oktober 1999 og supplert 16. november 1999.

Rammenr.	Rammesum
1 Statsforvaltning	10 850 267 000
2 Familie og forbruker	28 959 915 000
3 Kultur	1 522 927 000
4 Utenriks	11 510 356 000
5 Justis	8 349 391 000
6 Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	7 709 855 000
7 Dagpenger m.v.	11 545 000 000
8 Forsvar	25 546 039 000
9 Næring	3 286 018 000
10 Fiskeri	437 215 000
11 Landbruk	12 654 055 000
12 Olje og energi	-47 385 195 000
13 Miljø	2 259 286 000
14 Stortinget m.v.	772 625 000
15 Sosial og helse	29 955 674 000
16 Folketrygden, sosial og helse	143 963 450 000
17 Utdanning og forskning	27 809 734 000
18 Samferdsel	17 350 295 000
19 Rammetilskudd til kommunesektoren	45 216 499 000
20 Tilfeldige utgifter og inntekter	4 196 740 000
21 Eksportgarantier m.v.	-1 290 300 000
22 Finansadministrasjon	2 991 014 000
23 Skatter og avgifter	-415 399 000 000
24 Utbytte m.v.	-6 147 082 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-73 335 222 000»

Forslag nr. 9 lyder:

«Statsbankenes innvilgningsrammer og rammer for netto utlånsvekst for 2000 fastsettes i tråd med Høyres merknader i Budsjett-innst. S. I (1999-2000).»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre ble med 93 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.28.15)

Presidenten: Forslagene nr. 3-7, fra Fremskrittspartiet tas opp til votering.

Forslag nr. 3 lyder:

«For Stortingets behandling av Statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2000 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 19. oktober 1999 og supplert 16. november 1999.

Rammenr.	Rammesum
1 Statsforvaltning	9 653 730 000
2 Familie og forbruker	30 410 805 000

3 Kultur	926 733 000
4 Utenriks	5 568 287 000
5 Justis	8 704 591 000
6 Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	6 671 265 000
7 Dagpenger m.v.	11 045 000 000
8 Forsvar	25 611 039 000
9 Næring	2 535 218 000
10 Fiskeri	270 715 000
11 Landbruk	7 641 004 000
12 Olje og energi	-48 096 195 000
13 Miljø	1 984 063 000
14 Stortinget m.v.	770 348 000
15 Sosial og helse	31 065 174 000
16 Folketrygden, sosial og helse	145 096 450 000
17 Utdanning og forskning	25 991 515 500
18 Samferdsel	16 730 195 000
19 Rammetilskudd til kommunesektoren	40 450 000 000
20 Tilfeldige utgifter og inntekter	4 308 070 000
21 Eksportgarantier m.v.	-1 290 300 000
22 Finansadministrasjon	3 032 369 000
23 Skatter og avgifter	-394 787 000 000
24 Utbytte m.v.	-6 147 082 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-71 854 005 500»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og legge frem forslag om utvidet adgang til investeringer i utenlandske aksjer for Folketrygdfondet.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om retningslinjer som reelt sikrer at Folketrygdens grunnbeløp utvikler seg på linje med den alminnelige inntektsutvikling.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag slik at vedtak om kraftverksbeskatning knyttet til Innst. O. nr. 62 (1995-1996) oppheves og tidligere regime blir gjeninnført.»

Forslag nr. 7 lyder:

«a.

Stortinget ber Regjeringen fremme sak om delprivatisering og børsnotering av Statkraft SF.

b.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om omdannelse av Posten BA, produksjonsavdelingene i Statens Vegvesen, Jernbaneverket og NSB BA til aksjeselskap.

c.

Stortinget ber Regjeringen legge frem et reguleringsregnskap for eksisterende lovreguleringer, slik at kostnaden ved reguleringen kan måles opp mot formålet.

d.

Stortinget ber Regjeringen skjerpe regler og praksis for dagpengeutbetaling.

e.

Stortinget ber Regjeringen iverksette endringer av arbeidsmiljølovens § 58 a slik at midlertidige ansettelser tillates.

f.

Stortinget ber Regjeringen liberalisere lovbestemmelsene om frivillig overtid.

g.

Stortinget ber Regjeringen gjøre kompensasjonsordningen for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner generell.

h.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om omlegging av forvaltningen av norske lufthavner slik at flyplassene organiseres som aksjeselskap.

i.

Stortinget ber Regjeringen innføre fri etableringsrett for ekspressbusser.

j.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om konkurranse på jernbanenettet og anbud ved kjøp av persontransporttjenester.

k.

Stortinget ber Regjeringen avvikle råfiskloven og deltagerloven.

l.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om avvikling av statlig engasjement i industriell virksomhet.

m.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om salg av statlige eierandeler i Norsk Hydro ASA, AS Olivin, Raufoss ASA, Kongsberggruppen ASA og Norsk Avfallshåndtering AS.

n.

Stortinget ber Regjeringen skille ut den forretningsmessige virksomheten til Statens Kartverk som eget selskap, omgjøre det nye selskapet til aksjeselskap og legge aksjene ut for salg.

o.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om avvikling av Statens Nærings- og distriktsutviklingsfond.

p.

Stortinget ber Regjeringen omorganisere standardiseringsvirksomheten med sikte på å etablere en fullt integrert standardiseringsorganisasjon, og slik at det overordnede ansvaret for alt standardiseringsarbeid legges til Handels- og næringsdepartementet.

q.

Stortinget ber Regjeringen fristille alle offentlige sykehus innen 2001, slik at de kan omgjøres til stiftelser eller aksjeselskap.

r.

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at alle sykehus skal finansieres ved en direkte stykkprisbetaling for hver enkelt pasient innen 2001, i tillegg til betaling for akuttberedskap, utdanning og forskning.

s.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om innføring av anbud i subsidiert rutebiltransport.

t.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om innføring av anbud i subsidiert fergedrift.

u.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak med forslag til hvordan de administrative rutineene i Statens Lånekasse for utdanning kan bli enklere og billigere for lånekassens kunder.

v.

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak med forslag om avvikling av dagens system med jordbruksavtale, avvikling av nåværende bestemmelser vedrørende konsesjons-, bo- og driveplikt, omsettelige produksjonskvoter for melk som ikke begrenses til kommune- eller regionnivå, men som gjøres landsomfattende, oppheving av statens forkjøpsrett for landbrukseiendommer og oppheving av omsetningsloven.

w.

Stortinget ber Regjeringen legge forholdene til rette slik at Statens Petroleumsfond får anledning til å ha eierandeler i enkeltselskaper på over 1 pst., dog slik at fondet ikke skal være et redskap for strategisk eierskap.»

Siv Jensen (Frp): Vi trekker forslag nr. 5, da dette vil bli tatt opp i sosialkomiteens budsjettinnstilling.

Per-Kristian Foss (H): Det gjelder en stemmeforklaring til forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet. Det er en serie ulike strukturforslag, hvorav mange er identiske med forslag Høyre tidligere har fremmet. Når disse er fremmet som en pakke, stemmer vi mot dem, fordi vi har valgt den metode at vi fremmer den type strukturforslag i de enkelte fagkomiteers innstillinger.

Presidenten: Da går vi til votering.

Forslag nr. 5 er trukket, og det votes over forslagene nr. 3, 4, 6 og 7, fra Fremskrittspartiet.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 93 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.29.51)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endring i Folketrygdfondets reglement, slik at Folketrygdfondet kan investere i børsnoterte aksjer i de øvrige nordiske land.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag i Revidert nasjonalbudsjett om at også norske investorer som eier mindre enn 10 pst. av aksjene i et selskap i et annet

nordisk land kan kreve fradrag i inntektsskatten for den skatt som er betalt i det andre nordiske land.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 77 mot 32 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.30.15)

Presidenten: Det skal så voteres over innstillingen.

Komiteen hadde innstillet:

I.

For Stortingets behandling av Statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2000 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 19. oktober 1999 og supplert 16. november 1999.

Rammenr.	Rammesum	
1	Statsforvaltning	11 177 978 000
2	Familie og forbruker	28 134 849 000
3	Kultur	1 836 297 000
4	Utenriks	13 100 356 000
5	Justis	8 246 391 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	8 977 395 000
7	Dagpenger m.v.	11 545 000 000
8	Forsvar	24 825 039 000
9	Næring	3 725 018 000
10	Fiskeri	460 715 000
11	Landbruk	14 006 291 000
12	Olje og energi	-47 115 195 000
13	Miljø	2 313 986 000
14	Stortinget m.v.	772 625 000
15	Sosial og helse	27 841 174 000
16	Folketrygden, sosial og helse	147 915 450 000
17	Utdanning og forskning	27 151 434 000
18	Samferdsel	16 804 195 000
19	Rammetilskudd til kommunesektoren	52 065 000 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	3 865 370 000
21	Eksportgarantier m.v.	-1 290 300 000
22	Finansadministrasjon	3 029 014 000
23	Skatter og avgifter	-425 079 000 000
24	Utbytte m.v.	-6 147 082 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens petroleumsfond	-71 838 000 000

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 71 mot 38 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 18.30.51)

Videre var innstillet:

II.

Stortinget gir Regjeringen fullmakt til at Statkrafts ansvarlige lån på 3,85 mrd. kroner omgjøres i sin helhet til innskuddskapital med virkning fra 16. desember 1999.

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet og Høyre vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 77 mot 32 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 18.31.15)

Videre var innstillet:

III.

Statsbankenes rammer og rammer for netto utlånsvekst for 2000 fastsettes i tråd med flertallets merknader i Budsjett-innst. S. I (1999-2000).

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 71 mot 38 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 18.31.42)

Videre var innstillet:

IV.

St.meld. nr. 1 (1999-2000) Nasjonalbudsjettet 2000 - vert å leggje ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Vi skal så votere i sak nr. 3, og det gjelder Budsjett-innst. S. nr. 1 for 1999-2000.

Til denne saken er det fremsatt i alt 22 forslag. Det er:
– forslagene nr. 1, 4, 7, 14 og 15, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet

– forslagene nr. 10 og 11, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen

– forslagene nr. 12 og 13, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen
– forslagene nr. 2, 5, 8 og 16 – 19, fra Per-Kristian Foss på vegne av Høyre

– forslagene nr. 3, 6, 9 og 20, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti

– forslag nr. 21, fra representanten Steinar Bastesen

– forslag nr. 22, fra Erik Dalheim på vegne av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og representanten Steinar Bastesen.

Forslagene nr. 1–21 er inntatt på sidene 136–164 i innstillingen. Forslag nr. 22 er omdelt i salen.

Når det nå skal voteres over den foreliggende innstilling, vil presidenten henvise til § 19 i Stortingets forretningsorden. Der går det fram at når det er gjort vedtak om beløpsrammer for de 24 rammeområdene som budsjettet er delt inn i, kan ikke de vedtatte beløp fravikes ved den videre behandling av rammeområdene. Slikt vedtak ble gjort under foregående sak, og av dette følger at en del av de fremsatte forslag som nå foreligger, ikke vil komme til votering og følgelig vil bortfalle fordi de bygger på andre rammebeløp enn de som er vedtatt.

Det gjelder forslagene nr. 1–9 i den foreliggende innstilling. Forslagene nr. 10–21 er rammeuavhengige, så disse vil det bli votert over. Forslag nr. 22 inneholder en korrigering til innstillingens forslag vedrørende en av avgiftene under rammeområde 23, og dette vil presidenten komme tilbake til.

Presidenten tar først for seg de rammeuavhengige forslagene.

Det voteres over forslag nr. 21, fra representanten Steinar Bastesen. Forslaget lyder:

«Stortinget bed Regjeringa vurdere i samband med revidert budsjett for 2000 å gjeninnføre sjømannsfrådraget for statslosar.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra representanten Steinar Bastesen ble mot 1 stemme ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 20, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede fordelingsvirkningene av å erstatte ordningen med forsørgerfradrag til en ordning der statens bevilgning til barnetrygd økes tilsvarende det beløp staten gir i form av forsørgerbidrag.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 16–19, fra Høyre.

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om et nasjonalt kvotesystem for SO₂-utslipp tidlig i år 2000.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett år 2000 legge frem en avviklingsplan for produktavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2000 legge frem en avviklingsplan for produktavgift på kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjøre de nedenforstående øremerkede tilskudd om til frie inntekter i Kommuneøkonomiproposisjonen for 2001:

- Kap. 221 post 63 –Tilskudd til skolefritidsordningen
- Kap. 221 post 66 –Tilskudd til lønn, leirskoleopplæring
- Kap. 221 post 67 –Tilskudd til musikk- og kulturskoler
- Kap. 234 post 60 –Tilskudd til formidling av reformlærlinger
- Kap. 322 post 61 –Tilskudd til fylkeskommunale kulturoppgaver
- Kap. 326 post 60 –Mobil bibliotekjeneste og biblioteklokaler
- Kap. 610 post 60 –Tilskudd til forebyggende og kompetansegivende tiltak
- Kap. 705 post 60 –Rekruttering med mer av helsepersonell
- Kap. 705 post 61 –Turnustjeneste, videreutdanning m.v.
- Kap. 705 post 62 –Bedriftsintern utdanning m.v.
- Kap. 1330 post 60 –Avgiftskompensasjon rutebiler
- Kap. 1427 post 60 –Kommunal naturforvaltning
- Kap. 1427 post 62 –Tilskudd til interkommunale friluftsråd»

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet vil stemme for.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 76 stemmer mot og 32 stemmer for forslagene fra Høyre. (Voteringsutskrift kl. 18.35.44)

Steinar Bastesen (TF): President! Jeg stemte feil. Jeg skulle stemt imot.

Presidenten: Da korrigeres stemmetallene til 77 stemmer mot forslagene og 31 for. Med dette stemmetall er forslagene ikke bifalt.

Det voteres så over forslagene nr. 14 og 15, fra Fremskrittspartiet. Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen presentere ytterligere utredninger av alternative gjennomføringer av EFTA-domstolens dom vedrørende differensiert arbeidsgiveravgift.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2000 legge frem forslag om at årsavgiften kun skal betales for den del av året kjøretøyet er registrert.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 91 mot 18 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18. 36.25)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 12 og 13, fra Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen. Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2000 legge frem forslag om å senke avgiften på bensin som brukes til fremdrift av båter, til samme nivå som avgiften på diesel som brukes til fremdrift av båter med sikte på ikrafttredelse fra 1. januar 2001.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett legge frem en avviklingsplan for Avgift på båtmotorer.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen ble med 92 mot 17 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 18.36.49)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 10 og 11, fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen.

Forslag nr. 10 lyder:

«a.

Stortinget bed Regjeringa koma attende med ei vurdering av nivået på produktavgifta i samband med revidert nasjonalbudsjett for år 2000.

b.

Stortinget bed vidare Regjeringa leggja fram årlege rekneskap for produktavgiftsordninga for Stortinget.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme med en plan for avvikling av avgiften på sjokolade- og sukkervarer snarest og senest i Revidert nasjonalbudsjett for år 2000.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen ble med 76 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.37.15)

Presidenten: Vi skal så votere over innstillingens forslag til vedtak, og vi starter med rammeområde 19.

Til dette rammeområdet foreligger det mindretallsforslag fra Fremskrittspartiet, fra Høyre og fra Sosialistisk Venstreparti, forslagene nr. 1, 2 og 3. Som presidenten tidligere har redegjort for, bortfaller disse forslagene i tråd med bestemmelsen som er referert i § 19 i Stortingets forretningsorden.

Komiteen hadde innstillet:

A. RAMMEOMRÅDE 19 (Rammetilskudd til kommunesektoren)

I.

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r :				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning	29 441 758 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	995 593 000	
	63	Regionaltilskudd	393 747 000	
	64	Skjønntilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	2 856 674 000	
	65	Hovedstadstilskudd	196 786 000	
	66	Overgangsordning ved innføring av løpende inntekts- utjevning	250 869 000	
	68	Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd	752 573 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning	15 168 643 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	673 300 000	
	64	Skjønntilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	1 179 400 000	
	65	Hovedstadstilskudd	132 600 000	
	66	Overgangsordning ved innføring av løpende inntekts- utjevning	23 057 000	
		Totale utgifter		52 065 000 000

II.

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet kan:

1. utgiftsføre uten bevilgning inntil 150 mill. kroner på kap. 571 post 90 i statsbudsjettet for 2000 som forskudd på rammetilskudd for 2001 til kommuner.

2. utgiftsføre uten bevilgning inntil 50 mill. kroner på kap. 572 post 90 i statsbudsjettet for 2000 som forskudd på rammetilskudd for 2001 til fylkeskommuner.

III.

Omdisponeringsfullmakt i forbindelse med forsøk med rammefinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i samråd med Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Sosial- og helsedepartementet og Barne- og familiedepartementet får adgang til å omdisponere mellom bevilgningen under kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 68 Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd på den ene siden og bevilgningene under:

1. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen post 63 Tilskudd til skolefritidsordninger.
2. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen post 65 Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen.
3. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen post 66 Tilskudd til leirskoleopplæring.
4. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen post 67 Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler.
5. kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring post 60 Tilskudd til norskopplæring for innvandrere.
6. kap. 521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere post 60 Integreringstilskuddet.
7. kap. 550 Lokal næringsutvikling post 61 Kommunale næringsfond.
8. kap. 586 Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser post 63 Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag.

9. kap. 614 Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere m.v. post 63 Utvikling av sosialtjenesten, rusmiddeltiltak.
10. kap. 670 Tiltak for eldre post 61 Tilskudd til omsorgstjenester.
11. kap. 673 Tiltak for funksjonshemmede post 61 Oppfølging av ansvarsreformen for mennesker med psykisk utviklingshemming.
12. kap. 673 Tiltak for funksjonshemmede post 63 Begrenset bruk av tvang.
13. kap. 743 Statlige stimulerings tiltak for psykisk helsevern post 62 Tilskudd til psykiatri i kommuner.
14. kap. 840 Tilskudd til krisetiltak post 60 Tilskudd til kommuner til krisetiltak.
15. kap. 856 Barnehager post 60 Driftstilskudd til barnehager.

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 71 mot 38 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 18.38.24)

Presidenten: Til rammeområde 20 foreligger det også forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti som nå bortfaller. Det er forslagene nr. 4, 5 og 6.

Komiteen hadde innstillet:

B. RAMMEOMRÅDE 20 (Tilfeldige utgifter og inntekter)

I.

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2309		Tilfeldige utgifter		
	1	Driftsutgifter	3 914 805 000	
		Totale utgifter		3 914 805 000
I n n t e k t e r				
5309		Tilfeldige inntekter		
	29	Ymse	49 435 000	
		Totale inntekter		49 435 000

II.

Omdisponering til tilfeldige utgifter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet gis fullmakt til å omdisponere fra poster som har lønnsbevilgning med tilsammen 840 967 000 kroner til kap. 2309 Tilfeldige utgifter, post 01 Driftsutgifter.

Presidenten: Også her antar presidenten at Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 71 mot 38 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 18.39.13)

Presidenten: Vi skal så videre til rammeområde 23.

Til rammeområde 23 foreligger det forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti. Det er forslagene nr. 7, 8 og 9, som altså nå bortfaller.

Videre foreligger det et forslag, nr. 22, fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og re-

presentanten Bastesen, som er en korreksjon til innstillingens forslag til § 4 under Grunnavgift på fyringsolje. Presidenten kommer tilbake til dette litt senere.

Komiteen hadde innstillet:

C. RAMMEOMRÅDE 23 (Skatter og avgifter)

I.

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r :				
5501		Skatter på formue og inntekt		
	70	Toppskatt m.v.	16 609 000 000	
	72	Fellesskatt	75 602 000 000	
5506		Avgift av arv og gaver		
	70	Avgift	750 000 000	
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum		
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt	12 300 000 000	
	72	Særskatt på oljeinntekter	16 400 000 000	
	73	Produksjonsavgift	2 500 000 000	
	74	Arealavgift m.v.	700 000 000	
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen		
	70	Avgift	3 200 000 000	
5511		Tollinntekter		
	70	Toll	1 800 000 000	
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	17 000 000	
5521		Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.		
	70	Avgift	115 100 000 000	
5526		Avgift på alkohol		
	71	Produktavgift på brennevin, vin m.m.	4 780 000 000	
	72	Produktavgift på øl	3 700 000 000	
5531		Avgift på tobakkvarer		
	70	Avgift	7 380 000 000	
5536		Avgift på motorvogner m.m.		
	71	Engangsavgift på motorvogner m.m.	7 898 000 000	
	72	Årsavgift	4 600 000 000	
	73	Vektårsavgift	290 000 000	
	75	Omregistreringsavgift	1 465 000 000	
	76	Avgift på bensin	10 150 000 000	
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	4 745 000 000	
5537		Avgifter på båter m.v.		
	71	Avgift på båtmotorer	119 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5541		Avgift på elektrisk kraft		
	70	Forbruksavgift	5 500 000 000	
5542		Avgift på mineralolje m.v.		
	70	Avgift på mineralolje	345 000 000	
	71	Avgift på smøreolje	92 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter m.v.		
	70	CO ₂ -avgift	4 325 000 000	
	71	Svovelavgift	235 000 000	
5545		Miljøavgifter i landbruket		
	71	Miljøavgift, plantevernmidler	60 000 000	
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall		
	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	523 000 000	
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier		
	70	Trikloretan (TRI)	23 000 000	
	71	Tetrakloretan (PER)	15 000 000	
5555		Sjokolade- og sukkervareavgift		
	70	Avgift	875 000 000	
5556		Avgift på kullsyreholdige alkoholfrie drikkevarer m.m.		
	70	Produktavgift	900 000 000	
5557		Avgift på sukker		
	70	Avgift	264 000 000	
5558		Avgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.		
	70	Produktavgift	26 000 000	
5559		Avgift på drikkevareemballasje		
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	284 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong	14 000 000	
	72	Miljøavgift på plast	69 000 000	
	73	Miljøavgift på metall	20 000 000	
	74	Miljøavgift på glass	31 000 000	
5565		Dokumentavgift		
	70	Avgift	2 300 000 000	
5580		Avgift på flyging av passasjerer		
	72	Avgift	1 180 000 000	
5581		Avgift på utstyr for opptak og/eller gjengivelse av lyd eller bilder m.v.		
	70	Avgift på kassetter	43 000 000	
	72	Avgift på radio- og fjernsynsmateriell m.v.	287 000 000	
5583		Særskilte avgifter m.v. i telesektoren		
	70	Inntekter fra frekvenser	36 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5700		Folketrygdens inntekter		
	71	Trygdeavgift	49 827 000 000	
	72	Arbeidsgiveravgift	67 700 000 000	
		Totale inntekter		425 079 000 000

II

SKATTE- OG AVGIFTS- OG TOLLVEDTAK Om endringer i Stortingets skattevedtak av 30. november 1998 for inntektsåret 1999

§ 2-2 skal lyde:

§ 2-2 *Upersonlig skattepliktig*

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 15 A-1, og som ikke etter særskilt lovbestemmelse er fritatt for formuesskatteplikt, svarer formuesskatt til staten med 0,3 prosent. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 3-2 skal lyde:

§ 3-2 *Fellesskatt*

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene. Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 6,4 pst.
- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 9,9 pst.

Ny § 3-3 skal lyde:

§ 3-3 *Skatt til staten for selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 15 A-1*

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 15 A-1, svarer skatt til staten med 28 pst. av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

Nåværende §§ 3-3 til 3-7 blir nye §§ 3-4 til 3-8.

§ 4-1 skal lyde:

§ 4-1 *Ordinære skatter*

Skattepliktig som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i petroleumsskatteloven, skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattepliktige enn selskaper, svares skatt med 0,7 prosent. De regler som ellers gjelder for beregning av formuesskatt til kommunen, gis tilsvarende anvendelse.

Av inntekt svares skatt med 28 pst. med mindre det skal svares skatt på inntekt etter § 3-3. Skatten blir å ut-

ligne i samsvar med bestemmelsene i petroleumsskatteloven. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

§ 7-2 skal lyde:

§ 7-2 *Skattested for ligningen*

Statsskatteligningen for personer og dødsbo foregår i den kommune hvor den skattepliktige etter bestemmelsene i skatteloven §§ 21, 23 og 24 blir å iligne kommuneskatt. Ved ligningen medtas formue og inntekt som skattlegges etter bestemmelsene i skatteloven § 18 og 19.

Statsskatteligningen for selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 15 A-1 foregår i kontorkommunen, jf. skatteloven § 20 første ledd.

Ved utligning av skatt for skattepliktig etter petroleumsskatteloven, gjelder § 6 i denne loven.

I utlandet hjemmehørende mottaker av godtgjørelse, tantieme, gratiale og lignende fra selskap eller innretning som er hjemmehørende her i riket (skatteloven § 23 femte ledd), skattlegges i den kommune der selskapet har sitt kontor (hovedkontor) eller styret har sitt sete. Det samme gjelder selskap eller samlag for omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød eller øl.

Skattlegging av inntekt som nevnt i § 3-5 annet ledd foretas i Oslo.

Om endring i Stortingets vedtak av 30. november 1998 om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 1999

Med hjemmel i lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 73 fastsettes:

I inntektsåret 1999 skal

1. Den fylkeskommunale inntektsskattøren være
 - For personlige skattytere og dødsboer: Minimum 5,35 pst., maksimum 6,60 pst.
2. Den kommunale inntektsskattøren være
 - For personlige skattytere og dødsboer: Minimum 10,0 pst., maksimum 11,5 pst.

De høyeste satser skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser. Satser mellom minimum og maksimum fastsettes i tilfelle til hele eller halve prosentenheter.

Om Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2000

Kapittel 1 - Generelt

§ 1-1 *Vedtaketets anvendelsesområde*

Dette vedtaket gjelder forskuddsutskriving og endelig utskriving av skatt på inntekt og formue.

Utskriving av statsskatt skjer for de skattepliktige og etter de satser som følger av dette vedtak.

§ 1-2 Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

§ 1-3 Klasseansettelse

Reglene om klasseansettelse i skatteloven § 15-4 gjelder tilsvarende for skatt etter dette vedtaket. Personer og boer som ikke har krav på personfradrag, skal settes i skatteklasse 0. Personer som må bo i utlandet på grunn av tjeneste i den norske stat, følger samme regler som personer bosatt i Norge.

§ 1-4 Forskuddsutskriving

Skattepliktig som nevnt i skattebetalingsloven § 1, jf. § 2, skal betale forskudd på formues- og inntektsskatt til staten for inntektsåret 2000. Ved beregningen og innbetalingen gjelder reglene i dette vedtaket og i skattebetalingsloven.

Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av petroleumsskatteloven, og den skattepliktige ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

Plikten til å betale forskudd på inntektsskatt omfatter også person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat.

Kapittel 2 - Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2-1 Formuesskatt til staten - personlig skattepliktig og dødsbo

Personlig skattepliktig og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den del av den skattepliktiges samlede antatte formue som overstiger 120 000 kroner i klasse 0 og 1 og 150 000 kroner i klasse 2. Skattepliktig i klasse 1 som får særfradrag i alminnelig inntekt etter skatteloven §§ 6-80 til 6-83 henføres til klasse 2 når det gjelder formuesskatt. Det samme gjelder ektefeller som lignes særskilt etter skatteloven § 2-11.

Formuesskatten beregnes etter disse satsene:

	Klasse 0 og 1	Klasse 2
0,2 pst. av de første	420 000	430 000
0,4 pst. av det overskytende beløp		

§ 2-2 Formuesskatt til staten - upersonlig skattepliktig

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kapittel 2, svarer formuesskatt til staten med 0,3 pst. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2-3 Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattelyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kapittel 2. Skattelyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15-4 skal ha et fradrag i formuen på 120 000 kroner. Når skattelyter er skattepliktig til flere kommuner, gjelder reglene i skatteloven § 6-90 første og tredje ledd tilsvarende for formuen. Satsen for formuesskatten til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 pst. og ikke lavere enn 0,4 pst. Høyeste sats gjelder når ikke lavere sats er vedtatt i kommunen.

Kapittel 3 - Inntektsskatt til staten

§ 3-1 Toppskatt

Personlig skattepliktig skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare toppskatt til staten med 13,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 277 800 kroner i klasse 0 og 1 og 329 000 kroner i klasse 2, og med 19,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 762 700 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Personlig skattepliktig i en kommune i Finnmark eller i kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal likevel bare svare toppskatt til staten av inntekt som nevnt i første ledd med 9,5 pst. av hele den delen av inntekten som overstiger 277 800 kroner i klasse 0 og 1 og 329 000 kroner i klasse 2, og med 19,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 762 700 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Dersom den skattepliktige er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattepliktig som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2-3 første og annet ledd, eller petroleumsskatteloven.

§ 3-2 Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 6,85 pst.
- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 10,35 pst.

§ 3-3 Skatt til staten for selskaper og innretninger

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, svarer skatt til staten med 28 pst. av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

§ 3-4 Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt med 27 pst.

§ 3-5 Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattepliktig etter skatteloven § 2-3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket svare skatt til staten med 28 prosent av inntekten. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen gis tilsvarende anvendelse.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattepliktig og dødsbo ellers i § 3-2 annet ledd, samt toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven §§ 16-20 til 16-28 gjelder tilsvarende for skattepliktige som nevnt i dette ledd.

Person som ikke har bopel i riket og som er aksjonær i aksjeselskap eller allmennaksjeselskap skattepliktig etter skatteloven § 2-2 første ledd eller § 2-3 første ledd, og som innen riket eller på områder nevnt i petroleumsskatteloven § 1, deltar aktivt i driften av selskapet, skal svare toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd av personinntekt fastsatt av selskapets inntekt etter skatteloven kapittel 12.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 pst. eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

§ 3-6 Skatt til staten på honorar til utenlandske artister m.v.

Skattepliktig etter lov av 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister, skal svare skatt til staten med 15 prosent av inntekten.

§ 3-7 Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale til bo som omhandlet i skatteloven § 5-40 sjette ledd skal være 45 pst.

§ 3-8 Skattefri inntekt

Inntekt under 1 000 kroner er skattefri. I utlandet bosatt aksjonær (parthaver) i aksjeselskap, allmennaksjeselskap og dermed likestilt selskap ilignes skatt når inntekten - fastsatt under ett for samtlige aksjonærer - utgjør minst 100 kroner.

Kapittel 4 - Skatt etter petroleumsskatteloven

§ 4-1 Ordinære skatter

Skattepliktig som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i petroleumsskatteloven, skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattepliktige enn selskaper, svares skatt med 0,7 pst. De regler som ellers gjelder for beregning av formuesskatt til kommunen, gis tilsvarende anvendelse.

Av inntekt svares skatt med 28 pst. med mindre det skal svares skatt på inntekten etter § 3-3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i petroleumsskatteloven. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

§ 4-2 Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i petroleumsskatteloven § 5, skal det svares særskatt med 50 pst.

§ 4-3 Terminskatt

Terminskatt for inntektsåret 2000 skrives ut og betales i samsvar med petroleumsskatteloven § 7. Ved utskrivningen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4-4 Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap

Det svares ikke skatt til staten av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter petroleumsskatteloven § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 pst. av kapitalen i det utdelende selskap. Dersom det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter petroleumsskatteloven § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 - Tonnasjeskatt

§ 5-1 Tonnasjeskatt

Aksjeselskap og allmennaksjeselskap som nevnt i skatteloven § 8-10, skal svare tonnaseskatt, jf. skatteloven § 8-16, etter følgende satser:

- 0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter
- 72 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter
- 48 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter
- 24 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8-16 første ledd.

Kapittel 6 - Skattested

§ 6-1 Skattested for forskuddsutskrivningen

Forskuddsutskrivningen foretas i den kommune hvor den forskuddspliktige er bosatt, jf. skatteloven § 3-1. Her medtas også forskudd på skatt av formue og inntekt som nevnt i skatteloven § 3-3. For boer gjelder bestemmelsene i skatteloven § 3-1 fjerde ledd.

For person som ikke er bosatt i riket, skal den kommunen som er angitt i skatteloven § 3-4 første, fjerde eller femte ledd eller i petroleumsskatteloven § 6 nr. 2, utskrive skatten.

Første og annet ledd gjelder i den utstrekning annet ikke er bestemt i medhold av skattebetalingsloven §§ 8 nr. 4 og 18 nr. 4.

Utskriving av forskudd som omhandlet i § 1-4 tredje ledd foretas i Oslo.

§ 6-2 Skattested for ligningen

Statsskatteligningen for personer og dødsbo foregår i den kommune hvor den skattepliktige etter bestemmelsene i skatteloven §§ 3-1 og 3-4 blir å iligne kommuneskatt. Ved ligningen medtas formue og inntekt som skattlegges etter bestemmelsene i skatteloven §§ 3-3 og 18-7.

Statsskatteligningen for selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, foregår i kontor-kommunen, jf. skatteloven § 3-2.

Ved utligning av skatt for skattepliktig etter petroleumsskatteloven, gjelder § 6 i denne loven.

I utlandet hjemmehørende mottaker av godtgjørelse, tantieme, gratiale og lignende fra selskap eller innretning som er hjemmehørende her i riket (skatteloven § 3-4 tredje ledd), skattlegges i den kommune der selskapet har sitt kontor (hovedkontor) eller styret har sitt sete. Det samme gjelder selskap eller samlag for omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød eller øl.

Skattlegging av inntekt som nevnt i § 3-5 annet ledd foretas i Oslo.

Kapittel 7 - Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser m.v.

§ 7-1 Kapitalavkastningsraten for fastsetting av personinntektsdel av nærings- og selskapsinntekt (deling)

Kapitalavkastningsraten som nevnt i skatteloven § 12-13 tredje ledd skal være maksimalt 10,0 pst.

§ 7-2 Normalrentesatsen for rimelig lån i arbeidsforhold

Normalrentesatsen som nevnt i skatteloven § 5-12 fjerde ledd skal være 5,0 pst.

§ 7-3 Minstefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-32 skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner og ikke høyere enn 36 600 kroner. Fradrag som beregnes av inntekt som omfattes av skatteloven § 6-31 første ledd a, c, d eller e eller annet ledd skal likevel ikke settes lavere enn 30 600 kroner. Fradraget kan ikke overstige den inntekten som det beregnes av.

§ 7-4 Foreldrefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn og 30 000 kroner for to eller flere barn.

§ 7-5 Personfradrag

Fradrag etter skatteloven § 15-4 er 27 700 kroner i klasse 1 og 55 400 kroner i klasse 2.

§ 7-6 Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 73 800 kroner for enslige og 120 600 kroner for ektepar og samboere som går inn under skatteloven § 2-16.

Kapittel 8 - Forskriftskompetanse m.v.

§ 8-1 Avrundingsregler og utfyllende regler

Departementet kan gi nærmere forskrift om gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak, herunder regler om avrunding av inntekts- og formuesposter, samt fradragposter.

§ 8-2 Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 56 nr. 5.

Om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 2000

Med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 15-2 fastsettes:

I inntektsåret 2000 skal

1. Den fylkeskommunale inntektsskattøren være
 - For personlige skattytere og dødsboer: Minimum 5,20 pst., maksimum 6,45 pst.
2. Den kommunale inntektsskattøren være
 - For personlige skattytere og dødsboer: Minimum 9,35 pst., maksimum 11,20 pst.

De høyeste satser skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser. Satser mellom minimum og maksimum fastsettes i tilfelle til hele eller halve prosentenheter.

Om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen for budsjetterminen 2000

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

- a) for gass 70 øre pr. standardkubikkmeter,
- b) for olje eller kondensat 70 øre pr. liter.

Om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2000

§ 1

Av arv og gaver som er avgiftspliktige etter lov av 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver skal det fra 1. januar 2000 svares avgift til statskassen etter reglene i dette vedtaket.

§ 2

Fradrag etter loven § 15 annet ledd for begravelseromkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til 25 000 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til fradrag.

Fradrag etter loven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år settes til 25 000 kroner pr. år.

§ 3

Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4

Av arv og gaver til arvelaterens/giverens barn, fosterbarn - herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren/giveren - og foreldre, svares:

Av de første 200 000 kroner.....	intet
Av de neste 300 000 kroner	8 pst.
Av overskytende beløp	20 pst.

§ 5

Av arv og gaver som ikke går inn under § 4, svares:

Av de første 200 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner.....	10 pst.
Av overskytende beløp	30 pst.

Om fastsetting av avgifter m.v. til folketrygden for 2000

Med hjemmel i folketrygdloven §§ 23-2, 23-3 og 23-9 fastsettes:

For året 2000 svares folketrygdavgifter etter følgende satser:

§ 1 Arbeidsgiveravgift

- a) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2000 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone V: 0,0 pst. Denne sonen omfatter:
- Finnmark fylke, alle kommuner,
 - i Troms fylke, kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvæningen.
 - Samme satsen skal benyttes for arbeidsgiveravgift av inntekt som blir skattlagt etter lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard på formue og inntekt.
- b) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2000 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone IV: 5,1 pst. Denne sonen omfatter:
- i Troms fylke, de kommuner som ikke er blant de nevnte i a første ledd,
 - i Nordland fylke, alle kommuner,
 - i Nord-Trøndelag fylke, kommunene Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka,

- i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen,
 - i Møre og Romsdal fylke, kommunen Smøla.
- c) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2000 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone III: 6,4 pst. Denne sonen omfatter:
- i Nord-Trøndelag fylke, kommunen Snåsa,
 - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Hemne, Snillfjord, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal,
 - i Møre og Romsdal fylke, kommunene Surnadal, Rindal, Aure, Halså, Tustna,
 - i Oppland fylke, kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang,
 - i Hedmark fylke, kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os.
- d) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2000 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone II: 10,6 pst. Denne sonen omfatter:
- i Nord-Trøndelag fylke, kommunene Meråker, Frosta, Leksvik, Mosvik, Verran,
 - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Ørland, Agdenes, Rissa, Bjugn, Rennebu, Meldal, Midtre Gauldal, Selbu,
 - i Møre og Romsdal fylke, kommunene Vanylven, Sande, Herøy, Norddal, Stranda, Stordal, Rauma, Nesset, Midsund, Sandøy, Gjemnes, Tingvoll, Sunndal, Haram, Aukra, Eide.
 - i Sogn og Fjordane fylke, alle kommuner,
 - i Hordaland fylke, kommunene Etne, Ølen, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam, Modalen, Fedje, Masfjorden, Bømlo,
 - i Rogaland fylke, kommunene Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Utsira, Vindafjord, Finnøy,
 - i Vest-Agder fylke, kommunene Åseral, Audnedal, Hægebostad, Sirdal,
 - i Aust-Agder fylke, kommunene Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle,
 - i Telemark fylke, kommunene Drangedal, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje, Nome,
 - i Buskerud fylke, kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Sigdal, Rollag, Nore og Uvdal,
 - i Oppland fylke, kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringeby, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land,
 - i Hedmark fylke, kommunene Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot.
- e) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2000 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en annen kommune enn de som omfattes av bokstav a til d ovenfor, skal satsen være 14,1 pst. Dette øvrige området kalles sone I.
- f) Satsen i bokstav e skal også legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt i kongelig resolusjon med hjemmel nedenfor i § 4, og arbeidsgiveravgift for statsforvaltningen etter reglene i folketrygdloven § 24-5 tredje ledd.
- g) Satsen i bokstav e skal videre legges til grunn for følgende foretak, uansett til hvilken kommune arbeidstakeren er skattepliktig, med mindre foretaket er hjemmehørende på Svalbard:
1. foretak som produserer elektrisitet skapt ved vannkraft,

2. foretak som utvinner råolje eller naturgass,
 3. foretak som yter en eller flere av følgende tjenester tilknyttet utvinning av olje eller gass:
 - prøve- eller produksjonsboring på kontrakt,
 - servicevirksomhet i forbindelse med olje- og gass-utvinning,
 - bore- eller brønnservice på kontrakt.
 Denne bestemmelsen omfatter ikke tjenesteyting tilknyttet letevirksomhet, eller drift og bruk av innretninger i den utstrekning de brukes til letevirksomhet.
 4. foretak som bryter metallholdig malm, med unntak av jernmalm og jernmalm med innhold av mangan,
 5. foretak som utvinner industrimineralene nefelinsyenitt eller olivin,
 6. foretak som bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:
 - fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods,
 - fartøy på minst 100 BRT til særlige formål,
 - slepebåt på minst 365 kW,
 - fiskefartøy på minst 100 BRT bestemt for eksport til land utenfor EØS-området,
 - flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnt fartøy.
 Denne bestemmelsen omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1000 BRT.
 7. foretak som produserer EKSF-stål,
 8. foretak som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1-4 eller verdipapirhandelloven § 7-1 jf. § 1-2 første ledd, dersom foretaket har filial, driver grenseoverskridende virksomhet, eller har etablert datterforetak som driver tilsvarende virksomhet, i andre stater innen EØS-området.
 9. foretak som utfører godstransport på vei og som i 1999 hadde mer enn 50 årsverk. Som godstransport regnes ikke egentransport etter samferdselsloven § 8. Bestemmelsen i dette punktet omfatter ikke tilfeller der godstransporten kun finner sted innenfor et lokalt avsperrert næringsområde.
 10. foretak som produserer telekommunikasjonstjenester.
- h) For foretak som har klar regnskapsmessig atskillelse mellom virksomhet som omfattes av bokstav g og annen type virksomhet, kan det kreves at arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den delen av virksomheten som omfattes av bokstav g, og etter satsene i bokstavene a til e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den øvrige del av virksomheten. Oppfylles ikke kravet om regnskapsmessig atskillelse, skal arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for hele foretaket. Det er et vilkår for å anvende bestemmelsen i denne bokstaven at de ulike virksomhetene har eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret.
- i) Arbeidsgiveravgiften skal fastsettes etter bestemmelsene i bokstav g først når differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av reglene i bokstavene a til e og den arbeidsgiveravgift som ville følge

av reglene i bokstav g overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2000. Dersom bestemmelsen i bokstav h kommer til anvendelse, skal differansen beregnes i forhold til den samlede lønn og annen godtgjørelse knyttet til den eller de deler av virksomheten som omfattes av bokstav g. Bestemmelsen i denne bokstaven kommer ikke til anvendelse for virksomhet som nevnt i bokstav g nr. 7 og nr. 9.

- j) Når arbeidstaker nevnt under bokstav a til g fra samme arbeidsgiver mottar ytelser i 2000 på mer enn 16 ganger gjennomsnittet av grunnbeløpet i folketrygden i 2000, skal det i tillegg til satsene nevnt ovenfor regnes en særskilt avgift etter en sats på 12,5 pst. på det overskytende.

§ 2 Trygdeavgift

- a) Av pensjon, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1: 3,0 pst.
 - b) Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 2: 7,8 pst.
 - c) Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 3: 10,7 pst.
- Avgift av næringsinntekt (annen ervervsinntekt) i jord- og skogbruk over 7,8 pst. av inntekten skal dekkes med tilskudd knyttet til jordbruksoppkjøret.

Næringsinntekt er i denne sammenheng inntekt som nevnt i forskrift gitt av Finansdepartementet 5. oktober 1970 nr. 2 om levering av årsoppgave og om avgiftsfrie uttak i jordbruk med binæringer og skogbruk.

§ 3 Tilskudd fra kommunene og fylkeskommunene som nevnt i folketrygdloven § 23-9 annet ledd

- a) I kommuner: 0,0 pst.
- b) I fylkeskommuner: 0,0 pst.

§ 4 Forskriftsfullmakt

Kongen gir regler om grunnlag og satser for avgiften og tilskudd etter folketrygdloven § 23-4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Departementet gir regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i § 1 bokstavene g, h og i.

Om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2000

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-5 annet ledd fastsettes:

I

I 2000 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

1. Trygdeavgift over 7,8 pst. av pensjonsgivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.

2. Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
3. Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
4. Avgift til dekking av de utgiftene folketrygden har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.
5. Avgift til dekking av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggstrygd for sykepenger til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 3,4 pst. for 2000.

Avgift på omsetning av råfisk, råfiskprodukter, hval og hvalprodukter innkreves av godkjente salgslag, jf. lov av 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk § 3. Ved fiske på fjerne farvann der omsetningen foregår utenom salgslag og ved omsetning av sel og produkter av sel, skal den avgiftspliktige innbetale produktavgiften til Fiskeridirektoratet.

Om merverdiavgift og avgift på investeringer m.v. for budsjetterminen 2000

I

§ 1

1. Fra 1. januar 2000 skal det betales 23 pst. avgift etter bestemmelsene i lov av 19. juni 1969 om merverdiavgift.
2. Fra 1. januar 2000 skal det betales 11,11 pst. avgift av omsetning som nevnt i lov av 19. juni 1969 om merverdiavgift § 39 og godtgjørelse som nevnt i samme lov § 41.

§ 2

Unntaket i merverdiavgiftslovens § 5 første ledd nr. 2 gjelder ikke for omsetning av statens postselskaps bilbudtjenester. Departementet kan gi nærmere bestemmelser om avgrensning av avgiftsplikten.

II

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det betales 7 pst. avgift etter bestemmelsene i lov av 19. juni 1969 om avgift på investeringer m.v.

§ 2

Avgift skal ikke betales av bygninger, anlegg og andre driftsmidler til bruk

- a) under fabrikkmessig produksjon av varer,
- b) under bryting, utvinning og bearbeiding i bergverk.

Departementet avgjør med bindende virkning hva som skal anses som «fabrikkmessig produksjon» og «bergverk».

§ 3

Bestemmelsene i § 2 gjelder ikke for

- a) virksomhet innen bygg og anlegg,
- b) jordbruk, skogbruk, fiske og fangst,
- c) produksjon og forsyning av elektrisk kraft, gass og vann, herunder damp og varmtvann.

Unntatt fra bestemmelsen i første ledd bokstav c er produksjon av damp og varmt vann som prosessvarme og produksjon av mottrykkskraft til egen bruk som nevnt i § 2. Det samme gjelder utnyttelse av spillvarme i den utstrekning spillvarmen kommer fra driftsmidler som nevnt i § 2.

§ 4

Det skal ikke betales avgift ved anskaffelser som hovedsakelig er til bruk i jordbruk, husdyrhold, hagebruk, gartneri og skogbruk.

§ 5

Fiskere er fritatt for å svare avgift ved anskaffelse av linebruk, nøter, snurrevad, trål av alle slag og garn for sjøfiske.

§ 6

Avgift skal ikke betales av kommunale kloakkrenseanlegg og kloakkledningsnett.

§ 7

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte miljøinvesteringer i avfallshånderingsanlegg. Det skal heller ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i lokale mottaks- og lagringsanlegg og de sentrale behandlingsanlegg for spesialavfall.

§ 8

Det skal ikke betales avgift av arbeid på bygninger og faste anlegg i Finnmark og Nord-Troms. Fritaket gjelder også varer som inkorporeres i bygning eller fast anlegg i forbindelse med slikt arbeid.

§ 9

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte tilskuddsberettigede energiøkonomiseringstiltak.

§ 10

Det skal ikke betales avgift av lastebiler og trekkbiler for semitrailere. Det skal heller ikke betales avgift av tilhengere hovedsakelig innrettet for transport av gods til bruk for slike kjøretøyer.

Fritaket i første ledd gjelder ikke for kjøretøyer som ikke er registrert for bruk på offentlig veg.

§ 11

Det skal ikke betales avgift av hogstutstyr til bruk for felling, kvisting, kapping o.l. i forbindelse med avvirking av skog.

Avgift skal heller ikke betales av lassbærer anskaffet for transport av tømmer i skogen.

§ 12

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer m.v. i vindkrafthanlegg, bioenergianlegg og varmpumper. Det samme gjelder for fjernvarmeanlegg, tidevannsanlegg, mikro- og minivannkraftverk, solenergianlegg og geovarmeanlegg.

§ 13

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i distribusjonsnett for naturgass.

§ 14

Det skal ikke betales avgift av flyverksteders, herunder tekniske divisjoner og baser, anskaffelse av varer og tjenester til bruk som driftsmiddel ved ombygging, reparasjon eller vedlikehold av luftfartøyer som nevnt i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 17 første ledd nr. 1 bokstav c.

§ 15

Departementet kan

1. gi nærmere forskrifter om avgrensning, utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 1-14 og kan herunder bestemme at visse driftsmidler skal avgiftsberegnes etter den sats som er nevnt i § 1, selv om driftsmidlet er til bruk som nevnt i § 2,
2. når særlige forhold foreligger bestemme at visse driftsmidler skal være fritatt for avgiftsberegning, selv om driftsmidlet ikke er til bruk som nevnt i § 2.

Om særavgifter til statskassen for budsjetterminen 2000

AVGIFT PÅ ALKOHOL

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 og lov av 19. juni 1964 nr. 1 betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlandsk tilvirking av sprit, isopropanol, brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl m.v. med følgende beløp:

1. Drikk med alkoholstyrke over 22 volumprosent alkohol; kr 7,04 pr. volumprosent og liter.
2. Drikk med alkoholstyrke 15-22 volumprosent alkohol; kr 3,65 pr. volumprosent og liter.
3. Drikk med alkoholstyrke over 4,75 og under 15 volumprosent alkohol; kr 3,65 pr. volumprosent og liter.
4. Drikk med alkoholstyrke;
 - a) til og med 0,7 volumprosent alkohol: kr 1,58 pr. liter,
 - b) over 0,7 til og med 2,75 volumprosent alkohol: kr 2,51 pr. liter,
 - c) over 2,75 til og med 3,75 volumprosent alkohol: kr 9,45 pr. liter,
 - d) over 3,75 til og med 4,75 volumprosent alkohol: kr 16,37 pr. liter.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om den avgiftspliktige alkoholstyrken.

Alkohol i essenser som innføres, avgiftsbelegges etter de satser og regler som gjelder for sprit og isopropanol, jf. § 2 bokstav d. Departementet kan bestemme at det også skal betales avgift på alkoholen også i andre varer til fortæring m.v. som innføres.

Satsene i avsnittene foran gjelder også varer som ved kjøp eller som gave innføres med samtykke gitt i medhold av alkohollovgivningen.

Departementet kan fastsette en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) fra tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
- c) brukes ved framstilling av essenser i tilfelle som nevnt i punkt b,
- d) leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,
- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) brukes som råstoff eller hjelpemiddel ved framstilling av alkoholholdige ferdigvarer. Fritaket gjelder kun avgift på alkohol i essenser m.v. som innføres,
- g) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- h) fremstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket gjelder kun øl og vin til eget bruk.

§ 3

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var

overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ TOBAKKVARER

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen etter følgende satser av:

a) **Sigaretter**: kr 0,93 pr. gram av pakningens nettovekt.

Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.

b) **Sigaretter**: kr 1,62 pr. stk.

Med én sigarett menes en sigarett som har en lengde til og med 90 mm, som to regnes sigaretten dersom den har en lengde på over 90 mm, men maks 180 mm, osv.

Filter og munnstykke tas ikke med ved beregningen av lengden.

c) **Røyketobakk, karvet skråtobakk, råtobakk i forbrukerpakning**: kr 1,12 pr. gram av pakningens nettovekt.

d) **Skråtobakk**: kr 0,53 pr. gram av pakningens nettovekt.

e) **Snus**: kr 0,53 pr. gram av pakningens nettovekt.

f) **Sigarettpapir og sigarettthylser**: kr 0,024 pr. stk. av innholdet i pakningen.

Departementet kan fastsette en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Varer som er ment - eller som departementet finner er tjenlig - som erstatning for forannevnte varer, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1 for tilsvarende tobakkvare.

§ 3

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.

b) Fra/til tilvirkers eller importørs lager

1. utføres til utlandet,

2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,

3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.

c) Kvalitetsprøves og forbrukes i fabrikker eller på lager.
d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 4

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1-3.

§ 8

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ MOTORVOGNER M.M.

I. A. Engangsavgift på motorvogner m.m.

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk tilvirking av motorvogner i henhold til følgende avgiftsgrupper og satser:

Avgiftsgruppe a:

1. Personbiler,
2. varebiler klasse 1 og
3. understell med motor for slike motorvogner:

kr 25,16 pr. kg av de første 1150 kg av vektavgiftsgrunnlaget,

kr 50,32 pr. kg av de neste 250 kg av vektavgiftsgrunnlaget,

kr 100,64	pr. kg av de neste 100 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 117,05	pr. kg av resten (vektavgift).
dessuten:	
kr 7,43	pr. cm ³ av de første 1 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 19,45	pr. cm ³ av de neste 600 cm ³ av slagvolumet,
kr 45,74	pr. cm ³ av de neste 400 cm ³ av slagvolumet,
kr 57,15	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 97,18	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 354,45	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 709,12	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 1 200,00	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe b:

1. Varebiler klasse 2,
2. understell med motor for slike motorvogner: 20 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe c:

1. Campingbiler og
2. understell med motor for slike motorvogner: 28 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe d:

1. Kombinerte biler med totalvekt inntil 5 000 kg og
2. understell med motor for slike motorvogner: 45 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe e:

1. Trekkvogner (ikke til semitrailer),
2. beltebiler og
3. understell med motor for slike motorvogner: 36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe f:

Motorsykler:

kr 6 681	pr./stk. (stykkavgift),
dessuten:	
kr 0,00	pr. cm ³ av de første 125 cm ³ av slagvolumet,
kr 22,95	pr. cm ³ av de neste 775 cm ³ av slagvolumet,
kr 50,32	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 0,00	pr. kW av de første 11 kW av motoreffekten,
kr 297,33	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe g:

Beltemotorsykler (snøscootere):
30 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe h:

Motorvogner i avgiftsgruppe a, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede: 40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe i:

Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre: kr 2 200.

Avgiftsgruppe j:

1. Busser under 6 meter med inntil 17 sitteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen og
2. understell med motorer for slike motorvogner: 30 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

§ 2

Av motorvogner i avgiftsgruppe a - d og g - j skal det i tillegg til avgiften under § 1 svares en vrakpantavgift på kr 1 300 pr. kjøretøy. Avgiften inngår i beregningsgrunnlaget for merverdiavgift.

§ 3

Ved beregning av avgift basert på slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som skal fastsettes i forbindelse med kjøretøyets typegodkjenning og/ eller skal fremkomme i kjøretøyets norske vognkort.

Vektavgiftsgrunnlaget er den egenvekt som er fastsatt i forbindelse med kjøretøyets typegodkjenning, med eventuelt tillegg av ekstrastyr. Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om ekstrastyr og om beregning av avgift på dette.

Verdiavgiftsgrunnlaget er ved innenlandsk tilvirkning prisen fra produsent og ved innførsel tollverdien.

Fra de nevnte regler gjøres det unntak for følgende grupper:

- a) Motorvogner som utleveres fra innenlandsk produsent eller innføres som umontert enhet eller uten det utstyr eller de deler som tilsvarende komplette motorvogner har ved utleveringen/innførselen.
 - b) Motorvogner som har vært registrert i utlandet før for-tolling.
 - c) Motorvogner som utleveres/innføres i skadet stand eller med skjulte feil og mangler.
 - d) For motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler) til framdrift, inngår ikke effekten knyttet til den elektriske motoren i avgiftsgrunnlaget. Sammen med elektromotorens effekt, går vekten av elektromotor og batteripakke på hybridbiler til fratrukk ved fastlegging av bilens egenvekt.
- Forskrift om fastsettelse av avgiften for disse grupper og regler om fradrag for bruk o.l. gis av Finansdepartementet.

§ 4

Ved vurderingen av hvilken avgiftsgruppe motorvogner skal henføres under, legges definisjonene av kjøretøygruppene i Vegdirektoratets forskrift av 25. januar 1990 om krav til kjøretøy til grunn så langt de passer og ikke annet er bestemt. Hvor slik definisjon mangler kan Finansdepartementet fastsette nærmere bestemmelser.

Oppstår det avgiftsmessig sett tvil om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 5

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på:

1. Motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
2. Motorvogner som selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
3. Lett pansrete motorvogner til offentlig bruk.
4. Motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurukonkurranseskjøring.
5. Kombinerte rutevogner.
6. Ambulanser, herunder leilighetsambulanser.
7. Begravelseskjøretøyer.
8. Beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal nytte kjøretøyet i ambulansetjeneste.
9. Motorvogner som bare bruker elektrisitet til framdrift.
10. Busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på:
 - a) innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov av 4. juni 1976 nr. 63, unntatt turvogner,
 - b) institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede m.v.
11. Motorvogner som innføres som flytte- eller arvegods.
12. Motorvogner til undervisningsformål.
13. Beltevogner til Forsvaret.
14. Spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet.

§ 6

Departementet fastsetter forskrift om tilbakebetaling av tilskuddsbeløp og om tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift hvor det:

- a) innen 3 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av bil som drosje eller for transport av funksjonshemmede, jf. § 1 avgiftsgruppe h,
- b) innen 1 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av buss i tilfelle som er gitt avgiftsfritak etter § 5 nr. 10.

§ 7

Når motorvogn uten å ha vært i bruk her i landet utføres til utlandet, enten direkte eller via tollopplag, kan be-

talt særavgift og merverdiavgift refunderes, når det ikke er gått over 3 år mellom fortollingen og gjenutførselen.

§ 8

Departementet kan gi forskrift om avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status til en avgiftsgruppe med høyere avgiftssats, og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrift om avgifter dersom det foretas endringer av en motorvogns grunnlag for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 9

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 10

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 11

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

§ 12

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

I. B. Avgift ved registrering av motorvogner som er bygd opp her i landet

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 betales avgift til statskassen ved registrering av motorvogn, herunder motorsykler, som er innført i deler fra utlandet og som er avgiftspliktig etter vedtak om engangsavgift. Avgift skal også betales ved registrering av oppbygging vedrørende motorvogn som tidligere er registrert her i landet, når nytt registreringsdokument må opprettes som følge av oppbyggingen.

Avgiften skal så vidt mulig svare til summen av toll og avgifter som oppkreves ved innførselen av en tilsvarende motorvogn i oppbygd stand.

§ 2

Departementet avgjør i tvilstilfeller hva som er oppbygging av motorvogn og hva som er tilsvarende motorvogn i oppbygd stand.

For motorvogner av serier, fabrikkat, typer eller modeller som ikke tidligere har vært innført eller som ikke er gjenstand for ordinær innførsel, fastsettes avgiften av departementet.

Toll og avgifter som ved tollkvitteringer legitimeres å være betalt ved innførsel av deler til den oppbygde motorvogn, går til fradrag i avgiften. Fradragsrett gjelder dog ikke merverdiavgift som gir rett til fradrag etter merverdiavgiftsloven.

§ 3

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på oppbygginger på grunn av skader på motorvogn. Registreres motorvognen etter oppbyggingen på en annen enn den som sto som registrert eier av vognen på skadetidspunktet, skal det svares avgift etter post IV (omregistreringsavgift).

§ 4

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II. Årsavgift

§ 1

For 2000 betales i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 avgift til statskassen med:

1. kr 2 005 av:
 - a) Personbiler
 - b) Varebiler
 - c) Campingbiler med tillatt totalvekt mindre enn 12 000 kg
 - d) Busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser (minibusser)
 - e) Kombinerte biler med tillatt totalvekt mindre enn 3500 kg
 - f) Årsprøvekjennermerker for kjøretøy
2. kr 1 025 av campingtilhengere med egenvekt over 350 kg
3. kr 1 580 av motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge
4. kr 1 165 av:
 - lastebiler
 - trekkbiler
 - kombinerte biler med tillatt totalvekt 3 500 kg og mindre enn 12 000 kg.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a) Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
- b) Motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 7 i lov av 4. juni 1976 nr. 63 som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede.
- c) Motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 3 i lov av 4. juni 1976 nr. 63 som rutevogn.
- d) Motorvogn som er godkjent og registrert som ambulanse (herunder leilighetsambulanse) eller registrert som begraveleskjøretøy på begravellesbyrå o.l.
- e) Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn.
- f) Kjøretøy som er 30 år eller eldre.
- g) Kjøretøy som dokumenteres levert senest innen avgiftens forfall til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopp huggeri for vraking/hugging.
- h) Kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- i) Kjøretøy som drives kun med elektrisk strøm (el-biler).

§ 3

For kjøretøy som er registrert pr. 1. januar eller som blir registrert i 1. halvår, og for årsprøvekjennermerker som er tildelt pr. 1. januar eller som blir tildelt i 1. halvår, skal det svares full avgift.

På vilkår departementet kan fastsette, skal det svares halv avgift på kjøretøy som:

1. dokumenteres levert til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopp huggeri for vraking/hugging i første halvår, men etter avgiftens forfall,
2. registreres eller tildeles årsprøvekjennermerker i annet halvår.

§ 4

Avgift som ikke er betalt innen forfall, forhøyes med kr 250. Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om innkreving av tilleggsavgiften.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

III. Vektårsavgift

A.

§ 1

Fra 1. januar 2000 til og med 30. juni 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 til statskassen betales vektgradert årsavgift på innenlandsregistrerte kjøretøy, etter følgende satser:

Vekt kg	Med enkelt- aksler kr pr. år	Andre kr pr. år
9 001-11 999	0	1 180
12 000-13 000	1 180	1 180
13 001-14 000	1 180	1 180
14 001-15 000	1 180	1 180
15 001-16 000	2 425	1 180
16 001-17 000	2 425	1 180
17 001-18 000	2 995	1 180
18 001-19 000	3 590	1 790
19 001-20 000	4 185	2 425
20 001-21 000	4 785	2 995
21 001-22 000	5 385	3 590
22 001-25 000	5 985	4 185
25 001 og over	6 575	4 785

Dersom kjøretøy angitt i tabellen over skal trekke tilhenger med totalvekt over 13 000 kg, skal det i tillegg betales avgift avhengig av tyngste tilhenger som ønskes benyttet, etter følgende satser:

Vekt kg	kr pr. år
13 001-14 000	1 790
14 001-15 000	2 425
15 001-16 000	2 995
16 001-17 000	3 590
17 001-18 000	4 185
18 001-19 000	4 785
19 001-20 000	5 385
20 001-21 000	5 985
21 001-22 000	6 575
22 001-25 000	7 180
25 001 og over	7 775

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift for de enkelte tilhengergrupper, ved korttidsbruk av tilhenger.

§ 2

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 3

Vektårsavgiftsgrunnlaget er kjøretøyets tillatte totalvekt, for semitrailere den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Totalvekten settes ikke høyere enn det kjøretøyet maksimalt tillates brukt med på det norske vegnettet. Avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt etter forskrift fastsatt av departementet.

Hvis kjøretøyets totalvekt ikke direkte går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

§ 4

Følgende kjøretøy er på vilkår fastsatt av departementet fritatt for vektårsavgift:

- traktorer,
- kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- motorredskaper,
- kjøretøy som er registrert på innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov av 4. juni 1976 nr. 63 som personrutevogn, kombinert rutevogn eller turvogn samt demonstrasjonsbusser i samme bevillingskjøring. Som turvogn menes i denne sammenheng busser med over 8 sitteplasser i tillegg til fører sete og tillatt totalvekt over 5 000 kg,
- kjøretøy som er 30 år eller eldre. Fritaket gjelder ikke tilhengere,
- kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
- kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 5

Departementet kan gi forskrift om utskrivning av avgiften i flere terminer, og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

§ 6

Departementet kan fastsette nærmere forskrift om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B.

§ 1

Fra 1. juli 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 til statskassen betales årsavgift på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 12 000 kg, etter følgende satser:

1. Vektgradert årsavgift**A. Motorkjøretøyer**

Avgiftsgruppe	Luft-fjæring	Annet fjærings-system
<i>Minst 2 aksler</i>		
12 000 - 12 999 kg	0	254
13 000 - 13 999 kg	254	705
14 000 - 14 999 kg	705	992
15 000 - 19 000 kg	992	2 247
<i>Minst 3 aksler</i>		
12 000 - 14 999 kg	0	0
15 000 - 16 999 kg	254	443
17 000 - 18 999 kg	443	910
19 000 - 20 999 kg	910	1 181
21 000 - 22 999 kg	1 181	1 820
23 000 - 26 000 kg	1 820	2 829
<i>Minst 4 aksler</i>		
23 000 - 24 999 kg	1 181	1 197
25 000 - 26 999 kg	1 197	1 870
27 000 - 28 999 kg	1 870	2 968
29 000 - 32 000 kg	2 968	4 403

B. Kombinasjoner av kjøretøy (vogntog)

Avgiftsgruppe	Luft-fjæring	Annet fjærings system
<i>Minst 2 + 1 aksler</i>		
12 000 - 13 999 kg	0	0
14 000 - 15 999 kg	0	0
16 000 - 17 999 kg	0	115
18 000 - 19 999 kg	115	262
20 000 - 21 999 kg	262	615
22 000 - 22 999 kg	615	795
23 000 - 24 999 kg	795	1 435
25 000 - 27 999 kg	1 435	2 517
28 000 kg og over	2 517	4 415
<i>Minst 2 + 2 aksler</i>		
23 000 - 24 999 kg	246	574
25 000 - 25 999 kg	574	943
26 000 - 27 999 kg	943	1 386
28 000 - 28 999 kg	1 386	1 673
29 000 - 30 999 kg	1 673	2 747
31 000 - 32 999 kg	2 747	3 813
33 000 kg og over	3 813	5 789
<i>Minst 2 + 3 aksler</i>		
36 000 - 37 999 kg	3 034	4 223
38 000 - 40 000 kg	4 223	5 740
Over 40 000 kg	5 740	7 798
<i>Minst 3 + 2 aksler</i>		
36 000 - 37 999 kg	2 681	3 723
38 000 - 40 000 kg	3 723	5 150
Over 40 000 kg	5 150	7 618
<i>Minst 3 + 3 aksler</i>		
36 000 - 37 999 kg	1 525	1 845
38 000 - 40 000 kg	1 845	2 755
Over 40 000 kg	2 755	4 387

og

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektclasser	Avgasskravnivå		
	Ikke EURO	EURO I	EURO II
12 000 - 19 999 kg	5 400	3 000	2 100
20 000 kg og over	9 600	5 500	3 900

§ 2

Departementet kan gi forskrift om hvilke fjærings-systemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder om krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan også gi forskrift om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn for beregning av avgiften.

§ 3

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4

Vektårsavgiftsgrunnlaget er kjøretøyets tillatte totalvekt, for semitrailere den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Totalvekten settes ikke høyere enn det kjøretøyet maksimalt tillates brukt med på det norske vegnettet. Avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt etter forskrift fastsatt av departementet.

Hvis kjøretøyets totalvekt ikke direkte går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

§ 5

Følgende kjøretøy er på vilkår fastsatt av departementet fritatt for vektårsavgift:

- a) traktorer,
- b) kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- c) motorredskaper,
- d) kjøretøy som er registrert på innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov av 4. juni 1976 nr. 63 som personrutevogn, kombinert rutevogn eller turvogn samt demonstrasjonsbusser i samme bevillingskjøring. Som turvogn menes i denne sammenheng busser med over 8 sitteplasser i tillegg til fører sete og tillatt totalvekt over 5 000 kg,
- e) kjøretøy som er 30 år eller eldre. Fritaket gjelder ikke tilhengere,
- f) kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
- g) kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 6

Departementet kan gi forskrift om utskrivning av avgiften i flere terminer, og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift.

§ 7

Departementet kan fastsette nærmere forskrift om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 8

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 9

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 10

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

IV. Omregistreringsavgift

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 betales avgift til statskassen ved omregistrering av etternevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere med følgende beløp:

	Registreringsår				
	2000 og 1999 kr	1998 kr	1997 kr	1996 til 1989 kr	1988 og eldre kr
a. Mopeder. Motorsykler. Beltemotorsykler.					
1. Mopeder	460	460	460	460	460
2. Motorsykler og beltemotorsykler med motor til og med 250 cm ³ slagvolum	1 310	1 310	1 310	1 310	1 140
3. Motorsykler og beltemotorsykler med motor over 250 cm ³ slagvolum	2 180	2 180	2 180	2 110	1 140
b. Personbiler. Busser.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 800 kg	6 405	4 855	3 660	2 445	1 140
2. over 800 kg t.o.m. 1 200 kg	8 750	6 805	5 035	3 490	1 140
3. over 1 200 kg t.o.m. 1 600 kg	12 580	9 775	7 145	4 855	1 140
4. over 1 600 kg.....	16 295	12 580	9 205	6 280	1 140
c. Lastebiler. Trekkbiler. Varebiler. Kombinerte biler. Campingbiler. Beltebiler.					
Egenvekt (typegodkjent):					

1.	t.o.m. 1 000 kg	5 205	4 005	3 140	2 000	1 140
2.	over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	7 945	6 455	4 805	3 325	1 140
3.	over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	13 085	10 465	7 770	5 315	1 140
4.	over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	18 010	14 400	10 800	7 255	7 255
5.	over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	23 255	18 470	13 885	9 260	9 260
6.	over 5 000 kg	27 955	22 410	16 750	11 265	11 265

d. Biltilhengere, herunder semitrailer og campingtilhengere, med egenvekt over 350 kg.

Egenvekt (typegodkjent):

1.	over 350 kg t.o.m. 1 000 kg	5 200	4 005	3 140	2 000	2 000
2.	over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	6 005	4 805	3 660	2 345	2 345
3.	over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	9 090	7 320	5 485	3 660	3 660
4.	over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	12 090	9 600	7 390	4 805	4 815
5.	over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	17 040	13 720	10 290	6 805	6 815
6.	over 5 000 kg	22 010	17 665	13 210	8 805	8 815

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette, fritas eller refunderes avgift ved omregistrering av kjøretøy:

1. ved ren navneendring (bevilling for/registrering av navnebytte må foreligge),
2. på ektefelle,
3. mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
4. som er 30 år eller eldre,
5. som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen,
6. som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
7. på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
8. som har vært registrert på samme eier i 2 måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),
9. som tas tilbake av selger som følge av hevet kjøp etter kjøpslovens bestemmelser,
10. ved fusjon mellom aksjeselskaper.

§ 3

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

V. Avgift på bensin

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på bensin. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- a) For blyholdig bensin med blyinnhold over 0,05 g/l: kr 5,13,
- b) for blyholdig bensin med blyinnhold 0,05 g/l eller under: kr 4,59,
- c) for blyfri bensin: kr 4,34.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales i henhold til Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineraliske produkter.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse. Departementet kan videre fastsette nærmere bestemmelser om at det skal betales avgift av annet flytende brennstoff som anses anvendelig som motordrivstoff. Departementet avgjør hva som er anvendelig som motordrivstoff.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på bensin til følgende anvendelsesområder:

- a) Utførsel.
- b) Fly, unntatt Forsvarets fly.
- c) Diplomater m.m.
- d) Teknisk og medisinsk formål.
- e) Som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense.
- f) Båter og snøscootere i veiløse strøk.
- g) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- h) Reisegods og reiseutstyr.
- i) Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper.

- j) Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
- k) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3

I tilfelle misbruk kan departementet nekte avgiftsfritak eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 4

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

VI. Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen med kr 3,74 pr. liter mineralolje til framdrift av motorvogn.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales i henhold til Stortingets vedtak om CO₂- og svovelavgift på mineralske produkter.

§ 2

Når oljer er merket i samsvar med nærmere forskrift fastsatt av departementet, skal det ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd.

Departementet kan i særskilte enkeltstående tilfeller bestemme at:

- a) fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn bruk av merket olje, eller
- b) avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3

På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje:

1. I følgende motorvogner:

- a) traktorer
- b) motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- c) motorredskaper
- d) tilhørende fremmede lands diplomatiske tjenestemenn som er tilsatt her og er offisielt anmeldt. Det samme gjelder for mineralolje til framdrift av motorvogn som nyttes av utsendt generalkonsul, konsul og visekonsul i den utstrekning tilsvarende norske tjenestemenn nyter samme fordel i vedkommende fremmede land,
- e) motorvogner tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

2. Til annen bruk enn framdrift av motorvogn.

§ 4

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på autodiesel som bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

§ 5

Departementet kan fastsette nærmere forskrift om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ BÅTMOTORER

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen ved import og innenlandsk tilvirking av båtmotorer (framdriftsmotorer). Som båtmotor anses også motorblokker til slike.

Avgiftsplikten gjelder båtmotorer på minst 9 hk. Elektriske motorer er unntatt fra avgiftsplikt.

§ 2

Avgiftssatsen er kr 121,00 pr. hk.

§ 3

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på båtmotorer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers, importørs eller forhandlers lager
 1. utføres til utlandet,
 2. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
 3. leveres til bruk i fartøy registrert i fiskebåtregisteret (dog ikke utenbordsmotorer og hekkaggregater),
 4. leveres til bruk i fartøy m.v. registrert i skipsregisteret, med unntak av fritidsbåter.
- c) Innføres tollfritt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 11, pkt. 10, 12, 13 eller 14 e.
- d) Benyttes i Forsvarets marinefartøy.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 4

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 3.

§ 8

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

FORBRUKSAVGIFT PÅ ELEKTRISK KRAFT

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på elektrisk kraft som leveres eller innføres til bruk her i landet. Avgift

skal betales også ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk. Avgiftssatsen er 8,56 øre pr. kWh.

Avgift oppkreves ikke for industri, bergverk, arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon og veksthusnæringen.

Departementet kan i forskrift gi regler om avgiftsmessig avgrensning av industri, bergverk og veksthusnæringen samt om praktiseringen av fritaket.

Avgift oppkreves ikke for Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvæangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på kraft som:

- a) Leveres i direkte sammenheng med produksjonen av elektrisk kraft.
- b) Er produsert ved energigjenvinningsanlegg.
- c) Er produsert i mottrykksanlegg.
- d) Er produsert i aggregat med generator som har mindre merkeytelse enn 100 kVA.
- e) Er produsert i nødstrømsaggregat i tilfeller hvor den normale elektrisitetsforsyning har sviktet.
- f) Er produsert og forbrukt i transportmidler.
- g) Leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrift om avgrensningen av unntaksbestemmelsene.

§ 3

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

GRUNNAVGIFT PÅ FYRINGSOLJE M.V.

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på mineralolje med 19,0 øre pr. liter. Avgift skal også, etter departemen-

tets nærmere bestemmelse, svares av annen mineralolje dersom denne oljen kan nyttes som fyringsolje.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a) flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,
- b) olje som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift).

§ 3

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på mineralolje til følgende anvendelsesområder:

1. Utførsel.
2. Skip i utenriks fart.
3. Godstransport i innenriks sjøfart.
4. Fiske og fangst i nære farvann.
5. Fiske og fangst i fjerne farvann.
6. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
7. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
8. Benyttes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.
9. Innføres som reisegods eller reiseutstyr.
10. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg på museumssektoren.
11. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
12. Treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien.

§ 4

På vilkår fastsatt av departementet kan det gis refusjon for nærmere angitte merkostnader knyttet til bruk av mineralolje med særlige miljømessige egenskaper, som leveres til bruk i busser i rutegående drift som mottar driftsstøtte.

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

§ 5

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

MILJØAVGIFTER PÅ MINERALSKE PRODUKTER M.V.

A. CO₂-avgift på mineralske produkter

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales CO₂-avgift til statskassen på følgende mineralske produkter i henhold til følgende satser:

1. Generell sats
 - a) Mineralolje: 47 øre pr. liter.
 - b) Kull og koks m.v.: 47 øre pr. liter.
 - c) Bensin: 94 øre pr. liter.
2. Redusert sats, jf. § 2
 - a) Mineralolje: 26 øre pr. liter. For treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien er satsen 23,5 øre pr. liter.
 - b) Bensin: 24 øre pr. liter.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette skal det betales redusert sats, refunderes eller gis tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 til følgende anvendelsesområder:

1. Mineralolje til bruk i
 - a) Fly som flyr mellom norske flyplasser.
 - b) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
 - c) Godstransport i innenriks sjøfart.
2. Bensin til bruk i
 - a) Fly som flyr mellom norske flyplasser, unntatt Forsvarets fly.
 - b) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

§ 3

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak for produkter som
 - a) Utføres.
 - b) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
 - c) Innføres som reisegods og reiseutstyr.
 - d) Benyttes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn den benyttede mengde råstoff skulle tilsi.
 - e) Er avgiftspliktig etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen.
 - f) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Mineralolje til bruk i
 - a) Skip i utenriks fart.
 - b) Fiske og fangst i fjerne farvann.
 - c) Fiske og fangst i nære farvann.
 - d) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg på museumssektoren.*
3. Bensin til bruk for
 - a) Diplomater m.m.
 - b) Teknisk og medisinsk formål.
 - c) Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper, samt
 - d) Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
4. Kull og koks m.v. til bruk som/til
 - a) Reduksjonsmiddel eller råvare i industrielle prosesser.
 - b) Fremstilling av klinker i forbindelse med sementproduksjon og løs leca (lecaklinker).
 - c) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg på museumssektoren.

§ 4

På vilkår departementet kan fastsette, refunderes eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

§ 5

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Departementet kan ved overtredelse av §§ 2 eller 3 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

* I innstillingen var § 3 pkt. 1 f) og pkt. 2 falt ut under trykking av endelig versjon

§ 8

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B. Svovelavgift

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales svovelavgift til statskassen på følgende mineralske produkter og utslipp i henhold til følgende satser:

1. Generell sats

a) Mineralolje: 7 øre pr. liter for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i olje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel. For mineralolje til framdrift av motorvogn (umerket autodiesel) som inneholder over 0,005 og under 0,05 pst. vektandel svovel svares avgift med 25 øre pr. liter olje.

b) SO₂-utslipp fra bruk av kull og koks m.v.: kr 3 pr. kg SO₂.

c) SO₂-utslipp fra raffineringsanlegg: kr 3 pr. kg SO₂.

2. Redusert sats, jf. § 2.

1,3 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i oljen. Avgift skal ikke svares for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter og utslipp som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse. Departementet kan videre fastsette nærmere bestemmelser om at avgiften etter nr. 1 bokstav b og c skal ilegges produkter som forårsaker SO₂-utslippet.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette skal det betales redusert sats, refunderes eller gis tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 for mineralolje til følgende anvendelsesområder:

a) Fly som flyr mellom norske flyplasser.

b) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

§ 3

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak
 - a) Utførsel.
 - b) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1. Dette gjelder ikke når det skal betales avgift etter § 2.
 - c) Reisegods og reiseutstyr.
 - d) Utslipet av svovel til atmosfæren er mindre enn det svovelinnholdet i de benyttede produkter skulle tilsi.
 - e) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg på museumssektoren.
 - f) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Mineralolje til bruk i
 - a) Skip i utenriks fart.
 - b) Fiske og fangst i fjerne farvann.

§ 4

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

§ 5

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Departementet kan ved overtredelse av §§ 2 eller 3 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

C. Avgift på smøreolje m.v.

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på smøreolje m.v. med kr 1,46 pr. liter.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og

om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på smøreolje m.v. til følgende anvendelsesområder:

- a) Utførsel.
- b) Utenriks fart.
- c) Fiske og fangst i fjerne farvann.
- d) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
- e) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- f) Er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved innførsel eller utførsel.
- g) Fly, unntatt olje til Forsvarets fly.
- h) Råstoff i industriell virksomhet som i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.
- i) Omsettes i detaljforpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter.
- j) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg på museumssektoren.
- k) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Departementet kan i tilfelle overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ SLUTTBEHANDLING AV AVFALL

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på avfall som er innlevert til sluttbehandling etter følgende satser:

1. opplagsplasser for avfall (fyllplasser);	kr 306 pr. tonn
2. anlegg for forbrenning av avfall;	
a) grunnavgift	kr 77 pr. tonn
b) tilleggsavgift	kr 229 pr. tonn

På vilkår fastsatt av departementet fritas, refunderes eller ytes tilskudd for tilleggsavgift for anlegg med energiutnyttelse.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på avfall som:

- Innleveres til særskilt behandling i henhold til forskrift av 19. mai 1994 nr. 362 om spesialavfall.
- Innleveres til anlegg for ombruk, gjenvinning eller sortering for gjenvinning.
- Består av ensartet, uorganisk materiale og som legges på særskilt opplagsplass.
- Er restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien.

§ 3

Departementet kan fastsette nærmere regler om avgrensning og utfylling av reglene i §§ 1 og 2.

§ 4

Departementet kan fastsette nærmere regler om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp eller tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ TRIKLORETTEN (TRI) OG TETRAKLORETTEN (PER)

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på trikloreten

(TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

For TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter, betales avgift av andelen TRI og PER. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Avgift svares etter følgende intervaller og satser:

Innhold TRI/PER pst.	kr pr. kg	
	TRI	PER
1. Over 0,1 - t.o.m. 1		0,50
2. Over 1 - t.o.m. 5	2,50	2,50
3. Over 5 - t.o.m. 10	5,00	5,00
4. Over 10 - t.o.m. 30	15,00	15,00
5. Over 30 - t.o.m. 60	30,00	30,00
6. Over 60 - t.o.m. 100	50,00	50,00

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av en faktisk eller oppgitt andel TRI/PER.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om hva som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelse.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- Utføres.
- Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- Gjenvinnes til eget bruk.
- Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ SJOKOLADE- OG SUKKERVERARER M.M.

I

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen med kr 13,89 pr. kg på sjokolade- og sukkerverarer m.m. av varens avgiftspliktige vekt. Det skal også betales avgift av slike varer uten tilsetning av sukker eller søtningsmiddel. Departementet kan gi forskrift om hva som skal anses som avgiftspliktige sjokolade- og sukkerverarer.

Departementet kan fastsette en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra/til tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- d) Brukes som råstoff m.v. ved fremstilling av varer.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

Fra 1. april 2000 skal avgiftssatsen i § 1 være kr 14,17 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

AVGIFT PÅ ALKOHOLFRIE DRIKKEVARER M.M.

A. Avgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer m.m.

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på:

- a) kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer med kr 1,58 pr. liter,
 - b) sirup som nyttes til ervervsmessig fremstilling av kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener o.l. med kr 9,49 pr. liter,
 - c) kullsyre som blir solgt eller innført til tilvirkning av kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer som ikke skal selges. Avgiften utgjør kr 63,00 pr. kg kullsyre.
- Med alkoholfrie drikkevarer likestilles i dette regelverket også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol, unntatt øl.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- d) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsettet grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B. Avgift på kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer m.m.

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer med kr 1,58 pr. liter salgsvare. Med alkoholfrie drikkevarer likestilles i dette regelverket også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol, unntatt øl.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikten er:

- a) råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smaksstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrat av disse,
- b) melk, melkeprodukter,
- c) drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,
- d) varer i pulverform.

§ 3

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers eller importørs lager
 - 1. utføres til utlandet,
 - 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 - 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Nytt til ervervsmessig fremstilling av annet enn drikkevarer.
- d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 4

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1-3 .

§ 8

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsettet grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFTER PÅ DRIKKEVAREEMBALLASJE

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen på følgende drikkevareemballasje og etter følgende satser pr. emballasjeenhet:

1. Miljøavgift

a) Glass og metall	kr 4,00
b) Plast	kr 2,40
c) Kartong/papp	kr 1,00

Departementet kan på nærmere vilkår frita for, sette ned eller refundere miljøavgiften dersom emballasjen inngår i et retursystem.

1. Grunnavgift

Engangsemballasje	kr 0,81
-------------------------	---------

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

§ 2

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for miljøavgiften på drikkevareemballasje:

- a) for råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smaksstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrater av disse,
- b) for melk, melkeprodukter, drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette, samt varer i pulverform,

- c) med rominnhold på minst 4 liter,
- d) for varer som selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- e) for varer som fra/til tilvirker eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
- f) som bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- g) som selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 3

For grunnavgiften gjelder § 2 bokstavene b til g tilsvarende.

§ 4

For drikk med alkoholstyrke over 7 volumprosent alkohol, unntatt øl, inngår avgiftene i § 1 ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 til 3.

§ 8

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

§ 9

Departementet kan vurdere overgangsordninger ved systemomlegging av avgiftene i enkelttilfeller og etter en særskilt vurdering.

AVGIFT PÅ SUKKER M.V.

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på sukker m.v. med kr 5,49 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

§ 2

Avgiftsplikten omfatter:

1. Sukker (roe- og rørsukker).
2. Sirup og sukkeropløsning av nevnte varer.

§ 3

Varer som inneholder sukker m.v. nevnt under § 2, og som er ment eller som departementet finner tjenlige som erstatning for avgiftspliktig vare, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1.

§ 4

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på sukker som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant m.v. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c) Nytt til ervervsmessig fremstilling av varer.
- d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 5

Departementet fastsetter i forskrift bestemmelser om hvilken ervervsmessig fremstilling av varer som faller inn under § 4 pkt. c.

§ 6

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1, 2, 3 og 4.

§ 10

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

DOKUMENTAVGIFT

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 12. desember 1975 nr. 59 betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn, med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, dog minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper betales avgift med kr 1 000 pr. hjemmelsoverføring.

§ 2

Fritatt for avgift, på vilkår som departementet kan fastsette, er:

- a) Gaveandel i dokument som inneholder gave, donasjon o.l. til det offentlige eller til offentlig godkjente stiftelser og legater, eller til foreninger med allmenntilgitt formål og med styresete her i landet.
- b) Dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner.
- c) Egen sameieandel ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie.
- d) Overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller.
- e) Arveandel etter loven ved overtagelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel.
- f) Overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg.
- g) Overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av.

§ 3

Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeid betales avgift bare av salgsverdien av tomte dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ FLYGING AV PASSASJERER

I

§ 1

Fra 1. januar 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på ervervsmessig flyging fra norsk lufthavn til utlandet og mellom Oslo og følgende steder: Bergen, Kristiansand, Stavanger og Trondheim.

Departementet kan bestemme hva som skal anses som ervervsmessig flyging og nærmere om avgrensning av avgiftsplikten.

§ 2

1. For flyging fra norsk lufthavn til utlandet betales avgift med kr 228 pr. passasjer.
2. For flyging i Norge mellom steder nevnt i § 1 betales avgift med kr 114 pr. passasjer.

§ 3

På vilkår departementet kan fastsette, fritas eller refunderes avgift på:

- a) Flyging av luftbefordrerens ansatte på tjenestereise.
- b) Flyging av barn under 2 år.
- c) Transitt- og transferpassasjerer, såfremt reisen står i direkte forbindelse med annen flyreise. Fritaket gjelder ikke for flyging som nevnt under bokstav d i direkte tilknytning til annen avgiftspliktig flyreise.
- e) Flyging av mannskap til og fra anlegg eller innretning på kontinentalsockelen i Nordsjøen i tilknytning til utnyttelse av naturforekomster der.
- f) Flyging fra lufthavn i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

Fra 1. april 2000 skal § 2 lyde:

- a) For flyging fra norsk lufthavn til utlandet betales avgift med kr 232 pr. passasjer.
- b) For flyging i Norge mellom steder nevnt i § 1 betales avgift med kr 116 pr. passasjer.

AVGIFT PÅ KASSETTER

§ 1

Fra 1. januar 2000 til og med 30. november 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på uinnspilte lyd-kassettbånd og uinnspilte videokassettbånd etter disse satsene:

- a) for lyd-kasset: kr 4,08 pr. kasset,
- b) for videokasset: kr 20,57 pr. kasset.

Avgiften omfatter også delvis innspilte kassettbånd etter departementets nærmere bestemmelser.

Med kassettbånd menes også magnetbånd på spole tilpasset innbygging i kasset.

§ 2

Hvis det oppstår tvil om omfanget av og grunnlaget for avgiftsplikten, blir spørsmålet avgjort av departementet.

§ 3

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) utelukkende kan brukes i dikteringsmaskiner,
- b) utelukkende kan brukes i datamaskiner,
- c) brukes til produksjon av lydbøker for blinde og svaksynte,
- d) brukes til produksjon av videoinnspillinger for døve og hørselssvekkede,
- e) fra importør, registrert tilvirker eller virksomhet som driver ervervsmessig innspilling av kassettbånd
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres til bruk om bord i skip eller fly i utenriks fart,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
- f) brukes til ervervsmessig innspilling,
- g) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- h) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 4

Departementet kan fritas for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

AVGIFT PÅ RADIO- OG FJERNSYNSMATERIELL M.V.

§ 1

Fra 1. januar 2000 til og med 30. november 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på radio- og fjernsynsmateriell m.v., etter en avgiftssats på 10,35 pst.

Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning og utfylling av bestemmelsen.

§ 2

Avgiften beregnes på grunnlag av engrosprisen på vedkommende materiell ved salg til detaljforhandler - merverdiavgiften og særavgiften ikke medregnet.

Departementet kan gi nærmere forskrift om beregning av avgiftsgrunnlaget, herunder fastsette at for avgiftspliktig materiell som tilvirkes/omsettes for bruk i tilknytning til annet avgiftspliktig materiell, kan avgiften for begge materiellgrupper knyttes til den ene materiellgruppe med en forholdsmessig høyere avgift. På tilsvarende måte kan avgiftssatsen fastsettes pr. enhet etter fastsatt skala (stykkpris).

§ 3

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b) Fra/til tilvirkers, importørs eller forhandlers lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
 3. leveres til bruk om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll.
- c) Bare brukes til annet formål enn lyd- og billedkringkasting.
- d) Innføres tollfritt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 11 pkt. 13.
- e) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- f) Anses som multimediautstyr tilknyttet datamaskiner.
- g) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

§ 4

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpet.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrift om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

ANDRE AVGIFTSVEDTAK

Avgift på frekvenser

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2000 kan:

1. fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av DCS 1800 (kap. 5583 post 70 Inntekt fra frekvenser),
2. forestå salg av 5-sifrede telefonnummer (kap. 5583 post 71 Inntekter fra særskilte nummer),
3. fastsette nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

Avgift på kunstgjødsel

Stortinget samtykker i at miljøavgift på kunstgjødsel blir fjerna med verknad frå 1. januar 2000.

Om tollavgifter for budsjetterminen 2000

I

Tolltariffen slik den gjelder 31. desember 1999, herunder tolltariffens innledende bestemmelser, skal fortsatt gjelde fra 1. januar 2000, med følgende endringer:

A

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3 første, annet og tredje ledd skal lyde:

3. Varer som er omfattet av en frihandelsavtale inngått mellom Norge og en fremmed stat eller gruppe av stater kan innenfor rammen av slike avtaler innføres med redusert toll, tollfritt eller med annen tollmessig justering. Preferansetollbehandling innvilges under forutsetning av at opprinnelsesreglene til den aktuelle frihandelsavtalen er oppfylt.

Følgende frihandelsavtaler er virksomme 1. januar 2000:

- Avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen

- Konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund
- Handelsavtalen EF - Norge
- Frihandelsavtalen EFTA - Tyrkia
- Frihandelsavtalen EFTA - Den tsjekkiske republikk (Tsjekkia)
- Frihandelsavtalen EFTA - Den slovakiske republikk (Slovakia)
- Frihandelsavtalen EFTA - Israel
- Frihandelsavtalen EFTA - Romania
- Frihandelsavtalen EFTA - Bulgaria
- Frihandelsavtalen EFTA - Ungarn
- Frihandelsavtalen EFTA - Polen
- Frihandelsavtalen EFTA - Slovenia
- Frihandelsavtalen EFTA - Estland
- Frihandelsavtalen EFTA - Latvia
- Frihandelsavtalen EFTA - Litauen
- Frihandelsavtalen Norge - Færøyene
- *Interim frihandelsavtale EFTA - PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet*

Tollpreferanser gis under samme forutsetninger også for varer som er omfattet av bilaterale eller unilaterale erklæringer inngått i tilknytning til disse frihandelsavtalene.

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 7 skal lyde:

7. *Toll skal svares etter de tollsatser som gjelder på det tidspunkt en fullstendig utfylt tolldeklarasjon er mottatt av tollvesenet.*

Dersom innførte varer er tillatt utlevert vareeieren eller hans representant til disponering som angitt i tolldeklarasjonen eller bestemt av tollvesenet uten at endelig fortolling har funnet sted, skal toll svares etter de satser som gjaldt på utleveringstidspunktet.

For ulovlig innførte varer (smugling), skal det svares toll etter de satser som gjaldt på innførelstidspunktet. For varer benyttet i strid med gitt tillatelse eller disponert ulovlig over på annen måte, svares toll etter de satser som gjaldt på det tidspunkt den ulovlige disponeringen tok til. Tollsatsen kan imidlertid ikke være lavere enn den som ville kommet til anvendelse ved lovlig opp treden overfor tollvesenet. For ulovlig disponering ved midlertidig innførelse etter §§ 13 og 14, skal toll svares etter de satser som gjaldt på utleveringstidspunktet.

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 32 skal lyde:

32. *En stk. (sett) av hver type eller størrelse av utskiftbare former eller utskiftbart maskinverktøy som er bestilt sammen med, fortollet sammen med og tydelig bestemt for maskiner som kan innføres tollfritt. Formene og verktøyet kan da tariffes i samme posisjon som vedkommende maskin og innføres tollfritt sammen med den.*

B

For landbruksvarer endres oppdelingene og tollsatsene for elgkjøtt slik som angitt i vedlegg 3.1.

C

For industrivarer som 31. desember 1999 er oppført i tolltariffen med høyere tollsats enn 0, reduseres toll-

satsene i samsvar med det som følger av Norges forpliktelser etter WTO-avtalen og den særskilte Ministererklæringen om liberalisering av handel med informasjonsteknologiprodukter.

D

Tollsatsene for varenumre hvor det er gitt administrative tollfritak til enkeltbedrifter, settes til 0 på de varenumre i tolltariffen som er angitt i vedlegg 3.2. På varenumrene hvor det administrativt er gitt redusert tollsats til enkeltbedrifter, settes tollsatsene i samsvar med vedlegg 3.3.

E

Tollsatsene på utstyr for lyd, bilde og skrift settes til 0 på de varenumre i tolltariffen som er angitt i vedlegg 3.4.

F

Tollsatsene på tobakkvarer settes til 0 på de varenumre i tolltariffen som er angitt i vedlegg 3.5.

II

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner som måtte følge av WTO-forhandlingene om utvidelse av produktdekningen under Ministererklæringen om liberalisering av handel med informasjonsteknologiprodukter.

III

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette tollreduksjoner som måtte følge av en forhandlingsløsning om umiddelbare tollreduksjoner ved oppstart av kommende forhandlingsrunde i WTO.

IV

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner som følger av frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Marokko, samt eventuelle frihandelsavtaler mellom EFTA-landene og henholdsvis Canada, Kypros, Makedonia, Tunisia, Egypt og Jordan.

V

Finansdepartementet gis fullmakt til å endre unntakslisten for industrivarer i GSP-ordningen i samsvar med vedlegg 3.6.

VI

Finansdepartementet gis fullmakt til å innarbeide tekniske endringer i tolltariffen.

Presidenten: Vi voterer da over rammeområde 23 med tilhørende II og underliggende skatte- og avgiftsvedtak, med unntak av § 4 under Grunnavgift på fyringsolje.

Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti også her vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling – med det nevnte unntak – bifaltes med 71 mot 38 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.40.45)

Presidenten: Da gjenstår under dette rammeområdet å votere over den nevnte § 4 under Grunnavgift på fyringsolje. Her foreligger det som nevnt et forslag, forslag nr. 22, fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og representanten Steinar Bastesen. Forslaget lyder:

«GRUNNAVGIFT PÅ FYRINGSOLJE M.V.

§ 4 skal lyde:

På vilkår departementet kan fastsette, fritas, refunderes eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.»

Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti også her vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og representanten Steinar Bastesen bifaltes med 71 mot 38 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.41.31)

Presidenten: Som følge av dette vedtaket bortfaller innstillingens forslag til § 4.

Vi har nå kommet til rammeområde 24.

Komiteen hadde innstillet:

D. RAMMEOMRÅDE 24 (Utbytte m.v.)

I.

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r :				
5316		Kommunalbanken AS		
	70	Garantiprovisjon	30 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5616		Renter og utbytte i Kommunalbanken AS		
	80	Renter	680 000	
	81	Utbytte	19 000 000	
5618		Innskuddskapital i Posten Norge BA		
	80	Utbytte	86 000 000	
5620		Renter og utbytte fra Statens nærings- og distrikts- utviklingsfond (jf. kap. 2420)		
	81	Renter, risikolåneordningen	104 000 000	
	83	Utbytte, grunnfinansieringsordningen og lavrisikolåneordningen	30 000 000	
	84	Utbytte, egenkapitalordningen	30 000 000	
	85	Rentemargin risikolåneordningen	40 000 000	
	86	Renter, grunnfinansierings- og lavrisikolåne- ordningen	268 000 000	
5622		Aksjer i Postbanken AS		
	81	Utdeling ved fusjon mellom Postbanken og DnB	300 000 000	
5623		Aksjer i SAS Norge ASA		
	80	Utbytte	50 000 000	
5630		Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as		
	80	Utbytte	6 400 000	
5631		Aksjer i A/S Vinmonopolet		
	80	Statens overskuddsandel	38 300 000	
	81	Utbytte	2 000	
5640		Aksjer i Telenor AS		
	80	Utbytte	500 000 000	
5651		Aksjer i selskaper under Landbruksdepartementet		
	80	Utbytte	32 200 000	
5652		Innskuddskapital i Statskog SF		
	80	Utbytte	8 500 000	
5656		Aksjer i selskaper under Nærings- og handels- departementets forvaltning		
	80	Utbytte	796 000 000	
5680		Utbytte fra statsforetak under Olje- og energi- departementet		
	80	Utbytte, Statnett SF	211 000 000	
	81	Utbytte, Statkraft SF	600 000 000	
5685		Aksjer i Den norske stats oljeselskap a.s		
	80	Utbytte	2 250 000 000	
5691		Avkastning på bevilget kapital i Statens Bankinves- teringsfond		
	80	Avkastning på bevilget kapital	695 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5692		Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank		
	80	Utbytte	52 000 000	
		Totale inntekter		6 147 082 000

II.

Garantiprovisjon Kommunalbanken AS

Stortinget samtykker i at Kommunalbanken AS for 2000 betaler en provisjon på statsgarantien på 0,1 pst. av bankens lån opptatt før 1. oktober 1999.

III.

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at statens andel i 2000 av driftsoverskuddet i A/S Vinmonopolet fastsettes til 40 pst. av resultatet i 1999, før ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 4

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 18.45.
